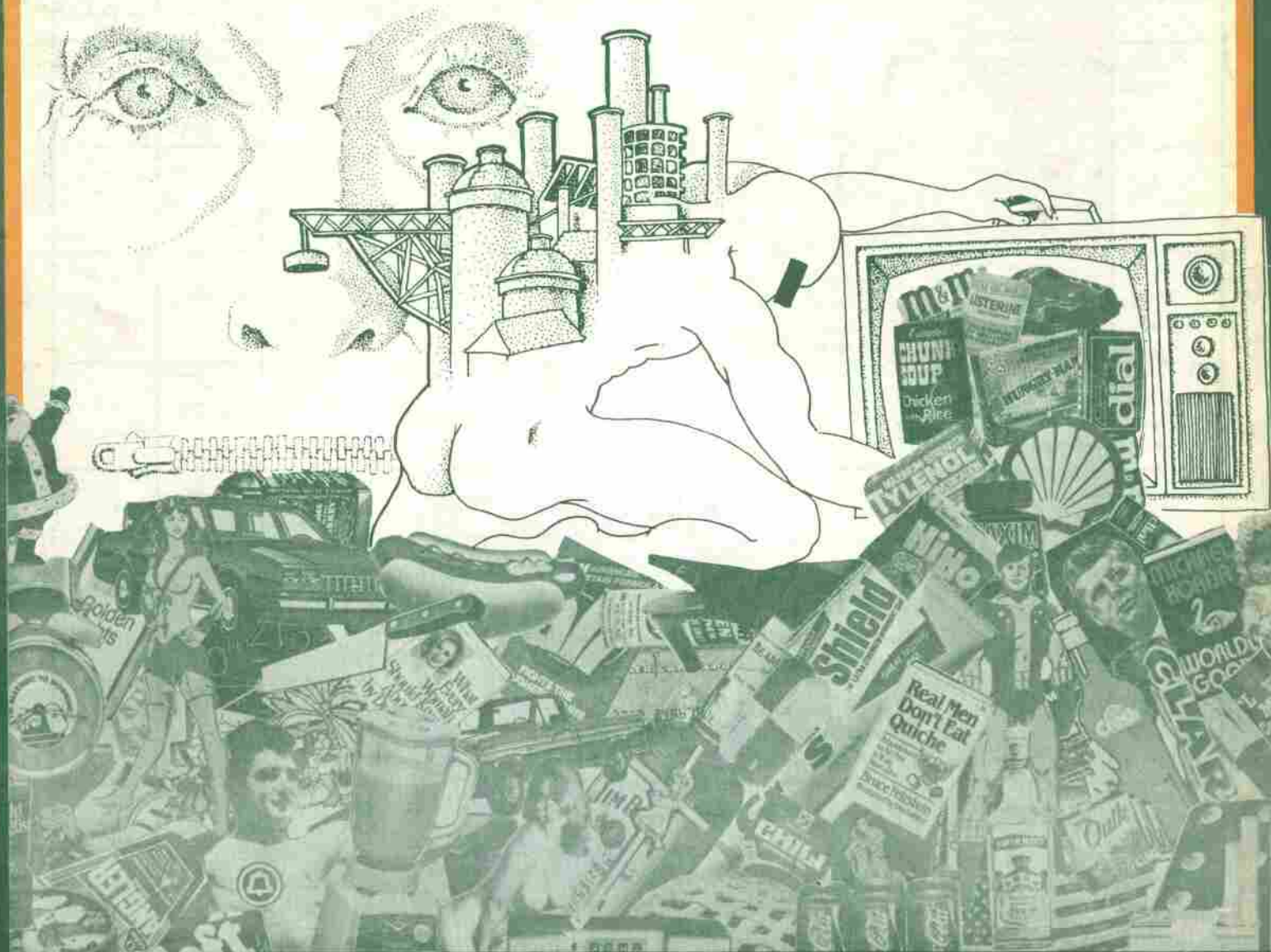

ΦΑΝΑΡΧΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 2, ΜΑΡΤΗΣ 1984 — ΤΙΜΗ 100 δραχμές

"Σε μια εποχή καθολικής εξαχρείωσης
το να λες την αλήθεια
είναι μια επαναστατική πράξη"
Τζωρτζ Όργουελ

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΑΔΕΛΦΟΣ σας ΕΥΧΕΤΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 1984

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Σελ 3
ΤΟ
ΕΓΚΩΜΙΟ
ΤΗΣ ΕΚΙΑΣ

Σελ 4
ΛΑΡΚΟ

Σελ 5

ΔΑΦΝΙ

Σελ. 9
ΣΤΟΧΟΙ 5' ΑΠΟ-
ΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Σελ. 12

ΧΙΛΗ

Σελ. 16

ΕΥΝΕΤΕΥΕ
ΜΕ ΤΟΝ
ΜΠΟΥΚΤΕΙΝ

Σελ. 21

ΒΡΙΧΤΟΝ

Σελ. 35

ΤΑ ΝΕΑ
ΕΥΝΟΡΑ
ΤΟ ΡΙΤΚΑΝ

Σελ. 37

ΤΑ
ΟΙΚΕΙΑ
ΚΑΚΑ

Σελ. 38

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ
ΡΕΣΟΣ
ΔΕΣΜΟ-
ΦΥΛΑΚΑΣ

Σελ. 42

ΟΙ ΑΠΕΡΤΙΣ
ΣΤΗ
ΡΩΣΙΑ

Σελ. 44
ΤΑΣΜΑΝΙΑ

Σελ. 46

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
ΕΑΝ
ΜΕΡΙΚΗ
ΑΜΦΙΣΒΗΤΗ-
ΣΗ

Σελ. 49
ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Σελ. 54

ΝΕΑ ΑΠ' ΤΟΝ
ΠΛΑΝΗΤΗ
ΓΚΟΥΛΑΓΚ

ΑΝΑΡΧΟΣ

Δίμηνο Περιοδικό
Θεωρίας και Πληροφόρησης

Τεύχος 2, Μάρτης 1984

Εκδόσεις:
Κολλεκτίβα "Αναρχος"
Ζ. Πηγής 17, Εξάρχεια

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο:
Σπύρος Κοτρώτσιος
Γερ. Φωκά 1, Ν. Κόσμος

**ΚΕΝΤΡΙΚΗ
ΔΙΑΘΕΣΗ**

Βιβλιοπωλείο

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ
ΤΥΠΟΣ

Ζ. Πηγής 17
τηλ. 3639980

Ⓐ

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Ερχόμενοι για δεύτερη φορά μέσω του "Αναρχου" σε επικοινωνία μαζί σας, θα θέλαμε να σας εκθέσουμε με λίγα λόγια τις απόψεις μας για θέματα που αφορούν όλους μας.

Όλοι εμείς που συγκροτούμε την εκδοτική ομάδα του περιοδικού, συμμετείχαμε τα τελευταία χρόνια στις περισσότερες εκδηλώσεις του "χώρου" — όπου γνωριστήκαμε — και η κοινή μας επιθυμία να εξελιχθεί αυτός ο "χώρος" σε αναρχικό κίνημα, μας ώθησε στην έκδοση ενός περιοδικού μέσω του οποίου — πιστεύουμε — θα συμβάλλουμε στον κοινό(;) σκοπό. Γι' αυτό, χρειαζόμαστε όχι μόνο τη συμπαράστασή σας (οικονομική ή ηθική) αλλά κυρίως την έμπρακτη και ενεργό συμμετοχή σας στην έκδοση του "Αναρχου".

Απαραίτητη προϋπόθεση για μας, τα άρθρα και τα κείμενα του περιοδικού ν' αναλύουν και να κριτικάρουν όσο το δυνατό καλύτερα και πληρέστερα όχι μόνο τα γενικά χαρακτηριστικά του εξουσιαστικού και εκμεταλλευτικού συστήματος της χώρας μας — αυτά δηλ. τα χαρακτηριστικά που είναι κοινά σ' όλες τις χώρες — αλλά, κυρίως, τα ιδιαίτερά του. Έτσι, οι αναλύσεις, η κριτική και η πολεμική μας ενάντια στο σύστημα της χώρας "μας" είναι ταυτόχρονα και παγκόσμια πολεμική γιατί ο αγώνας ενάντια στην εξουσία που υπάρχει στη χώρα και στο χώρο που ζούμε είναι, στην ουσία, παγκόσμιος αγώνας.

Δεν σκοπεύουμε να φτιάξουμε μέσω των αναλύσεων της κριτικής και της πολεμικής μας ενάντια στο σύστημα, μια νέα επαναστατική θεωρία δηλ. ένα κλειστό σύστημα ιδεών αναλλοίωτο στο χρόνο. Ανάλυση και κριτική για μας — πιστεύουμε και για σας — σημαίνει, απλώς, ότι είμαστε πάντα επαρκώς πληροφορημένοι για τις παλιές και νέες μεθόδους της εξουσίας πάνω στην εκμετάλλευση και την καταπίεση. Μόνο έτσι μπορούμε να λειτουργήσουμε και να πράξουμε δημιουργικά ενάντια στην εξουσία που εμπεριέχουν οι καθημερινές μας σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους, και κατ' επέκταση, ενάντια στο σύστημα που αναπαράγει και διαιωνίζει αυτές τις σχέσεις.

Για μας ο Αναρχισμός δεν είναι εργατικό κίνημά' απλώς το εμπεριέχει. Δεν θεωρούμε την εργατική τάξη σαν το επαναστατικό υποκείμενο της ιστορίας. Αντίθετα, πιστεύουμε ότι οι εργάτες, όπως και η πλειοψηφία των εργαζόμενων κάθε χώρας, μπορούν να δράσουν επαναστατικά αλλάζοντας τις σχέσεις τους μεταξύ τους, δημιουργώντας τις απαραίτητες συνθήκες για την ανατροπή του εξουσιαστικού συστήματος. Δεν είμαστε, λοιπόν, ούτε αναρχοσυνδικαλιστές ούτε μπουτουελιστές ούτε ατομικιστές. Ούτε σκοπεύουμε να προλεταριοποιήσουμε όλο τον πλανήτη μόνο και μόνο για να στήσουμε κουτσά-στραβά τον Μαρξ στα πόδια του. Προσδιοριζόμαστε σαν αναρχοκομμουνιστές αλλά όχι με την έννοια του αναρχοκομμουνισμού της εποχής του Κροπότιαν. Ο σύγχρονος αναρχοκομ-

μονιτισμός δεν είναι ένα κλειστό ιδεολογικό σύστημα. Δεν είναι δόγμα. Είναι ένα πλαίσιο "ιδεών" το οποίο εμπλουτίζεται από την εμπειρία των σύγχρονων κοινωνικών αγώνων ενώ ταυτόχρονα διατηρεί εκείνες τις "ιδέες" που άντεξαν κι αντέχουν στο χρόνο και που η εξέλιξη του κεφαλαιοκρατικού συστήματος και οι νέες μέθοδοι εξουσίας δεν μπόρεσαν να βάλουν στο μουσείο της ιστορίας: τις Κομμουνιστικές των ομοσπονδιοποιημένων κοινοτήτων σε αρμονία μεταξύ τους και με τη φύση, κοινότητες της δημιουργικής εργασίας και του ελεύθερου έρωτα (κοινοβιακός, "οικογενειακός", ή μέσα από οποιαδήποτε άλλη μορφή ανθρώπινων σχέσεων). Συνακόλουθα, επειδή για μας αποτελεί μια "δυναμική" θεωρία θα δημοσιεύουμε οποιοδήποτε κείμενο θεωρούμε ότι συμβάλλει στον εμπλουτισμό της ανεξάρτητα απ' το αν ο συγγραφέας του δέχεται ή απορρίπτει την "ταμπέλα" αναρχοκομμουνιστής ακόμα κι "αναρχικός" (π.χ. τα κείμενα της Σαρλ και της Φατούρου που δημοσιεύσαμε στο 1ο τεύχος).

Χωρίς να ζούμε για το αποτέλεσμα, το μέσο που θεωρούμε αντιπροσωπευτικό για την επίτευξη του κομμουνισμού και της αναρχίας είναι οι ολιγομελείς ομοσπονδιοποιημένες ομάδες. Δηλαδή, μια μορφή οργάνωσης που επιθυμεί να οργανώσει τα πράγματα κι όχι τα μέλη της. Τα άτομα που συγκροτούν την κάθε ομάδα έχουν σαν στόχο την απόκτηση όσο το δυνατόν μεγαλύτερης αυτενέργειας, την εθελοντική δράση και τις συντροφικές σχέσεις με λίγα λόγια την εξάλειψη των εξουσιαστικών σχέσεων μέσα στην ομάδα.

Συνακόλουθα, πρόθεσή μας είναι νάρθουμε σε προσωπική επαφή μαζί σας και να εργαστούμε — αν το επιθυμείτε — μαζί. Επειδή όμως υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα σε κάποιον που δηλώνει αναρχικός και σε κάποιον που λειτουργεί καθημερινά σαν τέτοιος, δεν θα σπεύσουμε να αγκαλιάσουμε οποιονδήποτε μας πλησιάσει κομίζων γλαύκας.

Η εκδοτική ομάδα του "Αναρχου" δεν θέλει να παραμείνει τέτοια για αρκετό διάστημα. Με την έμπρακτη — ελπίζουμε — συμμετοχή σας ίσως καταφέρουμε να δημιουργήσουμε ολιγομελείς ομοσπονδιοποιημένες ομάδες, που η καθεμιά τους — πέρα από τις άλλες δραστηριότητές της — θα αναλαμβάνει να εκδίδει περιοδικά τον "Αναρχο".

Η μυθοποίηση και ο "ηρωϊσμός" που χαρακτήριζε, στο παρελθόν, και χαρακτηρίζει, στο παρόν, μερικά από τα περιοδικά του "χώρου", δεν αποτελούν συστατικό στοιχείο του "Αναρχου". Ομολογούμε πως δεν ξέρουμε πότε θα γίνει η επανάσταση και στην πραγματικότητα δεν μας ενδιαφέρει. Έχουμε πει ήδη ότι δεν ζούμε για το αποτέλεσμα. Αυτό που ξέρουμε είναι ότι την επανάσταση την κάνει κάποιος από τη στιγμή που αποφασίζει να εξαλείψει, σήμερα, — εν μέσω καπιταλισμού κι εξουσιαστικών σχέσεων — την εξουσιαστική του συμπεριφορά από τις σχέσεις του με τους ανθρώπους που τον περιβάλλουν. Ούτε σκοπεύουμε να χρησιμοποιήσουμε λέξεις ή προτάσεις του στυλ: "σύγχρονα κρεματόρια της εργατιάς", "δούλοι των αφεντικών", "κολασμένοι" συμβάλλοντας στο μαζικό μαζοχισμό και στη βερμπαλιστική εκτόνωση. Κι αυτό γιατί δεν είμαστε σαν αυτούς τους αναρχίζοντες φοιτητές που έχοντας γνώση της "αιώνιας" απραξίας τους χρησιμοποιούν τέτοιες βαρύγδουπες φράσεις μόνο και μόνο για να ασθανθούν λιγότερο ένοχοι πιστεύοντας ότι η χρήση και μόνο τέτοιων φράσεων τους προσφέρει λίγο από το μόχθο του εργάτη, δικαιολογώντας ταυτόχρονα, το χέρι βοήθειας που τείνουν προς αυτόν.

Υποστηρίζουμε ότι δεν υπάρχει αναρχικό κίνημα στην Ελλάδα. Υπάρχουν μεν λίγοι αναρχικοί που προσπαθούν για το καλύτερο αλλά από κει και πέρα δεν υπάρχει παρά μια μάζα 2-3 χιλιάδων ανθρώπων (στην καλύτερη περίπτωση) που εξαιτίας της σύγχυσης τους δεν ξέρουν όχι μόνο τι είναι ο αναρχισμός αλλά και τι θέλουν οι ίδιοι, σαν άνθρωποι. Απλώς μας δηλώνουν την παρουσία τους συμμετέχοντας σε πορείες. Μερικοί είναι γενικά και αόριστα αναρχικοί' άλλοι, φτιάχνουν έναν αρεστό γι' αυτούς συνδυασμό από τις λέξεις: αναρχικός, σιτουασιονίστ, αυτόνομος και συμβουλευτικός (μξ γκριλ).

Παρόλα αυτά οι λιγοστοί αναρχικοί που υπάρχουν προσπαθούν εναγώνια, κυρίως τα τελευταία δυο χρόνια, να συμβάλλουν στη δημιουργία ενός οργανωμένου αναρχικού κινήματος. Η έκδοση του "Αναρχου" συμπίπτει με μια εποχή που οι άνθρωποι μ' ελευθεριακούς στόχους νιώθουν περισσότερο από άλλοτε την άμεση ανάγκη να ανασυγκροτηθούν και να οργανώσουν τις επαθμίες τους. Ελπίζουμε να συμβάλλουμε προς αυτήν την κατεύθυνση.

Κολλεκτίβα "ΑΝΑΡΧΟΣ"

ΤΟ ΕΓΚΩΜΙΟ ΤΗΣ ΣΚΙΑΣ

(Βασικές κοινοτυπίες και λίγη ωφέλιμη φλυαρία)

"πάντα δυσπιστώ απέναντι στους εικρινείς και απλούς ανθρώπους, προπάντων όταν οι ιστορίες τους είναι κι αυτές τέτοιες."
— Έρνεστ Χεμινγκουάι

Αν σιχάνομαι κάτι πιο πολύ απ' το φιδέ, τις αβύρσιτες γάμπες των καθολικών δεσποινίδων και τους αναγνώστες του σοσιαλιστικού ρεαλισμού, αυτό το κάτι είναι η ομοιομορφία. Κι αν απεχθάνομαι κάτι πιο πολύ απ' την ομοιομορφία, αυτό το κάτι είναι η ομοιομορφία όταν προσποιείται ότι δεν είναι ομοιομορφία. Για να είμαι ωμός: σιχάνομαι τον βαλκανικό σοσιαλισμό και την ελληνική εκδοχή του. Μ' ένα δ ή θ εν φανταζι, εκθρομβωτικό άλλοθι, οι προικισμένοι ηγέτες μας και οι, πάντα πρόθυμοι για σαλαρίσματα, ηλωτοποιή τους προσπαθούν να μας πείσουν ότι σ' όλη την επικράτεια χο-

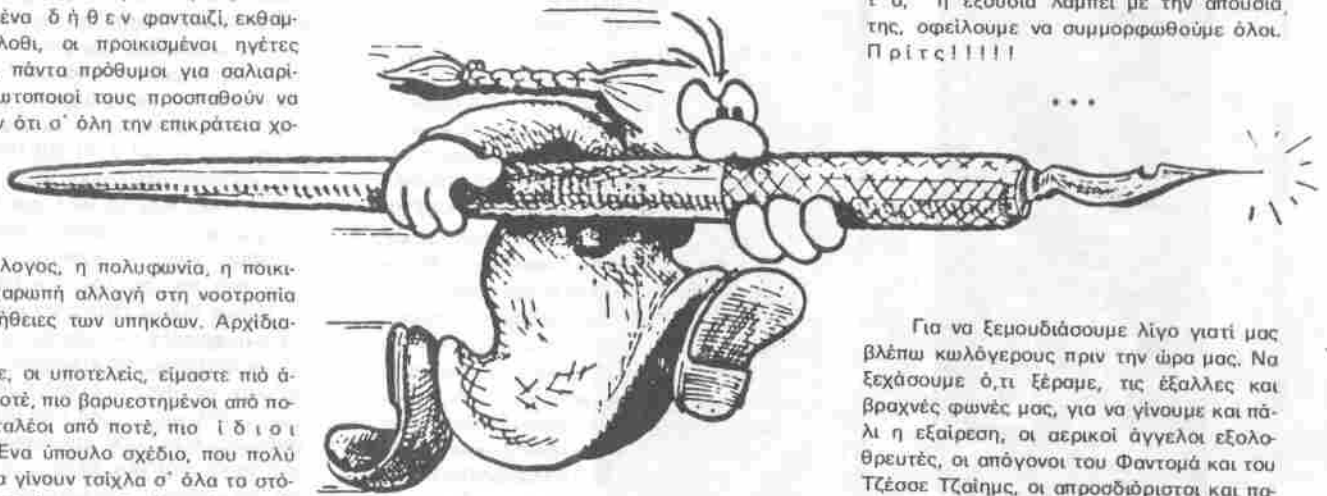
συνεσιάζεις, στην κατάσταση των Ινδιάνων όταν τα χλωμά πρόσωπα τους χάρηζαν, μ' ένα πονηρό χαμόγελο, μπιζού της δεκάρας και "νερό που καίει". Εμβρόντητοι γυμνασιόπαιδες με σπυράκια ακμής και διάπλατα, έκπληκτα ματάκια μπροστά στην Πράσινη Κοσμογονία: έτσι καταλήξαμε. Σκοτά, φίλε μου!

***

Ο Μαύρος Στυλογράφος φιλοδοξεί να γράψει πράγματα, όχι και τόσο πρωτότυπα, αλλά τουλάχιστον ερεθιστικά. Δεν

ρητορεία των Καταστασιακών. Ζούμε στο βαλκανικό, ελληνοειδές κουλουβάχατο, και ο καθένας το παίζει πυρετός της δόξας: μία τάση που επινοήθηκε και καλλιεργήθηκε από τους ειδήμονες της Πράσινης Ψευτοαναστάτωσης, με στόχο να βάλει όλον τον κόσμο να τρέχει σαν παλαβός για να προλάβει να εκπληρώσει εκείνη την απαράδεκτα σοφή πραφητεία του Άντυ Γουώρχολ. (Ξέρουμε όλοι ποιά ήταν), να ξεχαρβαλώνεται για να εξασφαλίσει μια θέση στον ήλιο. Και το κόλπο έπιασε, ο κόσμος τσίμπησε. Τέρμα η αφνίδια έκλαμψη, η άναρχη επινοητικότητα, το καθημερινό ξεφάντωμα: όλα τυποποιήθηκαν α φ ό ρ η τ α, η εξουσία λάμπει με την απουσία της, οφείλουμε να συμμορφωθούμε όλοι. Πρί τ ε ς ! ! ! ! !

***

ρεύει ο διάλογος, η πολυφωνία, η ποικιλία και η χαρωπή αλλαγή στη νοοτροπία και τις συνήθειες των υπηκόων. Αρχιδιαλουλούδια!

Είμαστε, οι υποτελείς, είμαστε πιά άχαροι από ποτέ, πιο βαρυστημένοι από ποτέ, πιο νυσταλέοι από ποτέ, πιο ίδιοι από ποτέ. Ένα ύπουλο σχέδιο, που πολύ αργότερα θα γίνουν ταίχλα σ' όλα τα στόματα οι σκοτεινές και ραδιούργες λεπτομέρειές του, καταφέρει εδώ και χίλιες περίπου μέρες, να αμβλύνει τις αντιθέσεις, να καταπραυνεί τις άγριες διαθέσεις, να εκτονώνει τη δικαιολογημένη οργή, να πλασάρει (πετυχημένα δυστυχώς) την πιο άθλια και καταστρεπτική ψευδαισθήση: ότι είμαστε όλοι ίδιοι. Το κόλπο είναι γνωστό θεωρητικά, αλλά τώρα το τρώμε κανονικά στη μάπα, τώρα λειτουργήσει όλο το φάσμα του. Μπλεχτήκαμε όλοι σε μάταιες, ανούσιες, γελοίες κι εξαντλητικές διενέξεις που μας σφαίρεσαν ζωτικούς χυμούς, που επέτρεψαν σε κάμποσα χ α ζ ο χ α ρ ο ύ μ ε ν α ανθρωποειδή να επιβάλλουν τον έλεγχό τους. Όλοι αφελείς, όλοι ευπειθείς, όλοι έντιμοι, όλοι εικρινείς: σε διαμερισμάτια διακοσμημένα όμορφα, σε γλεντοκόπια του Λυκαβητού, σε πλαζ και σε θερινές εκδηλώσεις, σε πηγαδάκια για τις δραστηριότητες του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς, στο κόκκινο μισόφωτο κάποιου μπαρ, σε φιλμ νουάρ, σε αηδιστικές συζητήσεις για το μέφος, σε ρεμπετοροκάδικες

θα προτιμήσει την εύκολη λύση των εμπρηστικών μανιφέστων. Αυτά λειτουργούν πα όσο κι ένα κακογραμμένο ρεπορτάζ για μια νεαρή στάρλετ: είναι ντεμοντέ. Η κατά μέτωπον επίθεση, στις παράξενες μέρες μας, δεν αποκαλύπτει τελικά παρά την αδυναμία, την απουσία εξυπνάδας και την αδιέξοδη απελπισία. Κανείς δεν την φοβάται εκτός από μερικούς ευτραφείς μπάτσους. Οι τεχνοκράτες, οι αυλικόι τους και τα κωλόπαιδα, τρέμουν τη Σ κ ι ά - σ τ ο - Σ κ ο τ ά δ ι, το απροσδόκητο χτύπημα, τη σκόπιμη σιωπή, τους πράκτορες του χάους, τη σκόρπια δύναμη, το σθόρυβο βήμα της γάτας. Τρέμουν ό,τι δεν μπορεί να μετρηθεί απ' τα απατρώπια μηχανήματά τους, ό,τι δεν είναι αρκετά εμφανές, ό,τι δεν έχει συνέπεια (ό,τι δεν φαίνεται να έχει συνέπεια). Τρέμουν την αμφιβολία, το απρόοπτο, την έκπληξη και την ειρωνεία. Δεν ζούμε ούτε στην εποχή του Βολίν και της Κομμούνας της Κροστάνδης, ούτε στην εποχή του Μάη με την ανελέητη

Για να ξεμουδιάσουμε λίγο γιατί μας βλέπω κωλόγερους πριν την ώρα μας. Να ξεχάσουμε ό,τι ξέραμε, τις έξαλλες και βραχνές φωνές μας, για να γίνουμε και πάλι η εξαίρεση, οι αερικοί άγγελοι εξολοθρευτές, οι απόγονοι του Φαντομά και του Τζέσσε Τζάιμς, οι απροσδιόριστοι και πανταχού παρόντες, οι άνθρωποι με τα χίλια πρόσωπα και τις ταχύτατες, αλλεπάλληλες μεταμφιέσεις, με τη δωδεκάδα ταυτότητες (ωπ! πάει πέταξε η υπογραφή μου, δεν θα μάθετε ποιάς είμαι) για να ξαναγίνουμε σκιές στο σκοτάδι, παραπληνητικές παρουσίες και ασαφείς χλευαστές. Όχι προβλέψιμοι, όχι καταγράψιμοι, αλλά ασεκίνητοι παίχτες. Η δραστηριότητά μας σε είναι βραδυφλεγής, σε μην εντοπίζεται αμέσως, σε περιμένει υπομονετικά, όχι σπασμωδικά. Από μένα θα έχετε ένα ανύπαρκο όνομα και μια ελάχιστη συστηματική, μάλλον χαώδη, ακατάσχετη και εξαιρετικά αυθαίρετη, φλυαρία. Γυρίστε σελίδα, πιο σίγουρα, πιο βέβαια, πιο συνεκτικά κείμενα σας περιμένουν, γυρίστε σελίδα κι αφήστε με να ψελλίζω, να τραγουδάω ή να ωρυσόμαι — έτσι, στο δωρεάν — κι ως ανακαλύψουμε και πάλι ο ένας τον άλλον, στο επόμενο τεύχος, σε εξήντα θεοπάλαβες, εκκεντρικές και άναρχες (σας εύχομαι) ημέρες.

Ο ΜΑΥΡΟΣ ΣΤΥΛΟΓΡΑΦΟΣ

από το εργοστάσιο-πόλη στην πόλη εργοστάσιο

Η Λάρυμνα είναι μια πόλη της Βοιωτίας που στηρίζεται σ' ένα εργοστάσιο: στο εργοστάσιο της Λάρκο (εξόρυξη κι επεξεργασία λιγνίτη) το οποίο στηρίζεται με τη σειρά του στη Λάρυμνα μια και τα εργατικά χέρια που το επανδρώνουν προέρχονται σχεδόν αποκλειστικά από τους κατοίκους της. Είναι δηλαδή μια ιδιαίτερη περίπτωση επαρχιακής πόλης 2.000 περίπου κατοίκων, η οποία, παρόλη τη σχετική της "εκβιομηχάνιση" έχει διατηρήσει το χαρακτήρα της ελληνικής πόλης της επαρχίας, με τις επιθυμίες των ανθρώπων ισοπεδωμένες κάτω από έναν υποκριτικό μανδύα ηρεμίας, μεγάλης ηρεμίας, μιας ηρεμίας θανατηφόρας.

Την Παρασκευή 'στις 25 Νοέμβρη, άκουσα μια εκπομπή που φιλοδοξούσε να... σκύψει πάνω από τα προβλήματα των νέων της Λάρυμνας, εργαζόμενων και μη. Στη στερεότυπη ερώτηση πώς διασκεδάζουν τα νέα παιδιά στη Λάρυμνα και τι τους λείπει, υπήρξαν πολλές απαντήσεις. Έτσι, κάποιοι είπαν ότι υπάρχουν πολλοί σύλλογοι (εργαζόμενων κλπ.) αλλά όχι λέσχες, καφετέριες και ντισκοτέκ για να λυθεί έτσι το κυριότερο πρόβλημά τους: ΔΕΝ ΠΕΡΝΑΕΙ Η ΩΡΑ.

Ολόκληρη η τραγωδία του σύγχρονου ανθρώπου, του σύγχρονου εργαζόμενου, φαίνεται καθαρά από αυτή την απάντηση. Σύμφωνα με τα λόγια λοιπόν των ΙΔΙΩΝ των κατοίκων της αποπνηκτικής Λάρυμνας, εκείνο που τους καταπιέζει δεν είναι η οικονομική εκμετάλλευση, τα σωματεία και τα συνδικάτα δεν έχουν καμιά σημασία στην περίπτωση τους. Κανένας μα κανένας δεν παραπονέθηκε για κακές συνθήκες εργασίας ή για οικονομική στενότητα. Το σημαντικό γι' αυτούς είναι άλλο: ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΛΕΣΧΕΣ. Δεν υπάρχουν δηλαδή χώροι όπου η καθημερινή αλλοτρίωση της δουλειάς να ξεχνιέται για λίγο, έστω και σε μια εξίσου αλλοτρωμένη ψυχαγωγία. Δεν υπάρχουν καφετέριες και ντισκοτέκ. Δεν υπάρχουν τρόποι διασκέδασης που επειδή χρησιμεύουν στο να ΕΚΤΟΝΩΝΟΝΤΑΙ οι φυλακισμένες ανάγκες για επαφή του ανθρώπου, μόνο και μόνο για να μπορέσει να ξεκινήσει... με χαρά την άλλη μέρα για τη δουλειά είναι κι αυτοί άλλο τόσο αλλοτρωμένοι. Μια και κανείς ποτέ δεν τους είπε πως διασκέδαση είναι κάτι άλλο εκτός από καφετέριες και ντισκοτέκ. Εκείνο που λείπει από τους νέους εργαζόμενους της Λάρυμνας δεν είναι τα λεφτά. "Αναγκαζόμαστε να πάμε ως την Αταλάντη για ν' ακούσουμε μπουζούκια" είπαν. Εκείνο που τους λείπει - το δήλωσαν καθαρά - είναι η ίδια η ζωή.

Η Λάρκο - ο καλός μπαμπάς καπιταλισμός που φροντίζει για όλες τις ανάγκες των παιδιών του - είχε δημιουργήσει κάποτε έναν κινηματογράφο και μια λέσχη που πολλοί έχουν ξεχάσει και την ύπαρξή τους ακόμα. Αυτό δείχνει καθαρά πως εκείνο που ενδιέφερε τη Λάρκο δεν ήταν η "ψυχαγωγία" των εργατών της, αλλά η δημιουργία εντυπώσεων, εκείνο που μέτραγε δεν ήταν το ενδιαφέρον για τους εργα-

ζόμενους αλλά το σώσιμο των προσηγμάτων, εκείνο για το οποίο φροντίζει η Λάρκο και όλα τα άλλα παραρτήματα του καπιταλισμού, δεν είναι η ΖΩΗ των εργαζόμενων αλλά η ΕΠΙΒΙΩΣΗ τους.

Θα πρέπει να σημειώσουμε εδώ ότι στα διαλείμματα της εκπομπής τα σάνια-συντελεστές της, βάζανε ΣΥΝΕΧΕΙΑ το ηλίθιο τραγούδι του Μαρκόπουλου με την... καθαρή, προλετάριασσι(!) φωνή του Χαλκιά, "Εμείς είμαστε οι εργάτες / χτίζουμε εμείς τη λευτεριά", αδυνατώντας να καταλάβουν (ή ακριβώς επειδή καταλάβαιναν καλά;) ότι εκείνο που έχει σημασία τώρα πιά - όπως οι ίδιοι οι νέοι της Λάρυμνας, εργαζόμενοι και μαθητές, δήλωσαν - δεν είναι η... προλεταριακή επανάσταση ή οι απεργίες με οικονομικά αιτήματα, είναι η διεκδίκηση από αυτά τα παιδιά, έστω και παθητικά, έστω και ασυνείδητα του δικαιώματος στη ζωή.

Χαρακτηριστικό είναι ότι τα παιδιά του γυμνασίου που ρωτήθηκαν, δήλωσαν πως θα 'θελαν σ' αλήθεια να πετύχουν στο Πανεπιστήμιο, ΜΟΝΟ ΚΑΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΦΥΓΟΥΝ από τη Λάρυμνα. Γιατί έχουν δει τους πατεράδες τους να γυρίζουν ψόφιοι από τη Λάρκο και να "διασκεδάζουν" στο... καφενείο, ενώ οι μανάδες τους στήνονται μπροστά στην έγχρωμη τηλεόραση, που ας σημειωθεί, δεν λείπει από κανένα σπίτι της Λάρυμνας, από τις 7 η ώρα και ζουν με ξένα συναισθήματα. Να φύγουν λοιπόν. Να φύγουν για να ξεφύγουν από τη μιζέρια - ΟΧΙ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ - που κρέμεται απειλητικά πάνω απ' τα κεφάλια τους. Και να πάνε στο Πανεπιστήμιο για να μην υποστούν τη δουλειά, που, το είδαν καλά, αποξενώνει τους γονείς τους από τον ίδιο τους τον εαυτό, χωρίς να ξέρουν βέβαια τίποτε για την αλλοτρίωση του φοιτητή που τον προετοίμαζε για την αλλοτρίωση της κοινότητας. Θέλουν να φύγουν, να πάνε στη σχολή Καλών Τεχνών για παράδειγμα, επειδή κάτι μέσα τους, οι επιθυμίες τους, που μαθαίνουν από τόσο νέοι να καταπιέζουν, θέλουν να βγουν έξω και δεν μπορούν. Δεν μπορούν, γιατί όπως είπαν τα παιδιά, οι καθηγητές τους τα αποβαρρύνουν με κακούς βαθμούς, τιμωρίες κλπ., μόνο και μόνο γιατί, όπως και στην αρχή τονίσαμε, η Λάρυμνα θα πεθάνει χωρίς τη Λάρκο. Και η Λάρκο θα πεθάνει χωρίς εργάτες. Για μια ακόμη φορά (για πόσο ακόμη;) ο καπιταλισμός στη στεγνή του μορφή, στη μορφή του γραναζιού και της αξίνας, στη μορφή της αλλοτρωμένης δουλειάς, διπλοκλειδώνει συναισθήματα κι επιθυμίες, που αγά-αιγά εξαφανίζονται τελείως, εξασφαλίζοντας έτσι την οδιατάρακτη εξόρυξη του λιγνίτη.

Στο τέλος της εκπομπής, μετά από κάποιον ξύπνιο αλλά άτολμο κοινωνιολόγο (καλά, τί περίμενα κι εγώ;) έγινε κάποιο σχόλιο από τον δημιουργό της εκπομπής ο οποίος, μεταξύ άλλων, δήλωσε ούτε λίγο ούτε πολύ: "Πιάσαμε το νόημα αυτών των παιδιών και μας νερμίζει ελπίδα" (!!) Κάποιοι είναι, ή πολύ πιο ηλίθιοι ή πολύ πιο έξυπνοι απ' ό,τι νομίζαμε.

« το μυαλο μου εδω μεσα εχει χαθει... »

"Η τρέλα είναι το παιχνίδι κάποιου, που κάποιος κάπου κάποτε και τώρα, δεν τον αφήνει να παίξει"

— Το κράτος έχει φροντίσει να δείχνει ότι λειτουργεί σωστά και φιλελεύθερα, ενώ συγχρόνως εξουσιάζει, καταστέλλει και προκαθορίζει, σωματικά και ψυχικά, τα άτομα. Γι' αυτό το σκοπό υπάρχει πλήθος κοινωνικών ρόλων, που ο καθένας μπορεί να διαλέγει και να εγκλωβιστεί μέσα σ' αυτούς, δείχνοντας έτσι ότι είναι μια ευτυχισμένη μηχανή που λειτουργεί σωστά.

— Αν κάποιος αρνηθεί να παίξει (οποιοδήποτε απ' αυτούς τους προκαθορισμένους κοινωνικούς ρόλους, αναζητώντας έτσι την ελευθερία του, χαρακτηρίζεται "χαλασμένη μηχανή" και στέλνεται για φτιάξιμο. Έτσι δημιουργήθηκε ο "ψυχασθενής".

— Επειδή το κράτος είναι "δημοκρατικό", ασκεί την εξουσία του μέσω διαφόρων εξουσιοδοτημένων ομάδων. Έτσι δημιουργήθηκαν οι ψυχίατροι κι η "επιστήμη" τους, που έχουν σα σκοπό ή να επαναφέρουν τον "ψυχασθενή" στην κανονική κοινωνική λειτουργία του, ή να τον διατηρήσουν σαν "ψυχασθενή" μιας που κι αυτό έγινε ένας ακόμα κοινωνικός ρόλος. (Γιατί "Ο καθένας πρέπει να είναι κάτι. Μόνο ένα πράγμα δεν επιτρέπεται να είναι: αταξινόμητος" Τ. Σάαζ).

— Η Ψυχιατρική διάγνωση σαν ανθρώπινη κρίση, μπορεί να είναι λανθασμένη ή να μη σημαίνει τίποτα, αλλά σαν κοινωνική πράξη είναι κρατικά προγραμματισμένη και χρησιμοποιείται σαν κατασταλτικό της ελευθερίας. Γι' αυτό άλλωστε μας απασχολεί.

— Η Ψυχιατρική επιστήμη βασίζεται: 1) στην ιατρική, 2) στην κληρονομικότητα ή την ιδιοσυγκρασία, 3) στην ηθική και τη νομική, 4) στη στατιστική, 5) στην ψυχοβιολογία, 6) στην ψυχολογία, 7) στην ψυχανάλυση.

— Δυο βασικά σημεία που έχουν χαρακτηριστεί, σαν σφάλματα της επιστήμης, από γνωστούς "αντιψυχιατρους" είναι τα εξής:

1. Η Ψυχιατρική υιοθέτησε μεθόδους των θετικών επιστημών στις έρευνές της (την παρατήρηση και το πείραμα). Αντιμετώπισε τον άνθρωπο σαν μηχανή και την ψυχή του σαν φράγμα. (Διάσημος σύγχρονος ερευνητής αναφέρει ότι "δεν πρέπει πια να συζητάμε αν ο άνθρωπος είναι μηχανή, αλλά να ρωτήσουμε τί είδους μηχανή είναι...").

2. Σκοπός της Ψυχιατρικής ήταν πάντα η ταύτιση της με την ιατρική. Σήμερα αυτό έχει σχεδόν συντελεστεί. Έτσι, η Ψυχιατρική βασίζεται στην αρχή πως υπάρχουν, απ' τη φύση δοσμένες, ανώμαλες ψυχικές καταστάσεις, στη δημιουργία των οποίων οι άνθρωποι, δεν παίζουν κανένα ρόλο.

— Αυτό που πρέπει να προσέξουμε είναι ότι η κρατική "μέριμνα", απ' τη μια με τη νομοσχέδια της που στρέφονται επίμονα στη βελτίωση των κτιριακών χώρων κι απ' την άλλη, με τα τυχερά της παιχνίδια της διαφήμισης και κατανάλωσης τόννων φαρμάκων (νόμιμων ναρκωτικών), φροντίζει, ώστε ένας άνθρωπος που θέλησε ν' απελευθερωθεί, να γίνεται το πιο άβουλο και παθητικό πλάσμα της κοινωνίας.

— Εκτός απ' αυτά κι η δική μας συμπεριφορά έχει τη ίδια αποτελέσματα. Καθημερινά χρησιμοποιούμε τις ψυχιατρικές διαγνώσεις σαν μεωτικές βρισιές. Λύπη ή φόβος είναι τα μόνα συναισθήματα που νιώθουμε απέναντι σ' έναν (ακόμα και "πρώην") "ψυχασθενή". Και με την ελεημοσύνη ηναυάζουμε τη συνείδησή μας γι' αυτούς τους "κακόμοιρους βλαμένους". Υπάρχουν βέβαια κι ορισμένοι πολυάσχολοι "προοδευτικοί" καλοβελητές που μιλούν ωστόσο μόνο για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και περισσότερους γιατρούς (!!!) (εντάξει κύριοι, εξασφαλίσατε θέση στον παράδεισο. Αδειάστε μας τη γωνιά τώρα!).

— Τα μέσα ενημέρωσης και κύρια ο Τύπος, κάνουν κι αυτά τη δουλειά τους, γράφοντας σε κάθε ευκαιρία, τραμακτικά σήριαλ-αναφορές για "επικίνδυνους ψυχασθενείς", μια που ήταν αδύνατο ν' αφήσουν κι αυτή τη μειονότητα χωρίς να την ενοχοποιήσουν. Είναι φανερό, ότι οι άνθρωποι καταπιέζουν μόνο εκεί που έχουν τη δύνα-

μη να το κάνουν. Π.χ. ο Χίτλερ εξόντωσε 50.000 "ψυχασθενείς" (και χιλιάδες άλλους "διαφορετικούς") αλλά κανείς δεν βρέθηκε να κάνει το ίδιο σ' αυτόν.

— Απ' την πρώτη στιγμή που θα χαρακτηριστεί "ψυχασθενής" ένας άνθρωπος, έχει καθοριστεί η συμπεριφορά και του ίδιου και των γύρω του. Η γνώμη του δεν ακούγεται για κανένα θέμα. Από το σε ποιά κλινική θα πάει, μέχρι το πόσα ηλεκτροσόκ θα του κάνουν, άλλοι αποφασίζουν αντί γι' αυτόν. Κι από το πιο αγαπημένο του πρόσωπο ως τους νοσοκόμους των ιδρυμάτων έχει, σχεδόν πάντα, την ίδια αντιμετώπιση. Αυτόματα παύουν να ισχύουν οι "ελευθερίες του στόμου" γι' αυτόν. Και παράλληλα με τη χρήση ψυχοφαρμάκων, ηλεκτροσόκ, ευλοδαρμών, αλυσίδων κι άλλων "θεραπευτικών μέσων" που εφαρμόζονται παντού, καταλήγει στην τέλεια παθητικότητα.

— Η "ιδιόμορφη" συμπεριφορά των "ψυχασθενών", που έχουν ζήσει αρκετό καιρό κλεισμένοι μέσα σε κάποιο χώρο, (ο λεγόμενος ιδρυματισμός) χαρακτηρίζεται "θρρωση" και "τρέλη" γιατί την παρατηρούμε χωρίς ν' ανήκουμε στο χώρο που συμβαίνει. Βλέποντας κάποιον να κάνει συνεχώς την ίδια, φαινομενικά άσκοπη κίνηση, π.χ. να παίρνει και να δίνει διάφορα χρωματιστά χαρτιά, θα μπορού-

σαμε να τον χαρακτηρίσουμε "τρελό". Όμως αυτή η κίνηση ενταγμένη στον οργανικό χώρο της λογικοποιείται, γίνεται η δουλειά του ταμία μιας τράπεζας. Όμοια, η "παράξενη" συμπεριφορά των ανθρώπων στα ψυχιατρεία, δεν είναι η "πάθηση" για την οποία βρέθηκαν εκεί, αλλά ένας τρόπος επικοινωνίας και επιβίωσης που επινόησαν. Οποιοσδήποτε κλεινόταν για αρκετό καιρό σε ψυχιατρείο το ίδιο θα φερόταν.

— Όσον αφορά την κληρονομικότητα, καμιά έρευνα ως τώρα δεν έχει αποδείξει ότι οι "ψυχοσθενείς" είναι κληρονομικές ή επικίνδυνες. Ένας "ψυχοσθενής" δεν είναι σε καμιά περίπτωση πιο επικίνδυνος από οποιοδήποτε άλλο άτομο. Αυτό που έχει αποδειχτεί επανειλημμένα από διάφορες μελέτες είναι ότι η "ψυχοσθένεια" σαν αρρώστια είναι ανύπαρκτη. Πρόκειται απλώς για μια συμπεριφορά, "ειδική στρατηγική που εφευρίσκει ένας άνθρωπος για να μπορέσει να επιβιώσει σε μια κατάσταση (του περιβάλλοντός του) που δεν είναι βιώσιμη" (Ρ. Λαϊνγκ).

— Δηλαδή ο "ψυχοσθενής" μπορεί να είναι κάποιος που ή δεν θέλησε να παίξει κανέναν απ' τους προκαθορισμένους κοινωνικούς ρόλους ή δεν έπαιξε σωστά το ρόλο του, ή θέλησε να κάνει ένα ταξίδι μέσα στο Εγώ του, στον εσωτερικό του κόσμο.

— Μετά απ' όλ' αυτά, πιστεύουμε πως αυτό που θέλουν και χρειάζονται οι χαρακτηρισμένοι σαν "ψυχοσθενείς", είναι να συνειδητοποιήσουμε, κι εμείς κι αυτοί, ότι δεν είναι ούτε "τρελοί" ούτε "άρρωστοι". Αν σταματήσουν ν' αλλοιώνουν τη σκέψη και το σώμα τους (σταματώντας τη χρήση των φαρμάκων κι ό,τι άλλο συντελεί σ' αυτό) κι εξαφανίσουν έτσι την παθητικότητα που χαρακτηρίζει τους περισσότερους σήμερα, θα μπορέσουν, πέρα από νόμους, διατάγματα, γιατρούς και φάρμακα, να διαλέξουν μόνοι τους τον τρόπο "θεραπείας" τους.

— Οι άνθρωποι έχουν και θα πρέπει να έχουν ποικίλους, ακόμα και εκκεντρικούς τρόπους συμπεριφοράς. Αυτό είναι ελευθερία.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Η :

— Δεν αναφερθήκαμε στις γνωστές, λίγο-πολύ, όθλιες συνθήκες διαβίωσης των "ψυχοσθενών" στα ιδρύματα, γιατί επιθυμία μας δεν είναι να λείψουν μόνο οι σιδερένιες αλυσίδες που καθηλώνουν σήμερα αυτούς τους ανθρώπους, αλλά οι "αόρατες" αλυσίδες που περιορίζουν όλους μας μέσα σε κοινωνικούς ρόλους κι εξυπηρετούν άλλωστε τους ίδιους σκοπούς: κύρια, την παθητικότητά μας.

— Συχνά λέγεται ότι δεν υπάρχουν φυσιολογικοί άνθρωποι στα ψυχιατρεία. Εμείς δεν συναντήσαμε ούτε έναν "ψυχοσθενή" παρά μόνο ανθρώπους καταβεβλημένους απ' την καθημερινή χρήση χιλιάδων ναρκωτικών φαρμάκων.

ΔΑΦΝΙ: Πίσω από τα κάγκελα του ψυχιατρείου κρύβεται το αληθινό πρόσωπο της εξουσίας.

— Τα παρακάτω είναι συνομιλίες και εικόνες από μερικές επισκέψεις που κάναμε στο Δαφνί με σκοπό να ζήσουμε όσα ξέραμε ότι συμβαίνουν και με την ελπίδα πως, ίσως κάποιος απ' αυτούς που θα γνωρίζαμε, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει κάποιο αποτελεσματικό τρόπο αντίδρασης στην πολύπλευρη κατάπιεσή του. Δεν θελήσαμε ν' αναφέρουμε γενικά ή προσωπικά συναισθήματα για ό,τι συναντήσαμε. Θ' αναφέρουμε μόνο ορισμένα γεγονότα. Συναισθήματα και παραπέρα σκέψεις, ας έχει ο καθένας τα δικά του.

1. Συνάντηση τη Λ ά ο υ ρ α στο προαύλιο του ψυχιατρείου. 26 χρονών, αδύνατη, σκυθρωπή, όμορφη. Το όνομα που της δώσανε Σ.Κ. Το καλλιτεχνικό της όνομα...

Λ: "Μέ λένε Λάουρα... Είναι το καλλιτεχνικό μου... Γράφω..."

Δ: "Γιατί είσαι εδώ..."

Λ: "... Ήμουνα στη Ρόδο... σε μια ντισκοτέκ. Να χορέψω... Ο πατέρας μου μ' έφερε εδώ... να γίνω άνθρωπος..."

Δ: "Θες τσιγάρο..."

Λ: "Δεν θέλω απ' αυτά. Αν έχεις δώσωμο λεφτά να πάρω άλλα..."

Δ: "Ο πατέρας σου πού είναι;"

Λ: "Δούλευε στη λαχαναγορά... Τώρα κοιμάται..."

Δ: "Πού κοιμάται;"

Λ: "Στο νεκροταφείο..."

Δ: "Τώρα πώς τα περνάς εδώ;"

Λ: "... Το μυαλό μου εδώ μέσα έχει χαθεί... Άντε παράτα με..."

Δεν της μίλησα άλλο. Την ξαναείδα αργότερα αγκαλιά με το φίλο της που είναι κι αυτός σε κάποιο θάλαμο στο Δαφνί.

2. Ο Σ τ α ύ ρ ο ς είναι γύρω στα 25.

Σ: "Φίλε, έχεις ένα τσιγάρο..."

Δ: "Ναι..."

Σ: "Τι γίνεται; Πώς από δω; Έχεις κανένα γνωστό;"

Δ: "Όχι. Έλα να συζητήσουμε μαζί αν θες. Γιατί είσαι δω;"

Σ: "Εγώ με φίλε... Τι να σου πω... Δεν ξέρω γιατί είμαι δω... Αν θες να σου πω πώς με φέρανε..."

Δ: "Για πες μου..."

Σ: "Εγώ πούλαγα κουλούρια στην Ομόνοια. Τι να κάνω, για το μεροκάματο δηλαδή, κι έβγαίνε, εντάξει. Έρχεται που λες πρώι-πρώι ο μπάτσος και μου ζητάει την άδεια. Τι να κάνω... Δεν έχω, του λέω. Έλα μαζί μου, μου λέει. Με πάει στο τμήμα. Εκεί με ρωτάνε τα στοιχεία μου και τα λοιπά, εντάξει. Γονείς, συγγενείς; δεν έχω, τους λέω. Είμαι ορφανός από μικρός. Ε, φτιάχνει ένα χαρτί ο μπάτσος και να την άλλη μέρα, στο Δαφνί ο Σταύρος. Ρε παιδιά δεν είμαι τρελός τι δουλειά έχω γω στο τρελόδικο... Σκάσε, είσαι, μου λέγανε. Κι έχω κλείσει 4 μήνες εδώ που με βλέπετε..."

Δ: "Και πώς τα περνάς εδώ;"

Σ: "Σκατά, πώς θες να τα περνάω... Όχι, αν θες κάτσε λίγο να καταλάβεις... Ποιός είναι τρελός εδώ... εμείς ή αυτοί που θέλουμε να μας κάνουνε καλά..."

3. Μια γυναίκα γύρω στα 50: Είδα για πρώτη φορά την Ε ύ α σ' ένα θάλαμο γυναικών, να παρακαλά τις νοσοκόμες και τον προϊστάμενο να την αφήσουν να πάει στο καφενείο του ψυχιατρείου να τηλεφωνήσει. Άκουσα να λένε:

Ε: "Σε παρακαλώ καλέ, ένα τηλέφωνο! Πέντε λεφτά θα κάνω και θα ξανάρθω!"

Προϊστάμενος: "Δεν έχει τώρα, ξέχαστο!"

Ε: "Γιατί καλέ; Μια στιγμούλα, σου λέω. Είναι ανάγκη! Πρώτη φορά βγαίνω; Αφού μ' έχετε ξαναφήσει!"

Π: "Να περιμένεις. Έρχεται το φαΐ. Τώρα είναι η ώρα για τα χάπια..."

Ε: "Θα είμαι πίσω σε πέντε λεφτά. Είναι ανάγκη σου λέω!"

Π: "Για σταμάτα τώρα! Ξεσήκωσες και τις άλλες! Μετά τα χάπια θα πας όπου θες..."

Ε: "Δώστα μου τώρα τα χάπια. Άντε φέρτα. Δε θέλω να φάω..."

Π: "Τί θα πει τώρα; Κι η ένεση;"

Ε: "Αφού σου λέω, θάμαι πίσω, ένα τηλέφωνο να κάνω, είναι ανάγκη!"

Π: "Α, άντε σκάσε πια! Μας ζάλισης! Θα φας δέσιμο!"

Την απρώνχει με βία μέσα, φανερά εκνευρισμένος που βρισκόμαστε μπροστά στη σκηνή.)

Βλέπω κάποια άλλη μέρα την Εύα στην αυλή. Της μιλάω, τη ρωτάω πώς βρέθηκε εδώ.

Ε: "Τι ψάχνεις να βρεις τώρα... Πάντως σε λίγες μέρες φεύγω γιατί λένε πως έγινα καλά. Ένα χαρτί, βλέπεις, μια υπογραφή... και μέσα! Τώρα, μια υπογραφή... κι έξω! Άλλοι φτιάχνουν τα χαρτιά, άλλοι βάζουν τις υπογραφές... Εγώ μπαίνω και βγαίνω... Πότε είμαι καλά, πότε άρρωστη... Έτσι λένε τα χαρτιά δηλαδή..."

Δ: "Και πώς τα περνάς όταν είσαι εδώ;"

Ε: "Ναι! Κοίτα εδώ! Και στα πόδια μου, βλέπεις;"

Δ: "Ναι, τι είναι αυτά;"

Ε: "Αυτά είναι απ' το δέσιμο. Αυτά εδώ είναι απ' τους μπάτσους που με σέρνανε δω..."

Δ: "Σας χτυπάνε κιόλας;"

Ε: "Α τους μαλάκες... Και μας χτυπάνε και μας δένουνε οι πούστηδες..."

Ε: "... Με συγχωρείς τώρα. Φεύγω γιατί άργησα. Είναι ώρα για το φαί. Άντε, γειά σου!... Να έρχεσαι να μιλάω με κανέναν γιατί εδώ μέσα όλοι είναι τρελοί..."

4. Ο Μιχάλης είναι περίπου εφτά χρονών. Βρίσκεται στο θάλαμο ανηλίκων στο Δαφνί, αφότου πέθανε η μητέρα του και τον εγκατέλειψε ο πατέρας του, εδώ και πέντε χρόνια. Έχει πάψει να μιλά και να αντιδρά. Δείχνει πως δεν σκέφτεται τίποτα. Πρώτη φορά στη ζωή του βλέπω τόσο άδειο βλέμμα. Εδώ έχει υιοθετηθεί "σπαστικές κινήσεις", κουνά συνεχώς τα χέρια του (φαινόμενο "ιδρυματισμού").

— Στις πρώτες συναντήσεις μας ενδιαφερόταν μόνο για τα μπισκότα που του δίνανε κρυφά (απαγορεύεται να δώσεισιν οτιδήποτε στα παιδιά με τη δικαιολογία ότι θα πνιγούν(!)).

— Ο Μιχάλης γελοούσε και παρατηρούσε τις γάτες μόνο μετά από προτροπή μας. Μουρμούριζε δειλά κουβέντες άγνωστες σε μας, όταν ήταν "χαρούμενος". Είναι όμως φοβερά παθητικός. Θα μπορούσε κανείς να τον κάνει ό,τι θέλει χωρίς αυτός να αντιδράσει.

— Γι' αυτό μένω έκπληκτη όταν τη στιγμή που του λέω πως είναι ώρα να φύγουμε και να τον αφήσουμε, σταματά να κουνά τα χέρια του, σταματά ν' αναπνέει, με κοιτάει, πρώτη φορά από μόνος του, στο μάτι, με μια λέξη: αντιδρά! Τίποτα παραπάνω όμως.

— Στην τρίτη μας συνάντηση του δίνω μογιές κι ένα τετράδιο. Δεν ξέρει να τα χρησιμοποιήσει, τα βλέπει πρώτη φορά, όμως και πάλι — σ' αντίθεση με την συνεχή παθητικότητά του — αντιδρά! Πετάνει τις μογιές και το τετράδιο απ' το μπαλκόνι!

— Την τελευταία φορά που τον είδαμε κι ενώ περιμέναμε μπροστά στην καγκελόπορτα για να τον δώσουμε πίσω*, προχώρησε λί-

γα βήματα τοίχο-τοίχο, απομακρυνόμενος έτσι απ' την πόρτα. Κάτι που έδειχνε και πάλι, αντίδραση σ' αυτό που θα ακολουθούσε. Οι νοσοκόμοι ήρθαν, τον πήραν μέσα κι έκλεισαν την πόρτα πίσω μας. Φεύγοντας άκουσα φωνές. Γύρισα πίσω το βλέμμα μου και τον είδα να κλαίει και να φωνάζει πίσω απ' τα κάγκελα. Αυτή ήταν η τελευταία του αντίδραση. Αυτές ήταν οι μοναδικές φορές που έβγαλε για λίγο τη μάσκα της παθητικότητας. Οι μοναδικές φορές που τα μάτια του απόκτησαν έκφραση. Οι μοναδικές φορές που κάποιος ασχολήθηκε μαζί του.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

* Το πρώτο "δωμάτιο" του θαλάμου των παιδιών είναι μια κοινή, μεγάλη, άδεια αίθουσα, με μια τηλεόραση και μια κούκλα, πολύ ψηλά στον τοίχο, καρφωμένη. Από την καγκελόπορτα αυτής της αίθουσας μπορεί οποιοσδήποτε να ζητήσει να του φέρουν κάποιο γνωστό του παιδί, να το δει για λίγο στην αυλή και μετά το ξαναδίνει πίσω απ' την ίδια πόρτα.

— ΕΝΑ ΑΣΗΜΑΝΤΟ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΣΤΟ ΔΑΦΝΙ

11.30π.μ. Ηλιόλουστη ζεστή Κυριακή μες στο χειμώνα. Στο μπαλκόνι, μπροστά απ' το κελί ανηλίκων, έχουμε βγάλει οι νοσοκόμοι για να λιαστεί, μια αλλόκοτη αργοκίνητη μάζα που βουίζει. Πλησιάζοντας, ξεχωρίζεις πως είναι τα παιδιά. Τα περισσότερα κρατάνε στα χέρια τους 4-5 λαδωμένα, μικρά, σκούρα μπαλάκια. (Μετά από αρκετή προσπάθεια σε στυλ αινίγματος "τί είναι αυτό που είναι στρογγυλό, σκούρο, λαδωμένο και τρώγεται" βρήκα πως ήταν μπιφτέκια).

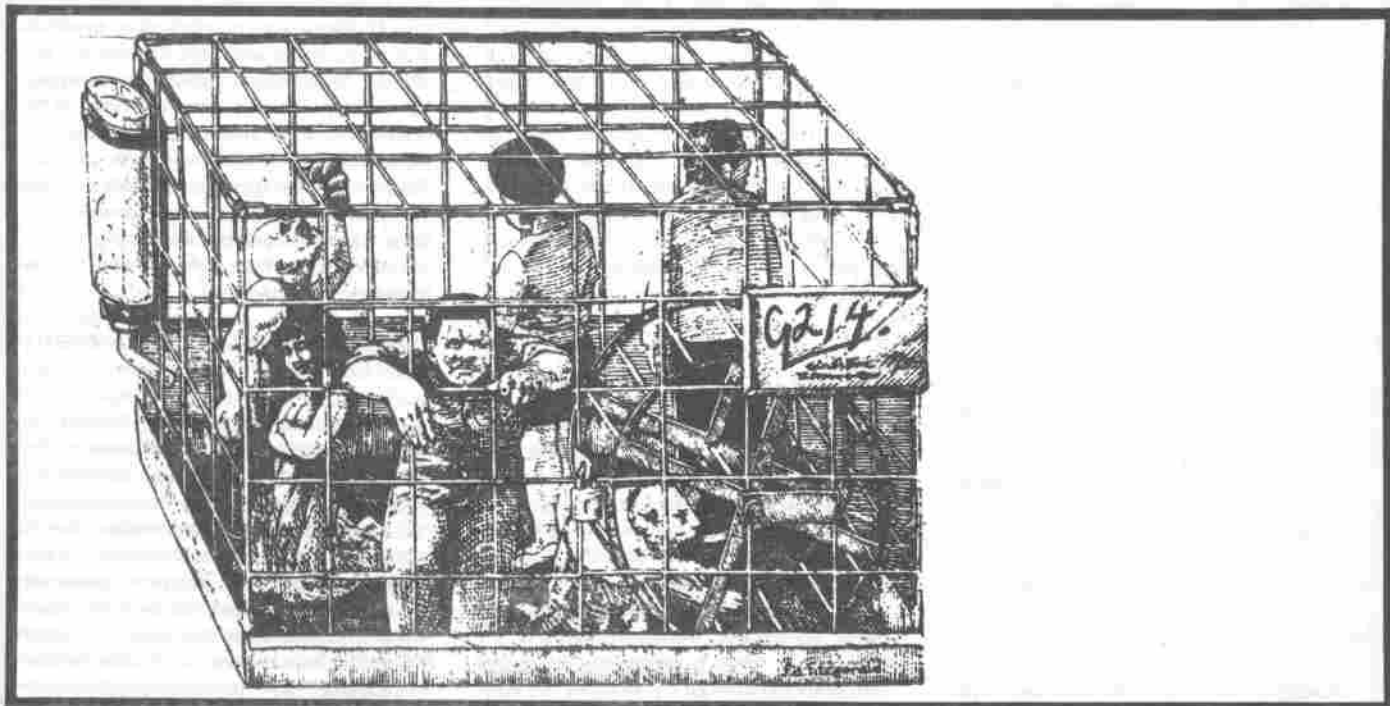
12.10π.μ. "Άντε, μπροσ! Μέσα γρήγορα!" Η μάζα ανασταράζεται. "Άντε ρε μαλακισμένα, κουνηθήτε!" Η μάζα χύνεται προς την πόρτα, βοηθούμενη από κλωτσιές και σπρωξιές.

12.11π.μ. Εξαφανίστηκαν όλοι εκτός από ένα 10χρονο αγόρι που κοιμάται στο πάτωμα. Το πόδι του νοσοκόμου, πιέζει το πρόσωπό του στο πάτωμα. Ακολουθούν δυο κλωτσιές, μια στο στομάχι, η άλλη στα γεννητικά όργανα.

12.12π.μ. Κανείς έξω. Από μέσα ακούγονται οι συνηθισμένες φωνές (μουγκρίσματα, κλάματα, βουητά, στριγκλιές, υστερικά γέλια) τα υπολείμματά μας, ό,τι μένει μετά την οργανωμένη κρατική καταστολή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Κείμενα απ' όπου βοηθηθήκαμε στη διατύπωση των σκέψεών μας, ήταν, τα "Δυό Δοκίμια για την Ψυχιατρική Καταπίεση" των Τ. Σάοζ και Ρ. Λαινγκ (εκδ. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ) και τα δυο πρώτα περιόδικά της "Κίνησης για τα Δικαιώματα των Ψυχασθενών" που είχαν τίτλο "Η Ελευθερία είναι θεραπευτική".

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Μια πρόταση για τα ενδεχόμενα όρια της επιστήμης και την ίδια

Οι πιο πολλές κριτικές αναλύσεις που έτυχε να διαβάσουμε για την ιατρική, αλλά και για άλλες επιστήμες, έθεταν και έλυναν το πρόβλημα της αντικειμενικότητας(1) και της μοναδικότητας(2) της επιστήμης με τον παραδοσιακό μαρξιστικό(;) τρόπο. Ούτε λίγο ούτε πολύ δηλαδή, η πρώτη και η τελευταία τους λέξη ήταν η ένταξη του φαινόμενου στο "εποικοδόμημα", που αντιστοιχώντας στη "συγκεκριμένη" καπιταλιστική βάση, αποτελούσε την πιο ιδανική απάντηση. Εκτός από το παραπάνω τέχνασμα (γιατί από μόνη της αυτή η αντιμετώπιση δεν είναι κάτι άλλο από τέχνασμα) προτιβόταν μια ιστορική αναδρομή, αλλά και μια σύγχρονη αναφορά, που απόδειχνε την εξάρτηση (και τη μερική ταύτιση σ' ορισμένες περιπτώσεις) των επιστημόνων από την άρχουσα τάξη. Επίσης, κάποτε επισημάνεται η ενδοεπιστημονική ιεραρχία, ο καταμερισμός, η υπερεπίδεση κλπ. σαν στοιχεία που αντανακλούν τον όλο κοινωνικό μηχανισμό μέσα στον οποίο η επιστήμη είναι ενταγμένη και τον οποίο εξυπηρετεί.

Όλα τα προηγούμενα χωρίς ασφαλώς να είναι δευτερεύοντα ή περιττά, είναι πράγματι ανεπαρκή αν δεν συνοδεύονται από μια ξεκάθωρη αντιμετώπιση των στόχων και της αποτελεσματικότητας της επιστήμης σε συνάρτηση με τα καθήκοντα που θέτει στον εαυτό της. Η ιατρική για παράδειγμα που θέτει στον εαυτό της το καθήκον να ερμηνεύσει την ασθένεια, να την θεραπεύσει και να την προλάβει έχει πραγματικά για στόχο της όλα τα αυτά αυτή τη στιγμή κι αν τα έχει ποιά είναι τα αποτελέσματά της;

Μήπως υπάρχει μια "περίεργη" επιτυχία της ιατρικής επιστήμης αναφορικά με μια κατηγορία ασθενειών και μια εξίσου "περίεργη" αποτυχία της αναφορικά με μίαν άλλη κατηγορία; Κι αν πράγματι είναι έτσι τι είναι αυτό που καθορίζει με τέτοιο τρόπο αυτές τις κατηγορίες και κάνει τις μεν να προσεγγίζονται με κάποια επιτυχία ενώ τις άλλες από έντονη αποτυχία; Μήπως υπεισέρχεται κάποιος καθοριστικός παρά-

Το άρθρο αυτό γράφτηκε πριν δυο χρόνια για το τρίτο τεύχος του περιοδικού "να μην αφήσουμε το άσπρο να εξορίσει τ' άλλα χρώματα", που δεν ευτύχησε να δει το φως της μέρας. Ανταναικλάει τον προβληματισμό που υπήρχε τότε σε μια παρέα ανθρώπων αναφορικά με το "ρόλο" της ιατρικής επιστήμης, προβληματισμό που είχε να αυτός χτυπητές αδυναμίες και όρια που είναι ολοφάνερα στις παρακάτω γραμμές. Και τί άλλο παρά αδυναμία μπορεί να είναι, όταν μια σειρά παρατηρήσεων παραμένουν στο επίπεδο της αυτοϊκανοποίησης και σε όποια προσπάθεια να δοκιμαστούν φανερόνται διάφορα εμπόδια, που αναστέλλουν αυτή τη δοκιμασία επ' αόριστο... Και με ποιό τρόπο μπορεί κανείς να παραδεχτεί κριτικές παρατηρήσεις, όταν αποφεύγουν να γίνουν πράξη και παραμένουν απραξία; Και με ποιό τρόπο μπορούν να βελτιώνονται συνεχώς, αν όχι μέσα από την ίδια την πρακτική τους σε διαρκή σύγκρουση με άλλες πρακτικές;

Το κείμενο, εκτός των παραπάνω ανεπαρκειών, δεν μπορεί παρά να είναι μερικό. Δεν εξετάζει την ιατρική από οικονομική, ιδεολογική κλπ. άποψη, κάτι που πάντως είχε γίνει από προηγούμενα κείμενα. Ασχολείται αποκλειστικά με τα όρια της και χρησιμοποιεί τα δικά της κριτήρια — είναι κατά κάποιον τρόπο μια κριτική απ' τα μέσα.

Μια κριτική ωστόσο και σ' αυτό το πεδίο λειπή. Σήμερα, κάτι που δεν έγινε, θα έπρεπε να ξαναγραφτεί απ' την αρχή. Να περιλάβει μια σύγκριση των αποτελεσμάτων άλλων, "περιθωριακών" ιατρικών τεχνικών αναφορικά με εκείνες τις παθήσεις που βρίσκονται και δημιουργούν τα όρια (βλ. τα αποτελέσματα της ιατρικής), να εμπλουτιστεί με νέα στοιχεία για την μεθοδολογία της, εφόσον στο επίπεδο της μεθόδου εμπλουτίστηκε και η ίδια, π.χ. στοιχεία για τη βιοχημεία των κοινωνικών σχέσεων, το σύστημα ανάδρασης (feed back) και ομοιόστασης.

Τέλος, πιστεύουμε ότι δεν χρειάζεται μια επεξήγηση των ιατρικών όρων, γιατί ούτε πολλοί χρησιμοποιούνται (είναι ήδη μια ένδειξη για την απέχθεια που νιώθουμε στην ιατρικοποίηση των κειμένων που αντιστρατεύονται την ιατρική με τη γλώσσα της), ούτε είναι ιδιαίτερα άγνωστοι.

γοντας, καθαρά κοινωνικός, στη δεύτερη κατηγορία, που αποκλείει την αμιγή ιατρική προσέγγιση όπως έχει δομηθεί απ' την αρχή του 17ου αιώνα; Και μήπως κάπου σ' αυτό το σημείο μπορούμε να ανιχνεύσουμε ενδεχόμενα όρια;

Όντως, αυτό που προσπαθεί να ανιχνεύσει αυτό το κείμενο είναι τα όρια της παραδοσιακής, "αστικής" ιατρικής μέσα από την εξέταση του τι έχει καταφέρει να κάνει και τι όχι.

Στην αρχή προτάσεται μια "γενική θεώρηση της ανάπτυξης της ιατρικής θεωρίας", που τη θεωρούμε αναγκαία για την κατανόηση της επιτυχίας ή της αποτυχίας της ιατρικής επιστήμης στους στόχους που έθεσε στον εαυτό της. Η ιατρική φαίνεται να δόμησε τα εργαλεία ερμηνείας του αντικειμένου της από τον κόσμο των φυσικών επιστημών, ενώ η ίδια δεν είναι φυσική επιστήμη αλλά στέκεται στο μεταίχμιο της φιλοσοφίας, της κοινωνιολογίας, της ψυχολογίας και των φυσικών επιστημών. Αυτός είναι ο βασικός λόγος που η ιατρική αδυνατεί να κατανοήσει τη λειτουργικότητα των κοινωνικών παραγόντων στην παθολογία και τη θεραπεία μιας ασθένειας.

Η αμφισβήτηση των αποτελεσμάτων της επιστήμης έχει μια γενική σημασία. Σήμερα, που "οι κυβερνήσεις πέφτουμε μα η επιστήμη μένει", ένα πρώτο εμπόδιο στη διαφανόμενη εξουσία της επιστήμης (ή της επιστημονικής Εξουσίας) θα είναι η αμφισβήτηση των αποτελεσμάτων των κάθε λογής επιστημών από όσο το δυνατό περισσότερους ανθρώπους. Αμφισβητώντας τ' αποτελέσματά τους οι άνθρωποι θα αμφισβητήσουν όχι μονάχα την εξουσία της (και

την Εξουσία που την επικαλείται(3)) αλλά και τα μέσα που χρησιμοποιεί και την ίδια τη γνώση των αντικειμένων που προσφέρει ξεφεύγοντας από το καταστροφικό δόγμα "καλή επιστήμη, κακή η χρήση της".

Βέβαια, συγκεκριμένα για την ιατρική, είναι σ' όλους φανερό πως απέχει πολύ από του να θεωρούνται τα αποτελέσματά της ιδανικά. Όμως, από την άλλη όλο παραδέχονται πως "η επιστήμη κάνει ό,τι μπορεί" και ότι στο μέτρο που είναι ανθρώπινο όλα είναι ζήτημα χρόνου.

Η ιδεολογία της αδιάκοπης προόδου σ' όλα τα πεδία μέσα στα πλαίσια του δομένου συστήματος, ιδεολογία που προωθεί ο καπιταλισμός από τη γέννησή του "επιβεβαιώθηκε κι επιβεβαιώνεται" από την ανάπτυξη των επιστημών μέχρι σήμερα. Δείχνοντας πως η ανάπτυξη αυτή έχει συγκεκριμένα όρια δείχνουμε και τα όρια του ίδιου του κοινωνικο-οικονομικού συστήματος που τη γέννησε και τη δόμησε κατ' εικόνα του.

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ

Ουσιαστικά συγκεκριμένη θεωρία της ιατρικής αναπτύσσεται (ή μπαίνουν τα θεμέλια για να αναπτυχθεί) τους τελευταίους αιώνες και μάλιστα μετά την ανακάλυψη του μικροσκοπίου. Το μικροσκόπιο, μια ανακάλυψη της φυσικής, επέτρεψε την παρατήρηση ορισμένων αδράτων τμημάτων του οργανισμού φυσιολογικών ή παθολογικών οδηγώντας έτσι στα άκρα την παρουσία "πρωτόγονη και σχεδόν κανιβαλιστική" παρανόηση σε ό,τι αφορά τη γνώ-

ση, δηλαδή πως για να κατανοήσουμε κάτι πρέπει πρώτα να το διαλύσουμε, σαν ένα παιδί που αποσυναρμολογεί ένα ρολόι σε κομμάτια και σκορπά εδώ κι εκεί τα εξαρτήματα για να καταλάβει το μηχανισμό" (R. Thom, Σύγχρονα Θέματα 3). "Έτσι η παλιά θεώρηση που ήθελε τον ασθενή ενωμένο με το Θεό ή την κοινότητα ξεπερνιέται. Επί παραδείγματι στο εξής είναι εξ ολοκλήρου απαράδεκτη η άποψη πως μια αμαρτία π.χ. είναι δυνατό να έφερε τη διάταξη της υγείας ενός ανθρώπου (το ίδιο ισχύει και στο επίπεδο των κοινωνικών σχέσεων). Αυτό όση πραγματική πρόοδο και να έφερε σήμανε από την άλλη την οριστική ρήξη της ιατρικής με τη φιλοσοφία και τις κοινωνικές διεργασίες, πράγμα που τη στιγματίζει μέχρι και σήμερα. Κατά συνέπεια η ιατρική αρχίζει και οικοδομεί μια γνώση για την ασθένεια (για το αντικείμενό της) ανεξάρτητα από τον ασθενή (υποκείμενο) και το πεδίο όπου δρα (και μόνο μέσα από αυτή τη δράση γίνεται υποκείμενο - την κοινωνία). Φτάνει μάλιστα, σε πλήρη εναρμόνιση με τη μεθοδολογία των φυσικών επιστημών, στο να καθορίσει ένα σταθερό σύστημα αναφοράς, που ισχύει για όλους και πάντα. Σύστημα αναφοράς είναι το συγκεκριμένο από το πείραμα (πείραμα που δεν έχει σχέση με κοινωνικές διεργασίες ή μάλλον έχει με την αντιδραστική έννοια να μην τις λαμβάνει υπόψη του) ανατομικοφυσιολογικό και βιοχημικό υπόστρωμα του ανθρώπου.

Αλλά ποιά είναι η μέθοδος των φυσικών επιστημών; Κατ' αρχή η φυσική επιστήμη είναι εξ ορισμού πειραματική επιστήμη. Βασίζεται στη δημιουργία με το πείραμα μιας τεχνητής κατάστασης (στο εργαστήριο ή αλλού) που σαν τεχνητή είναι ξένη προς την πραγματική και ζώσα κατάσταση και απόσπασμά της. Πέρα από αυτό το σημείο στη διαδικασία του πειραματισμού ο ερευνητής επεμβαίνει κατά βούληση διατηρώντας σταθερές παραμέτρους ή αλλάζοντάς τες με σκοπό να καταλήξει σε κάποιο γενικό νόμο για την τεχνητή αυτή κατάσταση. Αν όμως στο εργαστήριο μπορεί μια παράμετρος να μεταβληθεί κατά βούληση αυτό δεν μπορεί να συμβεί στο επίπεδο της ολοκληρωτικής ζώσας κατάστασης και μάλιστα της ανθρώπινης που είναι βιολογική και κοινωνιοψυχολογική ταυτόχρονα και σε αλληλεπίδραση.

Και τέλος από αυτή την τεχνητή και αποσπασματική κατάσταση εξάγονται οι νόμοι που αφορούν και διέπουν το όλο. Έτσι αν το όλο δεν συμβιβάζεται με τους νόμους του μερικού τόσο το χειρότερο για το όλο.

Έχοντας λοιπόν η ιατρική εφεύρει το δικό της σύστημα αναφοράς, το συγκεκριμένο ανατομικοφυσιολογικό και βιοχημικό υπόστρωμα, εξετάζει τις μεταβολές του, τις ερμηνεύει σε σχέση με πιθανά αίτια και προχωρεί στην επαναφορά του στα στάσιμα επίπεδα. Όμως ένα σύστημα αναφοράς που αποκλείει το κοινωνικό υπόστρωμα ταιριάζει περισσότερο σε κατώτερους

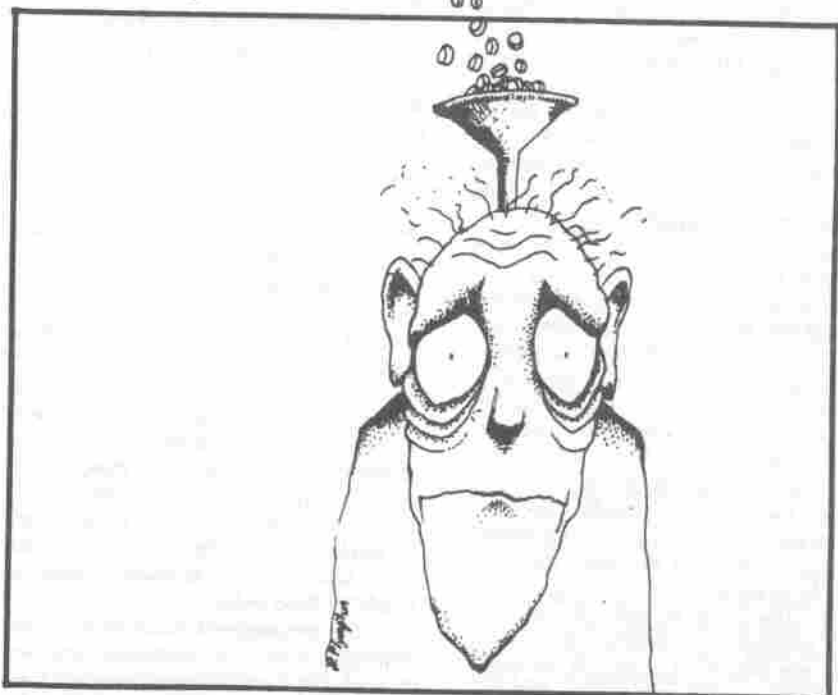
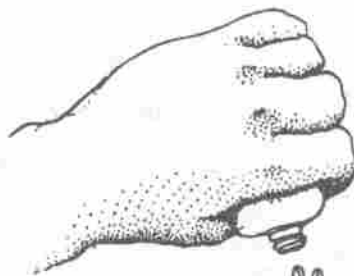
οργανισμούς και όχι στον άνθρωπο. Και πράγματι το ανατομικοφυσιολογικό και βιοχημικό υπόστρωμα ή μάλλον οι παθολογικές μεταβολές τους, μπορούν να ερμηνεύσουν το μηχανισμό γένεσης ορισμένων ασθενειών και μάλιστα ακριβώς εκείνων που είναι γνωστές και παρατηρήσιμες και στα ζώα π.χ. οι λοιμώδεις ορρώστιες, το μόνο επίπεδο που μπορεί να καυχάται η ιατρική για επιτυχία. Αντίθετα χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κοινωνικό υπόστρωμα, η ανατομία, η φυσιολογία και η βιοχημεία όχι μόνο δεν μπορούν να εξηγήσουν και να θεραπεύσουν ορισμένες άλλες ασθένειες, αλλά αντίθετα τις συσκοτίζουν.

Από την άλλη, και σε σχέση με όσα αναφέραμε μέχρι εδώ, η λογική της παραμένει αυστηρά "συναλοποιητική", κληρονομιά του δυτικού τρόπου σκέψης(4). Η λογική αυτή σχηματικά προϋποθέτει πως το Α στοιχείο ενός συνόλου Χ είναι άσχετο με το Α' στοιχείο του ίδιου συνόλου (εκτός από το γεγονός ότι ανήκουν στο ίδιο σύνολο) κι έχει μια συγκεκριμένη σχέση με κάποιο ή κάποια στοιχεία ενός άλλου συνόλου Ψ, στο οποίο όμως οπωσδήποτε δεν ανήκει - το Α ανήκει στο Χ και μόνον εκεί. Μιλώντας για την ιατρική, που ζητάει ξεχωριστά αίτια και αποτελέσματα, η λογική αυτή συνεπάγεται τα εξής: το Α αίτιο από το σύνολο των αιτιών έχει το Β αποτέλεσμα από το σύνολο των αποτελεσμάτων

(παθολογικών συμπτωμάτων, αν θέλουμε) και το Β αποτέλεσμα δεν μπορεί παρά να έχει το Α αίτιο. Δοσμένης της ιδιαιτερότητας της ιατρικής το Α και το Β έχουν μια κάποια ευρύτητα.

Αυτή η λογική αποκρύπτει το απλό γεγονός πως το ίδιο το Β σαν αποτέλεσμα είναι πάντα αίτιο ενός άλλου αποτελέσματος πράγμα που το εντάσσει σε δυο "αντιφατικά" σύνολα, που το ένα αποκλείει το άλλο, και συσκοτίζει το όλο ζήτημα που είναι η ύπαρξη αποκλειστικά ενός συνόλου (πεδίου). Ο πυρετός για παράδειγμα μπορεί να είναι αποτέλεσμα του ιού της γρίπης, αλλά αυτός ο πυρετός στη συνέχεια αυξάνει τις σφύξεις (και όχι ο ιός της γρίπης) κ.ο.κ. για να έχουμε ολοκληρωμένη στο σώμα του ασθενούς την κλινική εικόνα της γρίπης. Επίσης δεν είναι καθόλου σπάνια η περίπτωση αρουμένου του αποτελέσματος ενός αιτίου να αίρεται το αίτιο(5).

Πράγματι, η συναλοποιητική λογική έχει διαλυθεί τόσο στο πεδίο των μαθηματικών (θεωρία της απροσδιοριστίας) όσο και στο πεδίο της φυσικής (θεωρία της σχετικότητας). Στο πεδίο της ψυχολογίας δεν υπάρχει λαμπρότερο παράδειγμα άρνησης της συναλοποιητικής λογικής από τη λειτουργία του ασυνειδήτου. Εδώ, αντίθετα από τα μαθηματικά για παράδειγμα, τα στοιχεία του συνόλου δεν είναι αριθμοί αλλά βιώματα απωθημένα, ένστικτα, πάθη

του χαρακτήρα (Φρομ). Στο σουνείδητο "δεν ισχύει ο νόμος της αντίφασης" (Φρόυντ), συνυπάρχουν τα πιο διαφορετικά πράγματα, προσπαθούνε ταυτόχρονα να βγούνε στην επιφάνεια κλπ.

Σήμερα, καθώς η ανεπάρκεια της ανατομίας, της φυσιολογίας και της βιοχημείας σαν μόνου υποστρώματος του ανθρώπινου οργανισμού γίνεται φανερή (όπως θα επιχειρήσουμε να δείξουμε στο επόμενο κεφάλαιο) επιχειρείται ένας εμπλουτισμός της ιατρικής τόσο στη θεωρία όσο και στην πράξη. Έτσι αναγνωρίζονται κάποιοι κοινωνικοί λόγοι στη γένεση ασθενειών, όπως και στην πορεία αποθεραπείας. Όμως, έστω και σ' αυτές τις ελάχιστες περιπτώσεις, απέχουν πολύ από του να θεωρούνται αυτόνομοι και επαρκείς ή το ίδιο ισχυροί όσο οι οργανικοί. Αντίθετα, ο ρόλος τους θεωρείται επιβεβαιωτικός ή επιβληθτικός στην παθολογία ή θεραπεία αντίστοιχα, και ποτέ καθοριστικός. Ανάλογα με την περίπτωση οι κοινωνικοί λόγοι που προτείνονται είναι σοβαροί ή γελοίοι, και προτείνονται πάντα με κριτήριο την αφομοιωτική ικανότητα του όλου ιατρικού συστήματος και το πιθανό άλλοθι που του προσφέρει. Ένα παράδειγμα σοβαρού εμπλουτισμού της ιατρικής μπορεί να αναφερθεί η αποδοχή της φροϋδικής ψυχανάλυσης (και ανομολόγητα και μερικά της ραιχικής) στη θεραπεία των νευρώσεων, αποδοχή που λόγω της φύσης της ψυχανάλυσης δεν είναι επικίνδυνη για το ιατρικό οικοδόμημα. Ένα παράδειγμα γελοιοτήτας αλλά και άλλοθι, είναι η πρόταση για χρησιμοποίηση πινακίδων με σχήματα στους τόπους εργασίας και "η απομάκρυνση των επιρρεπών" στην πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων.

Εδώ πρέπει να γίνει μια παρένθεση για να αναφερθεί πως η "αστική" ιατρική ούτε άχρηστη είναι, ούτε οι απόπειρες εμπλουτισμού της μάταιες. Αντίθετα μ' όσους βιάζονται να την τοποθετήσουν στο "σκουπιδο-ντενεκέ της ιστορίας" νομίζουμε πως έχει τις ενδείξεις της, όπως έχει τους περιορισμούς και τις αντενδείξεις που πρέπει να βρούμε. Ένα ολόκληρο κομμάτι της "αστικής" ιατρικής αναμφίβολα θα ενσωματωθεί στέφιο ή αλλοιωμένο στο σώμα της εναλλακτικής ιατρικής.

Η ιατρική από τη φύση της σαν κατ'εξοχή επιστήμη που αναφέρεται στον άνθρωπο σαν όλο, στέκεται μεταξύ των φυσικών επιστημών, της φιλοσοφίας, της κοινωνιολογίας και της ψυχολογίας. Η μετα-

τροπή της σε φυσική επιστήμη βαθμιαία υποβαθμίζει και εντέλει στερεί ερωτήματα που οφείλει να θέτει στον εαυτό της, στους γιατρούς και τον άρρωστο όπως: το γιατί και το πώς της τάδε μεθόδου που εφαρμόζει από φιλοσοφική άποψη, το γιατί και το πώς του αρρώστου από κοινωνιολογική άποψη και τέλος το γιατί και το πώς της δοσμένης ύπαρξης του γιατρού σε σχέση με τον άρρωστο από πολιτική, ψυχολογική και κοινωνιολογική άποψη. Τα ερωτήματα αυτά δεν είναι άσχετα από τα αποτελέσματά της.

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

Μέσα στην αναπτυξιακή λογική που κατακλύζει την Ελλάδα μια αμφισβήτηση των αποτελεσμάτων των φυσικών επιστημών θα φαινόταν γελοία. Ωστόσο, στο πεδίο της ιατρικής υπάρχουν ορισμένες ιδιαιτερότητες που επιτρέπουν μια τέτοια προσέγγιση.

α) Η ιατρική αν και αποκόπηκε οριστικά από τη φιλοσοφία στη συνείδηση των γιατρών, διανοούμενων κλπ., δεν ξεκόπηκε από τη συνείδηση των ανθρώπων, ακόμα και των αστικών κέντρων, λόγω κύρια της μετανάστευσης του αγροτικού πληθυσμού που για μια σειρά λόγους, που δεν είναι ανάγκη να αναπτυχθούν εδώ, θεώρησε και θεωρεί την υγεία κάτι πέρα από φυσικοχημικές αντιδράσεις. Αρκεί να θυμηθούμε την εκπληκτική επίδραση του νερού του Καματερού, τους πρακτικούς γιατρούς και το συνωστισμό των πελατών τους ακόμα και μέσα στην Αθήνα, το περίφημο σε αποτελεσματικότητα "Ξεμάτισμα", που είναι μια πραγματική πρόκληση, κατά τη γνώμη μας, για την επιστήμη κλπ.

β) Η σχετική καθυστέρηση του μηχανισμού περίθαλψης (και γενικά όλου του μηχανισμού υγείας) που είχε αποτέλεσμα "φακελάκια", "ημέτερου", κλπ., που καλλιεργούνε μια αύξουσα δυσπιστία στους "λειτουργούς" και στη "λειτουργία" τους που παίρνει αυγεκρυσμένη μορφή με τη διόγκωση λαθών των γιατρών (ο χασόπης που ξέχασε την ομπρέλα του στην εγχείρηση κλπ.) και άλλα πολλά σχετικά.

γ) Η γένεση του κριτικού κινήματος απέναντί της (κάτι που παίζει ελάχιστο ρόλο ακόμα στην πατρίδα μας, αλλά αλλού, στις χώρες της Δυτ. Ευρώπης, πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη).

Ένα εντυπωσιακό παράδειγμα της αυθόρμητης στάσης των ανθρώπων απέναντι στην ιατρική είναι η αντιμετώπιση του γνωστού δόγματος των απολογητών της: "η

πρόδος είναι αναμφισβήτητη, άλλωστε ζούμε διπλάσια χρόνια" (δεικτης επιβίωσης διπλάσιος). Οι άνθρωποι, λοιπόν, ρωτούν: "και τί έγινε, το ζήτημα είναι το πώς τα ζούμε, κάλιο πιο λίγα και καλύτερα" κλπ., χωρίς να συμερίζονται καθόλου την άποψη της ιατρικής πως όλη η υπόθεση είναι η διατήρηση του ανατομικοφυσιολογικού υποστρώματος αμετάβλητου απέναντι στις εξωτερικές επιδράσεις. Άποψη απρόσωπη, ασφαλώς δανεισμένη από τις φυσικές επιστήμες και που ένα μηχανικό ανάλογο του βρίσκουμε στην προσπάθεια να διατηρηθεί ένα σώμα σ' ένα προκείμενο επίπεδο σε μια σταθερή θέση παρόλες τις μεταβολές της γυνίας του.

Αρχίζοντας την εξέταση των αποτελεσμάτων της ιατρικής πρέπει να κάνουμε μια σημαντική παρατήρηση. Η ιατρική όπως και κάθε επιστήμη, από την άποψη των αποτελεσμάτων μπορεί να θεωρηθεί από δυο μεριές:

1) Αν έχει φτάσει σ' ένα μέγιστο αποτελεσματικότητας, πράγμα που σημαίνει πως μπορεί να επεμβαίνει αιτιολογικά σε κάθε περίπτωση (δηλαδή αίροντας το αίτιο της πάθησης) ή πως έχει αυτή τη δυνατότητα να το επιτύχει στο άμεσο μέλλον. Αυτή την άποψη δεν υπάρχει κάποιος να την ασπάζεται.

2) Αν μπορεί με τα αποτελέσματά της να εκπληρώνει τους στόχους που επιβάλλει το σύστημα (και — ανάλογα το βαθμό πνευματικής ετερονομίας — οι πολίτες του). Εδώ βρίσκεται ένα λεπτό σημείο: το σύστημα προβάλλει ένα πρότυπο υγείας που αν το διαφυλάττει η επιστήμη θεωρείται επιτυχημένη (από ποιούς; κι αυτό εξαρτάται από το βαθμό πνευματικής ετερονομίας των πολιτών). Σ' αυτή τη δεύτερη περίπτωση θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας γιατί μπορεί να συμβαδίσει η απόλυτη αρρώστια μαζί με την κοινή παραδοχή μιας πλήρους υγείας.

Το παρόν κοινωνικό-οικονομικό σύστημα έχει αφετηρία και τέρμα την παραγωγική και καταναλωτική εμπορευματική διαδικασία. Στο μέτρο που αυτή η συνέχεια υπάρχει και μάλιστα με μια προσθετική λογική (μεγαλύτερη παραγωγή — μεγαλύτερη κατανάλωση) τα πάντα, από την άποψη του συστήματος θεωρούνται φυσιολογικά. Όμως, μ' αυτήν την πορεία είναι ασυμβίβαστη η ύπαρξη ανθρώπων μ' οξείες καταστάσεις, ενώ αντίθετα μια σειρά χρόνιων ασθενειών είναι απόλυτα συμβιβάσιμες, κι έσως μάλιστα αυτήν την πορεία να την προωθούν — ποιές είναι αυτές οι ασθένειες και με ποιό τρόπο προωθούν το σύστημα δεν είναι δυνατό ν' αναφερθεί εδώ, γιατί θ' αλλοωνόταν, από το αναγκαστικά εκτεταμένο της ανάπτυξης το όλο κείμενο.

Το σύστημα απ' ορισμένες χρόνιες παθήσεις όπως οι νευρώσεις, οι στομαχικές και οι εντερικές παθήσεις γενικά, οι δερματικές παθήσεις, ο διαβήτης, οι οφθαλμικές, οι κεφαλαλγίες (και οι λοιπές -αλγίες) δεν

κινδυνεύει από αυτή την άποψη. Ακόμα και βαριές χρόνιες καταστάσεις όπως οι καρδιοπάθειες δεν είναι ασυμβίβαστες με υπαλληλικές και γενικά ελαφρές εργασίες.

Πράγματι όλες εκείνες οι οξείες καταστάσεις που κάποτε μάστιζαν (και επί καπιταλιστικής κυριαρχίας) τη γη έχουν μειωθεί ριζικά. Λαμπρό παράδειγμα τα λοιμώδη: να μη μιλήσουμε για την πανούκλα βέβαια, τη χολέρα ή τα υπόλοιπα δεινά που έχουν εξαφανιστεί και από τα διδακτέα βιβλία. Μέχρι και η ευλογιά τείνει να εξαφανιστεί (για έναν ολόκληρο χρόνο στην Αφρική δεν υπήρξε ούτε ένα κρούσμα), ενώ η ηπατίτιδα, η φυματίωση κλπ. αντιμετωπίζονται αρκετά ικανοποιητικά. Το κράτος (και στο βαθμό κυριαρχίας του και οι άνθρωποι) βλέποντας τις οξείες παθήσεις, που κάποτε ήταν ο κύριος κίνδυνος, να εκλείπουν ή να αντιμετωπίζονται κομπάζει για την αξία της ιατρικής ή διαδίδει μια βεβαιότητα για το μέλλον της. Όμως αυτός ο τρόπος εξέτασης των πραγμάτων είναι ανεδραφικός. Η πρόοδος της επιστήμης δεν φαίνεται κύρια από την αντιμετώπιση ασθενειών που για διάφορους λόγους (μέσα στους λόγους είναι και η ίδια, ίσως ο κυριότερος ίσως όχι) υποχωρούν αλλά εκείνων που για διάφορους λόγους πολλαπλασιάζονται. Είναι όντως αποκαρδιωτικό η επιστήμη να θεραπεύει 99 ασθένειες και η μία που δεν μπορεί να αντιμετωπίσει να τείνει να προσβάλλει όλο τον πληθυσμό. Τότε ποιός θα μπορούσε να ισχυριστεί την επιτυχία της; Και σήμερα στις παθήσεις που παρουσιάζουν συνεχή και σταθερή πρόοδο — και που είναι οι χρόνιες — η ιατρική αποδειχεται ανήμπορη; ψυχοασθενείς, καρκίνος, καρδιοπάθειες κλπ. (στην Ελλάδα, από στοιχεία του υπουργείου, ο αριθμός των ψυχοασθενών το 1962 ήταν

17.113 ενώ το 1979 30.601, οι καρδιοπάθειες και ο καρκίνος είναι η πρώτη και η δεύτερη αντίστοιχα αιτία θανάτου, εδώ και παγκόσμια). Μέχρι στιγμής όμως δεν αποτελούν συγκεκριμένο κίνδυνο για τον παραγωγικοκαταναλωτικό μηχανισμό (και για το νοσηλευτικό σύστημα, διάβαζε έξοδα. Πρέπει ν' αναφερθεί πως η εκστρατεία εναντίον του τσιγάρου υπαγορεύεται, εκτός από λόγους προπαγάνδας — "το καλό κράτος" — και από οικονομικούς λόγους: έχει υπολογιστεί ότι τα έξοδα που έχει το κράτος από νοσηλεία ασθενών με παθήσεις από αιτία το τσιγάρο είναι μεγαλύτερα από τα έσοδα που θα χάσει αν καταργηθεί εντελώς). Μένει λοιπόν ν' αποτελέσει κίνδυνο για να αποδειχτεί η ανεπάρκεια της ιατρικής επιστήμης. Και αυτό δεν θα απαιτήσει πολύ χρόνο.

ΚΑΠΟΙΕΣ ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Η "αστική" ιατρική είχε και έχει αναμφισβήτητες επιτυχίες. Όποιος το αρνείται αγνοεί τη διαλεκτική πορεία μέσα στην ανάπτυξη των επιστημών. Πράγματι, η αποτυχία ή η επιτυχία της επιστήμης, η ανάπτυξη ή η υπανάπτυξη της εξαρτάται άμεσα από τις ανάγκες της κοινωνίας. Η ιατρική έχοντας μια συγκεκριμένη μεθοδολογία προσέγγισης των ασθενειών καταρθώνει να ερμηνεύσει και να θεραπεύσει μια σειρά ασθενειών, όμως στο μέτρο που αυτή τη στιγμή δεν μπορεί να κάνει το ίδιο με μια σειρά άλλων που τείνουν αυτές πια να γίνουν κοινωνικό πρόβλημα και η λύση τους άμεση κοινωνική ανάγκη θα είναι επόμενο να μετατραπεί ή να ξεπεραστεί. Η παραδοσιακή ιατρική μετα-

τρέπεται όμως και πάλι δεν φαίνεται να έφτασε σ' ένα σημείο κάποιας διεξόδου από την κρίση της. Έτσι, από τα μέσα, μπορούμε να διακρίνουμε το ξεπέρασμά της. Ξεπέρασμα που δεν θάνα άσχετο από συνέπειες πάνω στο όλο κοινωνικό σύστημα στο μέτρο που αντιστρατεύεται βασικές αρχές διατήρησής του.

Κλείνοντας μεταφέρουμε την προμετωπίδα του βιβλίου "Υπαρξιακή Ψυχολογία" του Ρόλο Μαίη, γραμμένη από τον Μ. Πολάνυι:

"Το ζήτημα είναι: μπορούμε ν' απαλλαγούμε απ' όλες αυτές τις φοβερές ανοησίες χωρίς να χάσουμε την ευεργετική καθοδήγηση που μας προσφέρει η επιστήμη από ορισμένες απόψεις; Νομίζω πως είναι αφάνταστα δύσκολο. Θα έρθει ο καιρός που αυτές οι σκόπιμες προσπάθειες θα συνδυαστούν σ' ένα συγκροτημένο κίνημα σκέψης και τότε η πρόοδος θάνα αστραπιαία..."

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Η "αντικειμενικότητα" εκφράζει το γεγονός πως η επιστήμη προσφέρει έννοιες ανεξάρτητες από την ταξικότητα της κοινωνίας και ανεξάρτητα από τα συμφέροντα, το χαρακτήρα κλπ. εκείνων που τη φτιάχνουν (δηλαδή από την υποκειμενικότητα).
2. Η "μοναδικότητα" εκφράζει το γεγονός πως για το αντικείμενο εξέτασης υπάρχει μια αλήθεια, αποκλεισμένης όποιας άλλης. Παράδειγμα ο αφορισμός όλων των "περιθωριακών" ιατρικών τεχνικών και θεωριών από την επίσημη ιατρική επιστήμη. Είναι η περίπτωση της "ιδεολογικής μη ανεκτικότητας" βλ. "Αυτοκριτική της Επιστήμης", εκδ. Βέργος, σελ. 59, σημείωση.
3. Απ' όσο μπορούμε να ξέρουμε από όλους τους κοινωνικούς κριτικούς του 19ου αιώνα, μόνο ο Μ. Μπακούνιν μπόρεσε να δει ξεκάθαρα τον κίνδυνο που αποτελεί για την ανθρωπότητα η εξουσία της επιστήμης, που άλλοι ακόμα και σήμερα επικαλούνται σαν μοναδική σωτηρία. Βλέπε τα βιβλία του: "Η Παρισινή Κομμούνια και η ιδέα του Κράτους", εκδ. "Ελεύθερος Τύπος" και "Θεός και Κράτος", εκδ. "Διεθνής Βιβλιοθήκη".
4. Βλ. την προσούρα του Κ. Καστοριάδη "Η φιλοσοφική διερώτηση της επιστήμης", Κ. Καστοριάδη Κείμενα Νο 3, όπου ο προβληματισμός που αναπτύσσεται είναι αλόγος με αυτού του άρθρου. Παρόλη την εξαιρετική, για μας, δυσκολία κατανόησής της (λόγω της άγνοιας των θεμάτων που πραγματεύεται) είναι σκόπιμο να μελετηθεί, τουλάχιστον στο γενικό μέρος της.
5. Π.χ., αναφερόμενοι στις κήλες: "η στάσις του αίματος προκαλεί διόγκωσαν, η οποία επιτείνει την περιόφειν, η οποία έχει αποτέλεσμα εκ νέου στάσις η νέκρωσις...". Είναι αυτό που αναφέρεται σαν φαύλος κύκλος και που συναντάται πολλές φορές. Στην προκειμένη περίπτωση αρκεί να επέμβουμε σε οποιοδήποτε σημείο, ανεξάρτητα, για να αναιρεθεί η κατάσταση.

CHILE

ο αναρχισμός και το εργατικό κίνημα

Το Χιλιανό εργατικό κίνημα είναι ένα από τα παλιότερα οργανωμένα εργατικά κινήματα στη Λατινική Αμερική. Ξεπερνώντας τη μουτσαλιστική προϊστορία του, πήρε γρήγορα έναν αληθινά επαναστατικό χαρακτήρα και αγωνίστηκε σταθερά για το μετασχηματισμό της Χιλιανής κοινωνίας μέσω της καταστροφής όχι μόνο του καπιταλιστικού συστήματος αλλά και του ίδιου του Κράτους, που το θεωρούσε σαν όργανο κυριαρχίας και καταπίεσης. Κατά τη διάρκεια της μακράς ιστορίας του έχει ακόμα αγωνιστεί με επιμονή για την αυτονομία και την ακεραιότητά του παρά τις συνεχείς προσπάθειες των πολιτικών κομμάτων, και ιδιαίτερα του Κομμουνιστικού, να το χρησιμοποιήσουν και να το χειραγωγήσουν για τους δικούς τους σκοπούς.

Οι βαθιές ιστορικές ρίζες του Χιλιανού εργατικού κινήματος μπορούν να αναχθούν πίσω στην ίδρυση του πρώτου συνεταιρισμού ομοειδούς βοήθειας, το 1847, που ήταν ο πρώτος του είδους του στη Λατινική Αμερική. Έξι χρόνια αργότερα, το 1853, οι τυπογράφοι του Σαντιάγο, κάτω από την ηγεσία του Περουβιανού Βίκτωρ Λαϊνές, ίδρυσαν την *Sociedad Tipografica*, που μετονομάστηκε αργότερα σε *Union de Tipografos*. Το 1858 οι εργάτες στην παραλιακή πόλη του Βαλπάραισο ίδρυσαν την *Sociedad de Artesanos* ("Συνεταιρισμός των Τεχνιτών"), και μέχρι το 1860 παρόμοιες ομάδες είχαν δημιουργηθεί στο Σαντιάγο και στη Λα Σερένα. Από τότε ο αριθμός των μουτσαλιστικών συνεταιρισμών αυξανόταν με ταχύ ρυθμό. Μέχρι το 1870 υπήρχαν 13 τέτοιες οργανώσεις, που έγιναν 39 το 1880 και 240 το 1900. Το αποκορύφωμα ήταν το 1925 με 600 και συνολικό αριθμό μελών 25.000. Το 1916 οι αντιπρόσωποι αυτών των μουτσαλιστικών συνεταιρισμών ίδρυσαν το *Congreso Social Obrero* ("Κοινωνικό Εργατικό Συμβούλιο") που έπαιξε σημαντικό ρόλο μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '20.

Παράλληλα με τους μουτσαλιστικούς συνεταιρισμούς των οποίων οι στόχοι περιορίζονταν απλά στην αλληλοβοήθεια, την εκπαίδευση και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας για τα μέλη τους, ιδρύθηκε μια πιο ριζοσπαστική εργατική οργάνωση. Το 1850, ο Φρανσίσκο Μπιλμπάο, βετεράνος της επανάστασης του 1848 στο Παρίσι, μαζί με τον Σαντιάγο Άρκος και τον Εουλένιο Λίλιο, ίδρυσε την *Sociedad de la Igualdad* ("Κοινωνία της Ισότητας") στο Σαντιάγο. Ο στόχος της *Sociedad* ήταν "πολιτική κυριαρχία μέσω της φυσικής και της κοινωνικής ζωής". Μέσα στα επόμενα 9 χρόνια η *Sociedad* έγινε πολύ δημοφιλής

και απέκτησε μεγάλη επιρροή στους κύκλους και των εργατών και των διανοούμενων. Κάνοντας προπαγάνδα μέσα από τις στήλες της εφημερίδας της *El Amigo del Pueblo* ("Ο Φίλος του Λαού") οργάνωσε συγκεντρώσεις σ' όλη τη χώρα. Το 1859 μαζικές συγκεντρώσεις στις πόλεις του Σαν Φελίπε και της Λα Σερένα πρόβαλαν το αίτημα για άμεση κοινωνική επανάσταση. Η κυβερνητική αντίδραση σ' αυτή τη λαθάνουσα επαναστατική κατάσταση ήταν γρήγορη. Η *Sociedad* αναγκάστηκε να διαλυθεί λόγω της ωμής καταστολής και ο Μπιλμπάο διώχτηκε από τη χώρα με τη φτιαχτή κατηγορία της "βλασφημίας" για ένα βιβλίο που είχε γράψει για την Εκκλησία.

Τα επόμενα 30 χρόνια οι εργάτες είχαν μείνει χωρίς καμιά μορφή ριζοσπαστικής οργάνωσης. Αυτό πάντως δεν εμπόδιζε μια σημαντική και πλατιά απεργία των εργατών νίτρου στο Ταρπακάν τον Ιούνιο του 1890, οι οποίοι απαιτούσαν να πληρώνονται με λεφτά και όχι με αποδείξεις τις οποίες ανταλλάσσαν στα καταστήματα που ήταν ιδιοκτησία της εταιρείας. Αυτή η απεργία, η πρώτη που οργανώθηκε από τους Χιλιανούς εργάτες, κατεστάλη με μεγάλη σκληρότητα από τον Άγγλο Συνταγματάρχη Νορθ, που ήταν πιο γνωστός σαν "Ο Βασιλιάς του νίτρου".

Το 1893, εμφανίστηκε στο Σαντιάγο η πρώτη Χιλιανή αναρχική εφημερίδα, η *El Oprimido* ("Ο Καταπιεσμένος"), και ακολουθήσε το 1900 η *El Acrata*. Ταυτόχρονα οι αναρχικοί δημιούργησαν αγροτικές κολλεκτίβες, οι οποίες γρήγορα άρχισαν να στέλνουν προπαγανδιστές σ' ολόκληρη τη χώρα.

Τα πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα έφεραν την αναβίωση των αγωνιστικών εργατικών οργάνωσεων. Τον Ιανουάριο του

"Οι αναρχικοί πρέπει να μπουνε στα συνδικάτα της εργατικής τάξης, πρώτα απ' όλα για να μεταφέρουν εκεί την αναρχική προπαγάνδα, κι ύστερα γιατί αυτός είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίο — την ημέρα που όλοι προσδοκούμε — είναι δυνατόν να έχουμε με το μέρος μας ομάδες που είναι ικανές να αναλάβουν τη διεύθυνση της παραγωγής" και, τελικά, πρέπει να μπουνε στα συνδικάτα για να αγωνιστούμε δραστήρια ενάντια σ' αυτή τη σιχαμερή νοοτροπία που αποτρέπει τα συνδικάτα από το να υπερασπιστούν κάτι άλλο εκτός από ειδικά συμφέροντα..."

Ερρίκο Μαλατέστα

1900, με τις προσπάθειες των αναρχικών, ιδρύθηκε στο βορινό λιμάνι του Ικίκε η *Combinacion Mancomunal de Obrero* ("Συνεταιριστική Ένωση Εργατών"). Στην πεντάχρονη σύντομη ζωή της η *Mancomunal* είχε ενώσει την πλειοψηφία των εργατών νίτρου και των λιμενεργατών στα βορινά λιμάνια. Οι ιδέες της διαδίδονταν από τα δυο έντυπά της, το *El Maritimo* ("Ο Θαλασσινός") στην Αντοφαγούστα, και το *El Trabajo* ("Η Εργασία") στο Ικίκε. Ακόμη, διοργάνωσε μια ολόκληρη σειρά λαϊκών συγκεντρώσεων, όπου οι πιο γνωστοί ομιλητές της ήταν ο Μαλακίος Κόντσα και ο Χουάν Βάργκας Μαρκές. Οι αναρχικοί συνέβαλαν ακόμη στην ίδρυση, το 1902, της *Federacion de Obreros de Imprenta* ("Ομοσπονδία Εργατών Τύπου") στο Σαντιάγο, η οποία γρήγορα είχε 7.000 μέλη. Μετά την παρακμή της *Mancomunal* λόγω της αστυνομικής καταστολής, οι αναρχικοί οργάνωσαν *Sociedades de Resistencia* ("Αντιστασιακές Ενώσεις") σ' ολόκληρη τη χώρα. Αυτές οι Ενώσεις γρήγορα έγιναν πολύ δημοφιλείς λόγω της άμεσης δράσης που αναλάμβαναν ενάντια στο Χιλιανό κεφάλαιο, και ήταν ιδιαίτερα ισχυρές ανάμεσα στους εργάτες ορυχείων και στους λιμενεργάτες. Μέχρι το 1910 υπήρχαν περίπου 55.000 μέλη οργανωμένα σε 433 ενεργές Ενώσεις (όταν ο συνολικός πληθυσμός της Χιλής ήταν 3.200.000).

Στα πρώτα χρόνια του αιώνα διεξήχθη μια σειρά από αιματηρές συγκρούσεις ανάμεσα στους εργάτες και τους αντιπροσώπους της Κρατικής καταστολής. Το Δεκέμβριο του 1901 η *Mancomunal* οργάνωσε μια ανεπιτυχή 3ημερη γενική απεργία των λιμενεργατών στο Ικίκε. Η απεργία κα-

τεστάλη με ωμότητα και πολλοί εργάτες εκποτίστηκαν στο νότιο άκρο της χώρας. Το 1902, οι εργαζόμενοι στα τραμ του Σαντιάγο κατέβηκαν σε μια επιτυχή 15ήμερη απεργία κατά τη διάρκεια της οποίας, τα τραμ καίγονταν στους δρόμους. Τον Μάιο του 1903 οι απεργοί λιμενεργάτες του Βαλπαρέζο κέρδισαν την αύξηση των ημερομισθίων από την πλοιοκτήτρια εταιρεία μόνο όταν κήκαν τα γραφεία της εταιρείας και μια μάχη ανάμεσα στους απεργούς και την αστυνομία είχε σαν αποτέλεσμα 30 νεκρούς και πάνω από 200 τραυματίες. Τον Οκτώβριο του 1905, μια μαζική διαδήλωση στο Σαντιάγο, ενάντια στο αυξανόμενο κόστος ζωής και με αίτημα να μειωθεί ο φόρος εισαγωγής των ζώων από την Αργεντινή ώστε να μειωθεί και η τιμή του κρέατος, εξελίχθηκε σε επαναστατική γενική απεργία, η οποία έμεινε από τότε γνωστή με το όνομα **Semana Roja** ("Κόκκινη Εβδομάδα"). Κατά τη διάρκεια της κυβερνητικής καταστολής που επακολούθησε, σκοτώθηκαν και τραυματίστηκαν από τον στρατό και την αστυνομία πάνω από 200 άτομα. Τον Ιανουάριο του 1906, μια απεργία των μηχανοδηγών και γενικά των εργαζόμενων στις ατμομηχανές, στη σιδηροδρομική γραμμή Αντοφαγούστα - Λα Πάς, εξελίχθηκε σε γενική απεργία. Τον Μάρτιο η απεργία κατεστάλη από την αστυνομία και πολλοί εργάτες σκοτώθηκαν ή τραυματίστηκαν. Το Δεκέμβριο του 1907 ξέσπασε μαζική απεργία πάνω από 30.000 εργατών νίτρου στη βορινή επαρχία Ταραπάκα. Κατά τη διάρκεια του αγώνα η πόλη Ικίκε καταλήφθηκε από τους απεργούς. Αυτό που ακολούθησε θεωρείται το πιο αιματηρό επεισόδιο στην ιστορία της Χιλιανής εργατικής τάξης. Κατά την "απελευθέρωση" της πόλης από το στρατό, κάτω από τις διαταγές του Στρατηγού Σιλβα Ρενάρ, πολυβολήθηκαν και σκοτώθηκαν πάνω από 500 εργάτες μαζί με τις οικογένειές τους, μέσα σε 7 λεπτά, μπροστά στην εκκλησία της Σάντα Μαρία.

Κατά τη διάρκεια αυτών των αγώνων οι εργοδότες έβαζαν τα ονόματα των αγωνιστών στη μαύρη λίστα, η οποία κυκλοφορούσε κατόπιν ανάμεσα στους ιδιοκτήτες των εξορυκτικών και βιομηχανικών επιχειρήσεων. Από τη στιγμή που έμπαιναν σ' αυτή τη μαύρη λίστα οι εργάτες, ήταν σχεδόν αδύνατο να βρουν δουλειά.

Το Σεπτέμβριο του 1909 ιδρύθηκε στο Σαντιάγο το πρώτο εθνικό εργατικό συνδικάτο, η **Gran Federacion Obrera Chilena** ("Μεγάλη Χιλιανή Εργατική Ομοσπονδία"). Οι στόχοι βέβαια της Μ.Χ.Ε.Ο. ήταν ρεφορμιστικοί και περιλάμβαναν τη δημιουργία καταναλωτικών συνεταιρισμών καθώς και την ενθάρρυνση της αλληλεβοήθειας ανάμεσα στα μέλη της. Το 1914, η Μ.Χ.Ε.Ο. νομιμοποιήθηκε από την κυβέρνηση, χωρίς αμφιβολία εξαιτίας της μετριότητας της. Δυο χρόνια αργότερα πραγματοποιήθηκε ο κύριος αντικειμενικός της στόχος, όταν ψηφίστηκε ένας νόμος που ανάγκαζε τους εργοδότες να αποζημιώνουν τους εργάτες για τα ατυχήματα κατά την εργασία.

Οι αναρχικοί έπαιζαν ένα σημαντικό ρόλο στην καρδιά των οργανώσεων της ερ-

γατικής τάξης ενώ, ταυτόχρονα, συνέχιζαν την ανεξάρτητη προπαγάνδα τους σ' όλη τη χώρα, κύρια, μέσω των εντύπων τους πολλά από τα οποία κυκλοφορούσαν χρόνια. Μια σύντομη επισκόπηση των αναρχικών εφημερίδων θα δείξει καθαρά το πλάτος της δραστηριότητάς τους. Είναι πιθανό μερικές από τις εφημερίδες να είχαν σχέση με κλάδους των **Sociedades de Resistencia** αλλά, καθώς οι τελευταίες είχαν το δικό τους συλλογικό όργανο, την **El Siglo XX** ("Ο 20ος Αιώνας"), αυτό δεν είναι καθόλου σίγουρο. **El Obrero Libre** ("Ο Ελεύθερος Εργάτης"), Ταραπάκα 1903-1904, **Luz** ("Φώς"), το μηνιαίο όργανο της **Hogar Armonista** (Αρμονική Εστία) **Elisio Reclus**, Κοσσεβιάν 1904, **La Batalla** ("Η Μάχη") Βαλπαρέζο 1907-1924, **Luz y Vida** ("Φώς και Ζωή") εργατική περιοδική έκδοση της ελευθεριακής προπαγάνδας, Αντοφαγούστα 1908-1920, **La Protesta** ("Η Διαμαρτυρία") Σαντιάγο 1908-1912, **Adelante** ("Εμπρός") Πουέρτα Αρένας 1910-1912, **El Surco** ("Το Αυλάκι") Ικίκε 1917-1925. Ακόμη, ιδρύθηκαν αρκετά αναρχικά κέντρα κι εκείνο με τη μεγαλύτερη επιρροή ήταν το **Centro Anarquico de Estudios Sociales - La Brecha** ("Το Ρήγμα") του Ικίκε που λειτούργησε από το 1915 ως το 1917.

Τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια γέννησαν ένα ανανεωμένο εργατικό κίνημα, όπως και στην υπόλοιπη Λατινική Αμερική. Το Δεκέμβριο του 1919 η αναδιοργανωμένη Χ.Ε.Ο. (είχε στο μεταξύ αποβάλλει το **Gran**), οργάνωσε το πρώτο της συνέδριο στην Κοσσεβιάν. Εγκαταλείποντας την προηγούμενη μετριότητα και το ρεφορμισμό της, διακήρυξε υπερέφασα τις νέες της αρχές - "την κατάρρευση του καπιταλιστικού κράτους που θα αντικαθίστατο από την **Federacion** που θα οργάνωνε την παραγωγή και τη διανομή". Πιστή στη νεο-

δημιουργηθείσα αυτονομία της αρνιόταν επίσης και την ανάμειξη ή τον έλεγχο οποιουδήποτε πολιτικού ή θρησκευτικού κόμματος. Όπως και νάναι όμως, η ριζοσπαστικότητα της Χ.Ε.Ο. υπήρξε βραχύβια. Στο Β' Συνέδριό της το 1922, στην Ρανκάγουα, μια ομάδα, άγνωστη στην τεράστια πλειοψηφία των αντιπροσώπων, με αρχηγό τον Εμίλο Ρακαμπάρνεν, ο οποίος είχε επιστρέψει τελευταία από μια επίσκεψη 6 εβδομάδων στη Μόσχα, και είχε εντολές απ' την Κομιντέρν να ιδρύσει ένα Κομμουνιστικό Κόμμα στη Χιλή, κατάφερε να πείσει το Συνέδριο παρά τη σθεναρή αντίθεση πολλών αυθεντικών αντιπροσώπων, να προσχωρήσει στην κατευθυνόμενη από τη Μόσχα Διεθνή των Κόκκινων Συνδικάτων (I.R.T.U.). Με τη διείσδυση των Κομμουνιστών στην Χ.Ε.Ο., εφημερίδες και μηχανήματα, που ήταν στην κατοχή της **Federacion**, σύντομα πέρασαν στην κατοχή των πρώτων. Επίσης, υπόγραψε, με λίγα λόγια, τη θανατική της καταδίκη σαν αυτόνομη οργάνωση, και γρήγορα εγκατέλειψε την άμεση δράση σαν μέθοδο πάλης. Η απόφαση να προσχωρήσει στην Δ.Κ.Σ., βέβαια, δεν έγινε ομόφωνα αποδεκτή. Τα επόμενα χρόνια αρκετά συνδικάτα αποχώρησαν από την Χ.Ε.Ο. με πρώτη την **Federacion Obrera Ferroviaria** ("Ομοσπονδία Σιδηροδρομικών") το 1923. Πάντως, κατά τη διάρκεια της σύντομης ιστορίας της σαν αυτόνομη οργάνωση, η **F.O.Ch.** κατάφερε να οργάνώσει και να υποστηρίξει τη μαζική απεργία των ανθρακωρύχων το 1920.

Το Δεκέμβριο του 1919, καθώς η Χ.Ε.Ο. διακήρυττε τον επαναστατικό χαρακτήρα της, ένας τομέας των **Industrial Workers of the World** ("Βιομηχανικοί Εργάτες του Κόσμου"), ιδρύταν στο Σαντιάγο, και αμέσως απορρόφησε 7 συνδικαλιστικές οργανώσεις που διάθεταν πάνω από 9.000 μέ-

λη. Σ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους, οι Β.Ε.Κ. στηρίζονταν στους λιμενεργάτες του Ικίκε, του Βαλπαρέζο και της Αντοφαγούσα. Έπαιξαν ακόμη ενεργητικό ρόλο στην οργάνωση συνδικάτων των αρτεργατών, των οικοδόμων, των εργατών υποδημάτων και των εργατών στα πυριτιδοποιεία. Αν και ποτέ δεν είχαν τόσα μέλη όσα η κυριαρχούμενη από τους κομμουνιστές Χ.Ε.Ο., οι Β.Ε.Κ. ήταν ακόμη ικανοί να ασκήσουν σημαντική επιρροή. Το καλοκαίρι του 1920, ηγήθηκαν μιας 3μηνης απεργίας των λιμενεργατών για να εμποδίσουν την εξαγωγή των δημητριακών, γιατί αυτή η εξαγωγή θα προκαλούσε πείνα και αύξηση της τιμής των διαθέσιμων δημητριακών. Στις 22 Ιουλίου, η κυβέρνηση αντέδρασε εισβάλλοντας στα γραφεία των Β.Ε.Κ. στο Σαντιάγο κι εξαπολύοντας μια γενικευμένη καταδίωξη των αναρχικών εργατών σ' όλη τη χώρα. Αυτή η καταστολή δεν εμπόδισε τους Β.Ε.Κ. να οργανώσουν απεργίες των λιμενεργατών στα λιμάνια του Βαλπαρέζο και του Σαν Αντόνιο το 1923, και να εκδώσουν το δικό τους όργανο, την *Accion Directa* ("Άμεση Δράση").

Έξω από τους Β.Ε.Κ., υπήρχαν αρκετές άλλες οργανώσεις με αναρχικό χαρακτήρα, η *Federacion de Obreros en Resistencia Autonoma* ("Αυτόνομη Ομοσπονδία Εργατικής Αντίστασης") της οποίας το όργανο ήταν η *Autonomia y Solidaridad* ("Αυτονομία και Αλληλεγγύη"), και η *Federacion de Obreros de Imprinta* ("Ομοσπονδία των Εργατών Τυπογραφείων"), οι οποίες, στο Συνέδριό τους στο Τεσβίνο το 1924, έγκριναν μια διακήρυξη αρχών που ζητούσε "μια μελλοντική κοινωνία βασισμένη στην ελεύθερη συμφωνία".

Το 1925 οι Χιλιανοί Β.Ε.Κ. διασπάστηκαν, όταν μερικά από τα ισχυρότερα συνδικάτα που ανήκαν στη δύναμή τους αποσπαστήκαν για να σχηματίσουν την *Federacion Obrera Regional Chilena* ("Περιφερειακή Ομοσπονδία Χιλιανών Εργατών") κατά το παράδειγμα της Αργεντινικής *F.O.R.A.* Οι Β.Ε.Κ. συνέχισαν να υπάρχουν με πολύ λιγότερα μέλη πια ως το 1927. Ακόμη, αναβίωσαν στο σύντομο διάστημα 1942-1945.

Το 1927 ο Κάρλος Ιμπάνες, ένας πρώην συνταγματάρχης, έγινε Πρόεδρος της Χιλής. Παρά το ότι είχε εκλεγεί από την ψήφο της εργατικής τάξης με την υπόσχεση να κάνει κοινωνική μεταρρύθμιση, ο Ιμπάνες σύντομα έγινε ένας τύραννος του χειριστού είδους. Τα επόμενα 4 χρόνια εφαρμόσε μια ανελέητη εκστρατεία ωμής καταστολής ενάντια στις εργατικές οργανώσεις. Δεκάδες χιλιάδες αγωνιστών δολοφονούνταν στους δρόμους, βασανίζονταν ή εκτοπίζονταν. Και οι Β.Ε.Κ. και η Π.Ο.Χ.Ε. διαλύθηκαν (όπως και τα Κομμουνιστικά συνδικάτα) και οι ηγέτες τους εκτοπίστηκαν στα νησιά Μας Αφονέρα και Αϊσέν. Αυτά τα χρόνια, με εξαίρεση το βασίλειο του τρόμου που εγκαθίδρυσε ο αιμοσταγής Πινοσέτ, ήταν τα πιο σκοτεινά χρόνια στην ιστορία του Χιλιανού εργατικού κινήματος. Τελικά, το 1931, ένας λαϊκός ξεσηκωμός που άρχισε με μια απεργία των φοιτητών και με την ανταρσία των ναυτών του Χιλιανού ναυτικού και τέλειωσε με γενική απεργία, έφερε την πτώση του καθεστώτος και την εξορία του "Πάκο" Ιμπάνες.

Με την πτώση του Ιμπάνες οι εργατικές οργανώσεις άρχισαν να ανασχηματίζονται. Οι Κομμουνιστές έκαναν μια προσπάθεια να στήσουν ξανά στα πόδια της την Χ.Ε.Ο., χωρίς μεγάλη επιτυχία. Οι αναρχικοί, από την άλλη μεριά, είχαν μεγαλύτερη επιτυχία. Το 1932, ό,τι απέμεινε από τους Β.Ε.Κ. και την Π.Ο.Χ.Ε. ένωσε τις δυνάμεις του με λίγες ανεξάρτητες ελευθεριακές ομάδες και σχημάτισε την *Confederacion General de Trabajadores* ("Γενική Συνομοσπονδία Εργατών"). Η Γ.Σ.Ε. που είχε παρόμοια δομή με αυτήν της Π.Ο.Χ.Ε. διέφερε από τους Β.Ε.Κ. μια και υιοθέτησε την περιφερειακή ομοσπονδία σαν βάση της, και όχι τη βιομηχανική. Λίγους μήνες μετά την ίδρυσή της, η Γ.Σ.Ε. είχε απορροφήσει 35 συνδικάτα που περιλάμβαναν εκείνα των ελαιοχρωματιστών, των μαραγκιών, των ηλεκτρολόγων και των τυπογράφων, με σύνολο μελών πάνω από 17.000. Ακόμη, άρχισε να εκδίδει τη δική της εφημερίδα, την *La Protesta* ("Η Διαμαρτυρία"), που χρησιμοποιήθηκε και σαν

όργανο διάφορων άλλων αναρχικών ομάδων. Μερικές άλλες αναρχικές εργατικές οργανώσεις παρέμειναν έξω από την Γ.Σ.Ε. Σ' αυτές περιλαμβάνονταν η *Federacion Sindical Libertaria de Estuadores y Ramos Similares* ("Ελευθεριακή Συνδικαλιστική Ομοσπονδία Σοβατζήδων και Συναφών Επαγγελματιών"). Και αυτοί είχαν τη δική τους εφημερίδα που κυκλοφορούσε από το 1935 έως το 1955.

Το Δεκέμβριο του 1934 οι κομμουνιστές, οι σοσιαλιστές και άλλα κόμματα ένωσαν τις δυνάμεις τους για να δημιουργήσουν την *Confederacion de Trabajadores de Chile* ("Συνομοσπονδία Εργατών Χιλής"). Η Σ.Ε.Χ. καθώς ήταν κατευθυνόμενη από πολιτικά κόμματα, είχε τελείως ρεφορμιστικό χαρακτήρα και σύντομα άρχισε να μαστιζείται από τον ανταγωνισμό ανάμεσα στους Κομμουνιστές και τους Σοσιαλιστές.

Το 1952, ο Κάρλος "Πάκο" Ιμπάνες, ήδη πολύ γνωστός σε πολλούς παλιούς Χιλιανούς εργάτες, εξελέγη στην Προεδρεία. Αυτό συνέπεσε με μια σημαντική εντατικοποίηση της εργατικής πάλης ενάντια και σ' αφεντικά και στο Κράτος. Μια πάλη που ξέσπασε όλο και πιο πολύ έξω από την Σ.Ε.Χ., η οποία είχε διασπασθεί και δεν έκφραζε πια τα συμφέροντα της εργατικής τάξης.

Την 1η Μαΐου 1952 σχηματίστηκε μια επιτροπή Εργατικής Ενότητας, η οποία, τον Φεβρουάριο του επόμενου χρόνου, ίδρυσε την *Central Unica de Trabajadores de Chile* ("Μοναδική Κεντρική Οργάνωση των Εργατών της Χιλής"). Η Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. περιλάμβανε στους κόλπους της αρκετά μικρά ανεξάρτητα συνδικάτα, που ανήκαν είτε στην Σ.Ε.Χ. είτε στην αναρχική Γ.Σ.Ε. και διευθυνόταν από ένα εθνικό συμβούλιο που αποτελούνταν από αντιπροσώπους των οργανώσεων που είχαν προσχωρήσει. Οι αναρχικοί αντιπροσωπεύονταν από 4 συμβούλους: τον Ερνέστο Μιράντα, τον Ραμόν Ντομίνγκες, τον Έκτορ Ντουράν και τον Σέλιο Πομπλέτε. Μαζί με το εθνικό συμβούλιο δημιουργήθηκαν σ' όλη τη χώρα, επαρχιακά, περιφερειακά και τομεακά συμβούλια.

Επιτέλους είχε πραγματοποιηθεί η ενότητα της Χιλιανής εργατικής τάξης, τουλάχιστον σ' ένα μίνιμουμ βαθμό, καθώς οι χειρωνακτικοί εργάτες και οι χαρτοφυλάκες, οι φοιτητές, οι αγρότες και οι διανοούμενοι έσπευδαν να γίνουν μέλη της Μ.Κ.Ο.Ε.Χ.

Μια σειρά μεγάλης κλίμακας διαδηλώσεων οργανώθηκε σε πολλά μέρη της χώρας, και γρήγορα οι εργάτες βρέθηκαν αντιμέτωποι με τ' αφεντικά και το Κράτος μέσα σε μια ατμόσφαιρα ανοιχτού πολέμου. Για πρώτη φορά αυτή η ενσπυριγμένη δράση διεξαγόταν ανεξάρτητα από τον έλεγχο των πολιτικών κομμάτων. Οι εργάτες παίρναν μέρος στον αγώνα για τους εαυτούς τους και για κανέναν άλλο.

Στις αρχές του 1956 η Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. οργάνωσε αρκετές περιορισμένες απεργίες προετοιμάζοντας μια γενική απεργία. Τελικά, τον Ιούλιο του 1956 κηρύχθηκε γενική απεργία. Η απεργία ήταν αξιοσημείωτη λόγω της ορμής και της δυναμικότητας του

εργατικού επαναστατικού συνδικαλισμού που μόλις είχε ανακαλυφθεί. Η Χιλή δεν είχε γνωρίσει κάτι παρόμοιο. Η απεργία ήταν απόλυτα ολική. Για 48 ώρες τίποτε δεν κουνιόταν. Η κυβέρνηση άρχισε να ταλαντεύεται κι ο Ιμπάνες απείλησε να παραιτηθεί και να παραχωρήσει την ευθύνη της διακυβέρνησης της χώρας στην Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. Φανερά ανήσυχτοι από αυτή την κατάσταση, οι ηγέτες των αριστερών κομμάτων συνέστησαν στον Ιμπάνες να ζητήσει από την Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. να συγκροτήσει μια επιτροπή για να διατυπώσει τα παράπονά της και ταυτόχρονα να σταματήσει την απεργία. Σχηματίστηκε μια επιτροπή με πρόεδρο τον Κλοτάβιο Μπλεστ, Πρόεδρο της Μ.Κ.Ο.Ε.Χ., και παρούσας στον Ιμπάνες τα αιτήματά της. Αυτός αμέσως ζήτησε 7 μέρες για να εξετάσει τα παράπονα με την προϋπόθεση ότι η δουλειά θα ξανάρχιζε. Μετά από 2 μέρες έντονων συζητήσεων επιτεύχθηκε μια λύση — με την καθολική συναίνεση των κομμουνιστών και των σοσιαλιστών, η απεργία αναστάλη. Οι 4 αναρχικοί σύμβουλοι αρνήθηκαν να αποδεχτούν τη συμφωνία χωρίς να συμβουλευτούν τα μέλη της Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. αλλά δεν εισακούστηκαν. Μέσα σ' ένα κλίμα αποπροσανατολισμού οι εργάτες γύρισαν στις δουλειές τους χωρίς να έχουν τίποτε να επιδείξουν σε αντάλλαγμα της θυσίας και του αγώνα τους.

Μετά από αυτή την πικρή εμπειρία η ενότητα της Χιλιανής εργατικής τάξης κατακερματίστηκε. Το 1957 κηρύχτηκε άλλη μια γενική απεργία από την Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. σαν προσπάθεια να κατοχυρωθούν οι "κατακτήσεις" του προηγούμενου χρόνου αλλά υπήρξε σκέτο φιάσκο. Η εμπιστοσύνη στην ηγεσία ήταν τώρα ανύπαρκτη. Μετά απ' αυτό οι αναρχικοί τελικά αποσύρθηκαν από την Μ.Κ.Ο.Ε.Χ. Στα 1960 η αναρχική επιρροή στο Χιλιανό εργατικό κίνημα ήταν ελάχιστη.

Τώρα, κάτω απ' την αμυτοβαμμένη δικτατορία του Πινοσέτ και της συμμορίας των βασανιστών του, οι Χιλιανοί εργαζόμενοι έχουν εμπλακεί σ' έναν νέο αγώνα. Η πτώση του δικτάτορα δεν είναι μακριά, και όταν συμβεί, και οι εργαζόμενοι γίνουν ξανά ελεύθεροι να οργανωθούν, ως ελπίζουμε ότι πολλά από τα προβλήματα και τα σφάλματα του παρελθόντος δεν θα επαναληφθούν.

Πωλ Άλμπερτ

11 Σεπτέμβρη 1983 / 10 χρόνια μετά το προξικόπημά του Πινοσέτ

Η ΕΠΑΝΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Είναι πάντα ευχάριστο ν' ανακαλύπτεις την αναγέννηση ενός κινήματος σε μια χώρα που πιστεύεις ότι το είχε εξοντώσει η δικτατορία. Στη Χιλή προσπαθεί να οργανωθεί εδώ κι αρκετά χρόνια, παρά τη σταθερή κι άγρια καταπίεση, ευνοούμενο όμως από μια βαθιά οικονομική κρίση, για την οποία ευθύνονται κυρίως οι στρατιωτικοί.

Η PAS (Σοσιαλιστική Σκέψη και Δράση) δημιουργήθηκε στα 1979. Στην αρχή, ήταν μια συσπείρωση διαφορετικών πολιτικών τάσεων. Μαζί με βετεράνους ελευθεριακούς αγωνιστές ήρθαν και παλιοί ελευθεριακοί οι οποίοι, όταν ο Αλλιέντε κατέβηκε σαν προεδρικός υποψήφιος στις εκλογές του 1970, είχαν προσχωρήσει σαν ανεξάρτητοι στη "Λαϊκή Ενότητα" κι αργότερα σ' ένα νέο κόμμα το MAPU. Η διάσπαση του Σοσιαλιστικού Κόμματος σε πολλές φράξιες ευλόγησε έτσι το δυνάμωμα του ελευθεριακού κινήματος, αφού μιά απ' τις φράξιες του ήταν μέσα στο PAS. Έτσι το τελευταίο εμφανίζεται σα μια ενίσχυση του ελευθεριακού κινήματος, μια και συμπεριλαμβάνει ένα μεγάλο αριθμό αγωνιστών που είχαν απογοητευτεί απ' την αποτυχία της στρατηγικής της "Λαϊκής Ενότητας" και την ανικανότητά της να οργανώσει την αντίσταση ενάντια στη δικτατορία.

Έχουμε πάρει τη "Διακήρυξη Αρχών" του PAS, την οποία επεξεργάστηκαν σ' ένα εθνικό συνέδριο στο Σαντιάγο τον περασμένο Ιούλη (δηλ. τον Ιούλη του '82). Αυτή η σύντομη διακήρυξη ξεκαθαρίζει όλα τα ζητήματα. Ο σκοπός του PAS είναι "να καταστρέψει την καπιταλιστική κοινωνία και την αθλιότητα που γεννάει, οργανώνοντας μια νέα κοινωνική τάξη βασισμένη στην ελεύθερη ένωση των ανθρώπων, στην αλληλοβοήθεια για την παραγωγή του πλούτου που θα είναι σε συλλογική χρήση και στον εργατικό έλεγχο του σχεδιασμού, της παραγωγής και της διανομής των αγαθών." Όσο για τα μέσα δράσης, η PAS διατηρεί το δικαίωμα να τα προσαρμόζει στην εκάστοτε κατάσταση. Οικειοποιούμενη "τη διεθνή εμπειρία του επαναστατικού συνδικαλισμού, διακηρύσσει την αναγκαιότητα της εγκατάλειψης των πολιτικών

συνθηκών της προεδρικής αστικής δημοκρατίας" και "των συνθηκών του παραδοσιακού συνδικαλισμού που χαρακτηρίζεται απ' τη γραφειοκρατική του δομή".

"Τα μέσα μας είναι η συλλογική σκέψη, η κριτική και συνεχής ανάλυση της πραγματικότητας, η άμεση δράση με την οποία οι άνθρωποι είναι ενεργητικοί κι υπεύθυνοι, ο συνεχής έλεγχος των ηγετών κι η ανακλητότά τους". Φυσικά, οι ανάγκες του παράνομου αγώνα τους έχουν επιβάλλει την εκλογή μίας ορισμένης μορφής οργάνωσης, που συνεπάγεται την προτεραιότητα των συλλογικών αποφάσεων πάνω στην ατομική δράση, οπότε κανένας αγωνιστής δεν έχει το δικαίωμα να βάλει σε κίνδυνο, με τις πρωτοβουλίες του, τη ασφάλεια των συντρόφων του.

Σ' ένα έγγραφο που επεξεργάστηκε το Νοέμβρη του 1982, η PAS αναλύει την κατάσταση του καθεστώτος και συμπεραίνει ότι η στρατιωτική χούντα αντιμετωπίζει τώρα μια εναλλαγή που γίνεται όλο και πιο συγκεκριμένη καθημερινά: ή να κάνει ένα αστικοδημοκρατικό άνοιγμα, επιτρέποντας να γίνει αποδεκτή η κοινωνική συναίνεση, ή να ενισχύσει την εθνικιστική επανάσταση εντείνοντας την καταστολή.

Χωρίς να προσπαθήσουν να γίνουν προφήτες, οι αγωνιστές του PAS, πιστεύουν ότι η λύση ενός δημοκρατικού πολιτικού ανοίγματος είναι πιο πιθανή, κι ελπίζουν ότι σ' αυτή την περίπτωση ο αγώνας για την πτώση του καπιταλισμού μπορεί ν' αναπτυχθεί στο έπακρο. "Οι άνθρωποι αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι αυτής της κρίσης, κυρίως επειδή αυτοί υφίστανται το βάρος της. Ακόμα κι αν οι διάφορες μη λαϊκές λύσεις της κρίσης επηρεάζουν τους ανθρώπους με διάφορους τρόπους, καμιά δεν αποτελεί πραγματική λύση στα προβλήματά της." Στο τέλος αφού καταγγέλλει τους λεγόμενους "δημοκράτες" που ήταν έτοιμοι να κάνουν συμφωνίες με τη δικτατορία σε βάρος του λαού, η PAS καταλήγει σε μια έκκληση στην τοπική αυτονομία του λαού και την ενίσχυση των συνδικαλιστικών του οργανώσεων και των ομάδων χωριού καθώς και των ντόπιων, για αγώνα ενάντια στη δικτατορία. "Όχι στην τετρήμερη αστική λύση! Όχι στο φασισμό! Όχι στην ηττοπάθεια! Ας δυναμώσουμε τη λαϊκή οργάνωση! Ο λαός οργανώνεται για να παλέψει για μια Σοσιαλιστική Επαναστατική κι Ελευθεριακή Χιλή!"

Σαντιάγο Νοέμβρη 1982!

(Μετάφραστηκε απ' το Rebel Worker, Νοέμβρης 1983)

Συνέντευξη με τον Μάρραιη Μπούκτσιν

Αυτή η συνέντευξη δόθηκε από τον Μάρραιη Μπούκτσιν στην Καναδική εφημερίδα "Open Road", τον Σεπτέμβρη του 1981 στο Βανκούβερ, ενώ τελείωνε το καινούργιο του βιβλίο, "Η Οικολογία της Ελευθερίας". Πολλά από τα θέματα που συζητήθηκαν σ' αυτήν τη συνέντευξη, αναπτύσσονται πλατύτερα στα βιβλία του, "Ο Αναρχισμός μετά την Εποχή της Σπάνης" και "Προς μια Οικολογική Κοινωνία", αποσπάσματα των οποίων κυκλοφορούν ή θα κυκλοφορήσουν στα ελληνικά από τις εκδόσεις "Ελεύθερος Τύπος" και "Διεθνής Βιβλιοθήκη".

Ο.Ρ.: Πώς πήγε η περσινή περιοδεία σου στην Ευρώπη;

Μ.: Ήμουν εκεί για έξι βδομάδες. Πρώτα πήγα στην Ολλανδία όπου είδα το κίνημα των καταλήψεων' τώρα βέβαια, έχει λίγο πολύ καταλαγιάσει. Προφανώς έχουν κερδίσει τη συμπάθεια, τουλάχιστον στο Άμστερνταμ, των περισσότερων ανθρώπων που είδα, απλών συνηθισμένων πολιτών. Μετά πήγα στο βόρειο Βέλγιο. Το σημαντικότερο, κατέληξα στη Γερμανία, στη Φρανκφούρτη και πήγα στο Φράϊμπουργκ όπου το νεολαϊστικό κίνημα είναι ιδιαίτερα δραστήριο. Έδωσα εκεί μια διάλεξη στο αυτόνομο κέντρο νεολαίας, το AJZ. Πήγα ακόμη σ' ένα χωριό έξω από την Φρανκφούρτη, που είχε φτιαχτεί μέσ' στο δάσος από ανθρώπους που προσπαθούν να σταματήσουν την επέκταση των διαδρόμων του αεροδρομίου της Φρανκφούρτης.

Εκείνο που με εντυπωσίασε ήταν που έβλεπα παντού το Α σε κύκλο. Όπου υπήρχε Α, όπως στη λέξη "τράπεζα", το έβαζαν σε κύκλο. Επίσης, μ' εντυπωσίασε η εποικοδομητική φύση των δραστηριοτήτων. Οι περισσότερες δραστηριότητες για τις οποίες άκουσα, συμβαίνουν έξω από τις πολύ μεγάλες πόλεις, όπου είναι βασικά αδύνατο να τις ελέγξεις — δεν είναι κλιμακωμένες σ' εκείνες τις διαστάσεις όπου νιώθεις πως μπορείς να επέμβεις και να ε-

λέγεις. Στο Φράϊμπουργκ, που είναι σχεδόν μεσαιωνική πόλη, ή στη Νυρεμβέργη, βρισκεις τα πραγματικά κέντρα του νεο-λαϊστικού κινήματος.

Στην περίπτωση του αεροδρομίου είχαν κάνει κάτι απίστευτο: είχαν χτίσει σπίτι μέσα στο δάσος που επρόκειτο να αποδωθεί για να γίνει ο διάδρομος προσγειώσεως, είχαν σπίτια πάνω στα δέντρα, περιβόλια, κουζίνες, κέντρα συναντήσεων — όλα ήταν τακτοποιημένα πολύ ωραία. Κι είχαν και την υποστήριξη της κοινότητας.

Ο.Ρ.: Είναι κυρίως ένα απλό οργανωτικό ζήτημα ή υπάρχει ένα μεγαλύτερο υπόβαθρο πίσω απ' αυτές τις δραστηριότητες;

Μ.: Υπάρχει ένα πολύ ευρύτερο πλαίσιο που σχετίζεται με όλα αυτά που είδα να συμβαίνουν στην Ευρώπη. Το πλαίσιο που περιβάλλει τα πάντα αυτή τη στιγμή — και υπάρχει σε διάφορα επίπεδα — είναι ένα διάχυτο αίσθημα στην Ευρώπη, και ιδιαίτερα στη Γερμανία, πως οι Ενωμένες Πολιτείες έχουν την πρόθεση να διεξάγουν τον επόμενο παγκόσμιο πόλεμο στην Ευρώπη. Κι αυτό για την Ευρώπη είναι κάτι απόλυτα τρομακτικό. Έτσι, υπάρχει ένα τρομερό δημόσιο αίσθημα ενάντια στην εγκατάσταση των Αμερικάνικων πυραύλων, στη Δ. Ευρώπη γενικά, και στη Γερμανία ιδιαίτερα, που θεωρείται το κυρίως κέντρο αυτών των πυραύλων. Αυτό είναι το κυρίαρχο αίσθημα. Είναι τόσο ισχυρό που σχεδόν διέλυσε το Γερμανικό Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα.

Ύστερα υπάρχουν οι νέοι, που, αντίθετα με τη δεκαετία του '60, είναι στην πλειοψηφία τους εργατικής καταγωγής καθώς διαπίστωσα και αναζητούν απλώς τη δική τους κουλτούρα. Οι αμερικάνικες εφημερίδες τους έχουν αποκαλέσει η γενιά χωρίς μέλλον. Είναι απλώς οργισμένοι με όλο τον κόσμο έτσι όπως έχουν τα πράγματα αυτή τη στιγμή.

Ο.Ρ.: Αυτοί είναι οι άνθρωποι που γράφουν τα αναρχικά "Α" παντού;

Μ.: Δεν ξέρω. Εκείνο που ξέρω είναι ότι οι άνθρωποι που γράφουν αυτά τα "Α" δεν είναι αναρχικοί με την έννοια που η **FAI** είναι αναρχική στην Ιταλία ή την Ισπανία. Η Ισπανική ή η Ιταλική **FAI** δεν θα ήξερε τί να κάνει μ' αυτούς τους ανθρώπους. Είναι προφανώς άγρια παιδιά, σπάνε βιτρίνες, καπνίζουν μαριχουάνα, ακούνε ροκ εν ρολ, δεν είναι εργάτες, οι σχέσεις τους δεν είναι πολύ σταθερές. Και σε πολλούς παραδοσιακούς αναρχικούς θα φαινόταν σαν ρουφιάνοι, βίαιοι εγκληματίες, επαναστατημένα νειάτα, μηδενιστές. Αλλά η στάση τους δεν είναι καθαρά μηδενισμός, αν και αυτή είναι η πρώτη εντύπωση που σου δίνουν, επίσης θέλουν να δημιουργήσουν το δικό τους χώρο. Είναι μια προσπάθεια για ελεύθερο χώρο. Ας το θέσουμε έτσι, στην Ολλανδία ξεκίνησε σαν αγώνα για τα δικαιώματα των καταληψιών, και στη Γερμανία, και ακόμα περισσότερο στην Ελβετία, προεκτάθηκε από τα δικαιώματα των καταληψιών σε απαίτηση για ελεύθερο χώρο και όχι μόνο για δωρεάν στέγαση. Και οι νέοι κατά χιλιάδες προσπαθούν να δημιουργήσουν αυτόνομα κέντρα

νεολαίας που να είναι εκτός ελέγχου. Όχι πως οι κυβερνήσεις δεν θέλουν να τους τα δώσουν, αλλά οι αρχές θέλουν να τα επιβλέπουν. Γι' αυτούς είναι ζήτημα της δικής τους κουλτούρας, που με τον τρόπο της, με τη μουσική νιου-γούέιβ, πανκ, ροκ και τα παρόμοια, αντιτίθεται στην επίσημη κουλτούρα του κόσμου των μεγάλων.

Υπάρχουν δύο ενδιαφέροντα πράγματα αναφορικά με τα αυτόνομα κέντρα νεολαίας. Το πρώτο, ότι είναι άκρως ελευθεριακά. Λογούχαρη, στη Ζυρίχη, στο κέντρο νεολαίας, υπάρχει ένα ανοιχτό μικρόφωνο και χιλιάδες άνθρωποι, ίσως και τρεις χιλιάδες μερικές φορές, μαζεύονται και ανεβαίνουν στο ανοιχτό μικρόφωνο και λένε ότι θέλουν. Και τελικά, μ' αυτό το παράδειγμα, χωρίς προέδρους και επιτροπές που να διευθύνουν τη συζήτηση, κάτι καταφέρνουν. Και σίγουρα το καταφέρνουν. Λοιπόν, αυτή είναι η πρώτη όψη: η άκρως ελευθεριακή διάσταση της οργάνωσής τους. Αυτό είναι γεγονός και συνθέτει μια φορά τη βδομάδα, τουλάχιστον όσο εγώ ήμουνα εκεί.

Το δεύτερο πράγμα που είναι πολύ εντυπωσιακό είναι ο τρόπος που έχουν οργανωθεί τα αυτόνομα κέντρα νεολαίας, το πόσο αποτελεσματικά έχουν συγκροτηθεί. Έχουν καφετέριες, έχουν υπηρεσίες τροφοδοσίας, παρέχουν στέγη στον κόσμο, έχουν κέντρα συναντήσεων, καταστήματα χειροτεχνίας. Στο Φράϊμπουργκ έχουν μια πολύ περίτεχνη οργάνωση, βασικά αναρχικού χαρακτήρα. Μίλησα στην ομάδα του Φράϊμπουργκ στο κέντρο νεολαίας τους που τους το είχε δωρήσει ένας ιδιώτης, γιατί αυτό που είχαν απαλλοτριώσει το κατέλαβε ολόκληρη η τοπική αστυνομία και τοποθέτησε αλόγυρα στρατόπλεγμα — έμοιαζε με περιχαρακωμένο στρατόπεδο. Τους είχαν στερήσει αυτό το κέντρο νεολαίας. Χρησιμοποιούσαν όλο σχεδόν το χώρο που είχαν για πολιτιστικούς λόγους, όχι μόνο για μουσική αλλά και για φαγητό, χειροτεχνία, ξυλουργική, υαλογραφίες, κατασκευές παραθύρων. Τα φτιάχναν πρόχειρα και δουλεύαν πάνω σ' αυτά. Υπήρχαν πολλά συναρπαστικά συνθήματα, όπως τα αμέτρητα "είμαστε πολλοί", "είμαστε όμορφοι", "είμαστε υπέροχοι", όλα με μεγάλα "Α".

Μια και οι περισσότερες κυβερνήσεις στην εξουσία είναι σοσιαλιστικές και Μαρξιστικές, τουλάχιστον στην καταγωγή, έχουν ταυτίσει το Μαρξισμό και τους ανθρώπους της δεκαετίας του '60 που έγιναν μαρξιστές, με το κράτος και την επίσημη κοινωνία. Μ' άλλα λόγια, δε χρειάζεται να τους πείσεις για τον αναρχισμό γιατί έχουν δει το σοσιαλισμό στην πράξη, τουλάχιστον στη σοσιαλδημοκρατική του μορφή. Έτσι ταυτίζουν τον Μαρξ ή το Μαρξισμό ή τους μαρξιστές με την επίσημη κοινωνία. Έχουν κάνει μεγαλύτερο άλμα, απ' ότι εμείς(1).

Γι' αυτό νομίζω ότι είναι σημαντικό να κάνουμε κατανοητό, πρώτον, πως αυτό το κίνημα εξελίχθηκε από τις καταλήψεις στον ελεύθερο χώρο, δεύτερον, πως αναπτύχθηκε από μια ανεξέλεγκτη νεανική κουλτούρα — βασικά εργατικής καταγωγής — και τρίτον, να τονίσουμε τη δημιουργική πλευρά του, όχι απλώς την αποκαλού-

μενη μηδενιστική πλευρά του. Αυτοί οι νέοι άνθρωποι αποτελούν το υπόβαθρο πολλών αντιπυρηνικών, οικολογικών, και αντιπολεμικών ή αντι-μιλιταριστικών δραστηριοτήτων που υπάρχουν στην Ευρώπη. Αυτοί είναι οι πραγματικοί διαδηλωτές που στηρίζουν τις διαδηλώσεις.

Ο.Ρ.: Αυτή η αναβίωση της κοινωνικής δραστηριότητας από τους νέους φαίνεται να είναι περιορισμένη στην Ευρώπη αυτή τη στιγμή.

Μ.: Το γεγονός ότι η Ευρώπη διατηρεί ακόμη μια κάποια αίσθηση κοινότητας τους έχει δώσει ένα "αυ" απέναντι σε μας στη Βόρεια Αμερική. Αλλά δε νομίζω ότι αυτό έχει εξαφανιστεί ολοκληρωτικά απ' τη Β. Αμερική, απλώς νομίζω πως έχει πάρει μια διαφορετική μορφή. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι είμαστε μια ήπειρος. Οι Ευρωπαίοι, αν και ανήκουν σε μια ήπειρο, δε σκέφτονται με ηπειρωτικούς όρους όπως εμείς, και δεν είναι τόσο διασκορπισμένοι όσο εμείς. Υπάρχει μεγαλύτερη συνέχεια, περισσότερη επαφή. Η Ολλανδία είναι μια χώρα-γραμματόσημο. Το Άμστερνταμ είναι μια πόλη απόλυτα κατανοητή. Η Φρανκφούρτη, απ' την άλλη μεριά, που είναι μια μεγάλη πόλη, δεν έχει το αντίστοιχο αυτού που βρήκα στη Ζυρίχη. Αρχίζω να ανακαλύπτω πως πολλά πράγματα που συμβαίνουν, όταν συμβαίνουν, γίνονται σε μικρές περιοχές. Περιοχές όπου υπάρχει ακόμα μια αίσθηση κοινότητας, όχι μόνο στην Ευρώπη αλλά ακόμα και στη Βόρεια Αμερική. Στο Μπέρλινγκτον του Βέρμοντ, λογούχαρη, που είναι η πατρίδα μου, μπορείς να ενεργήσεις πολιτικά με τέτοιο τρόπο που θα ήταν αδύνατο στη Νέα Υόρκη. Εκείνο που ξέρω είναι ότι δεν είναι εμπνευματικό ως ένα σημείο, που πολλές δηλώσεις της νεανικής κουλτούρας ή της νεανικής εξέγερσης στην Ευρώπη, συμβαίνουν στις μικρότερες πόλεις.

Ενδιαφέρομαι να αναπτύξω έναν βορειο-αμερικάνικο τύπο αναρχισμού που να βγαίνει από την αμερικάνικη παράδοση, ή που τουλάχιστον να μπορεί να περάσει στους Αμερικάνους και που να παίρνει υπόψη του ότι οι Αμερικάνοι δεν είναι πια άνθρωποι με ευρωπαϊκή καταγωγή. Μια άλλη σκέψη μου είναι να βρω ποιά είναι η πραγματική εστία της ελευθεριακής δραστηριότητας. Είναι το εργοστάσιο; Είναι η νεολαία; Είναι τα σχολεία; Είναι η κοινότητα;

Στο μόνο συμπέρασμα που θα μπορούσα να καταλήξω, μετά το θάνατο του εργατικού κινήματος σαν επαναστατικής δύναμης — ξέρεις η ιδέα της προλεταριακής πρωτοπορίας ή της προλεταριακής ηγεμονίας — είναι η κοινότητα.

Προσπάθησα να ξεκινήσω από μια διαφορετική προοπτική που θα περιλαμβάνει ίσως μια πλατύτερη οικολογική προοπτική η οποία θα εκσυγχρονίζει λίγο-πολύ τις ιδέες που εκφράστηκαν απ' τον Κροπότκιν στην "Αλληλοβοήθεια" (πράγμα που δε σημαίνει ότι είμαι Κροποτκινικός). Και προσανατολιστικά σε μια ιδέα την οποία ο Κροπότκιν πράγματι πειραματίστηκε πάρα πολύ, και η οποία δυστυχώς απόκτησε κακό όνομα γιατί συνδέθηκε μ' ένα γάλλο αναρχικό, τον Πωλ Μπρους, που έγινε ρε-

φορμιστής.

Μελέτησα τη σταδιοδρομία του Μπρους πολύ προσεκτικά και δε νομίζω ότι είναι αναγκαίο να καταλήξεις στην ίδια θέση μ' αυτόν. Κι αυτή η ιδέα είναι ν' αποκαταστήσουμε την εικόνα της κομμούνας, την επαναστατική κομμούνα, τις γειτονιές, τις κοινότητες, όπου τα εργοστάσια θα είναι στην καλύτερη περίπτωση μέρος της κοινότητας και όχι αφερευτιστές της. Αυτό είναι ο αναρχοκοινοτισμός (anarcho - communalism) με την πλήρη έννοια της λέξης. Γι' αυτό θα ήθελα να πιστεύω ότι το πεδίο πάλης θα ήταν μια προσπάθεια αποκατάστασης της επαναστατικής κοινοτικής κατάστασης που υπήρχε στον 19ο αιώνα, και που πιστεύω ότι μπορεί να υπάρξει και σήμερα, παρ' ότι έχουμε τρομακτική κρίση κι απομόνωση μέσα στις πόλεις.

Ο στόχος θα ήταν βασικά να προσπαθήσουμε να αναβιώσουμε τις αστικές οργανώσεις που θα στόχευαν στη δημοτικοποίηση, το αντίστροφο της κολλεκτιβοποίησης της βιομηχανίας και της γης, και θα δημιουργούσαν συνελεύσεις στις μικρότερες κοινότητες, ή πολλές τέτοιες συνελεύσεις ομοσπονδοποιημένες στις μεγαλύτερες κοινότητες.

Όσο για το εργατικό κίνημα, βρίσκω πως πλησιάζω τους εργάτες πιο εύκολα σε γείτονες παρά όταν στέκομαι έξω από το εργοστάσιο μοιράζοντας απελπισμένα προκλήσεις, παρτρύνοντάς τους να καταλάβουν, ως πούμε το βιομηχανικό συγκρότημα της Φορντ. Αυτό δε σημαίνει βέβαια, ότι δεν μπορούν να αναπτυχθούν εργατικά κινήματα, αλλά το πραγματικό ζήτημα είναι εάν θα έχουν ένα συνδικαλιστικό ή έναν κοινοτικό προσανατολισμό, εάν τα εργοστάσια θα συνδέονται με εργοστάσια ή εάν θα συνδέονται με τους ανθρώπους στην κοινότητα. Αυτό εννοείται, κατά τη γνώμη μου, από την πεποίθησή μου ότι η αμερικάνικη μεσαία τάξη εξαλείφεται. Στην πραγματικότητα πιστεύω ότι πιθανώς αυτό θα συμβεί σε πολλά μέρη της Β. Αμερικής διαμέσου του πληθωρισμού, της φορολογίας...

Ο.Ρ.: Ένα από τα εμπόδια για ένα κίνημα δημοτικό ή κοινοτικό στη Β. Αμερική, θα ήταν η απόλυτη έλλειψη κοινότητας σ' αυτήν την κοινωνία. Δεν υπάρχει πια επαφή ανάμεσα στους ανθρώπους στις γειτονιές.

Μ.: Σίγουρα έτσι είναι, αλλά το πρόβλημα της αναβίωσης είναι ένα άλλο θέμα που θα έπρεπε να συζητήσουμε. Γιατί να μην προσπαθήσουμε να την αναζωογονήσουμε; Δεν μπορώ να σκεφτώ κανένα άλλο πεδίο πάλης στο οποίο να λειτουργήσω σαν αναρχικός.

Ο.Ρ.: Αντί να δουλέψουμε μέσα στην υπάρχουσα γεωγραφική κοινότητα, π' θάλεγε αν δοκιμάζαμε μάλλον να βγούμε απ' όλον αυτόν τον προκαθορισμένο διαχωρισμό μαζί με τους συντρόφους μας και να δημιουργήσουμε μια βάση, παρά ν' αρχίσουμε από μέσα με όλους τους συμβιβασμούς που αυτό θα συνεπαγόταν;

Μ.: Αυτή είναι μια άποψη. Και μια άλλη άποψη είναι να ξεκινήσεις από μέσα, όχι όμως μέσα στους θεσμούς, αλλά δημιουρ-

γώντας αντιθεσμούς μέσα στη δική σου κοινότητα. Ας υποθέσουμε ότι έχουμε συνεταιρισμούς τροφίμων που διασυνδέονται, πιθανώς, με εναλλακτικά σχολεία. Αυτό είναι καθαρά υποθετικό. Αυτή τη στιγμή υπάρχει πολύ μεγάλη παθητικότητα' οι άνθρωποι παρακολουθούν και περιμένουν. Και υπάρχει ένα πολύ ισχυρό αίσθημα αδυναμίας. Γι' αυτό, σίγουρα, εάν επρόκειτο να στρέψεις την προσοχή σου στους θεσμούς που υπάρχουν αυτή τη στιγμή στη Βόρεια Αμερική, ή, σε μεγάλη έκταση και στην Ευρώπη, βεβαίως θα συμφωνούσα μαζί σου. Δεν υπάρχει τίποτα με το οποίο να μπορείς να καταπιστείς. Αλλά το θέμα είναι με τι θα μπορούσαμε να καταπιστούμε ή τι θα μπορούσαμε να προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε. Και ένα από τα πράγματα που θα μπορούσαμε να προσπαθήσουμε να δημιουργήσουμε θα ήταν οι συνεταιρισμοί τροφίμων, τα κέντρα υγείας, τα γυναικεία κέντρα, εκπαιδευτικά κέντρα, ακόμα και κέντρα προστασίας για ηλικιωμένα άτομα σε περιοχές με υψηλό δείκτη εγκληματικότητας. Σε μερικές περιπτώσεις, ακόμα και ορισμένες κοινωνικές υπηρεσίες τις οποίες κανονικά παρέχει ή έχει οικειοποιηθεί το κράτος. Πάρε τις Ενωμένες Πολιτείες, η κυβέρνηση Ρήγκαν καταργεί κάθε βοήθεια, όλα τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας, κι αν οι άνθρωποι δεν προνοήσουν για τους πόρους τους ώστε να ανταπεξέλθουν στα προβλήματα των γηραιών, στα προβλήματα της αρρώστιας, στα προβλήματα των νέων, στα προβλήματα των φτωχών, στα προβλήματα των δικαιωμάτων των ενοικιαστών, ποιός θα το κάνει; Και από δω μπορεί να προέλθει η δυνατότητα για δημιουργία αντιθεσμών, οι οποίοι δεν πιστεύω ότι από μόνοι τους θα αναπληρώσουν τους υπάρχοντες θεσμούς, αλλά θα μπορούσαν όμως να είναι μια ελάχιστη βάση για την ανάπτυξη στάσεων, τεχνικών και της πρακτικής της αυτοδιεύθυνσης.

Ο.Ρ.: Για να ξαναγυρίσουμε στην ελευθεριακή τοπική αυτοδιοίκηση, αυτό που τονίζεις είναι η δημιουργία αποκεντρωμένων δημοκρατικών συνελεύσεων;

Μ.: Ναι. Βλέπεις η κατοικία μου είναι στη Νέα Αγγλία, και η Νέα Αγγλία έχει μια ισχυρή παράδοση τοπικισμού. Αυτό που στις περισσότερες από τις Ενωμένες Πολιτείες αποκαλείται κανονικά ημέρα εκλογών, στο Βέρμοντ αποκαλείται ημέρα συνάντησης της πόλης. Και υπάρχουν δημοτικές συνελεύσεις που είναι ως ένα βαθμό δραστήριες, όσο κι αν οι εξουσίες τους είναι υποβαθμισμένες. Απαγόρευαν, λογουχάρη, την εξόρυξη ουρανίου στα Πράσινα Βουνά του Βέρμοντ. Και ο κυβερνήτης της πολιτείας αναγκάστηκε να συμμορφωθεί αν και ήθελε την εξόρυξη ουρανίου. Ένας αριθμός δημοτικών συνελεύσεων — όχι πολύ μεγάλος, αλλά τουλάχιστον η πλειοψηφία αυτών που το είχαν στην ημερήσια διάταξη — ψήφισε για ένα πάγωμα των πυρηνικών εξοπλισμών. Με τέτοια θέματα καταπάνονται στις δημοτικές συνελεύσεις. Εκείνο που θα θέλαμε να κάνουμε αν μπορούσαμε, είναι να ενθαρρύνουμε, τουλάχιστον στο Βέρμοντ,

μια μεγαλύτερη τοπική εξουσία, συζητήσεις γύρω από θέματα που δεν είναι απλά άμεσα τοπικά θέματα. Θα θέλαμε να βάλουμε πλατιά θέματα σ' αυτές τις δημοτικές συνελεύσεις και να τις μετατρέψουμε σε πεδία συζητήσεων, και να ενύψουμε τις διάφορες δημοτικές συνελεύσεις ή να προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε στη δημιουργία αυτού του είδους τοπικής δημοτικής εξουσίας — κοινοτικής εξουσίας — προσβλέποντας, ειλικρινά, στην εγκαθίδρυση ενός λαϊκού θεσμικού πλαισίου ή δικτύου αυτοδιεύθυνσης. Τώρα αυτό μπορεί να είναι ένα απλό όνειρο, ένα υδεδωδες χωρίς ελπίδα, αλλά είναι ανόητο για μας να πάμε στα εργοστάσια, μπορώ να στο πω με βεβαιότητα.

Για μένα, δεν έχει νόημα να λειτουργήσω σε μια πολύ μεγάλη πόλη σαν τη Νέα Υόρκη, γιατί δεν πιστεύω ότι κανείς πρέπει να μετράει την κοινωνική βαρύτητα μιας περιοχής από τον αριθμό των ανθρώπων που έχει. Νομίζω ότι θα έπρεπε να μετριέται από την ποιότητα της πολιτικής δράσης που περιέχει. Η Νέα Υόρκη έχει ένα τεράστιο αριθμό ανθρώπων αλλά η ποιότητα της πολιτικής δράσης της είναι απερίγραπτη. Αντίθετα, σε μια μικρότερη πόλη, βρίσκω πως υπάρχει μεγαλύτερη κοινωνική συνείδηση, μικρότερη αίσθηση αδυναμίας, μικρότερη πόλωση της οικονομικής ζωής. Κατά διασκεδαστικό τρόπο, περισσότερους ανθρώπους άγγιξε το γεγονός πως το Μπέρλινγκτον εξέλεξε σοσιαλιστή δήμαρχο — δεν ενδιαφέρομαι για τις εκλογές αυτή τη στιγμή, ενδιαφέρομαι γι' αυτά που αποκαλούνται επιδράσεις — παρά μια διαδήλωση για το Ελ Σαλβαδόρ στη Νέα Υόρκη.

Ο.Ρ.: Ένα πράγμα που ανέφερες είναι ο κίνδυνος να αφομοιωθούν οι αντιθεσμοί και τα σχέδια. Δεν θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σαν συμπλήρωμα στις κοινωνικές υπηρεσίες που χειροτερεύουν, και απλώς να συσκοτίσουν την αληθινή φύση του κράτους;

Μ.: Ναι, αυτό θα μπορούσε να συμβεί. Κι αυτός είναι ο λόγος που πιστεύω ότι μια αναρχική συνείδηση κι ένα αναρχικό κίνημα είναι απαραίτητα. Δεν υπάρχει τίποτε που να μη μπορεί να αφομοωθεί, τουλάχιστον υποθετικά, περιλαμβανομένου και του αναρχισμού. Έχω δει την ακαδημαϊκοποίηση του αναρχισμού σε μερικά πανεπιστήμια. Δεν λέω αυτό εγώ. Εκείνο στο οποίο προσανατολίζομαι είναι μια αναρχική θεωρία της κοινότητας και των κοινοτικών δραστηριοτήτων. Δε μιλάω για εκείνα που συμβαίνουν ασυνείδητα, διαισθητικά ή ενστικτώδικο, απλώς σαν αντίδραση σε όσα κάνει η κρατική εξουσία.

Νιώθω πως οι αναρχικοί πρέπει να σκέφτονται με όρους συγκεκριμένους. Νομίζω ότι η διασπορά των αναρχικών εδώ κι εκεί, ιδιαίτερα μερικών πολύ προικισμένων που μπορούν να βγάλουν περιοδικά και να κάνουν πολύ αποτελεσματική δημόσια δουλειά, καθώς και η τάση τους να τα κάνουν όλα άρπα-κόλλα, είναι ένα μειονέκτημα. Αυτό που προσπαθώ να κάνω στο Μπέρλινγκτον είναι να βοηθήσω να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη μιας ομάδας αναρχικών που θα

βασιστεί στην Αμερικάνικη ριζοσπαστική παράδοση, ή στις ομοσπονδιακές παραδόσεις που θα μπορούσαν να υπάρχουν ακόμα και στον Καναδά. Και ενδιαφέρονται περισσότερο να δω μερικά καλά παραδείγματα να δημιουργούνται εδώ, εκεί, οπουδήποτε, παρά να βλέπω μια προσπάθεια για ανάπτυξη μαζικών κινημάτων που στην πραγματικότητα εμπεριέχουν τη διάλυση σχεδόν κάθε κινήματος μέσα σε μια άμορφη μάζα που είναι πολιτικά απάθης(2).

Ο.Ρ.: Πάνω σε τι είδους Βορειο-αμερικάνικες ριζοσπαστικές παραδόσεις βλέπετε να βασίζομαστε;

Μ.: Εκείνο που θα μου άρεσε να δω να αναπτύσσεται είναι ένας αμερικάνικος ριζοσπαστισμός, ελευθεριακός χαρακτήρα, που να βασίζεται, όσο αδύναμος, αμυδρές ή ακόμα και μυθικές κι αν είναι αυτές οι παραδόσεις, στην αμερικάνικη ελευθεριακή παράδοση — δεν εννοώ βέβαια το δεξιό ελευθεριασμό. Μιλώ για την ιδέα, που βασικά είναι διάχυτη σ' όλη την Αμερική, ότι όσο λιγότερη κυβέρνηση τόσο καλύτερα, η οποία χρησιμοποιείται φανερά προς όφελος των μεγάλων εταιριών αλλά που ωστόσο έχει πολύ ριζοσπαστικές συνέπειες. Η ιδέα ενός λαού που εξασκεί σε μεγάλο βαθμό ομοσπονδιακό ή συνομοσπονδιακό έλεγχο, το ιδεώδες ενός τύπου δημοκρατίας της βάσης, η ιδέα της ελευθερίας του ατόμου — που δεν σημαίνει να χασθεί μέσα στους λαβύρινθους του αναρχο-εγωισμού αλλά Στίρνερ ή παρόμοια του δεξιού ελευθεριασμού. Γι' αυτό πιστεύω ότι τώρα έχουμε κάποια ευκαιρία στη Βόρειο Αμερική ν' ανατρέξουμε στο παρελθόν και να πούμε ότι η Αμερικάνικη Επανάσταση ήταν κάτι αυθεντικό. Δεν θέλω να σκέφτομαι πια μόνο με τους όρους της Ισπανικής Επανάστασης, ή της Ρώσικης Επανάστασης. Δεν κάνει καμιά αίσθηση σ' έναν Αμερικάνο να του μιλήσεις για το Μάχνο.

Ο.Ρ.: Τι είδους δραστηριότητες θα πρότεινες να κάνουν οι συνειδητοί αναρχικοί;

Μ.: Πάνω σ' αυτό το σημείο, στη Β. Αμερική το πιο σημαντικό πράγμα που μπορούν να κάνουν είναι να διαπαιδαγωγήσουν τους εαυτούς τους, να αναπτύξουν έναν προπαγανδιστικό μηχανισμό με τη μορφή βιβλίων και περιοδικών, μια φιλολογία, να ασχοληθούν με ομάδες συζήτησης που να είναι ανοικτές σε μια κοινότητα, να συζητούν και να αναπτύσσουν τις ιδέες τους και να δημιουργήσουν δίκτυα. Νομίζω ότι είναι τρομερά σημαντικό να δημιουργούνται δίκτυα αναρχικών με προοπτική τη διαπαιδαγωγή των ανθρώπων. Εγώ, λογουχάρη, θα έδινα έμφαση στον αναρχοκοινωνισμό, παράλληλα με τα οικολογικά προβλήματα, τα γυναικεία προβλήματα, τα αντι-πυρηνικά θέματα που υπάρχουν, και παράλληλα με τη διάθρωση λαϊκών θεσμών μέσα στην κοινότητα. Νομίζω ότι είναι τρομερά σημαντικό για τους αναρχικούς να το κάνουν γιατί αυτή τη στιγμή δεν συμβαίνουν και πολλά σε οποιοδήποτε μέρος της Β. Αμερικής. Αυτή μπορεί να είναι μια χρονική περίοδος, μια πολύ πολύτιμη χρονική περίοδος προετοιμασίας, διανοητικά, συναισθηματικά και οργανωτικά. Τα κύρια ενδιαφέροντά μου αυτή τη

στιγμή είναι να εκδώσω, να γράψω, να ερμηνεύσω διάφορες απόψεις που ελπίζω ότι έχουν κάποια επίδραση πάνω στους σκεπτόμενους ανθρώπους.

Ένα πράγμα ξέρω: μπορείς να κάνεις ένα σωρό πράγματα αλλά αν δεν εκπαιδεύσεις τους ανθρώπους στο συνειδητό αναρχισμό όλα πάνε στο βρόντο. Στη δεκαετία του '60, υπήρχαν ένα σωρό πράγματα που ήταν αναρχικά ο Μάης-Ιούνιος του '68 ήταν διαποτισμένος από αναρχικά συναισθήματα, όνειρα και ιδανικά, αλλά εφόσον αυτό δεν ενισχύθηκε οργανωτικά και διανοητικά από ένα πολύ αποτελεσματικό, ισχυρό υπόβαθρο, εκείνο που συνέβη ήταν να διαλυθεί το κίνημα.

Ο.Ρ.: Τι είδους ισορροπία βρίσκεις ανάμεσα σε μια μαρξιστική ή ιστορικο-υλιστική αντίληψη των αναγκαιών συνθηκών και στην ιδέα του αναρχισμού σα μια πράξη θέλησης, του αναρχισμού σαν δυναμικό σε οποιαδήποτε ιστορική κατάσταση σύμφωνα με την επιθυμία, τη συνείδηση κλπ. αυτών που τον υποστηρίζουν;

Μ.: Είμαι σήμερα λιγότερο επηρεασμένος απ' οποιαδήποτε ιδέα του Μαρξ απ' ό,τι υπήρξα ποτέ στη ζωή μου, και πιο χαρακτηριστικά απ' τη θεωρία του Μαρξ για τον ιστορικό υλισμό, η οποία πιστεύω ότι είναι ουσιαστικά ένα κατάλοιπο δεσποτισμού. Αλλά ας σπαντήσω ευθέως σ' αυτό που είπες. Δεν έχω με κανένα τρόπο πιστέψει ότι ο καπιταλισμός και η ανάπτυξη της τεχνολογίας έχουν κάνει τον αναρχισμό ευκολότερο. Αντίθετα έχει δημιουργήσει τρομερές δυσκολίες ενισχύοντας την κυριαρχία και την ιεραρχία με όργανα, τεχνικές, από ηλεκτρονικές συσκευές μέχρι θερμοπυρηνικές βόμβες και βόμβες νετρονίου, έχει ισχυροποιήσει την ιεραρχία και την κυριαρχία σ' ένα τέτοιο βαθμό που ποτέ δε θα μπορούσα να είχα προβλέψει, ας πούμε στα νειάτα μου, όταν ήμουν ριζοσπαστής και μαρξιστής. Αλλά να τι πιστεύω ακρόδαντα: μόλις ο καπιταλισμός εμφανίζεται μόλις δημιουργεί αυτή τη μυθολογία μιας φιλόδοξης φύσης, τότε αυτός ο μύθος θα πρέπει να εξορκιστεί. Με άλλα λόγια, πρέπει να βγάλουμε απ' τα κεφάλια των ανθρώπων την ιδέα ότι χωρίς μια οικονομία αγοράς, χωρίς εγωισμό, ανταγωνισμό, αντιζηλία και φιλοτομαρισμό, χωρίς όλες τις τεχνολογικές προόδους που ο Μαρξ απέδωσε στον καπιταλισμό, πρέπει να αποβάλλουμε το αίσθημα ότι χωρίς αυτό θα βυθιζόμαστε σε κάποια μορφή βαρβαρότητας. Πρέπει να δώσουμε στους ανθρώπους την ελευθερία να διαλέξουν τρόπους ζωής και υλικές απολαύσεις που να ταίριαζουν στις ανάγκες τους, και πρέπει να επανακαθορίσουμε την ίδια την ανάγκη. Δεν μπορούμε να επανακαθορίσουμε την ανάγκη των ανθρώπων των γκέτο λέγοντάς τους ότι θάπρεπε όλοι να παρατήσουμε την τηλεόρασή μας ή τα αυτοκίνητα πρέπει να τους πούμε ότι υπάρχουν αρκετά για να τη βγάλουμε, τώρα σε μιλήσουμε για τη λογική χρησιμοποίησή τους. Λοιπόν, μ' αυτή την έννοια μιλάω για εποχή μετά τη σπάνη γιατί μέλημά μου είναι να εξοφάνω την αίσθηση της σπάνης που νιώθουν οι

άνθρωποι. Ο καπιταλισμός έχει δημιουργήσει μια κατάσταση που ονομάζεται σπάνη. Κι αυτή η σπάνη δεν είναι φυσική, έχει κοινωνικά αίτια. Παράλληλα μ' αυτήν την αίσθηση της σπάνης, την αντίληψη της σπάνης, υπάρχει ένα αίσθημα οικονομικής ανασφάλειας. Και παράλληλα μ' αυτό υπάρχει ένα αίσθημα αποστέρευσης... Και αν δεν μπορέσουμε να δείξουμε ότι αυτό το αίσθημα δεν δικαιολογείται από τεχνολογική άποψη, δεν θα μπορέσουμε να μιλήσουμε έξυπνα στη μεγάλη πλειονότητα των ανθρώπων και να αναδιοργανώσουμε την οικονομία μας έτσι ώστε να γνωρίσουμε πραγματικά ποιές ανάγκες είναι λογικές και ανθρώπινες και ποιές έχουν δημιουργηθεί, σχεδόν φετιχιστικά, απ' την καπιταλιστική οικονομία. Στην ουσία, αυτό που λέω είναι πως πρέπει να πούμε πως όλα τα αγαθά υπάρχουν εδώ, αλλά σε ποιά βαθμό τα θέλουμε πραγματικά και σε ποιά βαθμό είναι αγαθά; Όσο νιώθουμε ότι δεν μπορούμε να τα έχουμε, θα τα αποζητάμε και θα τα κάνουμε κεντρικό άξονα της ζωής μας.

Πολλοί αναρχικοί μ' έχουν κριτικάρει γιατί τόχα πιστεύω ότι η αναρχία είναι αδύνατη χωρίς αφθονία. Αντίθετα, πιστεύω ότι η αφθονία είναι πολύ καταστροφική για τον αναρχισμό. Αν απορροφηθείς από αυτόν τον εμπορευματικό κόσμο τότε δεν πρόκειται να κινηθείς προς ριζοσπαστικές θέσεις, αλλά προς μια στάση βολέματος.

Ο.Ρ.: Απ' την άλλη μεριά, είναι αυτές οι χώρες της αφθονίας στην Ευρώπη — Ελβετία, Γερμανία — που φαίνεται να αναπτύσσουν το επαναστατικό νεανικό κίνημα.

Μ.: Αυτό είναι πολύ λεπτό θέμα. Μ' έχουν κριτικάρει επειδή δείχνω ότι ο αναρχισμός είναι πιθανό να αναπτυχθεί ευκολότερα, τουλάχιστον στο δυτικό κόσμο, και σ' ένα κάποιο βαθμό στην ανατολική Ευρώπη, σε κείνες τις περιοχές που, είτε υπάρχει φρικτή ανέχεια είτε σημαντική τεχνολογική ανάπτυξη. Μια και το παρατήρησες, θα είμαι ο τελευταίος άνθρωπος στον κόσμο που θα το αρνηθώ. Αλλά δεν πιστεύω ότι μπορείς να βγάλεις μια ολόκληρη ιστορική θεωρία απ' αυτό. Απλώς είναι πολύ σημαντικό να το διαπιστώνεις.

Αφού διάβασα το "Μεγάλο Μετασχηματισμό" του Καρλ Πολάνι, αντιλήφθηκα ότι ο καπιταλισμός δεν αναπτύχθηκε φυσιολογικά όπως υπονοούσε ο Μαρξ με τη θεωρία του για τον ιστορικό υλισμό. Οι άνθρωποι σύρθηκαν στον καπιταλισμό, κραυγάζοντας, σκουίζοντας και πολεμώντας συνέχεια, προσπαθώντας ν' αντισταθούν σ' αυτόν τον βιομηχανικό και εμπορικό κόσμο. Και είμαι πεπεισμένος όσο ποτέ άλλοτε ότι ο καπιταλισμός, με την τεχνολογική του ανάπτυξη, δεν είναι ένα βήμα προς την ελευθερία αλλά μια τεράστια οπισθοδρόμηση της ελευθερίας. Είμαι περισσότερο απογοητευμένος απ' τον "πολιτισμό" — πράγμα που δε σημαίνει πως είμαι και πρωτογονιστής — απ' όσο υπήρξα ποτέ στη ζωή μου. Στην "Οικολογία της Ελευθερίας" (3), η κριτική μου σ' αυτό που αποκαλείται πολιτισμός και βιομηχανική κοινωνία είναι συντριπτική, και η επίθεσή μου

στην προσήλωση του Μαρξ σ' αυτήν ως αναγκαίου σταδίου στην ανθρώπινη εξέλιξη καθώς και στην κυριαρχία πάνω στη φύση είναι δριμύτατη(4).

Ο.Ρ.: Είναι απαραίτητη μια πνευματική ή θρησκευτική ιδέα πρόσθετα στις πρακτικές καθημερινές απαιτήσεις, στην οργάνωση, σαν ενοποιητικός κρίκος για ένα πολιτικό ή κοινωνικό κίνημα;

Μ.: Πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχει ένα ιδανικό, και προτιμώ έναν ηθικό αναρχισμό που να μπορεί να ενερμονίζεται μ' ένα ιδανικό. Πιστεύω ότι είναι τρομερά σημαντικό να έχουμε ένα κίνημα που να είναι πνευματικό — όχι με τη μεταφυσική έννοια, αλλά με την έννοια του γερμανικού Geist (πνεύματα) που συνδυάζει την ιδέα του λογικού με την αίσθηση, με την ενόραση. Λυπάμαι που μερικοί αυτοσχέδιοι αναρχικοί πίστευαν απ' τη λέξη πνεύμα και με μεταμόρφωσαν σε θεολογικό οικολόγο, μια γνώμη που είναι απίστευτα χονδροειδής. Χρειάζεται να υπάρχει ένα σώμα αξιών. Θα προτιμούσα να τις ονομάσω οικολογικές γιατί η άποψή μου για την οικολογία προχωράει πέρα από τη φύση και εκτείνεται μέσα στην κοινωνία σε σύνολο — και δεν πρέπει με κανένα τρόπο να γίνεται σύγχυση με την κοινωνιο-βιολογία, η οποία νομίζω ότι είναι μια άκρως οπισθοδρομική, αντιδραστική τάση...

Ο.Ρ.: Ο Αναρχισμός και οι διάφορες τάσεις του — κοινοτισμός, συνδικαλισμός, οικολογία, κολλεκτιβισμός κλπ. — φαίνεται να έχουν σήμερα μια πολύ ακαθόριστη ταυτότητα.

Μ.: Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε την έννοια της λέξης. Πρέπει να της δώσουμε ένα πλούσιο περιεχόμενο. Κι αυτό το περιεχόμενο πρέπει να μείνει μακριά από την κριτική άλλων ιδεολογιών, γιατί ακονίζουμε το μαχαίρι μας πάνω σε μια ακονόπετρα. Κι η ακονόπετρα για μένα είναι ο Μαρξισμός. Έχω αναπτύξει τον αναρχισμό μου, την κριτική μου στον Μαρξισμό — που είναι η πιο προχωρημένη αστική ιδεολογία που ξέρω — σε μια κοινότητα ιδεών και τελικά σε μια κοινή αίσθηση ευθυνών και υποχρεώσεων. Δεν πιστεύω ότι αναρχισμός σημαίνει να κάθεται κάτω και να λες ασ φτιάξουμε μια κολλεκτίβα. Δεν πιστεύω ότι σημαίνει να λες ότι είμαστε όλοι αναρχικοί είσαι αναρχοσυνδικαλιστής, είσαι αναρχοκομμουνιστής, είσαι αναρχο-ατομικιστής. Πιστεύω ότι οι αναρχικοί πρέπει να συμφωνούν στη διαφωνία αλλά όχι να πολεμούν ο ένας τον άλλο. Δεν χρειάζεται να κάνουμε σαν την Προτεσταντική Μεταρρύθμιση, ή σαν τη σοσιαλιστική επανάσταση και να καθαρίσουμε ο ένας τον άλλον όταν πετύχουμε, υποθέτοντας ότι κάποτε θα πετύχουμε. Αλλά νομίζω πως αν έχουμε κοινά πιστεύω θα έπρεπε να τα ξεκαθαρίζουμε, θα έπρεπε να ενισχύουμε τη συνοχή τους και θα έπρεπε να αναπτύσσουμε κοινά σχέδια που να προωθούν μια ζωντανή κοινότητα σχέσεων. Και θα έπρεπε να προσπαθούμε ακόμη, να γίνουμε καλύτεροι άνθρωποι, ηθικά μιλώντας, για τους εαυτούς μας και τις περιορισμένες μας υπάρξεις, και να αναπτύξουμε ένα αίσθημα ανάγκης ο ένας για τον άλλο, καθώς και για

τις άλλες αναρχικές ομάδες με τις οποίες μπορεί να διαφωνούμε. Αλλά δεν αναλαμβάνουμε να χαράξουμε μια γραμμή που να ονομάζεται αναρχισμός. Υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί αναρχισμοί. Ο αναρχισμός μου είναι αναρχο-κοινοτισμός καθώς και οκο-αναρχισμός. Και δεν προσατολίζεται στο προλεταριάτο. Θα μου άρεσε να δω ένα κριτικό πλήθος πολύ προικισμένων αναρχικών να μαζεύεται σ' ένα κατάλληλο μέρος για να κάνει μια αρκετά παραγωγική εργασία. Αυτό είναι. Δεν ξέρω γιατί αυτό δεν μπορεί να γίνει εκτός εάν, όπως πιστεύω, οι άνθρωποι δεν έχουν σήμερα εμπιστοσύνη στα ίδια τους τα ιδανικά. Στην πραγματικότητα, όμως δεν νομίζω ότι δεν πιστεύουν σ' αυτά καθ' αυτά νομίζω πως δεν πιστεύουν στη βιωσιμότητά τους. Φοβούνται να εμπιστευτούν τα ιδανικά τους.

Βλέπεις ότι συμβαίνει κάτι πολύ σημαντικό. Η προσωπικότητα καταστρέφεται, και μαζί μ' αυτήν κι ο ιδεαλισμός που πάντοτε υποκινούσε ένα αναρχικό κίνημα — η πίστη σε κάτι, το ιδανικό, ότι υπάρχει κάτι για το οποίο αξίζει να πολεμήσεις.

Ενδιαφέρομαι πολύ περισσότερο για την ανάπτυξη του ανθρώπινου χαρακτήρα σ' αυτή την κοινωνία. Και ενδιαφέρομαι ακόμα πιο πολύ για τις κοινωνικές συνθήκες που ενθαρρύνουν την αφοσίωση σε ιδανικά, μια αίσθηση αλληλεγγύης, σκοπού, σταθερότητας, υπευθυνότητας...

Ο.Ρ.: Δεν κατάλαβα καλά τι ήθελες να πεις όταν έλεγες πως νιώθεις ότι οι πολύ προικισμένοι αναρχικοί θα έπρεπε να μαζευτούν σ' ένα μέρος και...

Μ.: Θα έπρεπε να μαζευτούν οι αναρχικοί που συμφωνούν και ν' αναπτύξουν τα προσόντα τους σ' ένα ζωτικό σημείο, σ' ένα ζωτικό μέρος και να σχηματίσουν γνήσιες ομάδες συγγένειας σε περιοχές όπου μπορούν να έχουν συγκεκριμένα αποτελέσματα, σημαντικά αποτελέσματα — κι όχι να κινηθούν σε περιοχές μεγάλης αντίστασης όπου είναι σχεδόν σίγουρο ότι θα συντριβούν, θα ηττηθούν, θα αποθαρρυνθούν. Και δεύτερον, δε θα ήθελα να είμαι στο ίδιο κίνημα μ' έναν αναρχοσυνδικαλιστή, όσο κι αν σέβομαι, όσο κι αν μου αρέσει αυτό το πρόσωπο. Μερικοί απ' τους καλύτερούς μου φίλους είναι αναρχοσυνδικαλιστές. Καταλαβαίνω, δηλαδή, πως δεν έχουμε κάτι κοινό, έστω μια γλώσσα, που να έκανε δυνατή την επικοινωνία μεταξύ μας.

Ο.Ρ.: Τι λες για το αναπτυσσόμενο "δόγμα του Μπουκταϊνισμού" γύρω από τις ιδέες σου;

Μ.: Όροι που σχετίζονται με πρόσωπα, όπως Μαρξιστής, Χεγκελιανός, Μπακουίνος, Κροπτοκινικός, είναι εντελώς έξω από το διανοητικό και συναισθηματικό μου ορίζοντα. Δεν είμαι οπαδός κανενός είμαι Μπουκταϊνικός, και κανένας δεν έχει το δικαίωμα να ισχυρίζεται κάτι τέτοιο εκτός από μένα. Όταν πεθάνω, ο Μπουκταϊνισμός αβάνει, καθώς και όλες οι νύξεις γι' αυτόν, είτε από τους Μαρξιστές είτε από τους αναρχικούς...

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ :

1. Οι Σοσιαλδημοκράτες από την εποχή

της εμφάνισής τους ήδη, είχαν ελάχιστη σχέση με τις θεωρίες του Μαρξ. Ο ίδιος ο Μαρξ είχε ασκήσει δριμύτατη κριτική εναντίον τους στην "Κριτική του Προγράμματος της Γκότα". Το ότι οι νέοι της Ευρώπης συγχέουν τη Σοσιαλδημοκρατία με τη Μαρξ, δείχνει μάλλον άγνοια παρά "μεγάλο άλμα". Εξάλλου, το γεγονός πως βλέπουν το ζήτημα της ελευθερίας τους πολύ μερικευμένα, συγκεκριμενοποιώντας το στον ελεύθερο χώρο και στα αυτόνομα κέντρα νεολαίας, και στο περισσότερο πρόσφατο και "ζήτημα τα παθήλατα" κλπ., μολονότι το θεωρούν σαν πρόβλημα της ίδιας της δομής και των θεσμών της κοινωνίας, περιορίζει την ανάπτυξη της συνείδησης και της πρακτικής της συνολικής αναστροφής αυτής της κοινωνίας. Άλλωστε και ο ίδιος ο Μπούκταϊν πουθενά δε λέει ότι είναι συνολικοί στις διεκδικήσεις τους. (Σ.τ.Σ.)

2. Τα όσα αναφέρει ο Μπούκταϊν για τις κοινοτικές δραστηριότητες και για την αναρχική οργάνωση, την προσατολίζω σ' αυτές, θα μπορούσαν να γίνουν αντικείμενο προβληματισμού και από τις ελληνικές αναρχικές ομάδες. Η τοπική αυτοδιοίκηση έχει μεγάλη παράδοση στον Ελλαδικό χώρο σε λαϊκό θεσμό. Αντιμετωπίστηκε όμως πάντα σε μία από τις εκφάνσεις των πολιτικών θεσμών, σε συμπλήρωμά τους. Εξαιρέση αποτελεί το έργο του κοινοτιστή Γ. Καραβίδα (βλ. ειδικά το "Σοσιαλισμός και Αυτονομία" εκδόσεις Παπαζήση, γραμμένο μέσα στη δεκαετία του 1930). Το ΠΑΣΟΚ σήμερα, έχοντας υπόψη του το δυναμικό που περικλείει αυτός ο θεσμός, επιχειρεί να τον αναβιώσει για να του προσδώσει το δικό του ιδεολογικό περιεχόμενο, έτσι ώστε να μην αφήσει ανεξέλεγκτη καμιά κοινωνική δραστηριότητα. Το ζήτημα όμως για τους αναρχικούς είναι αν μπορούν να στηρίξουν τη δράση τους πάνω στις δυνατότητες ανάπτυξης της τοπικής αυτοδιοίκησης σε λαϊκού θεσμού αυτοδιοίκησης πλέον, και όχι σε μέσου πολιτικής χειραγώγησης. Άλλωστε είναι καιρός να δραστηριοποιηθούμε λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες συνθήκες και τις ανάγκες που γεννάει ο χώρος στον οποίο ζούμε. (Σ.τ.Σ.)

3. Πρόκειται για το τελευταίο έργο του Μπούκταϊν κι όχι για το ομώνυμο βιβλίο που έχει κυκλοφορήσει στα ελληνικά απ' τη "Διεθνή Βιβλιοθήκη". (Σ.τ.Σ.)

4. Η ανάγνωση του "Κεφαλαίου" μας δείχνει, αντίθετα, ότι ο καπιταλισμός δεν αναπτύχθηκε φυσιολογικά αλλά με τη βία, όπως δείχνουν και τα στοιχεία που αναφέρει ο Μαρξ στην "Πρωταρχική συσσώρευση του Κεφαλαίου". Άλλωστε, παρά την αυστηρά ντετερμινιστική άποψη που ο ίδιος είχε συχνά διατυπώσει, ότι δηλαδή ο καπιταλισμός παράλληλη την απανθρωπιά του είναι μια ιστορικά προοδευτική δύναμη, στις μελέτες του για τη δυνατότητα μιας επανάστασης στη Ρωσία, είχε εξετάσει την πιθανότητα να μην είναι απαραίτητο το στάδιο του καπιταλισμού στην πορεία προς τον κομμουνισμό, αλλά αυτή να γίνει μέσω της ρώσικης κοινής ιδιοκτησίας της γης που υπήρχε τότε. (Πρόλογος στη Ρώσικη έκδοση του "Κομμουνιστικού Μανιφέστου", 1882). (Σ.τ.Σ.)

Τις χρονιές 80 και 81, η Μεγάλη Βρετανία τρεμούλιασε από αγωνία καθώς ασίστηκε πάνω στο θρόνο της από τις βιαιότερες ίσως εξεγέρσεις που είχαν ξεσπάσει ποτέ στα νησιά. Όλα άρχισαν απ' το Μπρίστολ το 80, όταν νέοι μαύροι και λευκοί, σπάζοντας τους διαχωρισμούς του χρώματος, ήρθαν σε άμεση σύγκρουση με το αστυνομικό Κράτος, ιδιαίτερα στις συνοικίες Αγ. Παύλου και Τόξτεθ. Αστυνομικά τμήματα παλιοκρήθηκαν, οχήματα της αστυνομίας κάηκαν ή χρησιμοποιήθηκαν για οδοφράγματα, και τα "προλεταριακά ψήφια" ήταν στην ημερησία διάταξη σε μια πρωτοφανή εκδήλωση συμπαράστασης από τον κόσμο που βέβαια, με την καταναλωτική του συνείδηση, προχώρησε μόνο μέχρι εκεί.

Ακολούθησε ξανά το Μπρίξτον, όταν τον Απρίλη του 81, το κέντρο αυτής της εργατικής συνοικίας συγκλονίστηκε από ισχυρές συγκρούσεις ανάμεσα στους νεαρούς μαύρους και λευκούς και στην αστυνομία.

Τον Ιούλη του 81, η Βρετανία μετασχηματίστηκε. Ποτέ ξανά δεν θα είναι η ίδια. Κάθε μεγάλη ή μικρή πόλη συγκλονίστηκε από τις εξεγέρσεις των νέων. Παιδιά σπελτισμένα, από 8 μέχρι 80 χρονών, οχλήθηκαν στο κάψιμο και στη λεηλασία. Όταν το εγγόνι έκαιγε τα πάντα γύρω του, η γιαγιά βοηθούσε την κατάσταση κάνοντας ψώνια "δώρεάν". Στο Μάντσεστερ συνελήφθη ένας οχτάχρονος γιατί έβαλε φωτιά σε ένα παδηλατάδικο και στο Μπρίστολ σπρώξε την πολυθρόνα ενός παραλυτού σ' ένα σούπερ-μάρκετ για να μπουρδέσει κι αυτός να λεηλατήσει.

Οι εξεγέρσεις άρχισαν στο Λονδίνο αλλά επεκτάθηκαν βόρεια στο Λίβερπουλ και σε άλλες μεγάλες βόρειες ή κεντρικές πόλεις. Ο ρόλος των μέσων μαζικής επικοινωνίας ήταν, προσφέροντας κάποιες... δόσεις αλήθειας, να κρύβουν την πραγματικότητα. Σύμφωνα με τις δηλώσεις του αρχιχιμπάτσου Όεφορντ, λίγοι είχαν καταλάβει πόσο κοντά στην ήττα βρέθηκε η αστυνομία στο Λίβερπουλ. Η Σκωτία και η Ουαλλία αν και επηρεάστηκαν λιγότερο, δεν αναφέρονταν καθόλου στις ανακοινώ-

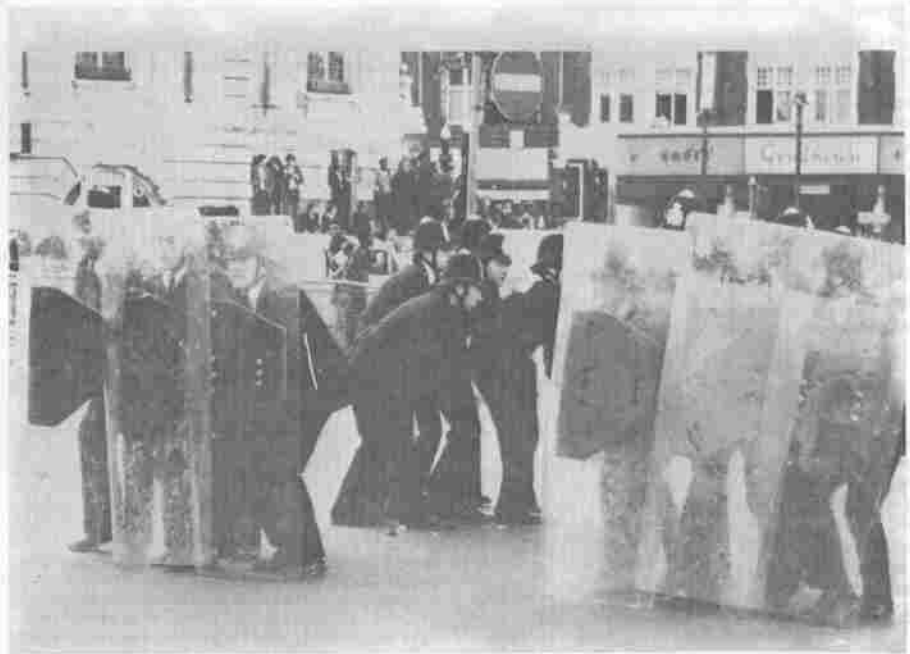
σεις των μέσων ενημέρωσης. Κι αυτό γιατί τα εκεί γεγονότα κατάρριπταν τους ηλίθιους ισχυρισμούς των καιωνιολόγων πως τάχα όλη η φασαρία προκλήθηκε από νεαρούς "απροσάρμοστους" μαύρους.

Σ' όλη τη διάρκεια αυτής της ένδοξης βδομάδας η αστυνομία πήρε το μάθημα της ζωής της. Αρκετά αστυνομικά τμήματα πολιορκήθηκαν στο Μπρίστολ, το Σάουθωλ, το Μπέριμινγκχαμ, το Μάντσεστερ (όπου στο Μορς Σάιντ, νεαροί έβαλαν φωτιά σε 12 οχήματα), στο Σέφιλντ και στο Ντέρμπυ, όπου ένα γραφείο της τροχαίας πυρπολήθηκε. Και οι 4 γωνιές της Αγγλίας καίγονταν.

Πρωτοφανής υπήρξε η προσπάθεια των μέσων ενημέρωσης, που έσπευσαν σε βοήθεια της αστυνομίας και του κράτους, για να προκαθορίσουν, να εξειδικεύσουν, να μερικεύσουν έτσι ώστε να αποκρύψουν τα βαθύτερα αίτια των εξεγέρσεων. Κατά στανική σύμπτωση, οι δημοσιογράφοι όλων των εφημερίδων και των τηλεοπτικών δικτύων της χώρας, απόδωσαν την εξέγερση σε "κακή πολιτική" της αστυνομίας, στις φυλετικές διακρίσεις, στην ανεργία κλπ., που για όλα αυτά, σύμφωνα τώρα πια με το επίσημο κράτος, έφταιγαν μερικοί κακοί αντιπρόσωποι του, τα εργατικά συνδικάτα για τους συντηρητικούς, η συντηρητική κυβέρνηση για τους εργατικούς "γι' αυτό και χρειάζονται αμέσως εκλογές" κλπ. κλπ. Έτσι, εφαρμόστηκε για άλλη μια φορά το παμπάλαιο δόγμα: "Λέγοντας ένα μέρος της αλήθειας, κρύβουμε την αλήθεια, λέγοντας κοινότητα πράγματα για την αλήθεια, κρύβουμε την αλήθεια."

Σίγουρα ρατσισμός υπάρχει στη Βρετανία καθώς οι λευκοί άνεργοι κατηγορούν τους μαύρους ότι "τους κλέβουν τις δουλειές" και καθώς οι μαύροι θεωρούν όλους ανεξαίρετως τους λευκούς καταπιεστές των μαύρων. Όμως, και αυτό είναι που έχει σημασία, παρά τη συντονισμένη προσπάθεια της εξουσίας να χαρακτηρίσει τις ταραχές φυλετικές, π ο τ έ δεν ήρθαν στα χέρια οι μαύροι με τους λευκούς. Αντίθετα, αγωνίστηκαν ενωμένοι, διπλα-δίπλα ενάντια στα απρόσωπα ρομπότ της κρατικής εξουσίας, σπάζοντας μ' αυτόν τον τρόπο τους φυλετικούς διαχωρισμούς. Αυτά βέβαια στη βάση των συγκρούσεων, γιατί ορισμένες από τις οργανώσεις των μαύρων ήταν μ ο ν ο για μαύρους.

Η μεγάλη εξαπλωση της ανεργίας ιδιαίτερα ανάμεσα στους νέους, μαύρους και λευκούς, δεν προκάλεσε την εχθρότητα των νέων απέναντι στην ανεργία, δεν διατυπώθηκαν δηλαδή αιτήματα όπως "θέλουμε δουλειά" κλπ. αλλά όλοι είδαν πίσω από την ανεργία κι ακόμη πίσω από την παντελή έλλειψη καιωνικής πρόνοιας, την ο λ ο κ λ η ρ ω τ ι κ ή χ ρ ε ο κ ο π ί α του Κράτους σαν τέτοιου. Και επομένως είδαν, έτσι απλά, ότι "εφόσον δεν μπορεί να μας δώσει όλα αυτά που μας λείπουν τότε, τί χρειάζεται;" Αν τη στιγμή που κάνουν αυτές τις σκέψεις οι μαύροι και οι λευκοί ρί-

ξουν μια ματιά στη σκληρή αστυνόμευση της περιοχής τους και δουν έναν μπάτσο να πάνει κάποιον, να τον ψάχνει, να τον πάει μέσα για εξακρίβωση, μόνο και μόνο γιατί πάρκαρε τη μηχανή του πάνω στο πεζοδρόμιο, τότε το φυτίλι έχει καεί κιόλας αρκετά.

Η μεγάλη έκταση στην οποία εφαρμόστηκε η λεηλασία και κυρίως η καταστροφή των εμπορευμάτων, μαζί με το γεγονός ότι πολλοί από τους εξεγερμένους ήταν νέοι κάτω των 18, παιδιά που πήγαιναν ακόμη σχολείο ή που λιόζονταν όλη μέρα στους δρόμους, δείχνει ότι οι εξεγέρσεις της άνοιξης και του καλοκαιριού του 1981 δεν ήταν έκφραση της αντίθεσης ενάντια στην αλλοτρίωση της εργασίας μόνο, δεν ήταν το "ξέσπασμα του συνειδητού προλεταριάτου"(1) όπως έλεγαν τότε πολλοί. Ήταν, αντίθετα, το ξέσπασμα των ανθρώπων ενάντια στη μιζέρια της καθημερινής τους ζωής, ενάντια στην αλλοτρωμένη ψυχαγωγία όπως και στη μισθωτή εργασία, ενάντια στη θανατηφόρα πίεση του περιβάλλοντος όπως και στην κρατική καταστολή. Ήταν η απεγνωσμένη προσπάθεια όλων αυτών των παιδιών, λευκών και μαύρων, να πάρουν τη ζωή τους στα χέρια τους και να καταστρέψουν όλους τους επίδοξους πάτρωνές τους. Αυτά τα παιδιά σιχαινόνται την τηλεόραση και τις εφημερίδες, φτύνουν μόλις δουν γραβάτα και η μουσική είναι η μόνη τους διεξοδος. Εκείνο που σίγουρα δεν θέλουν να γίνουν είναι ένα ομοίωμα των γονιών τους.

Παρακάτω δίνουμε 2 κείμενα, που περιλαμβάνονται στη μπροσούρα που εκδόθηκε στο Μπρίξτον το 1982 με τίτλο "ΘΕΛΟΥΜΕ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΟΧΙ ΔΟΥΛΕΙΑ". Είναι μια ανάλυση των κυριότερων σφαλμάτων που έγιναν στο Μπρίξτον, σφάλματα που αν δεν γίνονταν ίσως να μην οδηγούσαν βέβαια στην κατάργηση της εξου-

σίας(1) αλλά θα σήμαιναν πάντως μια σημαντική μεταβολή στη νοοτροπία των ανθρώπων, πράγμα που είναι κάτι πολύ σημαντικό. Στο κείμενο αυτό φαίνεται καθαρά πως η παλιά αξία "τα μέσα μας καθορίζουν τους στόχους μας και οι στόχοι μας προκαθορίζουν τα μέσα" είναι περισσότερο επίκαιρη παρά ποτέ. Επίσης, παραθέτουμε δυο προσωπικές μαρτυρίες απ' τα γεγονότα του Μπρίξτον το 1981 (από τις οποίες η μία συμπεριλαμβάνεται στην παραπάνω μπροσούρα). Πιστεύουμε ότι η παρουσίαση αυτών των γεγονότων δίνει μια πιο σφαιρική εικόνα της τότε Αγγλικής κατάστασης, για την οποία η μόνη πληροφόρηση που είχαμε, ως τώρα ήταν το βιβλιαράκι "Η Εξέγερση των νέων στην Αγγλία" (εκδόσεις "Κομμούνα") που αποτελεί μια "αρκετιστικοποιημένη" εκδοχή της μπροσούρας "Θέλουμε εξέγερση όχι δουλειά" (δία τη προσφιλή μεθόδο της κοπτικής ραπτικής) απ' όπου έχει αφαιρεθεί έντεχνα οτιδήποτε "αναρχικό", ακόμα κι η απλή αναφορά της λέξης.

ΜΠΡΙΞΤΟΝ 1981

"ΑΥΤΟ ΕΠΡΕΠΕ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ"

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ:

Οι γενικές διαπιστώσεις πάνω στα γεγονότα είναι ελάχιστα χρήσιμες εκτός κι αν αντανακλούν τις εμπειρίες όσων αναμίχθηκαν σ' αυτά. Όσοι συνεργάστηκαν στη σύνταξη αυτού του κειμένου εκφράζουν τις σκέψεις τους, τα συναισθήματά τους και τις επιθυμίες τους, που γεννήθηκαν κατά τη διάρκεια της Απριλιανής εξέγερσης. Αυτό το κείμενο δίνει, επίσης, μερικές πληροφορίες για το Μπρίξτον και για τα γεγονότα που οδήγησαν στην εξέγερση.

μαν, για ένα νεαρό μαύρο ο οποίος, εξηγώντας γιατί είχε πάρει μέρος στις εξεγέρσεις, είπε: "Αυτό έπρεπε να κάνω". Το κείμενο αυτό βοηθάει στο να εξηγήσουμε πως τα αρχικά μεμονωμένα συμβάντα προκάλεσαν την εξέγερση προσελκύνοντας μια πιο πλατιά συμμετοχή, πέρα από εκείνη των νεαρών μαύρων. Ταυτόχρονα θέτουν το ερώτημα, γιατί αυτή η εξέγερση δεν επεκτάθηκε ακόμη περισσότερο χωροχρονικά.

ΤΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ

Τώρα πια το κοινωνικό και το οικονομικό υπόβαθρο των εξεγέρσεων του Μπρίξτον είναι γνωστό στον περισσότερο κόσμο. 18.000 άνθρωποι περιμένουν να στεγαστούν στην περιφέρεια του Μπρίξτον* το ένα-τρίτο της διαθέσιμης στέγης είναι της κακής ώρας* υψηλή ανεργία, κυρίως ανάμεσα στους μαύρους που αποτελούν τα δύο τρίτα των ανέργων* υψηλό ποσοστό κλοπών (το υψηλότερο στο Λονδίνο)* και δίπλα σ' αυτά ανυπαρξία κοινωνικής πρόνοιας.

*Όλα αυτά είναι αληθινά. Η περιοχή της οδού Ράιλτον (τρίγωνο Φροντλάιν/οδού Μάγιαλ) κατοικείται κυρίως από μαύρους που μένουν σε σπίτια του Συμβουλίου(1) και από λευκούς "ακουώτερς"(2) (αριστεριστές/αναρχικούς/περιθωριακούς). Τα άδεια σπίτια χρησιμοποιούνται ακόμα από τους μαύρους σαν μπαρ και χαρτοπαιχτικές λέσχες, κέντρα διακίνησης ναρκωτικών, τόποι για ολονύχτια "Μπλουζ" (πάρτυ όπου παίζεται ρέγγε). Κάτω στην Φροντλάιν δημιουργήθηκε τελευταία ένα μαύρο στέκι σ' ένα άδαιο κτίριο και πιο κάτω ένα πρώην μαύρο βιβλιοπωλείο είναι τώρα ένα κατελιημένο αναρχικό βιβλιοπωλείο(3). Ο κόσμος εδώ ζει από τα περισσεύματα του καπιταλισμού. Για πολλά χρόνια, το Τρίγωνο είναι στο "τσαφ" να καταδραφιστεί αλλά μόνο τα τελευταία δύο χρόνια έχει γίνει κάποια προσπάθεια για να γίνει αυτό. Οσάτσο το συμβούλιο δεν έχει λεφτά κι έτσι το Τρίγωνο καταρρέει σιγά-σιγά μόνο του, κάνοντας έτσι μια τραχιά περιοχή να φαίνεται ακόμη πιο αφιλόξενη. Πάντως, ο λαβύρινθος των δρόμων, δυτικά της Φροντλάιν, φαίνεται πιο "λαμπρός" καθώς σιγά-σιγά κατοικούν εκεί όλο και περισσότεροι λευκοί, ελεύθεροι επαγγελματίες και αυτοδημιούργητοι, αξιοσεβάστοι μαύροι.

Στην Φροντλάιν υπάρχουν δυο ξεχωριστές κουλτούρες — η μαύρη κι η λευκή — με κυρίαρχη τη μαύρη κουλτούρα στο περιθώριο της οποίας μετέχουν νεαροί λευκοί. Πρέζα και Ρέγγε. Οι μαύροι έχουν τη δική τους γλώσσα, που λέγεται Πατουά — κι αυτό τους δίνει μια ανεξάρτητη πολιτιστική ταυτότητα που δεν διαβρώνεται ούτε διαλύεται εύκολα. Το πιο εμφανές χαρακτηριστικό αυτής της κουλτούρας είναι το ότι είναι κυρίως κουλτούρα του δρόμου (παρά τον Βρετανικό καιρό). Χειμώνα-καλοκαίρι υπάρχουν πάντα πλήθη από μαύρους έξω στην Φροντλάιν που κουβεντιάζουν, καπνίζουν, γελάνε, απασχολούν εμ-

φανώς τον κοινωνικό τους χώρο.

Παρόλα αυτά οι μπάτσοι ισχυρίζονται ότι ελέγχουν τους δρόμους του Λονδίνου. Βέβαια, στα δυο χρόνια που ζω στη Φροντλάιν, έχω παρατηρήσει πως οι μπάτσοι πάντα προσπαθούσαν να εκφοβίζουν την κοινότητα της Φροντλάιν με συχνές περιπολίες πεζών και οχημάτων και, σπανιότερα, έφιππες περιπολίες. (Το πιο παράξενο επεισόδιο αστυνομικής που έχω δει ποτέ, συνέβη λίγους μήνες πριν, όταν ένας μπάτσος καβάλα στ' άλογο κυνήγησε κάποιον στην οδό Μάγιαλ).

Στην πραγματικότητα, οι μπάτσοι ξέρουν ότι δεν μπορούν να ελέγξουν τελείως την Φροντλάιν. Παρά τους ισχυρισμούς τους και τις περιπολίες τους, η αστυνομική πολιτική στην Φροντλάιν είναι μετριασής — περιοδικές επιδρομές για να υπενθυμίσουν στους ντόπιους ποιός είναι το αφεντικό και να τους προειδοποιήσουν να μην ξεφύγουν από τα όρια. Επιχειρήσεις, όπως εκείνη του 1978, όταν τα SPG απέκλεισαν την Φροντλάιν κι ερευνούσαν τους πάντες και τα πάντα, εξαγρίωσαν τον κόσμο. Οι μαύροι, ειδικά η δεύτερη γενιά, είναι πολύ περήφανοι. Περίπου ένα μήνα ωρύτερα, ένας μαύρος μοτοσυκλετιστής έσκιωσε την κλίση που τούδωσε ο μπάτσος και του την πέταξε στα μούτρα, μέσα στα χειροκροτήματα του συγκεντρωμένου πλήθους.

Οι μπάτσοι χρησιμοποιούν σταθερά τους νόμους SUS για να σταματήσουν και να κάνουν έρευνα στους νεαρούς μαύρους. Και το κάνουν αυτό με εκδικητικότητα. Ένα άλλο συμβάν στην Φροντλάιν θα το αποδείξει καλύτερα. Δυο αυτοκίνητα τρακάρησαν — ένα ασήμαντο ατύχημα — και οι μπάτσοι που έτρεξαν εκεί, έκαναν αμέσως έρευνα και στα αυτοκίνητα και στους οδηγούς και στους επιβάτες. Μέσα σε μια τέτοια καθημερινή στέρηση και παράλογη κρατική τρομοκρατία, εκείνο που ένωσε τα ετερόκλητα στοιχεία της κοινότητας της Φροντλάιν, ήταν ένα καυτό μίσος για τους μπάτσους. Εκείνο που προκάλεσε τη μεγαλύτερη έκπληξη στους ντόπιους όταν ξέσπασε η εξέγερση στο Μπρίστολ περίπου (1980), ήταν το ότι δεν είχε ξεσπάσει πρώτα εδώ. Άλλη μια έκπληξη ήταν το ότι πήρε μόνο ένα χρόνο για να επαληθευθεί το αναρχικό "γκράφφιτι"(4) που εμφανίστηκε μετά το Μπρίστολ — "Το Μπρίστολ χθες, το Μπρίξτον σήμερα". Αυτό ήταν γνωστό και στο καθεστώς. Λίγους μήνες πριν, το Συμβούλιο Λάμπεθ δημοσίευσε μια έκθεση που κριτικάριζε τους μπάτσους και προέβλεπε ότι επρόκειτο να συμβεί.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ :

1. **Lambeth Council:** Είδος συνοικιακού συμβουλίου, υπεύθυνου για την περιοχή του Μπρίξτον.
2. **Squatters:** Καταληψίες κτιρίων.
3. Το βιβλιοπωλείο αυτό ονομάζεται "121" σπ' τον αριθμό του δρόμου κι ελέγχεται από αναρχοσυνδικαλιστές.

4. **Graffiti:** Τα συνθήματα με σπρέϊ, η "ζωγραφική του τοίχου".

ΜΙΑ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΗ ΜΕΡΑ ΤΟ ΜΠΑΣΚΙΝΑ ΚΑΝΕΙ ΠΕΡΑ

Δεν ήξερα τί είχε συμβεί τη νύχτα της Παρασκευής (10.4.81), κι έτσι όταν κατέβηκα στην οδό Ράιλτον το μεσημέρι του Σαββάτου, αναρωτήθηκα γιατί υπήρχε τόση πολλή αστυνομία. Η αστυνομία δήλωσε αργότερα ότι εκείνο το πρωινό είχε προβεί σε μια μικρή κλίμακας επιχείρηση, αλλά αυτό ήταν φανερό πως ήταν βλακεία. Υπήρχαν ομάδες αστυνομικών κάθε 50 γυάρδες, και άλλοι σε αυτοκίνητα και σε φορτηγά, που σήμαινε πως είχαν κατεβάσει μεγάλη δύναμη και ήταν έτοιμοι για δράση.

*Έμαθα για τα γεγονότα της προηγούμενης νύχτας και οι περισσότεροι κάτοικοι

Gums
of Brixton

Όταν κλωτσούν την πόρτα σου
Πώς μπορείς να βγεις
Με τα χέρια στο κεφάλι
Η στήν ακανδάλη του όπλου σου.

Όταν ο νόμος μπαίνει με τη βία
Πώς θα συνεχίσεις
Πυροβολημένος κάτω στο πεζοδρόμιο
Η περιμένοντας στη σειρά του θανάτου.

Τα λεφτά είναι καλά
και η ζωή σου σ' αρέσει πολύ
αλλά σίγουρα η ώρα σου θα έρθει
όπως στάν παράδεισο, όπως στήν κόλαση.

Βλέπεις αισθάνεται σαν τον Ίβαν
Γεννημένο κάτω από τον ήλιο του Μπρίξτον
Τό παιχνίδι του λέγεται επιβίωση
Τό τραβάνε σκληρά μέχρι τέλους

Ξέρεις, σημαίνει όχι έλεος
Τόν έπασαν με ένα όπλο
Καμιά ανάγκη για τη μαύρη Μαρία
Αντίο στόν ήλιο του Μπρίξτον

Μπορείς να μάς συντριμεις
Μπορείς να μάς χτυπήσεις
Αλλά θα έχεις επίσης να αποκριθείς
Στά όπλα του Μπρίξτον

clash

ήταν ερεθισμένοι από τον αριθμό των αστυνομικών που τριγυρνούσαν σαν γκάνγκστερς. Όταν ακούσαμε τις σειρήνες από τη βάση του τριγώνου (στη συμβολή των οδών Μάγιαλ και Ράιλτον) προχωρήσαμε προς τα κάτω για να δούμε τι θα συνέβαινε. Πολύς κόσμος έκανε το ίδιο, κυρίως από περιέργεια. Η αστυνομία ισχυρίσθηκε αργότερα πως η εξέγερση ήταν προσχεδιασμένη, γιατί πολύς κόσμος τριγυρνούσε στην περιοχή, στις γωνίες των δρόμων κλπ., αλλά αυτό δείχνει την άγνοιά τους. Στο Μπρίξτον υπάρχει πάντα κόσμος που τριγυρνάει στους δρόμους, ιδιαίτερα όταν έχει λιακάδα, απλά και μόνο γιατί δεν έχουν πουθενά αλλού να πάνε.

Όταν έφτασα στο τέμα της οδού Ράιλτον είδα ένα τζιπ της αστυνομίας κι ένα αυτοκίνητο περικυκλωμένα από ένα πλήθος μαύρων και λευκών. Δεν είχα ιδέα τι συνέβαινε αλλά ο κόσμος μάλωνε με τους αστυνομικούς που ήταν αρκετά επιθετικοί. Ένας από τους "άνωτερους αξιωματικούς" ήταν στ' αλήθεια βρωμερός" είχε βγάλει τον αριθμό του από την επωμίδα του και ο κόσμος είχε εκνευριστεί γι' αυτό. Άνθρωποι με φωτογραφικές μηχανές τραβούσαν φωτογραφίες και η αστυνομία ισχυρίστηκε αργότερα πως αυτοί οι "λευκοί φωτογράφοι" είχαν ηγετικές ή οργανωτικές θέσεις αλλά και πάλι όλα αυτά είναι μαλακίες. Μετά από τη νύχτα της Παρασκευής ο κόσμος ήξερε ότι ίσως να συνέβαινε κάτι και μερικοί ντόπιοι ήθελαν να τραβήξουν καμιά φωτογραφία αν συνέβαινε κάτι. Κανείς δεν κατείχε θέση "αρχηγού". Τελικά, ένας μπάτσος έσπρωξε βίαια ένα μαύρο παιδί κι αυτό ήταν. Οι άνθρωποι άρχισαν να πετάνε ό,τι μπορεί να φανταστεί ο νους σου.

Αυτή ήταν η πρώτη σπίθα και τις επόμενες έξι-εφτά ώρες είχαμε αναμειχθεί σε μια από τις "χειρότερες ήττες του νόμου και της τάξης".

Τίποτε δεν μπορεί να περιγράψει τη χαρά που αισθάνθηκα όταν το πρώτο τζιπ της αστυνομίας πήρε φωτιά. Από εκείνη τη σπίθα, η φωτιά απλώθηκε σ' όλο το Μπρίξτον. Γιατί μέχρι τότε η αστυνομία είχε τον αλζονικό αέρα του ανίκητου, σαν να μπορούσαν να κάνουν ό,τι ήθελαν και να μην πάθουν τίποτα. Αλλά εκείνο το καμένο αστυνομικό τζιπ και οι μπάτσοι που υποχωρούσαν, τόνωσαν την αυτοπεποίθησή μας περισσότερο από οτιδήποτε άλλο.

Οι περισσότεροι μοζέονταν στη μέση της οδού Ράιλτον. Η αστυνομία είχε μετακινηθεί προς τη συμβολή της οδού Μάγιαλ με την οδό Λήζον και πολλοί από μας τους πετούσαμε πέτρες για να τους κάνουμε να υποχωρήσουν, αλλά είχαν κάνει ένα τείχος από ασπίδες. Ήταν τελείως αυθόρμητο" κανείς δεν μας έλεγε να επιτεθούμε εδώ ή εκεί, εξετάζαμε την κατάσταση μόνοι μας και αν νιώθαμε την ανάγκη να πολεμήσουμε εδώ κι εκεί, το κάναμε. Το πλήθος βομβάρδιζε τους μπάτσους με ένα συνεχές μπαράζ τούβλων και μπουκαλιών αλλά η αστυνομία δεν κουνιόταν. Ο κόσμος ζήτησε

βόμβες μολότωφ αλλά δεν είχε φτιαχτεί καμιά. Οι δηλώσεις της αστυνομίας για εργαστήρια βομβών είναι το αποτέλεσμα της ανικανότητάς τους να καταλάβουν πώς λειτουργεί μια εξέγερση" δεν μπορούν να αντιληφθούν πώς λειτουργεί ένα μη-ιεραρχικό σύστημα.

Σε λίγο εμφανίστηκαν κι οι μολότωφ" το μόνο που χρειάζεται είναι λίγο πετρέλαιο και λίγο χαρτί ή κουρέλι, δε θέλει ούτε πείρα ούτε μυαλό. Άλλο ένα δείγμα του ρατσισμού του κράτους ήταν ο ισχυρισμός πως οι μαύροι χρεώζονταν λευκούς ειδικούς για να φτιάξουν βόμβες μολότωφ. Χρησιμοποιούσαμε ό,τι μπουκάλι βρισκαμε (ακίζαμε τις μαύρες σακούλες των κουπιδιών για να βρούμε μπουκάλια) όσο για πετρέλαιο υπήρχαν αρκετά αμάξια τριγύρω. Οι πρώτες βόμβες χρησιμοποιήθηκαν στην οδό Λήζον και το πλήθος χειροκρότησε την εμφάνισή τους. Ποτέ δεν ήξερα πόσο εύκολο είναι να αναποδογυρίσεις αυτοκίνητα, τα σύμβολα του καταναλωτισμού, χρειάζονται λίγα μόνο άτομα για να τα αναποδογυρίσεις και καίγονται τόσο όμορφα! Είχαμε μεθύσει. Πρώτη φορά νιώθαμε τόσο δυνατοί.

Η αστυνομία υποχώρησε κάτω από αποδοκιμασίες και βροχή βομβών. Ο κόσμος άρχισε να σπάζει τις βιτρίνες μιας παμπ κι άλλοι μπήκαν μέσα και άρχισαν να τα σπάζουν όλα, στέλνοντας έξω ποτά για όλους μας! Ζω στο Μπρίξτον το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου και ποτέ δεν είδα κάτι παρόμοιο. Μαύροι και λευκοί, ράστας και πάνκυδες, άντρες και γυναίκες, νέοι και γέροι, χαρούμενοι και λυπημένοι. Η λέξη ενό-

τητα δεν είναι αρκετά ισχυρή, καθώς μοιράσαμε τα ποτά και τα τσιγάρα μας, χτυπώντας ο ένας τον άλλο στην πλάτη με το χαμόγελο στο στόμα. Ήταν σαν ένα πάρτυ του δρόμου, χωρίς να υπάρχει ένταση ανάμεσά μας. Οι λέξεις δεν μπορούν να εκφράσουν εκείνο το συναίσθημα, καθώς, από μακριά, τα "κορδόνια" των μπάτσων παρακολουθούσαν.

Εκείνη την ώρα περίπου άρχισε η λεηλασία. Η αστυνομία είχε υποχωρήσει και κανένας δεν προσπαθούσε στ' αλήθεια να προχωρήσει μπροστά. Η μάχη είχε καταλαγιάσει και πίσω από τα οδοφράγματα μας ο χώρος ήταν ελεύθερος, ούτε αρχηγό ούτε εξουσία. Η δεύτερη παμπ διαλύθηκε και κάηκε, και ύστερα ήρθε η σειρά των μαγαζιών των υδραυλικών (που δεν χώνευαν τους κατοίκους της περιοχής), και γρήγορα κάθε μαγαζί έγινε ανοιχτός στόχος. Για πρώτη φορά οι άνθρωποι έπαιρναν ό,τι ήθελαν χωρίς να πρέπει να δουλέψουν σαν σκλάβοι για να κερδίσουν λεφτά ή να τα εκλιπαρήσουν από το κράτος. Όταν άνοιξαν το ζαχαροπλαστέιο, αυτοί που μπήκαν μέσα άρχισαν να πετάνε γλυκά στους απέναντι Σίγυρα, συνέβησαν πάρα πολλά αρνητικά τότε, αλλά αυτό έγινε γιατί είχαμε πάψει να βρισκόμαστε στην επίθεση κι ο κόσμος είχε αρχίσει να μεθάει. Ακόμη, ήταν μια καλή ευκαιρία για τον κόσμο να πάρει ό,τι ήθελε για τον εαυτό του και να ξεχάσει τα υπόλοιπα. Οι περισσότερες από αυτές τις αντι-κοινωνικές ενέργειες γίνονταν στην περιφέρεια" την επόμενη φορά θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι να αντιμετωπίσουμε τέτοιες ενέργειες σαν συλλογική μάζα, όπως κάναμε και με τις μάχες. Όλοι οι άνθρωποι, έδρασαν μαζί" πριν παραδοθεί στη φωτιά κανένα κτίριο, μερικοί από το πλήθος βεβαιώνονταν πως δεν υπήρχε κανείς μέσα. Αν πιστέψετε τα μέσα ενημέρωσης, οι εξεγερμένοι δεν ενδιαφέρονταν. Κάποιοι πρότεινε να πετάξουν ένα τούβλο στη βιτρίνα του αναρχικού βιβλιοπωλείου" οι υπόλοιποι είπαν όχι (κι όχι μόνο οι αναρχικοί).

Σιγά-σιγά οι αστυνομικοί άρχισαν ξανά να προχωρούν προς τα μπρος ενώ εμείς αγωνιζόμασταν σκληρά, μολονότι πολλοί από μας άρχισαν να κουράζονται στ' αλήθεια. Ήταν σκοτάδι και ο κόσμος άρχισε να φεύγει ενώ τα κτίρια κατέρρεαν γύρω μας. Έτσι φανταζόμουν πάντα τη σύγκρουση. Οι αστυνομικοί ζυγώνανε σιγά-σιγά. Ήταν απλισμένοι με στυλιώρια κασμάδων και μπαστούνια του μπέιζ-μπολ, που τα χτυπούσαν στο έδαφος για να αυξήσουν την ένταση, έτοιμοι να βγάλουν τις πολεμικές κραυγές και τους ύμνους τους (οι καλύτερες τεχνικές ψυχολογικού πολέμου που τους μάθανε στη σχολή). Όταν επιτέθηκαν ήταν σαν τα ζώα. Άρπαζαν κάποιον και τον σκότωναν στο ξύλο. Η αστυνομική βία ήταν πολύ πιο διεστραμμένη και οδυνηρή από τη δική μας.

Μόλις ξέφυγα από την επικίνδυνη περιοχή ξαφνιάστηκα όταν είδα πόσο μακριά είχε εξαπλωθεί. Ο κόσμος που βρισκόταν

στο κέντρο των γεγονότων δεν είχε ιδέα για το τί συνέβαινε έξω από την άμεση περιοχή ή έλλειψη επικοινωνίας είναι ένα λάθος που δεν πρέπει να ξανακάνουμε. Οι άνθρωποι που μου μιλούσαν ήθελαν να συμμετάσχουν αλλά ήταν αποκομμένοι από την εξέγερση της Ράιλτον. Παρόλα αυτά όλοι ήταν ευχαριστημένοι που η αστυνομία είχε νικήσει, έστω και προσωρινά. Το Μπρίξτον ήταν πολιορκημένο, η αστυνομία ήταν παντού και διεξάγονταν σπαραδικές μάχες. Το αστυνομικό τμήμα είχε κυκλωθεί και προφανώς οι μπάτσοι αισθάνονταν μεγάλη ανασφάλεια γιατί ήξεραν ότι θα ήταν ο επόμενος στόχος μας. Ωστόσο, δεν μπορούσαν να το αφήσουν από τα χέρια τους γιατί εξυπηρετούσε τις επικοινωνίες τους και γιατί ήταν το σύμβολο της εξουσίας επάνω μας.

Η περιοχή είχε αποκοπεί, τα τρένα και τα λεωφορεία είχαν σταματήσει κι έτσι δεν μπορούσαν να φτάσουν ενισχύσεις ως εμάς. Φωτιές είχαν ανάψει και μερικά από τα μεγάλα καταστήματα είχαν λεηλατηθεί! Η τακτική της αστυνομίας να απομονώσει την εξέγερση μόνο στην Φροντλάν είχε αποτύχει, τουλάχιστον κατά ένα μέρος.

Η πρώτη αντίδραση κράτους/μέσων ενημέρωσης που χαρακτήρισαν την εξέγερση σαν φυλετική, απότυχε οικτρά μια και ήταν τόσο φανερό ότι η εξέγερση ήταν αντι-αστυνομική και αντι-εξουσιαστική όταν ένας παπάς ζήτησε να μάθει ποιά ήταν τα αιτήματά μας, το πλήθος ζήτησε να πάει να γαμηθεί η αστυνομία και να απελευθερωθούν όλοι οι κρατούμενοι. Αλλά ακόμη κι αυτά δεν ήταν πραγματικά αιτήματα, γιατί ένα αίτημα προϋποθέτει κάποιο επίπεδο διαπραγμάτευσης, και κανείς από τους ε-

ξεγερμένους δεν ήταν διατεθειμένος να κάτσει στο τραπέζι.

Από την αρχή ακόμη η αστυνομία είχε ισχυριστεί πως η εξέγερση ήταν προσχεδιασμένη αλλά η θεωρία τους καταρρίπτεται εύκολα. Πρώτα-πρώτα λένε πως υπήρχε πολύς κόσμος στους δρόμους, αλλά τί θα περίμενες μια ηλιόλουστη Κυριακή. Μετά λένε ότι λευκοί φωτογράφοι βρισκόταν σε εξεχουσες θέσεις, αλλά εκείνοι οι λευκοί φωτογράφοι ήταν κυρίως κάτοικοι της περιοχής και με κανένα τρόπο αρχηγοί ή οργανωτές. Τρίτο, η αστυνομία ισχυρίζεται πως οι μολότωφ ήταν προκατασκευασμένες, αλλά δεν χρειάζεται επιδεξιότητα για να τις φτιάξεις, ούτε σου παίρνει πολύ χρόνο. Και τέλος, λένε πως ανάμεσα στο πλήθος υπήρχαν "Λευκοί αναρχικοί", αλλά αυτοί οι λευκοί αναρχικοί είναι μέρος της κοινότητας, όλοι μας ζούμε και μερικοί από μας δουλεύουμε εδώ. Έχω ζήσει στο Μπρίξτον το μεγαλύτερο μέρος της ζωής μου.

Όταν η τακτική της φυλετικής εξέγερσης απότυχε, η αστυνομία στράφηκε στη θεωρία των λευκών αναρχικών που την οργάνωσαν. Το κράτος δεν μπορεί να παραδεχθεί πως οι άνθρωποι έχουν κουραστεί από το σύστημα και είναι ικανοί να ξεσηκωθούν αυθόρμητα και με επιτυχία ενάντια στο κράτος και στους εκπροσώπους του. Το κύριο μάθημα του Μπρίξτον είναι ότι μπορεί να συμβεί οπουδήποτε χωρίς την ανάγκη ηγετών ή οργανωτών. Έτσι το κράτος πρέπει να βρει αποδιοπομπαίους τράγους και να εφεύρει ηγέτες εκεί που δεν υπάρχουν. Οι αναρχικοί παίζουν το ρόλο του αποδιοπομπαίου τράγου και η αστυνομία αποφάσισε ότι είμαστε όλοι τρομοκρά-

τες και συνωμότες. Ο λόγος που διάλεξαν εμάς είναι διότι δεν κρύψαμε την επιθυμία μας για άλλο ένα Μπρίστολ και ξέρουν πως είμαστε δραστήριοι στην κοινότητα και σταματάζομαστε εύκολα, ενώ ήμασταν και οι μόνοι πολιτικοποιημένοι που πήραμε ενεργά μέρος στην εξέγερση.

Τα κρατικά μέσα ενημέρωσης έστησαν για καλά το παραμύθι των "διεθνών τρομοκρατών" σαν σκηνικό σε μια ενορχηστρωμένη προσπάθεια να μας χρησιμοποιήσουν για να εξηγήσουν το μίσος που υιόθουν οι άνθρωποι για το σύστημα. Πρώτα-πρώτα αυτό είναι ρατσιστικό από τη ρίζα του, η άρνηση να αποδεχτούν πως οι μαύροι είναι ικανοί να δράσουν χωρίς λευκούς ηγέτες. Κι ύστερα, δίνει στις ειδικές υπηρεσίες του κράτους πάτημα για να κανονίσει μερικούς ταραξίες αναρχικούς.

Όταν έγινε η επιδρομή στο διαμέριμα της Coldharbour Lane, μας τρόμαξε αρκετά, στο μέτρο που ξέραμε ότι θα μπορούσε να αποτελέσει την αρχή για ένα αντι-αναρχικό πογκρόμ. Ζοφερές σκέψεις για εξαφανίσεις κλπ. μας κατέλαβαν και μας άγχωσαν ακόμη περισσότερο (πράγμα στο οποίο μπορεί ν' αποσκοπούσε τελικά η παραπάνω ενέργεια). Ακόμη βέβαια δεν έχει τελειώσει ο τύπος έχει παστεί από το όνομα "ανάρχικός" και κοπανάει τα ίδια παραμύθια για διεθνείς διασυνδέσεις (παρουσιάζοντάς μας να βρισκόμαστε σε επαφή με το πνεύμα της ίδιας της Ούλρικε Μάιτσοφ).

Μετά τα γεγονότα, οι ηγέτες της κοινότητας κατέπεσαν στο Μπρίξτον σαν τις μύγες (ο τύπος δεν τους είχε επιτεθεί ως υποκινητές απ' έξω γιατί είχαν αναλάβει το χρέος καθήκον να μας ειρηνεύσουν). Αυτοί οι αυτόκλητοι ηγέτες απολογούνταν με δυνατή φωνή για την εξέγερση, ρίχνοντας το φταίξιμο στην έλλειψη στέγης και στην ανεργία, ζητώντας περισσότερα λεφτά κλπ. Αλλά δεν πρέπει να υπάρχουν ποτέ απολογίες για την εξέγερση. Η ανεργία και η έλλειψη στέγης οπωσδήποτε συντελούν, αλλά η δυσανεμία προχωράει πολύ βαθύτερα απ' αυτό. Η εξέγερση μπορεί να ερμηνευτεί μονάχα σαν ελεύθερη έκφραση της οργής και της αηδίας για ολόκληρη τη φάρσα. Κατά τη διάρκεια της εξέγερσης δεν τέθηκαν αιτήματα για δουλειά, θέλαμε τα πάντα εκεί και τότε. Ήταν μια απόρριψη του συστήματος του οποίου τμήματα ήταν η έλλειψη στέγης και η ανεργία.

Η αριστερά προσπαθούσε να αποικίσει το Μπρίξτον καιρό τώρα κάθε αριστερό γκρουπούσκουλο δρα στην περιοχή με τον ένα ή τον άλλο τρόπο. Οι φωνές τους για επανάσταση και δράση αποδείχτηκε πως ήταν μονάχα αέρας κοπανιστός. Κατά τη διάρκεια της εξέγερσης οι αριστεριστές δεν φαινόταν πούθενά είχαν εξαφανιστεί μόλις άρχισε η δράση. Επέστρεψαν μόνο όταν η αστυνομία είχε ξεκαθαρίσει τους δρόμους. Τώρα πια κάθε σέχα διεκδικεί την εξέγερση σαν νίκη της αλλά συγχρόνως συνεχίζει να απολογείται παθητικά όπως συνήθως. Και αυτοί ρίχνουν το φταίξιμο στην

ανεργία, στην έλλειψη στέγης και στο ρατσισμό. Αλλά εάν πρέπει να κατηγορήσουμε το ρατσισμό, γιατί επιτέθηκαν οι εξεγερμένοι στις παμπ κλπ.; Ο ρατσισμός είναι ένας παράγοντας αλλά όχι ολόκληρη η ιστορία. Οι αριστεριστές εξακολουθούν να συγκροτούν επιτροπές και ν' αναζητούν νέα μέλη, αλλά αναρωτιέμαι πόσο αποτελεσματικοί μπορούν να γίνουν. Οι κάτοικοι της περιοχής τους αντιμετωπίζουν γενικά με την περιφρόνηση που τους αξίζει.

Σαν αναρχικοί πρέπει να μάθουμε από τις εξεγέρσεις και να ετοιμαστούμε για την επόμενη, μα δεν πρέπει να απολογούμαστε για αυτές. Αυτή ήταν ίσως η πρώτη εξέγερση του είδους της σ' αυτή τη χώρα, όπου πήρε μέρος ένας μεγάλος αριθμός αναρχικών. Είναι λάθος και δημιουργεί κινδύνους να διεκδικήσουμε τις εξεγέρσεις σαν αναρχικές με τον ίδιο τρόπο που τις διεκδικούν για τον εαυτό τους οι αριστεριστές. Παρόλα αυτά, η εξέγερση ήταν αντιεξουσιαστική στο χαρακτήρα και αυθόρμητη' όσοι από μας πήραν μέρος, ένωσαν το ρίγος της ελευθερίας έστω και για λίγες ώρες μόνο, και είδαν ότι το κράτος δεν είναι αήττητο.

Ο αγώνας υπήρξε περιορισμένος γιατί μείναμε σε μια περιοχή (την οδό Ράιλτον, που υπήρξε το επίκεντρο των ταραχών)' αυτό οφειλόταν στο δισταγμό μας να εγκαταλείψουμε μια περιοχή που είχε ήδη κατακτηθεί, μολονότι είχε συζητηθεί πολύ η ιδέα να επιτεθούμε στο αστυνομικό τμήμα. 'Αν είχαν έρθει ενισχύσεις, αυτό θα ήταν ίσως εφικτό. *Οι αστυνομικοί έκαναν ότι μπορούσαν για να μας περικυκλώσουν και σ' ένα βαθμό η παρουσία τους κατάφερε ν' αποθαρρύνει μια νέα προώθηση. Την επό-

RIOTS AND LOOTING SPREAD IN ENGLAND TO A DOZEN CITIES

DANGER OF ANARCHY SEEN

Violence Is Called Worst Yet — 250 Seized in London as Firemen Battle Blazes

By R. W. APPLE Jr.

Special to The New York Times

LONDON, Saturday, July 11 — Urban violence erupted in a dozen cities across England last night and early this morning as policemen and firemen fought to control thousands of youths, black and white, on a rampage of rioting, burning and looting.

μενη φορά θα πρέπει να κάνουμε συντονισμένες προσπάθειες για να προχωρήσουμε' ο μόνος τρόπος για να το κάνουμε είναι δίνοντας το παράδειγμα. Είμαι σίγουρος ότι αν είχαμε καταφέρει να πάμε και σ' άλλες περιοχές, ο κόσμος θα ενωνόταν μαζί μας.

Η καλύτερη επικοινωνία θα ήταν επίσης ένα βήμα μπροστά: εμείς που βρισκόμαστε στην οδό Ράιλτον ξέραμε ελάχιστα για το τί γινόταν στο υπόλοιπο Μπρίξτον και αντίστροφα. Μια απαγόρευση αναγραφής ειδήσεων θα είναι ίσως πιθανή την επόμενη φορά, έτσι ένα ικανοποιητικό σύστημα επικοινωνίας είναι μέσα στα πρέπει, αν πρόκειται να εξαπλωθούν τέτοιες ταραχές. Η πλειοψηφία των αστυνομικών του Λονδίνου βρισκόταν ίσως στο Μπρίξτον, την νύχτα του Σαββάτου, έτσι ενέργειες σε άλλα μέρη της πόλης θα ήταν ό,τι έπρεπε.

Ακόμα και κατά τη διάρκεια των ταραχών, μερικοί παπάδες και κοινωνικοί λειτουργοί προσπάθησαν να μεσολαβήσουν αλλά δε θέλαμε διαπραγματεύσεις' μόλις αρχίζουν οι διαπραγματεύσεις η μάχη είναι χαμένη. Πρέπει ν' αντιτασσόμαστε σθεναρά σε κάθε απόπειρα διαπραγματεύσεων. Αν θέλουμε την απελευθέρωση αιχμαλώτων, δεν πρέπει να εκπαροούμε γι' αυτό, αλλά να τους ελευθερώνουμε οι ίδιοι ή να πιάσουμε αιχμαλώτους κι εμείς αν είναι δυνατό.

Σαν αναρχικοί δε χρειάζεται να εκλιπαρούμε ψίχουλα απ' το κράτος, αλλά να παίρνουμε ότι μας ανήκει δικαίωματικά. Η τακτική της άμεσης δράσης εφαρμόστηκε το Σάββατο κι ήταν ο εορτασμός του αυτεξούσιου μας. Την επόμενη φορά θα χρησιμοποιήσουμε την εμπειρία του Μπρίξτον '81 σε μια απόπειρα να διευρύνουμε τον αγώνα, να εξαπλώσουμε τη δράση σε νέες περιοχές, να εφαρμόσουμε νέες τακτικές, εξακολουθώντας, ταυτόχρονα, να έχουμε στο μυαλό τους σκοπούς μας.

*Όλα αυτά έχουν γραφεί σα μια καθαρά προσωπική απόκριση στις Ταραχές του Μπρίξτον, γεγονότα που δεν έχουν ακόμα τελειώσει και που αναμφίβολα θα συζητούνται για πολύ καιρό. Αυτό το άρθρο αντιπροσωπεύει την αφετηρία' όλοι μας συνεχίζουμε να μαθαίνουμε απ' την εμπειρία.

1. Η στάση των αριστερών εφημερίδων ελάχιστα διαφέρει από 'κεινη των κρατικών εφημερίδων. Έχουν σκοτωθεί να δικαιολογούν τις πράξεις μας ενώ παρουσιάζουν ένα σωρό ηγέτες της κοινότητας με έτοιμες τις απαντήσεις στα "προβλήματα", του στυλ να ζητιανεύεις χρήματα απ' την κυβέρνηση. Επίσης έχουν δημοσιεύσει φωτογραφίες ανθρώπων εν δράσει, που η αστυνομία μπορεί να χρησιμοποιήσει για αναγνώριση και δίωξη (λέγεται ότι η αστυνομία χρησιμοποιεί ήδη αυτές τις φωτογραφίες σαν απόδειξη). Ωστόσο, δεν υπάρχουν τέτοιες φωτογραφίες που να δείχνουν την αστυνομία να μας επιτίθεται.

2. Οι αστυνομικοί ήταν ολοφάνερα έτοιμοι για κάτι το Σάββατο' το δείχνει ο αριθμός τους' μερικοί είχαν αφαιρέσει τους α-

ριθμούς απ' τις επωνυμίες τους. Αλλά δεν ήταν προετοιμασμένοι για την αγωνιστικότητα και το μέγεθος της επίθεσής μας. Φήμες για το στρατό κυκλοφορούσαν τριγύρω το βράδυ του Σαββάτου, πάντως το σίγουρο είναι ότι ο στρατός ήταν σε ετοιμότητα και φορτηγά εθεάθησαν στο Κέννινγκτον έτοιμα να πάνε στο Μπρίξτον. Ευώθηκε επίσης ότι οι SAS ήταν έτοιμοι να εισβάλλουν στην περιοχή με το πρώτο όπλο που θα εμφανιζόταν στα χέρια των εξεγερμένων. Ξέρουμε επίσης ότι κάλεσαν έναν αξιωματικό που εκτελούσε χρέη συνδέσμου με το ναυτικό στο αστυνομικό τμήμα του Μπρίξτον που έφερε μαζί του μια ποσότητα αερίων CS. Μεταξύ των αστυνομικών κυκλοφορούσε η φήμη ότι δυο απ' αυτούς είχαν πυροληθεί, κι αυτό ήταν σίγουρο ότι θα προκαλούσε μεγάλη ένταση στις τάξεις τους.

3. Εκείνο που προκαλεί κατάπληξη είναι το ότι σ' αυτές τις συνθήκες, κανείς δε μιλούσε για το Μπέλφαστ και το μόνο που αναφερόταν ήταν το Μπρίστολ.

Οι ταραχές εμφανίζονται σαν κάτι που οφείλεται καθαρά στις τοπικές συνθήκες και περιστάσεις, αλλά είναι πιο αληθινό να πούμε ότι οι ίδιες συνθήκες υπάρχουν και σε άλλα μέρη, γύρω απ' το Μπρίξτον και πέρα απ' αυτό. Το μίσος που αισθάνονται οι περισσότεροι άνθρωποι υπάρχει απ' το Μπέλφαστ ως το Βερολίνο, οπουδήποτε εμφανίζεται η εξουσία. Είναι πολύ σημαντικό να τονίσουμε αυτό το γεγονός κι η πίστη στη δύναμή μας σαν άτομα για ν' αντιταχθούμε στο σύστημα ισχύει παντού. Οι άνθρωποι λένε "και μετά πού;" οι αναρχικοί θάπρεπε να λένε και να ελπίζουν "μετά εδώ".

4. Η ενότητα κι η συνεργασία ήταν αναμφισβήτητες αρχές' όλοι βοηθούσαν στην κατασκευή οδοφραγμάτων και κανένας δε διατάχθηκε να βοηθήσει. Κανένας δεν πιέστηκε να παλεμήσει ή να λεηλατήσει. Μεσοστές λευκές γυναίκες γιόρταζαν δίπλα σε ράστας τηνέιτζερ και λευκούς πάνκυδες (αυτό ήταν ένα χαρακτηριστικό που είχε αναφερθεί και σε άλλες ταραχές, αλλά που δεν το είχα δεχτεί εντελώς μέχρι που το είδα με τα μάτια μου). Όπου ο κόσμος αισθανόταν ότι χρειαζόταν περισσότερα "πυρομαχικά", ομάδες ανθρώπων μάζευαν μπουκάλια ή καφάσια γεμάτα τούβλα που μπορούσε να τα χρησιμοποιήσει ο καθένας.

5. Η ρεφορμιστική αριστερά δήλωνε πάντα ότι η εξέγερση δεν μπορούσε να συμβεί, ότι οι άνθρωποι δε χρειάζεται να καταφεύγουν στη βία. Η πλήρη αυτού του επιχειρήματος είναι κατάφωρη στους περισσότερους ανθρώπους. Απ' την άλλη μεριά, το επιχειρήμα της λεγόμενης "επαναστατικής" αριστεράς, ότι η δράση δεν είναι δυνατή αν δεν καθοδηγείται απ' το πρωτοπορικό κόμμα δεν είναι τόσο εύκολο ν' ανασκευαστεί. Αλλά τα γεγονότα του Μπρίξτον και του Μπρίστολ καθώς και σ' όλη την Ευρώπη αποδεικνύουν ότι οι μόνες πετυχημένες ταραχές είναι εκείνες που δεν καθοδηγούνται κι ότι οι αριστεριστές και τα

πρατοποριακά τους κόμματα δεν παίζουν κανέναν απολύτως ρόλο. Αναμφίβολα, ενώ αγωνιζόμαστε στην οδό Ράιλτον, οι αριστεροί πουλούσαν τις εφημερίδες τους και συμμετείχαν σε συζητήσεις, συγκεντρώσεις ή συνέδρια.

ΟΙ ΚΑΤΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΠΡΙΞΤΟΝ ΕΣΤΗΣΑΝ ΕΝΑ ΓΛΕΝΤΙ!

Μια μαρτυρία από πρώτο χέρι για τη βασική σύγκρουση στην οδό Ράιλτον, το Σάββατο...

Το βράδυ της Παρασκευής η εξουσία της αστυνομίας είχε αμφισβητηθεί κι έτσι το Σάββατο ήρθαν για να μας αποδείξουν πόσο ανώτεροι πίστευαν πως είναι. Η Φροντλάιν γέμισε αστυνομικούς, εκατοντάδες από δαύτους, που τριγύριζαν ή περίμεναν μέσα σε αυτοκίνητα και φορτηγά. Από την αρχή η ατμόσφαιρα ήταν βαριά κι ήταν ξεκάθαρο ότι κάτι θα συνέβαινε. Όπως συνήθως η Φροντλάιν ήταν γεμάτη κόσμο που τριγύριζε στους δρόμους κι έτσι όταν άρχισαν να ουρλιάζουν οι σειρήνες απ' το κάτω μέρος του Τράιανγκλ (Τρίγωνου), πολλοί άνθρωποι τράβηξαν κατά κεί για να δουν τί συμβαίνει. Είχε σχηματιστεί ένα πλήθος κι άνθρωποι με τα ψώνια στα χέρια καθώς κι άσπρα και μαύρα παιδιά χάζευαν καθώς οι αστυνομικοί προσπαθούσαν να συλλάβουν κάποιον* ολόγυρα ακούγονταν λογομαχίες και φωνές. Μερικοί αστυνομικοί ήταν κιάλας φοβισμένοι και συγχυσμένοι, έτσι έγιναν πιο επιθετικοί κι ένας απ' αυτούς άρχισε να σπρώχνει και να διώχνει τον κόσμο* μερικά άτομα μέσα απ' το πλήθος έριξαν πέτρες. Τότε κάποιοι αστυνομικοί με πολιτικά, κρυμμένοι μέσα στο πλήθος, άρπαξαν μερικούς, πράγμα που έδειξε ότι ήταν προετοιμασμένοι για κάποια φασαρία.

Ολότελα ξαφνικά συνέβηκαν όλα* τούβλα και μπουκάλια άρχισαν να ταξιδεύουν στον αέρα κι οι αστυνομικοί κρύφτηκαν πίσω απ' τις ασπίδες τους. Ένα φορτηγό αναποδογυρίστηκε κι οι αστυνομικοί επιτέθηκαν. Σκορπίσαμε όλοι. Σιγά-σιγά το πλήθος ξανασηματίστηκε στο μέσο της Φροντλάιν κι οι αστυνομικοί προσπάθησαν να μας διαλύσουν, αλλά εμείς συνειδητοποιήσαμε ποιάς είχε τον έλεγχο κι έτσι οι αστυνομικοί υποχώρησαν γρήγορα στην άλλη άκρη της Φροντλάιν. Από κει και πέρα ο έλεγχος των δρόμων βρισκόταν στα χέρια μας. Μάχες με τους αστυνομικούς διεξάγονταν σ' ένα-δυο μέτωπα συνέχεια. Οι αστυνομικοί είχαν δεχτεί κιάλας τις πρώτες μολδτωφ κοντά στο Ουίνδσορ Καστλ και γρήγορα υποχώρησαν κι αυτοί στην άλλη άκρη της οδού Μάγιαλ.

Στη συνέχεια έγινε επιδρομή στην παμπ κι όταν βγήκαν έξω τα ποτά, απολαύσαμε ένα πραγματικά δροσερό πάρτυ του δρόμου. Τα ποτά περνούσαν από χέρι σε χέρι κι είδα πόνκυδες και ρόστας να πίνουν απ' το ίδιο μπουκάλι. Η ενόχληση δεν ήταν κάτι που υπήρχε στα χαρτιά, ήταν πραγμα-

τική, μια πρώτη ιδέα του πώς θα μπορούσαν νάναι τα πράγματα. Όταν λεηλατήθηκαν τα μαγαζιά, είδα μαύρα πιτσιρικά να βοηθάνε στη λούφα μια λευκή μεσόκοπη γυναίκα. Για πρώτη φορά οι άνθρωποι είχαν την ευκαιρία να πάρουν στιδήποτε τους είχαν αρνηθεί. Οι δημιουργημένες απ' τα μέσα επικοινωνίας ανάγκες για καταναλωτικά αγαθά ικανοποιήθηκαν μ' έναν κάπως πλάγιο τρόπο (παιρνοντας τα προϊόντα χωρίς να δουλέψεις πρώτα σα σκυλί). Προσωπικά σκεφτόμουνα ότι η λεηλασία ήταν μια παρεκτροπή, είχαμε πιο σημαντικά καθήκοντα, το αστυνομικό τμήμα, ή οι φυλακές ή οποιαδήποτε τράπεζα μετρούσαν περισσότερο. Διάφορα άτομα έκαναν συνεχώς εκκλήσεις να επιτεθούμε για να καταλάβουμε το αστυνομικό τμήμα, αλλά οι αστυνομικοί μας είχαν ήδη περικυκλώσει κι έτσι οι απόπειρές μας γίνονταν με μισή καρδιά κι ελάχιστα άνθρωποι ήταν πρόθυμοι να προσπαθήσουν να καταλάβουν μεγαλύτερη έκταση όταν αυτό δε σήμαινε παρά την εγκατάλειψη των δρόμων που ήταν ήδη δικαίό μας. Η αστυνομία σταμάτησε τη λειτουργία του υπόγειου (σιδηρόδρομου) κι αργότερα και την κυκλοφορία των οχημάτων κι έτσι δεν μπορούσαν να έρθουν ενισχύσεις για να μας βοηθήσουν.

Τώρα η φωτιά μαινόταν σε διάφορα σπία καθώς επίσης και στα οδοφράγματα που είχαμε φτιάξει με αυτοκίνητα, που είχαν παραδοθεί στο πυρ. Οι SPG είχαν σπεύσει πολύ γρήγορα και μπορούσαμε επίσης να δούμε ότι ήταν οπλισμένοι με ξύλα από κασμάδες κι αλυσίδες και μας έριχναν μπουκάλια και τούβλα (δεν παραπονούμαι, επρόκειτο για πόλεμο κι εξάλλου το περιμένουμε από δαύτους, αλλά ο τύπος δεν πρόβαλε καμιά εικόνα ή ιστορία που να δείχνει κάποια συμπάθεια στους τραυματίες μας).

Είχε αρχίσει να σκοτεινιάζει κι είμαστε ξεθεωμένοι, μερικοί μάλιστα τόχαν παραχέσει ασχολούμενοι περισσότερο με τη λεηλασία παρά με την υπεράσπιση της περιοχής που τόσο δύσκολα είχαμε κερδίσει. Οι αστυνομικοί είχαν την ευκαιρία να εφαρμόσουν τις τεχνικές του ψυχολογικού πολέμου, χτυπώντας τα ρόπαλα κάτω για ν' αυξήσουν την ένταση, βγάζοντας πολεμικές κραυγές κλπ. (όλα τα ανακοινωθέντα περί των προσπαθειών τους να χαλαρώσουν την ένταση* είναι σκέτες τράχες, οι SPG τη βρήκαν με την όλη ιστορία). Φήμες κυκλοφορούσαν παντού, μας λέγανε ότι ο στρατός κι οι SAS ήταν έτοιμοι, λέγανε στους αστυνομικούς ότι είχαμε κά-

ψει 2 απ' αυτούς, για να μας φοβίσουν και να μεγαλώσουν την εγκληματική διάθεση των αστυνομικών (κάτι όχι και τόσο δύσκολο, ρωτήστε τους Μπλαϊρ Πήιτε, Κέβιν Γκέιτελντ, Λιντλ Τάουερς...).

Όταν έγινε η τελική επίθεση, μας είχαν κυκλώσει από δυο μεριές. Οι αστυνομικοί έτρεχαν σαν τρελοί, ουρλιάζοντας και στριγκλιζοντας, χτυπώντας αδιακρίτως από δω κι από κει με τα στυλιάρια τους, δέροντας ανθρώπους μπροστά μας, κλωτώντας με την πείρα και την απόλαυση μπράβων, έπειναν την εκδίκασή τους με ψυχωτική χαρά. Εμείς τουλάχιστον όταν πιάναμε έναν μπάτσο τον αφήναμε να φύγει αφού του τραβάγαμε μερικές κλωτσιές. Η βία της αστυνομίας ήταν πιο φοβερή απ' τη δική μας, αλλά αυτό ποτέ δεν αναφέρθηκε στον καθωσπρέπει τύπο, ούτε και πρόκειται. Αυτό πάντως που σίγουρα εξασφάλισε είναι ότι την επόμενη φορά θα πάρουμε την εκδίκησή μας.

Αnon, Brixton '81
(μεταφράστηκε απ' το περιοδικό South London Stress)

«Τα πήραν εντάως όλα. Ευτός από τα σουβενίρ του βασιλιάς γάμου»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΗΝ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΜΥΝΑ ΠΟΥ;

«Μέσα στην άρνηση να καταπολεμηθούν αυτοί οι ρόλοι, υπάρχει στην πραγματικότητα η καθολική ή αποδοχή της αλλοτριωμένης κοινωνίας. Εκείνοι που ισχυρίζονται πως είναι επαναστάτες λένε ότι θέλουν να αλλάξουν τον κόσμο και την ίδια τους τη ζωή. Αλλά στην πραγματικότητα αυτά τα άτομα ελπίζουν ότι θα τα αλλάξει η επανάσταση. Συνακό-

λουθα παραμένουν παθητικά άτομα, έτοιμα να προσαρμωστούν, αν υποχρεωθούν να το κάνουν, αλλά που βασικά φοβούνται κάθε αλλαγή.»

— Ζαν Σαρλ, "Τα Όπλα και οι Γυναίκες" (βλ. "ΑΝΑΡΧΟΣ" No 1).

Όταν κοιτάζει κανείς προς τα πίσω, είναι φανερό πως αυτό που έλειπε από τους περσινούς αγώνες ήταν η ανάπτυξη οργανωτικών μορφών που να ανταποκρίνονται πλήρως στις νέες πρακτικές που εφαρμόστηκαν με σαφήνεια στο ζενίθ της μάχης. Οπωσδήποτε υπήρχαν οργανώσεις — οι επιτροπές άμυνας — αλλά τα μετέπειτα γεγονότα απέδειξαν πως καμιά απ' αυτές τις οργανώσεις δεν ενθάρρυνε την ανάπτυξη των νέων σχέσεων που είχαν ήδη δημιουργηθεί. Φυσικά, δούλευαν σταθερά εξασφαλίζοντας γρήγορη νομική βοήθεια για αυτούς που συλλαμβάνονταν, και λειτουργώντας, ταυτόχρονα, σαν κέντρα πληροφόρησης και συγκεντρώσεων. Ωστόσο, οι περισσότερες εφάρμοζαν παλιά ορθόδοξα μοντέλα αντίστασης στα νέα καθήκοντα που τίθενται στο προλεταριάτο των μητροπόλεων, όταν τέτοια μοντέλα είχαν κιόλας ξεπεραστεί, ως ένα ορισμένο βαθμό, απ' τα ίδια τα γεγονότα στα οποία στηρίζονταν αυτές οι οργανώσεις.

Γιατί αυτό που ξεκίνησε τον Απρίλη σαν επίθεση ενάντια στη ρατσιστική αστυνόμευση, εξελίχτηκε σε μια επίθεση ενάντια στην αστυνόμευση σαν τέτοια, στην εμπορευματική ανταλλαγή σαν τέτοια και, κατά προέκταση, σε ολόκληρη τη διαδικασία παραγωγής και κατανάλωσης στην καπιταλιστική κοινωνία. Επίσης, η ίδια η μέθοδος της επίθεσης ήταν μια ζωντανή κριτική των συνηθισμένων μεσολαβήσεων διαμέσου των οποίων τα πολιτικά κόμματα και τα συνδικάτα αφομοιώνουν και καναλιζάρουν την ταξική πάλη. Επιπλέον, μας έδωσε τη δυνατότητα να ξεπεράσουμε τους συνηθισμένους ρόλους και τις μισοσάπιες ιδεολογίες και, για μια σύντομη αλλά εκστατική στιγμή, να μετασχηματίσουμε τις κοινωνικές σχέσεις. Τέτοιοι μετασχηματισμοί — οι οποίοι παραμένουν στην καρδιά της κομμουνιστικής προοπτικής και οι οποίοι, μέσα στα όρια του χωρόχρονου του Μπρίξτον εκείνο το σαββατοκύριακο, πήραν τη μορφή μαζικής ή πρακτικής — χρειάζονταν μια ευλύγιστη και πλατιά βάση μορφής οργάνωσης για να ανθίσουν. (Λογουχάρη, σε καιρούς κοινωνικής αναταραχής, αυτή η οργάνωση είχε πολύ συχνά πάρει τη μορφή γενικών συνελεύσεων ή συμβουλίων, σοβιέτ). Αλλά οι οργανωτικές μορφές που εμφανίστηκαν στο Μπρίξτον, δεν λειτουργούσαν παρά στη βάση μιας μερικής κριτικής, με περιορισμένη οπτική, προσπαθώντας να υπερασπίσουν αυτούς που συλλαμβάνονταν, χωρίς να προσπαθήσουν να απονομομοποιήσουν το κράτος το οποίο, πρώτο αυτό, τους ποινικοποιούσε.

Αναμφίβολα, η κριτική που ασκούσαν οι επιτροπές άμυνας στο ρατσιστικό κράτος εκφραζόταν με μεγαλύτερη ένταση απ' ότι προηγουμένως, αλλά η διαφορά ήταν κυρίως ποσοτική και δεν σημείωσε μια ποιοτική στροφή στην αντιπολιτευτική κριτική και πρακτική. (Λογουχάρη, θα μπορούσαν να έχουν εντοπίσει τους τρόπους με τους οποίους ο ξεσηκωμός ξεπέρασε την επίθεση ενάντια στις ρατσιστικές μεθόδους αστυνόμευσης, έτσι ώστε να ενσωματώσουν τη γνώση που αποκτήθηκε στις αμυντικές στρατηγικές τους). Ο περιορισμένος χαρακτήρας τους υποδηλώνει ότι, από όλα τα προλεταριακά στρώματα που πήραν μέρος στα γεγονότα, κανένα δεν είχε πλήρη επίγνωση των σημαντικών αλλαγών που είχαν συντελέσει στη σύνθεση των ίδιων των προλεταριακών ομάδων. Έτσι όταν εκείνοι που κατεβήκαμε στους δρόμους συγκεκμηνοποιήσαμε τις λανθά-

νοους και εμβρυακές πλευρές του εαυτού μας που διαμορφώθηκε από τον ανασχηματισμό των κοινωνικών σχέσεων, σταθήκαμε ανίκανοι να συλλάβουμε αυτή τη διαδικασία και να την αναπτύξουμε συλλογικά. Αν και αιφνιδιαστήκαμε από το μέγεθος και την ταχύτητα των γεγονότων, εμπνευστήκαμε ωστόσο από τις δυνάμεις που απελευθερώθηκαν για να δημιουργήσουμε αγωνιστικές πρακτικές, όπου βρεθήκαμε αντιμέτωποι με τις πλευρές του εαυτού μας που μόλις είχαμε συνειδητοποιήσει. Έτσι, σαν μέσα σ' όνειρο δεν αναγνωρίσαμε πλήρως τον εαυτό μας. Συνακόλουθα, οπισθοδρομήσαμε σε αναλύσεις και σε αντίστοιχες μορφές οργάνωσης τις οποίες οι ίδιες μας οι ενέργειες είχαν καταστήσει απαρχαιωμένες. Αυτό είναι κατανοητό στο βαθμό που η συνείδηση ακολουθεί συχνά τα γεγονότα και ειδικά γεγονότα τέτοιας ποιοτικής ρήξης.

Αλλά ποιές ήταν οι "νέες πλευρές"; Κοιτολογής, η πρακτική ενότητα των μαύρων και των λευκών προλετάρων που σφυρηλατήθηκε μέσα στη δράση ενάντια τόσο στο κράτος όσο και στο βασίλειο των εμπορευμάτων. Δεν υπήρχαν πιο συνθήμα-

τα όπως "μαύροι και λευκοί αγωνίζονται ενωμένοι" γιατί ήμασταν πολύ απασχολημένοι στο να κάνουμε ακριβώς αυτό, για να ασχοληθούμε με τέτοιες συνθηματολογίες. Εξάλλου, δεν "πολεμούσαμε το κράτος" απλά, αλλά μετασχηματίζαμε τις κοινωνικές σχέσεις, πραγματοποιούσαμε το κομμουνιστικό σχέδιο, ανακαλύπτοντας το λανθάνον κομμουνιστικό δυναμικό του εαυτού μας, μοιωνότι σε σύντομο χρονικό διάστημα. Σ' αυτό το σημείο της διαδικασίας, η πάλη ξεπέρασε τη φυσική σύγκρουση ανάμεσα στη ρατσιστική αστυνόμευση και (κυρίως) στους νεαρούς μαύρους, ακόμη κι αν αυτή υπήρξε ο πυροκροτητής και το κύριο συστατικό της πάλης. Πάντως, αυτή η πρόοδος δεν είχε αντανόκλαση πάνω στις επιτροπές, που αναπαρήγαγαν αποσπασματικές και μερικές αναλύσεις. Οι προσωρινά ορατές, συγκεκριμένες σχέσεις, αποσύρθηκαν απ' τη συνείδηση, πίσω στην αφάνεια. Μετά από ένα βήμα μπροστά, στους δρόμους, ακολουθούσαν δυο βήματα πίσω στις αίθουσες των επιτροπών.

"Η παράδοση όλων των νεκρών γενεών βαραίνει σαν εφιάλτης στο μυαλό των ζωντανών. Και ακριβώς όταν φαίνονται να ασχολούνται με την επαναστατικοποίηση του εαυτού τους και των πραγμάτων, με τη δημιουργία κάτι εντελώς καινούριου, ακριβώς σε τέτοιες εποχές επαναστατικής κρίσης, με αγωνία επικαλούνται τα πνεύματα του παρελθόντος να τους βοηθήσουν και δανείζονται από αυτά ονόματα, πολεμικές κραυγές και κουστούμια, ώστε να παρουσιάσουν τη νέα σκηνή της παγκόσμιας ιστορίας μ' αυτήν την τμημένη απ' το χρόνο μεταμφίεση κι αυτή τη δανεισμένη γλώσσα."

— Καρλ Μαρξ: "Η 18η Μπρυμαίρ του Λουδοβίκου Βοναπάρτη".

Τη στιγμή κατά την οποία οι αποφασιστικές ενέργειες στους δρόμους είχαν γκρεμίσει πολλούς (αν και όχι όλους) απ' τους ιδεολογικούς φραγμούς που κρατούσαν τους μαύρους και τους λευκούς προλετάριους σε παράλληλες αλλά συγχρόνως διαφορετικές τροχιές, εμφανίστηκε ολόκληρο το φάσμα των πολιτικών ακτιβιστών σέρνοντας μαζί του όλες τις "παρδοσιακές" αναλύσεις. Μέσα στη θέρμη, την ταχύτητα και τη σύγχυση της στιγμής, ο οπισθοδρομικός χαρακτήρας της ανάμειξης τους πέρασε απαρατήρητος και επικράτησε λόγω της αμέλειας που επιδείξαμε.

Το πρώτο "πνεύμα" που "ξορκίστηκε" ήταν ο διαχωρισμός σύμφωνα με το χρώμα. Η νεοσχηματισμένη Καμπάνια για την Άμυνα του Μπρίξτον (ΚΑΜ) ήταν ανοιχτή μόνο στους μαύρους. Ενώ θα μπορούσε να θεωρηθεί πως αυτός ο περιορισμός ήταν μια προσπάθεια για να μειωθεί η επιρροή εκείνων (λευκών κυρίως) που οικοδομούν κόμματα για ν' αποσοβηθεί ο κίνδυνος διείσδυσης πιθανών χαφιέδων της αστυνομίας, το άμεσο κοινωνικό του αποτέλεσμα ήταν να διαρεθούν οι αγωνιστές. Επιπλέον, η ίδια η ΚΑΜ δημιούργησε ταξικούς διαχωρισμούς στις γραμμές της, ανάμεσα στη νεολαία του δρόμου και στους μεγαλύτερους επαγγελματίες και πολιτικάντηδες της εξέδρας. Αυτές οι διαφορές κατέληξαν στο να μεταίωσει μια φατρία της "ηγεσίας" τη διαδήλωση που είχε εξοργηθεί για το επόμενο σαββατοκύριακο — φοβούμενη, χωρίς αμφιβολία, μήπως χάσει τον έλεγχο της κατάστασης από τους αγωνιστές που προσδοκούσαν με ανυπομονησία τη διαδήλωση. Επειδή συνέπιπτε με το σαββατοκύριακο του Πάσχα, η διαδήλωση θα είχε εξασφαλίσει ευρύτερη συμμετοχή των ντόπιων, και ακόμη υποστηρικτές από αλλού, παρέχοντας έτσι την ευκαιρία να επεκταθεί ο αγώνας και να ξεπεραστεί η απομόνωση του Μπρίξτον. Έτσι που έγινε τελικά, αυτό το σαββατοκύριακο — λίγες

μόνο μέρες μετά την εξέγερση — πέρασε αθόρυβα. (Η ΚΑΜ άνοιξε τις πόρτες της και για τους λευκούς λίγο μετά, αλλά μόλιχα προσωρινά).

Αυτοί οι αρχικοί χρωματικοί και γεωγραφικοί διαχωρισμοί μέσα στο προλεταριάτο, είχαν σαν αποτέλεσμα την επαλήθευση της "θεωρίας του ντόμινο", καθώς ισχυροποιήσαν — και δεν αδυνάτησαν — τις αριστεριστικές ομάδες, που είχαν τώρα μια διασπαρμένη και συγχυσμένη μάζα για να την προσελκύσουν και να στρατολογήσουν οπαδούς. Γρήγορα δεν υπήρχαν λιγότερες από πέντε ομάδες/επιτροπές άμυνας. Η ΚΑΜ περιλάμβανε κυρίως μαύρους. Η Επιτροπή Νομικής Υπεράσπισης του Μπρίξτον (BLDC), αν και, ουσιαστικά είχε συγκροτηθεί για να καλύπτει τις υποθέσεις που έφταναν στα δικαστήρια, αντανακλούσε την ανάμειξη αριστερών επαγγελματιών/πολιτικών, κυρίως Εργατικών. Η Εργατική Επιτροπή για την Άμυνα του Μπρίξτον προήλθε από την Αγωνιστική Τάση του Εργατικού Κόμματος. Οι Εργάτες του Νότιου Λονδίνου Ενάντια στο Ρατσισμό (SOLWAR) ήταν ο τοπικός κλάδος του Επαναστατικού Κομμουνιστικού Κόμματος με άλλη μορφή. Και τελικά, οι Άνθρωποι Ενάντια στην Αστυνομική Καταστολή (PAPO), που ήταν και η μικρότερη ομάδα, περιλάμβαναν σοσιαλεφμενιστριες, ριζοσπάστες ομοφυλόφιλους και ελευθεριακούς.

Η ΚΑΜ είδε την εξέγερση μόνο σαν ζήτημα των μαύρων. Ενώ βέβαια είναι αναπόφευκτο ότι αυτό που πυροδότησε την εξέγερση ήταν ο ρατσισμός της αστυνομίας, κι αυτό ήταν άλλο ένα παράδειγμα των πολυμορφων επιθέσεων ενάντια στους μαύρους — οικονομικών, νομικών, κοινωνικών, φυσικών κλπ. — θα έπρεπε ακόμη να καταλάβουν ότι το κύμα της οργής του (κυρίως μαύρου) προλεταριάτου πήγε πολύ μακρύτερα από τον αρχικό αντικειμενικό στόχο της επίθεσης ενάντια στη ρατσιστική αστυνομία. Η προσπάθεια της ΚΑΜ να περιορίσει την πάλη αποφασιστικά στο πλαίσιο "οι μαύροι ενάντια στο ρατσιστικό κράτος" κατέληξε να συμπληρώνει τη στρατηγική του ίδιου του κράτους που απονομιμοποιούσε κάθε διαμαρτυρία που ξεφευγε απ' τα όρια μιας στενής καθορισμένης "φυλετικής διάκρισης". Ακριβώς με σασε τέτοιες συνθήκες το κράτος, και ιδιαίτερα οι επίδοξοι ανομορφωτές του, προσπάθησαν να αφομοιώσουν την πάλη.

Ένα άλλο πρόβλημα σχετικά με την προσέγγιση της ΚΑΜ ήταν ότι δεν έπαιρνε υπόψη της τις διαφορές μέσα στη μαύρη κοινότητα. Μόλις δημιουργήθηκε η ΚΑΜ, οι ταξικές διαφορές βγήκαν στην επιφάνεια και συνέχισαν να υπάρχουν καθώς η καμπάνια αναπτυσσόταν. Μια σαφής προλεταριακή θέση από την αρχή (που έτσι κι αλλιώς θα είχε περιλάβει την τεράστια πλειοψηφία των μαύρων) θα είχε αποφύγει τη σύγχυση που περιβάλλει τέτοια ζητήματα, όπως η συνεργασία με τον Λόρδο Σκάρσον

κάποιων ομάδων μαύρων μικροαστών και η συνεργασία με την αστυνομία κάτι "ηγετών της κοινότητας", όπως ο Κέρτυν Λόουκ και ο Άιβαν Μαντράιη. Ακόμη, με προοπτική να προωθηθεί ο αγώνας στο δρόμο, ίσως θα μπορούσε να είχε δωθεί μεγαλύτερο βάρος στην κινητοποίηση των μαύρων προλετάρων του Μπρίξτον παρά στην πίεση των διπλωματών της Καραϊβικής.

Φυσικά η ΚΑΜ, σαν η μεγαλύτερη από τις ομάδες άμυνας, βοήθησε τους περισσότερους κατηγορούμενους και οι περιορισμοί της καθόλου δεν υποβιβάζουν αυτά τα επιτεύγματα. Ακόμη, τούτη εδώ η κριτική δε θα έπρεπε να θεωρηθεί σαν κριτική της αυτονομίας των μαύρων. Οι "πολυ-φυλετικές" εξελίξεις της εξέγερσης δεν αμφισβήτησαν τη βάση της αυτονομίας των μαύρων. Αντίθετα, επιβεβαίωσαν την ανάγκη για αυτόνομη οργάνωση όλων. Ωστόσο, χρειάζεται να ξανασκεφτούμε την σάφεια ανάμεσα στην αυτονομία και το "σεπαρατισμό" (τις χωριστικές τάσεις), έτσι ώστε η αυτόνομη οργάνωση να ισχυροποιεί την αυτονομία του καθενός απέναντι στο κράτος μάλλον, παρά να διευκολύνει τις στρατηγικές αφομοίωσης του κράτους. Ίσως οι μελλοντικές εξελίξεις να ξεκαθαρίσουν κάπως αυτή την ευσάθητη περιοχή.

Και οι άλλες ομάδες άμυνας:

Η Επιτροπή Νομικής Υπεράσπισης του Μπρίξτον έκανε παρεμβάσεις μόνο στο νομικό επίπεδο. Η πιο αξιοσημείωτη ήταν η προσπάθεια να σταματήσει την Έρευνα Σκάρμαν με αιτιολογικό ότι τα πορίσματά της έθεταν σε κίνδυνο τους κατηγορούμενους σε ορισμένες δικαστικές υποθέσεις. Μια και δεν υπήρχε περίπτωση να σταματήσει το νομικό κατεστημένο τον Σκάρμαν από το να παρουσιάσει τη φιλελεύθερη επιδειξιμανία του, η προσπάθεια της Επιτροπής απέτυχε.

Η Αγωνιστική Τάση φορώντας το "κουστούμι" της Εργατικής Επιτροπής για την Άμυνα του Μπρίξτον χρησιμοποίησε τη "δανεική γλώσσα", γνωστή τώρα πια στους περισσότερους από μας. Σύμφωνα μ' αυτούς, η εξέγερση οφειλόταν στην πολιτική του Θατσερισμού και της "ανεξέλεγκτης" αστυνόμευσης· επομένως, η αύξη-

ση των δημοσίων δαπανών για τα προγράμματα κοινωνικής πρόνοιας, η διάλυση της Ειδικής Περιπολικής Ομάδας (SPG) και η αστυνομική "ευθύνη" θα έκανε την οργή του κόσμου να καταλαγιάσει. Ακόμη, αυτή η επιτροπή, βοήθησε οικονομικά τους κατηγορούμενους. Ήταν η μόνη επιτροπή που παραμέρισε τις ιδεολογικές διαφορές προσφέροντας τουλάχιστον κάποια βοήθεια στην αναρχική Πατρίτσια Γκιόμπι(1) — που είναι μέχρι τώρα η μοναδική καθαρά "πολιτική" υπόθεση από την εξέγερση που κατέληξε σε καταδίκη.

Οι SOLWAR έκαναν μια ταξική ανάλυση της κατάστασης, που περιείχε μια κριτική του ρατσισμού (τόσο μέσα στο κράτος όσο και στο εργατικό κίνημα). Έκαναν έκκληση για αντίσταση ενάντια στις αστυνο-

μικές επιδρομές που έγιναν μετά τη μάχη, αντίσταση που θα την αναλάμβανε "πολιτοφυλακή" όμοια με τα αντιφασιστικά αποσπάσματα στο Ανατολικό Λονδίνο, αλλά αυτή η πρόταση δεν υιοθετήθηκε. Οι SOLWAR βοήθησαν επίσης τους κατηγορούμενους οικονομικά και — με το σύνθημα "η Αστυνομία στο Εδώλιο" — βοήθησαν μερικές μαύρες οικογένειες να μηνύσουν την αστυνομία για άδικη επίθεση. Όπως και η πρόταση για αντίσταση στις αστυνομικές επιδρομές, αυτή ήταν άλλη μια απόπειρα να μετατραπεί η πάλη σε επίθεση ενόψει στην αστυνομία.

Η ΡΑΡΟ ήταν η πιο ευκαιριακή απ' όλες τις ομάδες, μια και υπήρξε μονόχα για όσο καιρό συνεχιζόταν η ισχυρή αστυνομική παρουσία. Περιλάμβανε κυρίως φίλους και γνωστούς που είχαν αποκλειστεί από την ΚΑΜ και απεχθάνονταν τις κομματικές ομάδες άμυνας. Προσπαθούσαν να μην αντιπροσωπεύουν κανέναν άλλο εκτός από τον εαυτό τους και δεν αισθάνονταν αναγκασμένοι να "αντιπροσωπεύουν" κανέναν άλλο μια και ήταν μια μικρή ομάδα. Όπως και οι SOLWAR, προσπάθησαν να κατευθύνουν τον αγώνα ενάντια στην αστυνομία, αλλά επειδή ήταν πολύ λίγοι, δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα παραπάνω εκτός απ' το να οργανώσουν μια πικετοφορία έξω

απ' το αστυνομικό τμήμα που κατάφερε να συγκεντρώσει 150 άτομα.

Ακόμη κι αυτή η σύντομη αναφορά στις απόψεις των επιτροπών και ομάδων άμυνας, μας δίνει μια ιδέα του δυναμικού που θα μπορούσε να περιέχει μια γενική συνέλευση, και κυρίως μια συνέλευση που θα αναγνώριζε τις ιστορικά νέες πτυχές της εξέγερσης. Αλλά αντί γι' αυτό, είχαμε έναν πολλαπλασιασμό ομάδων που απόκλειαν κάθε ανοιχτή πολιτική αντιπαράθεση σχετικά με τη φύση της εξέγερσης και τη διαμόρφωση μιας συλλογικής στρατηγικής. Αυτοί οι διαχωρισμοί δεν αντανάκλουσαν μόνο τις αποκλίσεις της ντόπιας πολιτικής σκηνής αλλά και μια (ασυνειδητή) αποδοχή της κρατικής τακτικής, του "διαίρει και βασίλευε".

Στη διάρκεια της εξέγερσης, η τακτική του κράτους έγινε σαφής στους αφορισμούς του Αστυνομικού Διευθυντή Μακ Νη (και τον Ιούλιο σ' αυτούς των Κέννεθ Όξφορντ και Τζάιμς Άντερτον) που απόδωσαν την εξέγερση σε "μαύρους χούλιγκαν" (κοινούς εγκληματίες) και σε "λευκούς αναρχικούς ταραχοποιούς" (πολιτικούς εγκληματίες). Αυτή η πολιτική γραμμή ακολουθήθηκε και στο δικαστήριο και μπορεί να γίνει αντιληπτή στην περισσότερο ή λιγότερο αποκάλυπτη θεώρηση των μαύρων νέων ως ποινικών εγκληματιών και την πιο κατάφωρα αποκάλυπτη θεώρηση των αναρχικών Πατρίτσια Γκιόμπι στο Μπρίξτον και Σάιμον Λος στο Νότινγκχαμ ως πολιτικών εγκληματιών. Φυσικά το κράτος προσπαθεί να εφαρμόσει και τα δυο στους 12 κατηγορούμενους για συνωμοσία του Μπράντφορντ, που αντανάκλούν τον αυξανόμενο φόβο του μπροστά στους οργανωμένους μαύρους προλετάρους.

Τα πιο αρνητικά αποτελέσματα αυτής της διάσπασης των εξεγερμένων ήταν ο ανταγωνισμός ανάμεσα στις ομάδες άμυνας και τις απόπειρες μερικών απ' αυτές να κατελώσουν τον αγώνα. Ένα παράδειγμα: Όταν άρχισε η Έρευνα Σκάρμαν στο δημαρχείο του Λάμπεθ, η ΚΑΜ κάλεσε τον κόσμο σε συγκέντρωση. Αυτό το κάλεσμα υποστηρίχτηκε από όλες τις άλλες ομάδες άμυνας. Πάντως, οι SOLWAR έφεραν το δικό τους πανώ και, όταν τους ζητήθηκε από την ΚΑΜ να το κατεβάσουν, αρνήθηκαν. Αυτή η άρνηση κριτικαρίστηκε έντονα απ' τις άλλες ομάδες και θεωρήθηκε σαν αρχομανία του RCP. Αλλά μπορούμε να τη δούμε κι από άλλη άποψη — σαν απόπειρα της ΚΑΜ να περιορίσει τον αγώνα και να καθυποτάξει τις άλλες πρωτοβουλίες· αυτή η σύγχυση ήταν συνέπεια της έλλειψης κάθε προηγούμενης αντιπαράθεσης. Η έλλειψη ανοιχτής πολιτικής αντιπαράθεσης σήμαινε πως, όποιες διαφορές κι αν υπήρχαν στις πολιτικές απόψεις (και τέτοιες διαφορές υπάρχουν πάντα) εκφράζονταν με έναν οξύ ανταγωνισμό. Έτσι, φαίνεται πως τέτοιες ανταγωνιστικές διαίρεσεις ήταν μάλλον συνειδητά επιθυμητές, ή τουλάχιστον αυτοδιακρινόμενες, παρά ότι προέκυπταν από την προηγούμενη απο-

'Anarchy' clue to riots in Brixton

By JACK McEACHRAN
SPECIAL Branch 'detee
Time and circumstances docu-
poss-
olite-
riots.

Terror plan
behind
the Brixton
riot

Sunday Express Reporter

popular misconception
of typical anarchist

τυχία όλων να συγκεντρωθούν για ένα αλληλοεκαθάρισμα και μια συλλογική διαδικασία λήψης αποφάσεων. Με αποτέλεσμα τότε, η ΚΑΜ, που θεωρούνταν σαν η "επίσημη" ομάδα άμυνας, να γίνει ο υπέρτατος κριτής κι η μοναδική πηγή επικύρωσης των πρωτοβουλιών. (Έτσι εξηγείται και η απουσία της ΚΑΜ ο αν ΚΑΜ από την πικετοφορία της ΡΑΡΟ στο αστυνομικό τμήμα).

Ένα δεύτερο παράδειγμα: Στάθηκε αδύνατο να διακρίνουμε και πολύ περισσότερο να αντισταθούμε συλλογικά, στις επιδρομές της αστυνομίας που συνεχίστηκαν για πολλούς μήνες μετά τον Απρίλιο, κυρίως γιατί δεν υπήρχε κανένα κ ο ι ν ό σημείο αναφοράς για πληροφορίες σχετικά μ' αυτές. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονταν δεν ήταν διαθέσιμες στον οποιοδήποτε. Στη διάρκεια των επιδρομών του Ιούνη ο κόσμος φαινόταν παραδομένος σε ένα αίσθημα ανασφάλειας που με τη σειρά του ισχυροποιούσε το αίσθημα της διάσπασης και της απομόνωσης. Έτσι όταν έγιναν ξανά οδομαχίες τον Ιούλη, δεν ήταν απλά το γεγονός ότι η αστυνομία ήταν καλύτερα εξοπλισμένη (απ' ό,τι τον Απρίλη) που της επέτρεψε να ξεκαθαρίσει τους δρόμους τόσο εύκολα. Τα γεγονότα του Ιούλη ήταν ένα παράδειγμα, του πώς ο πολλαπλασιασμός των επιτροπών άμυνας προκάλεσε τη φθορά της αλληλεγγύης του Απρίλη.

Αξίζει να ασχοληθούμε περισσότερο με τις διαφορές ανάμεσα στις συγκρούσεις του Ιούλη και σ' αυτές του Απρίλη. Η κύρια διαφορά ήταν ότι τον Απρίλη η αστυνομία αιφνιδιάστηκε. Αυτό έδωσε στους αγωνιστές το χρόνο και το χώρο για να συγκεντρωθούν για μεγάλης κλίμακας συγκρούσεις, πράγμα που έγινε η υλική βάση της ενότητας. Αντίθετα, τον Ιούλη, γίνονταν εξεγέρσεις σ' ολόκληρη τη χώρα, αλλά η αστυνομία ήταν τώρα παντού καλύτερα προετοιμασμένη — με κράνη, μικρές κι ελαφριές ασπίδες για μεγαλύτερη ευκινησία, πιθανή υποστήριξη αντλιών νερού και δακρυγόνων CS (που χρησιμοποιήθηκαν στο Λίβερπουλ) και τις οδηγίες των πολιτικών να "επιτεθούν". Στο Μπρίξτον η κύρια τακτική τους ήταν οι ευκίνητες ομάδες που επιτίθονταν σε οτιδήποτε έμοιαζε με ομαδική συγκέντρωση. Εκείνη η τακτική, μας έκανε να τρέχουμε γύρω-γύρω και εμπόδιζε κάθε μεγάλη συγκέντρωση. Η τακτική του "χτύπα και φεύγα" ήταν η μοναδική εφικτή μορφή αντίστασης. (Χρησιμοποιήθηκε και στις συνοικίες του Αγ. Παύλου και του Τόξτεθ στις αρχές του 1982). Υπήρχε πολύ περιορισμένη δυνατότητα ενωμένης συλλογικής δράσης σαν αυτή του Απρίλη. Και τώρα που έχουν δημιουργηθεί μονάδες καταστολής εξεγέρσεων σε όλες τις μεγάλες μονάδες της Μητροπολιτικής Αστυνομίας με την υποστήριξη δακρυγόνων και αντλιών, η τακτική του "απομονώστε και διαλύστε" θα είναι αναμφισβήτητη πάλι στην ημερησία διάταξη αν γίνουν άλλες οδομαχίες. Αν αυτό αποδειχτεί σωστό κι επιτύχουν, τότε μπορεί να είναι ακόμη πιο δύσκολο να ξανακερδηθεί το

έδαφος που έχει χαθεί απ' τον Απρίλη και μετά.

Αλλά, για να επιστρέψουμε στον πολλαπλασιασμό των ομάδων άμυνας — πώς συνέβη αυτό;

"... η ανάγκη να διαμορφώσουμε κατάλληλα επίπεδα της οργανωτικής διαδικασίας και να την επιταχύνουμε, εκδηλώνεται με την εξάπλωση, μέσα στο κίνημα, μιας συμπεριφοράς που, στην ουσία, αρνείται στην τάξη τη δυνατότητα της αυτοοργάνωσης και προκαλεί μια σοβαρή διαδικασία αποσύνθεσης... Αυτή η διαδικασία (αποσύνθεσης) προέρχεται απ' τη μια μεριά, από τη διάθεση που κάνει τους ανθρώπους να αποδέχονται την περιθωριοποίησή τους, όταν την αντιληφθούν."

— *Αυτονομία Οργάνωσις*, "Κίνημα για την Εργατική Αυτονομία".

Απ' όλες τις κοινωνικές αλλαγές της δεκαετίας του 1970, μια από τις πιο σημαντικές ήταν η ανάπτυξη των μαύρων σαν οργανωμένη δύναμη. Οι μαύροι οργανώθηκαν για να αντιμετωπίσουν τις επιθέσεις του κράτους και των ρατσιστικών ομάδων. Ο συνδυασμός και των δύο — ο Νόμος περί Εθνικότητας και η Σφαγή του Νιού Κρος — σήμανε πως, τη στιγμή που η αστυνομία εκτελούσε την "Επιχείρηση Βάλτας 81", οι μαύροι βρισκόταν σε θέση μάχης και δεν είχαν καμιά όρεξη να ανεχτούν περισσότερες προκλήσεις. Αλλά αυτή η διαδικασία είχε αρχίσει από την περίοδο αμέσως μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και συνδέεται με άλλες σχετικές ιστορικές εξελίξεις.

Η μεταβαλλόμενη ανάγκη του μεταπολεμικού κεφαλαίου για νέους τύπους εργατικής δύναμης γέννησε δυο τάσεις. Οι μαύροι προσελκύνθηκαν εδώ πέρα σαν πηγή φτηνού ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού σε μια εποχή έλλειψης. Ακόμη, με την παρακμή των παραδοσιακών βιομηχανιών (άνθρακος, χάλυβος, ναυπηγείων κλπ.) και με την ανάπτυξη της ελαφριάς βιομηχανίας, οι γυναίκες, άλλη μια πηγή φτηνού ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού, μεταβλήθηκαν σε μείζον τμήμα της

εργατικής δύναμης και ενσωματώθηκαν δομικά πιο πολύ σ' αυτή. Και οι δυο ομάδες επηρεάστηκαν βαθιά από τα απελευθερωτικά κινήματα του τέλους του 1960 — το Κίνημα της Μαύρης Δύναμης και το Κίνημα για την Απελευθέρωση των Γυναικών.

Συνδεδεμένη με την εξέλιξη της αντίστασης στα τέλη της δεκαετίας του 1960 ήταν η ανάπτυξη μιας ολόκληρης γκάμας επαναστατικών ομάδων, από τους Τροτκιστές μέχρι τους Αναρχικούς. Επίσης, από τα μέσα της δεκαετίας του '70 δημιουργήθηκε μια αυξανόμενη εφεδρική στρατιά νέων, μαύρων και λευκών, που αποκλείστηκαν από την παραγωγική διαδικασία. Σε αντίθεση με την εφεδρική στρατιά της δεκαετίας του '30, υπάρχει μια τάση να μεταβάλλεται ο αποκλεισμός της σε απόρριψη των καθιερωμένων μοντέλων "επιτυχίας". Πολλοί απ' αυτούς τους ανθρώπους αισθάνονται πως δεν έχουν καμιά σχέση με τον εκσυγχρονισμό του καπιταλισμού και αποδείχθηκαν πρόθυμοι να αμυνθούν φυσικά, ενάντια σε κάθε παραβίαση της υποκαυτούρας τους, μια υποκαυτούρα που δεν ήταν προσαρμοσμένη στην εργασία.

Όλα αυτά αντανακλούν τις αλλαγές στη σύνθεση της εργατικής τάξης και στην αντίληψη που έχει για τον εαυτό της. Αυτές οι μεταβολές είναι ανσπόμενες, δεδομένου ότι οι τάξεις δεν είναι παγιωμένες ομάδες αλλά κοινωνικές διαδικασίες. Λογυμχάρη, η μεγάλη εξάπλωση της δουλειάς γραφείου έχει "αστικοποιήσει" την παραδοσιακή εργατική τάξη και έχει "προλεταριοποιήσει" την παραδοσιακή μεσαία τάξη. Η εξάπλωση της ανώτερης εκπαίδευσης έδωσε σε ένα μέρος της εργατικής τάξης ένα διαβατήριο για την είσοδο στη μεσαία τάξη. Οι μαύροι (και ιδιαίτερα οι μετανάστες της πρώτης γενιάς) κάνουν τις "βρώμικες" δουλειές ενώ μια ορισμένη μερίδα της λευκής εργατικής τάξης κινείται ανοδικά. Το κράτος πρόνοιας — σχεδιασμένο για να εξαστομικεύει την ταξική σύγκρουση και να απομονώσει τους ανθρώπους — έχει μολαντούτο χρησιμοποιηθεί από τους αρνητές της μισθωτής εργασίας για να κερδίσουν χώρο και χρόνο, έτσι ώστε να κινηθούν έξω από το κύκλωμα της μισθωτής σκλαβιάς και να αναπτύξουν την αντίθεσή τους με νέες πρακτικές. Και πάλι λέγοντας.

Αυτό που έχουν κοινό όλα τα παρα-

πάνω γκρουπούσκουλα είναι ότι οργανώνονται και εκφράζονται έξω από τα συνηθισμένα κανάλια των πολιτικών κομμάτων και των συνδικάτων (ακόμη κι αν η οργανωμένη αριστερά τείνει να καναλιζάρει ξανά τον κόσμο). Σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό είναι όλα πολιτικά, κοινωνικά ή οικονομικά περιθωριοποιημένα — και στην περίπτωση των περισσότερων γυναικών και μαύρων, και στις τρεις σφαίρες. Αυτό οφείλεται κυρίως στις αντικειμενικές συνθήκες μερικές από τις οποίες — λογουχάρη, η δομική εξαστομίκευση των επίσημα "ανέργων" — αμφισβητήθηκαν απ' τις περιονικές εξεγέρσεις.

Αλλά οι δυνάμεις που επενεργούν δεν είναι μόνο αντικειμενικές. Σ' έναν τέτοιο κόσμο, οι άνθρωποι που είναι αντίθετοι με τις νόρμες αρκούνται και με το παραπάνω στο να βρουν άλλους που σκέφτονται όμοια. Τέτοιες ομάδες γίνονται τα σημεία αναφοράς για ταύτιση, ασφάλεια και υποστήριξη. Σιγά-σιγά, οι άνθρωποι καταλήγουν να δεχτούν την περιθωριοποίησή τους και αυτή η "αυτογκετοποίηση" τους αποκόβει από άλλες ομάδες αντίστασης και όχι μόνο για ιδεολογικούς λόγους. Υπάρχει δηλαδή ένας ορισμένος βαθμός (ασυνείδητης) αυτενοχής στην τακτική του "διαίρει και βασίλευε". Τότε αρχίζουν οι διενέξεις ανάμεσα στις ομάδες καθώς η καθεμιά, ρητά ή σιωπηρά, ισχυρίζεται πως κρατά το κλειδί για τον πραγματικό κοινωνικό μετασχηματισμό, πως είναι το υποκείμενο της ιστορίας. (Η απομόνωση και η αρχομανία συχνά περιέχουν η μια την άλλη).

Έτσι, παρά τις αλλαγές στις κοινωνικές σχέσεις που είχαν συντελεστεί στις οδομαχίες, όταν πρόβαλε το ζήτημα της οργάνωσης, υπήρχε μια έμφυτη τάση των ανθρώπων να επανέρχονται "αυτόματα" στους ρόλους που ήξεραν καλύτερα, αναπαράγοντας έτσι τους παλιούς διαχωρισμούς. Ωστόσο,

"Εφόσον το Λενινιστικό μοντέ-

λο προϋποθέτει μια πρωτοπορία που εκφράζει τα συμφέροντα ολόκληρης της τάξης, δεν έχει καμιά σχέση με την πραγματικότητα που περιγράφουμε, όπου κανένα τμήμα της τάξης δεν μπορεί να εκφράσει τις εμπειρίες και τα συμφέροντα και να οδηγήσει τον αγώνα ενός άλλου τμήματος. Η τυπική οργανωτική έκφραση μιας γενικής στρατηγικής της τάξης, δεν υπάρχει ακόμη πουθενά."

— Σέλιμα Τζαίμς, "Φύλο, Φυλή και Τάξη".

Από τότε που γράφτηκαν αυτές οι γραμμές σχεδόν μια δεκαετία ωρίτερα, αυτό το πρόβλημα έχει γίνει ακόμα πιο πιεστικό. Ακόμα και μια μεγάλη προσπάθεια για τη λύση του — όπως είναι οι συζητήσεις "Πέρα από τους Διαχωρισμούς" — είναι καταδικασμένη να αποτύχει. Οι συζητήσεις "Πέρα από τους Διαχωρισμούς" απέτυχαν όχι μόνο γιατί προσπάθησαν να δημιουργήσουν ενότητα μόνο σε ιδεολογικό επίπεδο, αλλά και γιατί πάσχισαν να "εμφυσηθούν ζωή σε κάποιο τέρας τύπου Φραγκεστάιν που δημιουργήθηκε από τα απομεινάρια των πολιτικών κινήσεων των τελευταίων δύο δεκαετιών". Απέτυχαν δηλαδή να αναγνωρίσουν ότι καινούργιο υπήρχε στις γενικές προλεταριακές αρνήσεις της κοινωνίας και ειδικά το ρόλο της αριστεράς αναφορικά με την οικειοποίηση αυτών των αρνήσεων. Εκείνο που χρειαζόταν περισσότερο απ' όλα είναι μια προσπάθεια για ενότητα σε πρακτική και συνεχή βάση, μια βάση που αναγνωρίζει το νέο και γκρεμίζει τους παλιούς ιδεολογικούς φραγμούς. (Οι περινές εξεγέρσεις θα μπορούσαν άνετα να προσφέρουν την αφετηρία μιας τέτοιας βάσης).

Αλλά αυτοί δεν είναι οι μοναδικοί λόγοι του πολλαπλασιασμού των ομάδων άμυνας και των μερικών αναλύσεων. Η αυθόρμητη φύση και ο χαρακτήρας των γεγονότων ξάφνιασαν πολύ κόσμο. Πριν κατανοηθούν πλήρως τα γεγονότα και η δυναμική τους, η ευκαιρία είχε χαθεί, το κράτος είχε ξαναπάρει τον έλεγχο των δρόμων, και το συνακόλουθο "κενό" ευνόησε τους ανθρώπους με τις πολυδουλεμένες αναλύσεις και οργανωτικά μοντέλα — σχεδόν κ ά θ ε ανάλυση και μοντέλο. Καθώς η εστία του αγώνα μετατοπίστηκε από τους δρόμους στις αίθουσες των επιτροπών, ο τελευταίος εξασθένισε κι αποτονώθηκε μέσα απ' αυτή τη διαδικασία. Και εδώ εμφανίζεται το αιώνιο πρόβλημα που συναντούμε σε περιόδους κοινωνικής ρήξης — ο διαχωρισμός ανάμεσα στους "αγωνιστές" και στους "οργανωτές" — που μπορεί να θεωρηθεί σαν ο "καταμερισμός της επαναστατικής εργασίας". Πρέπει να εντοπίζουμε συνεχώς και να αμφισβητούμε αυτό το διαχωρισμό. Όπως και νάναι όμως, δεν αρκεί να τον αμφισβητούμε τυπικά, γιατί επιβιώνει, στηριζόμενος στην αποτυχία μας να αρθρώσουμε τις ιστορικά νέες ανάγκες που εκ-

φράστηκαν στην επαναστατική πρακτική, από την οποία όμως έλεπε η νέα γλώσσα που απαιτείται για να αντιπαραθέσουμε αυτές τις ανάγκες στα παλιά "σοσιαλιστικά" μοντέλα.

Για όλους αυτούς τους λόγους, η πρόταση που διατύπωσε παραπάνω για "γενικές συνελεύσεις" δεν είναι απαλλαγμένη προβλημάτων. Οι κύριες δυσκολίες που θα πρέπει να υπερικήσουμε είναι το διαφορετικό παρελθόν των διαφόρων μελών, η διαφορά του επιπέδου ανάμειξης στην υπόθεση, η ποικιλία των επιθυμητών στόχων, ο φόβος και η έλλειψη εμπιστοσύνης ανάμεσα στα μέλη των ομάδων, και τώρα η "αντάρτικη" τακτική που απαιτείται για να αντιμετωπίσουμε μια καλύτερα εξοπλισμένη αστυνομική δύναμη. Χρειάζεται ωστόσο ν' αντιμετωπίσουμε αυτά τα προβλήματα τώρα, αν θέλουμε να πάψουμε να επιβεβαιώνουμε ξανά την "περιθωριοποιημένη" μας μίζερια και αντίθετα να προχωρήσουμε σαν τάξη, να περάσουμε από την άμυνα ξανά στην επίθεση.

M. Μπρικ
Μάρτης 1982

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ :

1. Η υπόθεση Πατρίτσια Γκιάμπι:
Η αναρχική Πατρίτσια Γκιάμπι συνελήφθη όπως και πολλοί άλλοι το Σάββατο 11 Απρίλη. Μόλις η αστυνομία ανακάλυψε πως έμενε στο ίδιο διαμέρισμα με κάποιον που ήταν φακελωμένος, της επιφύλαξε ειδικότερη μεταχείριση. Ακόμη, το γεγονός ότι ήταν Ιταλίδα βοήθησε την αστυνομία να στηρίξει τις θεωρίες της για "διεθνή αναρχική συνωμοσία" φτιάχνοντας ένα μυθιστόρημα όπου ανακάτεψε αναρχικούς, συνωμοτικά ταξίδια, Ερυθρές Ταξιαρχίες, όπλα και εκρηκτικά. Στις αρχές Σεπτεμβρίου καταδικάστηκε σε 28 μέρες φυλάκιση μετά από την έκταση της οποίας θα την έδωχον από την Αγγλία. Η Πατρίτσια Γκιάμπι έκανε προσφυγή στο Δικαστήριο του Στέμματος στο Λονδίνο, προσφυγή η οποία όμως έγινε δεκτή μετά την έκταση της ποινής της — πάντως γλίτωσε τουλάχιστον την απέλαση. Παρά τη νίκη της θα πρέπει να λάβουμε υπόψη την τακτική που ακολούθησε η αστυνομία η οποία, ανίκανη να δικαιολογήσει την απέλαση της Γκιάμπι, την χαρακτήρισε "ανεπιθύμητη" μόνο και μόνο γιατί είχε σχέσεις με άλλους "ανεπιθύμητους" (Βρετανούς όμως δυστυχώς για την αστυνομία).

Θα νόμιζε κανείς ότι ζει την φρικαλέα εποχή των μαύρων συνταγματαρχών, αν κατά σύμπτωση διάβαινε "πίσω από τα συρματοπλέγματα" του Κέντρου Εκπαιδευσεως 576 Τ.Π. στο "Αργος Ορεστικό Καστοριάς.

Αν και σε κάθε του "συζήτηση" ο Διοικητής του Τάγματος Αντισυνταγματάρχης Π.Ζ. Κοκκινάκης Κων/νος δεν παραλείπει να τονίζει ότι η προσωπικότητα του ατόμου δεν έχει καμιά σχέση με τη στρατιωτική πειθαρχία.

Πώς όμως μπορεί να συμβαίνει αυτό, όταν τα καφάνια ξαναζούν "παλιές καλές μέρες";

Ένα από παραδειγματάκι από το πλήθος:

Αξιωματικός στην πρωινή αναφορά της 3.1.1984 "διέλυσε", έχει πολύ αδυναμία σε αυτή τη λέξη, ένα στρατιώτη που πριν τρεις μέρες είχε αποπειραθεί να αυτοκτονήσει:

"Μαλάκα Χατζηλαζάρου ζεις ακόμη. Σε πρόλαβαν οι γαμημένοι οι γιατροί και ήρθες πάλι εδώ. Πήγαινε τώρα να αυτοκτονήσεις, αλλά όχι μέσα στο στρατόπεδο. Δεν θέλω εγώ εδώ τέτοιους μπελάδες."

Αυτός ο αξιωματικός έχει πιστέψει ότι ο λόχος του είναι το τσιφλίκι του που νέμεται και κατέχει — Συνεχίζει: Πήγαινε και πνίξου μαλάκα στον Αλιάκμονα, που δόξα τω Θεώ έχει νερό. Τέτοιους μαλάκες σαν εσένα Χατζηλαζάρου δεν τους θέλω στο στρατό, θα τους διαλύσω." Και το σενάριο συμπληρωνόταν με επίθετα που υποδηλώνουν κομπλεξικό χαρακτήρα και άτομο με ανώμαλη σεξουαλικότητα.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στη μονάδα τέσσερις στρατιώτες αποπειράθηκαν να αυτοκτονήσουν με χάπια. Δύο έκαναν χαρακίρι και τότε μόνο τους χορηγήθηκε άδεια.

Κι ένας βι τ α σ μ ό ς ν ό μ ι ο ς. Συνεργασία Υπουργείου Κοινωνικών Υπηρεσιών και Υπουργείου Στρατού: Οι στρατιώτες είναι οι κ λ α σ ι κ ο ί αμοδοτές. Δώσαμε λοιπόν από ένα μπουκάλι αίμα όχι — το τονίζουμε αυτό — όχι για να σώσουμε μια ζωή αλλά για να πάρουμε μια άδεια σύμφωνα με τις βεβαιώσεις των ανωτέρων, αλλά το μόνο που πήραμε ήταν μια πορτοκαλάδα.

Τραγική ειρωνεία και συμβαίνει μόνο σε στρατιώτες.

Οι συνθήκες διαβίωσης στο στρατόπεδο είναι άθλιες. Τα περισσότερα φαγητά ούτε που αγγίζονται από το σύνολο των στρατιωτών.

Ενώ για δέκα ημέρες περίπου τα πιάτα έμεναν άπλυτα λόγω ελλείψεως σαπουνιού.

Όμως κι η δικιά μας στιγμή που θα μιλήσουμε είναι κοντά.

Η Επιτροπή Στρατιωτών του 576 Τ.Π. είμαστε αποφασισμένοι να φτάσουμε στα άκρα.

Θα σπάσουμε την πειθαρχία στο στρατόπεδο πριν σπάσουν τα νεύρα μας.

Θα σμπατόρουμε τους κλειδωτικούς μηχανισμούς τυφλής υποταγής και υποταγής στους ανωτέρους που έχει σαν σκοπό να μας διαβρώσει τη συνείδηση.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ ΣΤΟ 576 Τ.Π.
12/ΜΗΝΗ ΘΗΤΕΙΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΩΝ 576 Τ.Π.
ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ
ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ

ΑΔΕΡΦΙΑ ΣΥΝΤΡΟΦΟΙ

Αυτό το καιρό πιστέψαμε ότι κάτι θα γινόταν με την τύχη μας. Τ' αφεντικά μας αυτή τη φορά με διαφορετικό προσωπείο (Κοινωνικοποίηση) μας έκαναν να πιστέψουμε ότι έφτασε πια ο καιρός για να πάρουμε τη ζωή μας στα χέρια μας. Βλ. Κοινωνικοποίηση Εργατοέμου.

Έτσι για μια άλλη φορά κατόρθωσαν να πνίξουν την οργή των εργαζόμενων και τους ένωσαν κάτω από την ψεύτικη σημαία της Κοινωνικοποίησης. Αυτό ήταν ένα ψέμα που σιγά-σιγά με την πάροδο του χρόνου εξαφανίστηκε. Το ψεύτικο προσωπείο τους έπεσε και τη θέση του πήρε "ΤΟ ΑΦΕΝΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ". ΤΑ ΑΔΕΡΦΙΑ ΜΑΣ οι

εργαζόμενοι το ένωσαν και το νοιώθουν καθημερινά τώρα πια, ότι έχουν ΠΡΟΔΩΘΕΙ και κάθε μέρα που περνάει το αισθάνονται πιο πολύ ΟΤΙ ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΛΛΑΞΕΙ, η κατάσταση είναι η ΙΔΙΑ. Ακόμα, ΑΥΤΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΟΤΙ ΟΙ ΑΛΛΟΙ ΕΙΝΑΙ Τ' ΑΦΕΝΤΙΚΑ.

Χαρτοκατασκευάσαν ακόμη μια φορά ψευδαισθήσεις και όνειρα που θα κρύψουν από τα μάτια μας της εκμετάλλευσής τους τα σχέδια.

Εμείς όμως ξέρουμε ότι των αφεντικών το χαμόγελο κρύβει ΠΑΝΤΑ μια σφαίρα για τα πληγωμένα κορμιά μας.

Εμάς τους πληγωμένους που το σύστημα τόσο καιρό προσπαθεί να μας βάλει το δικό του σύστημα απεπανάστασης.

Δεν δεχόμαστε πια να εξακολουθήσουμε το γελοίο παιχνίδι της ψεύτικης ικανοποίησης που θέλουν να μας προσφέρουν.

Με ώρες χαμένες σε καφετέριες, χρόνια σκλαβιάς σε ΦΑΜΠΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ. Αγωνίες καθημερινές μπροστά στη θέα της υλικής εξαθλίωσης και πνευματικής πείνας: (Ναρκοτικά κάθε είδους, Τηλεόραση, Εφημερίδα κλπ) Μια ζωή χαμένη, μια ζωή αναλωμένη για χαρτιά (ΛΕΦΤΑ) χωρίς νόημα.

Το ψεύτικο όμως όραμα της τεχνητής απόλαυσης τελείωσε.

ΔΕΝ ΘΑ ΕΙΜΑΣΤΕ ΠΟΤΕ ΠΙΑ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΙ ΑΝ ΔΕΝ ΠΑΡΟΥΜΕ ΤΕΛΕΙΩΤΙΚΑ ΤΙΣ ΤΥΧΕΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΜΑΣ.

Γνωρίζουμε ότι η συνείδηση του Κράτους έχει περάσει μέσα σας και έχει γίνει Φύση σας. Συντηρώντας τη δύναμη της εξουσίας απαντάτε εύκολα, έχοντας την εντύπωση πως ριχνόντας στην Ελλάδα λόγια χωρίς κριτική και ψευτοαναλύσεις για ιδέες και αλήθειες που ποτέ δεν σας άγγιξαν ξεκαθαρίσατε με μας που ποτέ δεν είδατε το αληθινό μας πρόσωπο.

Είναι φανερός πια ο ρόλος που παίζουν όλοι οι εκπολιτιστικοί σύλλογοι, που καθημερινά απλώνουν τα πλοκάμια του συστήματος τους προσπαθώντας να βάλουν μέσα στα καλούπια τους ότι ελεύθερο και αγνό ξεκινάει από τον κόσμο, σβήνοντας την ατομικότητα και ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου κάτω από τον αναγκαστικό μαζικό τρόπο σκέψης.

Γενικά σήμερα έχουν παρεξηγηθεί και διαστρεβλωθεί οι έννοιες ό- πωσ, ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ, ΑΝΑΡΧΙΑ, ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΔΡΑΣΗΣ. Νοιώθουμε υποχρεωμένοι να σας κοινοποιήσουμε την ταυτότητά μας, που σαν ταυτότητα αναρχικών ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ καταχρηστικά από διάφορους "Επαναστάτες".

Οφείλουμε ΝΑ ΔΙΑΧΩΡΙΣΟΥΜΕ ΤΗ ΘΕΣΗ ΜΑΣ από τους παθιασμένους βιτρινοσπάστες, διάφορους τραμπούκους, περιθωριακούς, τους φρατικούς φιλάθλους των Προσοφαιρικών ομάδων, τους Νεολόγους Φιλελεύθερους που περιφρονούν τους εργαζόμενους βλέποντάς τους σαν αυτό που καταναγκαστικά και εκβιαστικά είναι, ΜΙΣΘΩΤΟΙ ΣΚΛΑΒΟΙ και όχι σαν αυτό που μπορούν να είναι, ΚΥΡΙΟΙ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥΣ.

Αντί η ομαδοποίηση που ονειρευόμαστε να στηρίζεται στην αυτονομία και στον αυθορμητισμό του καθένα μας μακριά από κάθε ιεραρχία, στηρίζεται σήμερα σε έναν αρτηροσκληρωμένο τρόπο σκέψης που εξυπηρετεί τις ανάγκες ΑΥΤΩΝ ΠΟΥ σβήνουν καθημερινά τη δημιουργική μας ελευθερία και τις ματωμένες προσπάθειές μας να ανοίξουμε δρόμους μέσα από τις σιδερόφρακτες φυλακές τους.

Εμείς υποστηρίζουμε την ελεύθερη αυτοοργάνωση των ανθρώπων και μαζική εισβολή τους στην πολιτική και κοινωνική ζωή. Αυτό στηρίζεται στην αρχή της ΑΝΕΜΠΟΔΙΣΤΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΗΣ συμμετοχής του καθένα στη λήψη των αποφάσεων και πάνω στην αρχή ΤΗΣ ΡΙΖΙΚΗΣ ΑΡΝΗΣΗΣ ΚΑΘΕ ΔΙΑΧΩΡΙΣΜΕΝΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ. Δηλ. στην ΚΑΘΙΕΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΚΑΘΑΡΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ.

Στόχος μας δεν είναι η τέλεια Κοινωνία γιατί τελειότητα σημαίνει στασιμότητα και κάθε στάσιμο είναι αφύσικο. Εμείς όμως δεν μιλάμε για μια αφύσικη και απραγματοποίητη κοινωνία με τέλειους ανθρώπους, αλλά για μια κοινωνία από ανθρώπους με συνείδηση Υπευθυνότητας και αίσθημα όπου η αίσθηση της αλληλοκατανόησης μας οδηγεί σε ένα δρόμο ελευθερίας. Στόχος μας είναι η Κοινωνία που αποσκοπεί στην επανακαθίδρυση της ανθρωπιάς. Αυτής της ανθρωπιάς που χάνεται μέρα τη μέρα, και ξεζουμίζεται από τα απάνθρωπα χέρια τους.

Την ανθρωπιά μας νοιώσαμε να σβήνει λεπτό-λεπτό. Το σχέδιό μας, απορροπιούνταν και νέκρωναν. Τα φερά μας αδύνατα και φοβισμένα ώσπου ήρθε και φώλιασε μέσα μας.

Τ' ΟΝΕΙΡΟ ΜΙΑΣ ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΩΗΣ

ΜΙΑΣ ΣΧΕΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗΣ
ώπου γκρεμίστηκαν οι φράχτες ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ-ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ
ΕΓΩΙΣΜΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ.

Γιαυτό η καταπίεσή τους σήμερα ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ να μας αγγίξει ούτε να μας συντρίψει: ΜΕΤΑΤΡΕΠΕΤΑΙ σε ελεύθερη συλλογική σχέση όπου τα λάθη μικραίνουν στην αλληλοκατανόηση, στην ολοκληρωμένη επικοινωνία που ξεκινάει από την ιδιαιτερότητα του καθένα και καταλήγει στην ΟΜΑΔΙΚΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΔΡΑΣΗ.

Δεν ξεχνάμε ότι είμαστε της γης οι κολασμένοι' δεν ξεχνάμε ότι καθημερινά προσφέρουμε τον εαυτό μας, το χρόνο μας, τις επιθυμίες μας θυσία στο βωμό της απεριόριστης συσσώρευσης του κεφαλαίου. Δεν ξεχνάμε ότι καθημερινά σερνόμεστε καταναγκαστικά στα σφαγεία της παραγωγής για να μπορεί το ενωμένο παγκόσμιο κεφάλαιο να συνεχίζει την απάνθρωπη παραγωγή του και να μεγαλώνει παράλογα με ξέφρενη ταχύτητα και ατέλεωτη απληστία προς το άπειρο. Να καταβροχθίζει τον πλανήτη γη και να τον ξερνάει σε εμπορεύσιμα ανταλλάγματα κομμάτια ή σε βλαβερά και άχρηστα εμπορεύματα (βλέπε πολεμικοί εξοπλισμοί, υπερπαραγωγή — άχρηστα υλικά προϊόντα για τις βιτρίνες του κεφαλαίου).

Εμείς οι αναρχικοί θα συνεχίζουμε να παλεύουμε ενάντια σε κάθε μορφή υποδούλωσης και θα σταματήσουμε τη στιγμή που σ' όλο τον πλανήτη δεν θα υπάρχει ούτε ένας σκλάβος ούτε ένας καταπιεσμένος, ούτε ένας δυστυχισμένος.

ΟΥΤΕ ΔΟΥΛΟΙ ΟΥΤΕ ΑΦΕΝΤΙΚΑ
ΚΑΤΩ Η ΜΙΣΘΩΤΗ ΣΚΛΑΒΙΑ

ΑΝΑΡΧΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΛΙΜΝΗΣ—ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ

εν αρχη...

Το Α σε κύκλο είναι τόσο γνωστό κι αναγνωρισμένο που θεωρείται σαν ένα παραδοσιακό αναρχικό σύμβολο που υπήρχε από ανέκαθεν. Στην πραγματικότητα, είναι νιόφερτο στην ελευθεριακή εικονογραφία. Το Α σε κύκλο γεννήθηκε το 1964.

Τον Απρίλη του 1964 μια πρόταση για ένα γραφικό σύμβολο του αναρχισμού εμφανίστηκε στο εσωτερικό δελτίο της Ελευθεριακής Νεολοαίας (νεολοαία της Γαλλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας).

Τι νόημα είχε αυτή η πρόταση;

Υπήρχαν δυο βασικοί λόγοι: 1) να βρεθεί ένα απλό γραφικό σύμβολο που θα περιόριζε στο μίνιμουμ το χρόνο που χρειαζόταν για να γραφτούν συνθήματα στους τοίχους και 2) ένα σύμβολο γενικού χαρακτήρα που θα μπορούσε να υιοθετηθεί από κάθε είδους αναρχικούς.

Γιατί το Α κεφαλαίο σε κύκλο; Πιθανόν να προήλθε απ' το αντιμιλιταριστικό σύμβολο. Το "πυρουνοειδές" σύμβολο της CND (Εκστρατεία για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό) αντικαταστάθηκε με το αρχικό γράμμα της λέξης αναρχία (σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες).

"Το σύμβολο που προτείνουμε", έγραψε η "Ελευθεριακή Νεολοαία" "πληρεί αυτά τα κριτήρια". Ο σταθερός συσχετισμός του με τη γραπτή αναρχική προπαγάνδα θα κατέληγε σιγά-σιγά να φέρνει στο νου από μόνο του την ιδέα του αναρχισμού.

Αυτή η πρόταση δεν υιοθετήθηκε. Αλλά στα 1966, οι νεαροί αναρχικοί της ομάδας Σ δ κ κ ο κ α ι Β α ν ζ έ τ τ ι στο Μιλάνο ξανακαταπίωστηκαν με το σύμβολο. Απ' τα 1966 ως τα 1968 φαίνεται ότι το σύμβολο αυτό χρησιμοποιήθηκε μόνο στο Μιλάνο. Κατόπιν, μετά τις εκρήξεις του Μάη 1968, η χρήση του Α σε κύκλο άρχισε να γενικεύεται. Εξάχθηκε ξανά στο Παρίσι όπου εμφανίστηκε σε τοίχους, αφίσες και σημαίες κι από κει άρχισε να χρησιμοποιείται σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Γιατί χρησιμοποιήθηκε τόσο πλατιά; Η μεγάλη απλότητα κι αμεσότητα έκανε το Α ένα ισχυρό γραφικό σύμβολο κι έτσι αυτό συνδέθηκε μ' ένα "καινούργιο" νεανικό κίνημα που εξαπλωνόταν γρήγορα και χρειαζόταν ένα ενιαίο σύμβολο. Ελλείπει οποιουδήποτε αναρχικού συμβόλου σε διεθνές επίπεδο, κι αντιμετώπιζε με ανεπαρκή εθνικά ή τοπικά σύμβολα, το Α σε κύκλο "επιβλήθηκε", χωρίς να γίνει επίσημα δεκτή η χρήση του από οποιαδήποτε ομοσπονδία ή ομάδα.

ΠΡΟΣ ΟΛΟΥΣ Η ΚΡΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ

Μετά την ποινική δίωξη σε βάρος μου από τον πρώην δικαστή των Μ.Ε.Α. Μιχάλη Γεωργακάκη και τη Γενική Ασφάλεια Αθηνών (για προκήρυξη μου που μοιράστηκε στη συνουσία συμπάραστασης στον τότε απεργό πείνας και κρατούμενο Φώτη Δανάτο, στις 19.7.83, στα Προπύλαια), τις τελευταίες μέρες έγινα στόχος και άλλων διώξεων με πρωταγωνιστή φυσικά τη Γενική Ασφάλεια Αθηνών που με θέλει πάντα αναλήπτη και υπεύθυνο οποιουδήποτε έντυπου υλικού έχει κυκλοφορήσει ή κυκλοφορεί στο χώρο των αντιεξουσιαστών.

Έτσι, κατηγορούμαι: α) για προκήρυξη μου που στην πρώτη παράγραφο διαμαρτύρεται για τις αυτοκτονίες των στρατιωτών και στη δεύτερη καταγγέλλει τη φυλάκιση των Γ. Λογγοβίτη, Κ. Μοίρα και Φ. Δανάτου για την τότε διαδήλωση τον Μάρτη του '82 στον Πειραιά κατά της αστυνομικής βίας, β) για προκήρυξη συμπάραστασης στον τότε κρατούμενο απεργό πείνας Φ. Δανάτο, καταδικασμένο τότε για τις βόμβες μολδτωφ που ρίχτηκαν στο υποκατάστημα της Ιονικής και Λαϊκής Τράπεζας, στις 19.5.82, στη γωνία Σόλωνος και Ιπποκράτους. Η προκήρυξη αυτή δεν είναι γραμμένη από εμένα, γ) για 3 αφίσες και 2 προκηρύξεις. Οι προκηρύξεις και οι 2 από τις 3 αφίσες δεν έχουν καμιά σχέση με εμένα — όταν σχέση εννοείται: γράψιμο, τύπωμα, έκδοση, μοίρασμα, τοιχοκόλληση — και αναφέρονται στην πάντα ίδια υπόθεση των Μοίρα, Δανάτου και Λογγοβίτη το καλοκαίρι του '83. Μόνο η μία αφίσα είναι γραμμένη από εμένα και έχει την υπογραφή μου — αφίσα που κάλεσε σε συγκέντρωση στα Προπύλαια, στις 6 Μάη του '83 — και αυτήν μόνο θα υποστηρίξω.

Μετά τις τελευταίες αυτές 3 ποινικές διώξεις και μελλοντικές δίκες, είμαι αναγκασμένος να δηλώσω σε όλους πως: α) δεν είμαι κανενός χώρου ή ομάδας ή επιτροπής ο "απολογητής", ο "ηγέτης", ο "ηθικός αυτουργός" ή ο "παρακινήτης". Εικόνα που έχουν για εμένα οι αρχές και οι υπηρεσίες της. Είμαι όπως όλοι εκείνοι που ενεργοποιούνται επάνω στα κοινωνικά προβλήματα, όπως όλοι εκείνοι που εκφράζονται με τον ίδιο τρόπο, στον ίδιο χώρο.

Η διαρκής αυτή εικόνα μυθοποίησής μου από όποιους και εάν προέρχεται προτρέπει και συντηρεί την καταστολή μου. Η συνεχής ποινικοποίηση των αντιεξουσιαστικών ιδεών και κοινωνικών αγώνων στην Ελλάδα καθώς και η λογοκρισία της έκφρασης, δεν πρέπει να αφήσουν αδιάφορους όλους αυτούς που χρόνια τώρα αγωνίζονται για μια Κοινωνία που δεν θα είναι φυλακή, για μια Κοινωνία όπου ο στρατός, η αστυνομία, τα δικαστήρια και ότι ισοπεδώνει την ανθρώπινη ελευθερία δεν θα έχουν καμιά θέση. Στη χώρα των "ιδεών" και της "αμφισβήτησης" που θέλει να διατυμπανίζει ο Παπανδρέου και η ακολουθία του (Δροσογιάννης, Σκουλαρίκης, Μπασινάκης, Τζανάκης, Μαγκάκης κ.ά.) η καθημερινή κρατική βία και η αυθαρεσία της Ασφάλειας που συσσωρεύονται σε αυτοκτονίες φαντάρων και κρατούμενων, σε βασανισμούς τοξικομανών, σε ξυλοδαρμούς διαδηλωτών, είναι ότι καλύτερο για να τους διαφεύσει. Η κατάλληλη απάντηση θα είναι η ουσιαστική παρέμβαση στα κοινωνικά προβλήματα, η δημιουργική αντιπαράθεση και αντίσταση στην Κρατική τρομοκρατία που εκφράζεται μέσα από τους μηχανισμούς της και τη δικαιοσύνη της και η συμπάρασταση και αλληλεγγύη σε όλους αυτούς τους ανθρώπους που διώκονται γιατί απαιτήσαν την ίδια τους τη Ζωή εδώ και τώρα.

Παράλληλα προειδοποιώ για πρόσθετες διώξεις εναντίον μου στο μέλλον.

Παπαδόπουλος Παναγιώτης
(Καίν ο Εγκληματίας και το άσπρο ποντίκι του)

Αθήνα Φλεβόρη '84

Τα νέα σύνορα του Ρήγκαν

Νικαράγουα, Γρενάδα, Λίβανος: τρεις χώρες στις οποίες επεμβήκανε τον τελευταίο καιρό τα αμερικάνικα στρατεύματα. Ωστόσο, δεν είναι μεμονωμένες περιπτώσεις. Αποτελούν μόνο την αιχμή του παγόβουνου του αμερικάνικου ιμπεριαλισμού, του επεμβατισμού (που ακόμα εμφανίζεται με ταμφισισμένους) που χαρακτηρίζει την εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης Ρήγκαν.

Αλλά ας προσέξουμε να μη στρέψουμε αποκλειστικά την προσοχή μας στο πρόσωπο του Ρήγκαν. Πίσω απ' αυτόν (καλύτερα διαμέσου αυτού) κινούνται τα συμφέροντα ενός ολόκληρου πολιτικο-οικονομικο-στρατιωτικού συστήματος, που ξεπερνάει τη μεμονωμένη προσωπικότητα για να εμπλέξει ολόκληρο το αμερικάνικο σύστημα. Και δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι και κάτω απ' τις προηγούμενες κυβερνήσεις η εξωτερική πολιτική των ΗΠΑ δεν ήταν ουσιαστικά τόσο διαφορετική. Αυτά υπογραμμίζει ο Νόαμ Τσόμσκυ, καθηγητής γλωσσολογίας στο MIT (Βοστώνη), βαθύς γνώστης του αμερικάνικου στρατιωτικο-βιομηχανικού συστήματος και μέγας πολέμιός του. Συγγραφέας πολλών βιβλίων και δοκιμίων (μεταξύ των οποίων το κλασικό πια "Οι Νέοι Μανδρινίνοι"), ο Τσόμσκυ υπήρξε η κορυφαία προσωπικότητα του μεγάλου κινήματος που ανατάχθηκε στην αμερικάνικη επέμβαση στο Βιετνάμ και που συνέχισε ακαταπόνητα να καταγγέλλει τα τελευταία χρόνια τις ιμπεριαλιστικές δολοπλοκίες των διάφορων κυβερνήσεων που διαδέχονταν η μια την άλλη στο Λευκό Οίκο. Πολιτικά ο Τσόμσκυ είναι στέλεχος της ριζοσπαστικής ελευθεριακής κι αντιεξουσιαστικής αριστεράς ("ένας συνοδοιπόρος των αναρχικών" όπως χαρακτήρισε κάποτε τον εαυτό του).

Του ζητήσαμε να μας δώσει ένα συνοπτικό περίγραμμα της αμερικάνικης εξωτερικής πολιτικής, αμέσως μετά την επιχείρησή της Γρενάδα.

Για να κατανοήσουμε την εξωτερική πολιτική της κυβέρνησης Ρήγκαν, θα πρέπει να ξεκινήσουμε απ' την εσωτερική πολιτική που έχει βασικά 2 κύρια σκέλη:

1. Τη μεταφορά του πλούτου απ' τους φτωχούς στους πλούσιους διαμέσου της περικοπής των προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας, των φορολογικών μέτρων κλπ.
2. Τη σημαντική αύξηση του κρατικού επεμβατισμού στην οικονομία. Δοσμέντων των ιδιαίτερων θεσμικών δομών των ΗΠΑ, το κράτος δεν επεμβαίνει στην οικονομία συντονίζοντάς την άμεσα ή έμμεσα, διαμέσου μιας πολιτικής βιομηχανικού προγραμματισμού, αλλά κυρίως δημιουργώντας μια παραγωγική αγορά, εγγυημένη απ' το κράτος, που είναι ένα τέχνασμα το οποίο ελάχιστη σχέση έχει με τον τρόπο λειτουργίας του ιδιωτικού κεφάλαιου. Για ευνόητους λόγους αυτό το πρόγραμμα υλοποιείται διαμέσου του στρατιωτικού συστήματος, με τη βοήθεια του οποίου το κράτος χρηματοδοτεί την έρευνα, την ανάπτυξη και την παραγωγή των προηγμένων τεχνολο-

γιών, που είναι οι κύριοι συντελεστές προώθησης της αμερικάνικης βιομηχανίας.

Στην τελευταία περίοδο της κυβέρνησης Κάρτερ προωθήθηκαν προτάσεις για περικοπές στα κοινωνικά προγράμματα κι αυξήσεις των στρατιωτικών κονδυλίων. Παράλληλα, έγινε εκμετάλλευση της Σοβιετικής εισβολής στο Αφγανιστάν και της κρίσης αναφορικά με την υπόθεση των ομήρων στο Ιράν, ώστε να εξασφαλιστεί η λαϊκή υποστήριξη. Ο Ρήγκαν κληρονόμησε κι επέκτεινε σημαντικά αυτά τα σχέδια. Η περίπτωση είναι κλασική.

Μεταπολεμικά, υπήρξαν 3 περίοδοι μεγάλης αύξησης της στρατικοποίησης της οικονομίας: 1950, 1960, 1981. Σε καμιά περίπτωση δε συνέβηκε κάποια αξιόλογη μεταβολή στο διεθνές κλίμα, σ' όλες όμως τις περιπτώσεις υπήρχε το πρόβλημα "αφύπνισης" της χώρας, όπως έλεγαν οι Κεννεντιοί ιδεολόγοι: οι διεθνείς κρίσεις σκηνοθετήθηκαν κι έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης με τέτοιο τρόπο ώστε να δι-

καιολογηθεί η όλη διαδικασία. Στην ουσία τους, είτε η εξωτερική είτε η εσωτερική πολιτική του Ρήγκαν, θυμίζουν πάρα πολύ την πολιτική του Κένεντυ.

Όσο ο κοσμάκης θα πληρώνει κατ' αυτό τον τρόπο τα έξοδα της "επιταχυνόμενης κι αναδιαρθρωνόμενης" βιομηχανοποίησης, θα πρέπει πρώτα να τρομοκρατηθεί για τα καλά: να γιατί τα εσωτερικά προγράμματα εναρμονίζονται φυσιολογικά με τον παράγοντα της αναμέτρησης με την εχθρική υπερδύναμη. Σε μια εσωτερική στρατικοποίηση αντιστοιχεί, συνακόλουθα, μια πιο επιθετική εξωτερική πολιτική: αύξηση των αντεπανάστασεων, αναστρεπτικά εγχειρήματα, αιματηρές συγκρούσεις κλπ. Είναι κλασική περίπτωση για τις ΗΠΑ κι όχι μόνο γι' αυτές.

Η πρώτη εξωτερική κρίση του Ρήγκαν ήταν το ΕΛ Σαλβαντόρ. Ο Κάρτερ είχε αντιμετωπίσει το τοπικό πρόβλημα: βοήθησε τους ντόπιους γκάνγκστερ που κατείχαν την εξουσία, υποστηριζόμενοι απ' τις

ΗΠΑ, να τρομοκρατήσουν τον πληθυσμό, έναντι υποτιθέμενων μεταρρυθμίσεων, ώσπου να πετύχουν την υποταγή του. Ο Ρήγκαν ακολούθησε το ίδιο πρόγραμμα αυξάνοντας τη ρητορική του: η σφαγή των αγροτών στο Σαλβαντόρ ανταπροσώπει την άμυνα των ΗΠΑ ενάντια στην "Αυτοκρατορία του Κακού", που προσπαθεί να κατακτήσει τον κόσμο. Ενώ ο Κάρτερ είχε κάνει κάποιες απόπειρες για να βοηθήσει ομάδες κερδοσκοπών της κυβέρνησης συνασπισμού της Νικαράγουα, ο Ρήγκαν κινήθηκε αμέσως εναντίον της Νικαράγουα, χρησιμοποιώντας σώματα μισοφόρων που είχαν οργανωθεί στις ΗΠΑ, οι περισσότεροι απ' τους οποίους ήταν πρώην εθνοφρουροί του Σουμόζα. Είναι κατάφωρη η πρόθεση ν' αναγκάσει τους σαντινιστές να υιοθετήσουν πιο αυταρχικά μέτρα, να ζητήσουν τη βοήθεια των Σοβιετικών και των Κουβανών, οπότε οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να προβούν σε αποκλεισμό ή και να εισβάλλουν κατευθείαν στη Νικαράγουα, φθάνοντας ίσως ακόμα και σε μια αναμέτρηση ανάλογη μ' εκείνη της κρίσης των πυραύλων της Κούβας.

Στο μεταξύ, ο Ρήγκαν προσπάθησε με το έτσι θέλω ν' ανοίξει άλλα μέτωπα με τη Ρωσία. Κυκλοφόρησαν παράλογες φήμες για Λίβυους εκτελεστές που περιφέρονταν στην Ουάσινγκτον για να δολοφονήσουν τον Ρήγκαν, εν όψει μιας εισβολής της Λιβύης στο Σουδάν και πάει λέγοντας. Μόνο οι θαρραλέοι κι ευέλκτικοι στρατιωτικοί ελιγμοί των ΗΠΑ θα μπορούσαν ν' αποτρέψουν παρόμοιες καταστροφές... ο Κάρτερ είχε προσπαθήσει να υπονομεύσει το καθεστώς Μπίσσιπ στη Γρενάδα με οικονομικές πιέσεις, ενώ ο Ρήγκαν έσπευσε αμέσως, το 1981, να προετοιμάσει την εισβολή με στρατιωτικές ασκήσεις πλατιά κλίμακας στην Καραϊβική, που στρέφονταν καθαρά ενάντια στη Γρενάδα. Στη Μ. Ανατολή ο Ρήγκαν υποστήριξε την Ισραηλινή εισβολή σ' ολόκληρο το Λίβανο, συμπεριλαμβανόμενης και της Δ. Βυρηντού. Κατόπιν τούτου, οι ΗΠΑ κατάφεραν να κλειστεί συμφωνία ειρήνης, μεταξύ Λιβανού και Ισραήλ η οποία αφήνει το Ν. Λίβανο κάτω απ' τον άμεσο έλεγχο του Ισραήλ και που η Λιβανική κυβέρνηση — στηριζόμενη στη ισραηλινά κανόνια — αναγκάστηκε ν' αποδεχθεί. Το σύμφωνο, προφανώς, αποκλείει τη Συρία και, στην πραγματικότητα, σχεδιάστηκε έτσι ώστε να εξασφαλίσει τη μη συναίνεσή της, οπότε να μπορεί να υπάρξει μια νέα αναμέτρηση με το "Μεγάλο Σατανά", για να δανειστούμε μια χαρακτηριστική φράση του Χαμεϊνί.

Αν οι ΗΠΑ ήθελαν πραγματικά να ενδιαφερθούν για την ειρήνη στο Λίβανο, θα είχαν ζητήσει απ' το Ισραήλ την άνευ όρων αποχώρησή του, όπως είχε απαιτήσει το Συμβούλιο Ασφαλείας του ΟΗΕ (με την υποκριτική συγκατάθεση των ΗΠΑ), κι απ' τη Συρία ν' αποσυρθεί σύμφωνα με το πρόγραμμα του καλοκαιριού του 1982: μια δυνατότητα που τερπιλίστηκε απ' την ισραηλινή εισβολή στο Λίβανο και που θα ήταν ίσως ένας παράγοντας που θα μπορούσε να ληφθεί υπόψη στα σχέδια που έγιναν την περίοδο της εισβολής. Οι ΗΠΑ θα μπορούσαν να είχαν

προκαλέσει στις συνομιλίες και τη Σοβιετική Ένωση, όπως είχε ζητήσει η φιλαμερικάνικη κυβέρνηση Τζεμαγέλ. Κάτι τέτοιο πιθανότατα θα μπορούσε να στεφθεί μ' επιτυχία, αλλά οι ΗΠΑ προτίμησαν τα πλεονεκτήματα της ένοπλης αναμέτρησης με τους Ρώσους και τους "φίλους" τους, ενώ προετοιμάζουν το σκηνικό για τη διχοτόμηση του Λιβανού μεταξύ Ισραηλινών και Σύριων, πράγμα που θα οδηγήσει πιθανότατα σε μια νέα σύρραξη.

Το πραξικόπημα κι η σφαγή στη Γρενάδα έδωσαν την αφορμή για τη σχεδιασμένη από καιρό εισβολή, μια ακόμα περίπτωση άμυνας ενάντια στο "Μεγάλο Σατανά". Σημαντική υπήρξε η συνεισφορά των σύγχρονων προπαγανδιστικών συστημάτων, γιατί όλα τους αυξήτησαν σοβαρά και κατέληξαν να πιστέψουν την "απειλή" που αποτελούσε για τις ΗΠΑ η ανερχόμενη "υπερδύναμη" της Γρενάδα. Πράγματι, η "απελευθέρωση" έγινε γενικά δεκτή μ' ενθουσιασμό στις ΗΠΑ: είναι ανώφελο να υπενθυμίσουμε ότι ο Χίτλερ ήταν ο πιο δημοφιλής ηγέτης στη Γερμανική ιστορία όσο πετύχαινε νίκες με χαμηλό κόστος.

Το μεγαλύτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζει κάθε αμερικάνικη κυβέρνηση είναι το ξεπερασμένο του λεγόμενου "βιετναμέζικου σύνδρομου": μια επικίνδυνη αρρώστια που πρόσβαλε το μεγαλύτερο μέρος του αμερικάνικου πληθυσμού στην τελευταία περίοδο του πολέμου του Βιετνάμ κι έχει σαν συμπτώματα την απέχθεια για τις σφα-

γές και τις επιδρομές, τη συμπάθεια για όσους πληθυσμούς υποφέρουν και κακοποιούνται. Πάντως έγιναν διάφορες απόπειρες θεραπείας με ποικίλα αποτελέσματα. Η επιστροφή στην εσωτερική στρατικοποίηση και στην επιθετική - υπονομευτική εξωτερική πολιτική αλά Κένεντυ, είναι η απόδειξη ότι το κράτος κατάφερε να περιορίσει τα εμπόδια που πρόβαλε ο πληθυσμός στο δρόμο του για την εκπλήρωση των ουσιαστικών του λειτουργιών. Παρόλο αυτό η μάχη δεν έχει ακόμα κερδηθεί.

Απέναντι σ' αυτό τον τύπο πολιτικής υπάρχει σήμερα μεγαλύτερη εσωτερική αντιπολίτευση απ' όση υπήρχε 20 χρόνια νωρίτερα κι ακόμα πιο παλιά, κι οι υπερδυνάμεις αύξησαν σε απόλυτο βαθμό τη δύναμή τους, ενώ έχασαν κι οι δυο κατά ένα μέρος τη δυνατότητα ελέγχου και καταστολής. Επιπλέον υπάρχουν κι άλλοι παράγοντες όπως η ανάπτυξη της καταστροφικής τεχνολογίας η οποία έχει πια φθάσει σε τέτοιο σημείο που πέρα απ' αυτό μια αναμέτρηση δεν μπορεί να σημαίνει άλλο απ' την ολοκληρωτική καταστροφή. Είναι αναγκαία μια γερή δόση αισιοδοξίας για να υποθέσουμε ότι η νοσηρότητα του σύγχρονου πολιτισμού θα εξαφανιστεί προτού τερματιστεί το ανθρώπινο πείραμα.

Νόαμ Τσόμακ

(Το άρθρο αυτό είναι παρμένο απ' το περιοδικό Rivista Anarchica).

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΗΛΙΑΚΟΙ

ΔΟΥΦΟΡΟΙ

Η ιστορία πάντα είχε και έχει σαν αρχή της το μύθο. Εν προκειμένω η ιστορία γράφει, ότι οι άνθρωποι αυτής της χώρας κάποτε ήταν φοβερά αγνοί και υπερήφανοι, με λυγερή κορμιοστασιά.

Ήταν σχεδόν αυτόφωτοι.

Ζούσαν απλά χωρίς πολυτέλειες και κατευθυνόμενος ανταγωνισμούς, ώσπου εμφανίστηκαν οι πλοισί του ήλιου.

Τους αλμπάνισαν, τους φέστισσαν και τελικά τους κατάφεραν. Υπέγραψαν να φωτίζονται απ' τον ήλιο και να σταματήσουν την αυτόχθονη παραγωγή.

Θα είχαν έτσι περισσότερη ενέργεια αρίστης ποιότητας και το κυριότερο, θα έστρεφαν το απασχολούμενο πληθυσμιακό δυναμικό τους σε προσφορότερους τομείς.

Οι συντελεστές της συμφωνίας εκείνης, άλλοτε χαρακτηρίστηκαν αντιδραστικοί, άλλοτε γνήσιοι πατριώτες και τελικά εθνικά κεφάλαια εγγυημένης διεθνούς αξίας.

Με την πάροδο των ετών η πολιτική εξέλιξη δημιούργησε νέα ήθη. Ο βιασμός της πραγματικότητας απ' το μύθο θεωρείται πια φυσιολογικό γεγονός, ενώ ο ερωτικός βιασμός προκαλεί μαζική υστερία και τιμωρείται χωρίς έλεος.

Εκτός από τα ήθη, επήλθε και βιολογική διαμαρτία.

Οι σημερινοί κάτοικοι έχουν τα άνω και κάτω άκρα ατροφικά και το σώμα τους έχει μια κλίση προς τα μπρος περίπου 30°.

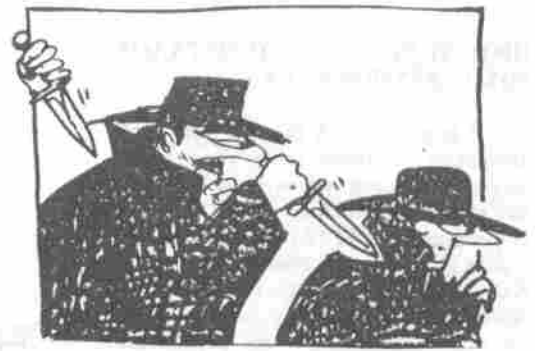
Το κεφάλι επιμηκύνθηκε και σχηματικά μοιάζει με χωνί γραμμοφώνου. Όμως, βαστάνε γερά τις ποραδόσεις και δεν τους λείπουν τα ιδανικά κι οι ιδεολογίες.

Δεν ξεχνάνε να παλεύουν με τις μηχανές κι ας χάνουν συνεχώς αίμα. Δεν τους διαφεύγει να ζητάνε στις συγκεντρώσεις τους και στα συλλαλητήρια απ' τον ήλιο, να ρίχνει πιο πολλή ενέργεια και κυρίως επιμένουν στον δίκαιο καταμερισμό της ακτινοβολίας του περίπου 7 προς 10 με το γειτονικό δορυφόρο.

Μέσα στο πλήθος των επιγόνων ξεχωρίζουν ελάχιστοι που αποκαλούνται ηλιολόγοι. Αυτοί λατρεύονται σαν θεοί. Είναι πυχυϊόχοι, βουτυρόπλαστοι, συνήθως αυγοκέφαλοι, με ισχυρή ακτινοβολία και φοβερή καταποσούνη.

Οι κάτοικοι όλων των πόλεων αφού ακούσουν τα σχέδια τους, που υπόσχονται τον πλήρη έλεγχο των ηλιακών βάσεων με ή χωρίς χρονοδιαγράμματα, με φημολογούμενες ολικές και μακρόχρονες εκλεί-

Τα οικεία κακά

Αναρχικές ομάδες. Αναρχικές συσπειρώσεις. Κάτι σαν τον ψεύτικο κόσμο των ναρκωτικών. Ανούσιες συζητήσεις για την ικανοποίηση "επαναστατικών συνειδησών". Κάτι σαν θεατρική παράσταση. Φίλοι την πατήσαμε. Κάποτε μίζερα ανοργάνωτοι σε μπουλουκία, σήμερα μίζερα οργανωμένοι σε "ομάδες" και "συσπειρώσεις".

Η επιβίωση συνεχίζει να κατέχει τη θέση της ζωής. Η καθημερινή αλλοτρίωση και κατάντια παραμένουν και συγχρόνως συντηρούνται από εμάς τους ίδιους. Το άγχος και η απελπισία μας φροντίζουν. Η λάσπη του θεάματος κοντεύει να μας καλύψει. Γιατί όλα αυτά; Διότι αντί για τον συνεχή προβληματισμό, σκέψη και αμφισβήτηση, αντί για τις απαραίτητες ζυμώσεις και σχέσεις μεταξύ μας, αντί για την συνεχή δημιουργική αυτοκριτική, προβάδουμε τις διάφορες αλλοτριωτικές μάσκες που μας πλασάρει το εμπορευματικό σύστημα, και αφήνουμε αμαχητί τον χωρόχρονό μας να προκαθορίζεται και να προγραμματίζεται απ' αυτό. Δεχόμαστε παθητικά τις ψευδαισθήσεις που μας προσφέρει στη θέση των γνήσιων βιωμάτων. Δεχόμαστε την αποξένωση, τις ψεύτικες και συμβατικές (απολίτικες) σχέσεις που μας ζώνουν, αντί για τις πραγματικές, συντροφικές και αλληλέγγυες ανθρώπινες σχέσεις. Και πάνω απ' όλα δεχόμαστε τους θεαματικούς ρόλους του "επαναστάτη", του "καλασμένου" και του "προλετάριου" που μας προσφέρονται και συνειδητά τους καταναλώνουμε. Έτσι λοιπόν φτάνουμε στο σημείο να κοροϊδεύουμε τον εαυτό μας, να κρυβόμαστε πίσω απ' το δάχτυλό μας και να παίζουμε λεπτό με λεπτό κλεφτοπόλεμο με τον εφιάλητη που λέγεται συμβιβασμός και απογοήτευση. Χωρίς αισθησιακή νοημοσύνη και χωρίς κανένα σχεδόν θεωρητικό ξεκαθάρισμα, έχουμε ανάγει τις σκέψεις, τα πάθη και τις αισθήσεις μας σε καταναλώσιμη ιδεολογία, εκδίδοντας βαρύτερα και πομπώδη μονιφέστα κι υιοθετώντας παθητικά - αδυνατώντας να βρούμε καινούργιες - παλιές και χρεοκοπημένες για το

παρόν τακτικές προπαγάνδας και δράσης, μαζοχιζόμαστε ομαδικά στ' αμφιθέατρα και στα διάφορα στέκια μιλώντας για την επανάσταση και για τη μελλοντική μορφή κοινωνίας, πέφτοντας έτσι με τα μούτρα στην καλοστημένη παγίδα του θεάματος, αφού αναλύοντας το μέλλον ξεχνάμε και αγνοούμε το μίζερο και αλλοτριωμένο παρόν μας. Θυσιάζουμε την ποιότητα στο βιμό της ποσότητας.

Δεν μπορούμε να ξεφύγουμε από το παρελθόν ανασταίνοντας κάθε τόσο μέσα στις συζητήσεις και στις σκέψεις μας, βρυκόλακες και ζόμπι. Η επανάσταση έχει κολλήσει σε ορισμένες χρονολογίες-ορόσημα τις οποίες έχουμε ανάγει σε εικόνες που ασπαζόμαστε και λιβονίζουμε με θρησκευτική πίστη. Η ανικανότητα και η αδυναμία που πηγάζει από την καθημερινή αλλοτρίωση και μίζερα μας ως προς το να δημιουργήσουμε εμείς γεγονότα που θα οδηγήσουν στην επανάσταση και να ζήσουμε γνήσια βιώματα μας ωθεί σ' αυτή τη "λατρεία των προγόνων". Στις συνελεύσεις μας φαίνεται η όλη μίζερα και αποξένωση. Πανικοβλημένοι αγωνιούμε να καταλήξουμε σ' ένα συμπέρασμα άσχετο αν δεν μας εκφράζει πλήρως, μόνο και μόνο για να φύγουμε με την εντύπωση ότι κάτι κάναμε, ενώ σχεδόν όλοι μας ξέρουμε ότι η κατάσταση είναι ένα ψέμα, μια απ' τις πολλές ψευδαισθήσεις που μας σερβίρει το εμπορευματικό σύστημα.

Αυτά λοιπόν είναι τα πιο χτυπητά σημεία και οικεία κακά μέσα στη σωρεία των τόσων άλλων που αποδεικνύουν την ολική χρεοκοπία των υποτιθέμενων Αναρχικών ομάδων και συσπειρώσεων. Σ' όποιον το κείμενο αυτό αναστάτωσε τον μεταβολισμό και τον "επαναστατικό εφησυχασμό" και ανηρούχησε την "επαναστατική του συνείδηση", θεωρώντας όλα αυτά που γράφω ψέματα, του ζητώ "ταπεινά" να με συγχωρήσει. Επίσης του εύχομαι όνειρα γλυκά. Σ' όλους τους άλλους που συμφωνούν με τα όλα γραφόμενα και προβληματίζονται πάνω σ' αυτά τους καλώ να ξεκινήσουμε πάλι

απ' την αρχή. Δεν είναι δύσκολο συντροφικοί. Κουράγιο και δημιουργικότητα χρειάζονται. Τιποτε άλλο. Πρώτ' απ' όλα πρέπει να γκρεμίσουμε το τείχος της αποξένωσης που μας χωρίζει, να σκοτώσουμε τις ψεύτικες και συμβατικές σχέσεις, και στη θέση τους να βάλουμε την αλληλεγγύη, τη συντροφικότητα και τον έρωτα. Ας σκοτώσουμε τις ψευδαισθήσεις, ας ζήσουμε και ας απολαύσουμε μαζί, ας αισθανθούμε από κοινού τις αισθήσεις μας. Κατό δεύτερο πρέπει να σκεφτούμε και να προβληματιστούμε πάνω σε νέες μεθόδους προπαγάνδας και δράσης. Να συζητήσουμε, να διορθώσουμε και να κάνουμε πράξη τον αγώνα μας. ΤΩΡΑ είναι η κατάλληλη στιγμή. Το καπιταλιστικό σύστημα παίζει το τελευταίο του χαρτί - με την κοινωνία της κυβερνητικής - και μέρα με τη μέρα υποσκάπτει τα θεμέλια του. Είναι σχεδόν έτοιμο να γκρεμιστεί από μόνο του. Τα συσσωρευμένα κατά τεράστιες ποσότητες εμπορεύματα μ' βρίσκοντας άλλη διεξοδό, θα καταστραφούν μ' ένα πόλεμο πυρηνικό - ή όχι - ή κάτι ανάλογο, παρασύροντας όμως μαζί τους ολόκληρη την ανθρωπότητα. Γι' αυτό πρέπει να γίνει βαθιά συνείδηση στον καθένα μας ότι εκτός απ' όλους τους άλλους λόγους, το εμπορευματικό σύστημα πρέπει να καταστραφεί, πριν αυτοκαταστρεφόμενο μας παρασύρει μαζί του.

Όμως αυτό που επείγει και χρειάζεται - έχει ξαναειπωθεί παραπάνω - είναι να βρεθούν νέες και αποτελεσματικές μέθοδοι προπαγάνδας και δράσης. Νέοι τρόποι έμπρακτης κριτικής. Αυτοί οι τρόποι και οι μέθοδοι θα βρεθούν εύκολα από πραγματικές επαναστατικές ομάδες που θα έχουν σκοτώσει την καθημερινή αλλοτρίωση, κατάντια και μίζερα τους. Ομάδες με υψηλή αισθησιακή νοημοσύνη, θεωρητική καθαρότητα και συντροφική αλληλεγγύη.

ψεις, με λαϊκά τρικ, τρέχουν ομαδικά υπερφορτισμένοι μια φορά στα τέσσερα χρόνια στα μεταλλικά κουτιά. Όταν με το πέσιμο του ήλιου εκφορτιστούν, αναμένουν με σιγουριά την πραγματοποίηση των υποσχεθέντων.

Δυστυχώς όμως!... Ο ήλιος έχει δικά του προγράμματα και προδιαγραφές και δεν αλλάζει βούληση και πορεία. Εκείνοι που κερδίζουν απ' τον καλποφρετιχισμό είναι οι ηλιολόγοι.

Νομιμοποιούνται με τη "λαϊκή εντο-

λή" και με λαστοποιημένη παράσταση εξιστορούν τις διαστημικές τους εμπειρίες.

Ο όχλος συνεχίζει να ελπίζει σε μια αρμονικότητα στις ηλιακές σχέσεις και επιδιώκει να γίνει συνείδηση ότι μπορούμε να πάρουμε ενέργεια απ' τον άλλο ήλιο που άρχισε τα βήματά του από ανατολικά και πορεύεται δυτικά. Ο Ανατολικός και ο Δυτικός ήλιος (ο δικός μας), βρίσκονται πολύ κοντά στο διάστημα, θάλεγα ότι ουσιαστικά ταυτίζονται.

Η διαφορά τους είναι γενεαλογική και

ονοματική μονάχα. Όμως οι μάζες φώναξαν να στα νέα σχέδια "Εδώ και τώρα"! Θα τον μεθύσουμε τον ήλιο! Με τα σώματά τους έστησαν μια τεράστια σκάλα ν' ανέβει ο ηλιόβγαλτος να τον μεθύσει. Μια μειονότητα - αμελητέα - φώναζε και φωνάζει πάλι: "Κρατήστε το κρασί για σας" "Επαναφέρει το σώμα στην άρθια θέση".

Η πραγματικότητα απειλείται από μυθικές διαστάσεις, ενώ ο μύθος αλωνίζεται απ' τις πραγματικές.

Κώστας Κολιός

ΠΡΟΣ ΤΙ ΤΟ ΑΡΘΡΟ "Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΡΩΣΟΣ ΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΑΣ";

Η έκφραση αυτή του Β.Ι. Λένιν, που χρησιμεύει σαν τίτλος αυτής της μελέτης, δείχνει συγχρόνως και το θέμα: την τύχη των εθνικών μειονοτήτων στην ΕΣΣΔ. Γιατί διαλέξαμε την ΕΣΣΔ; Δεν είναι φυσικά η μόνη χώρα που έχει εθνικές μειονότητες. Αλλά η ΕΣΣΔ παρουσιάζει ενδιαφέρον για πολλούς λόγους. Είναι η χώρα που μαζί με την Κίνα, περιλαμβάνει τον μεγαλύτερο αριθμό εθνότητων: αυτό το Κράτος συγκεντρώνει περισσότερες από 150 εθνότητες που μιλάνε 125 διαφορετικές γλώσσες.

Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΡΩΣΟΣ ΔΕΣΜΟΦΥΛΑΚΑΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΠΡΙΝ ΤΟ 1923

1. Το διεθνιστικό όραμα του Λένιν.

Λίγο πριν την επανάσταση του Οκτώβρη του 1917 ο Λένιν θίγει το πρόβλημα του εθνικού ζητήματος κατά την 7η Συνδιάσκεψη του κόμματος τον Απρίλη του 1917. Στο λόγο του επιβεβαιώνει ξανά τις προηγούμενες θέσεις που είχαν υιοθετηθεί από το κόμμα κι είχαν συμπεριληφθεί στο πρόγραμμά του:

"Αναγνωρίζουμε την αναγκαιότητα του Κράτους" και το Κράτος προϋποθέτει σύνορα. Τό Κράτος, είναι αλήθεια, μπορεί να περιλαμβάνει μια αστική κυβέρνηση, ενώ μας χρειάζονται σοβιέτ. Αλλά το πρόβλημα των συνόρων τίθεται και για αυτά. Τι πάει να πει κάτω τα σύνορα; Εδώ αρχίζει η αναρχία."
("Εκλεκτά Έργα" τόμος 2, έκδοση Μόσχας 1962).

Για τον Λένιν, η προλεταριακή εξουσία γνωρίζει σύνορα, προσδιορίζει τα δικά της και αποδέχεται εκείνα των άλλων Κρα-

τών.

Ωστόσο, με την απόφαση που ψηφίστηκε σ' αυτή τη συνδιάσκεψη εμφανίζεται για πρώτη φορά στη μαρξιστική σκέψη η έννοια του δικαιώματος για αυτοδιάθεση κάθε έθνους, οποιαδήποτε κι αν είναι η φύση του.

Η έννοια αυτού του δικαιώματος αποτέλεσε το αντικείμενο μιας αρκετά έντονης διαμάχης μεταξύ του Λένιν και της Ρόζας Λούξεμπουργκ.

Αυτή η απόφαση διακηρύσσει:

"Σε όλα τα έθνη που αποτελούν τη Ρωσία πρέπει ν' αναγνωρίζεται το δικαίωμα ν' αποσπώνται ελεύθερα και να σχηματίζουν ανεξάρτητα Κράτη. Το ν' αρνηθούμε αυτό το δικαίωμα και να μην πάρουμε κατάλληλα μέτρα που να εγγυώνται την πρακτική εφαρμογή του ισοδυναμεί με το να υποστηρίζουμε την πολιτική της κατάκτησης και της προσάρτησης."
("Εκλεκτά Έργα", τόμος 2, εκδ. Μόσχα 1962).

2. Από τις αρχές της Επανάστασης

μέχρι το θάνατο του Λένιν.

A. 1917 - 1921

Με το ξέσπασμα της επανάστασης τα δύο ιδεολογικά ρεύματα(1) φαίνεται ότι μπορούν να εκφράζονται αφού το μπολσεβίκικο κόμμα οικειοποιήθηκε τα συνθήματα που πρόβαλαν οι αγωνιζόμενες μάζες:

"Όλη η εξουσία στα τοπικά σοβιέτ, η γη στους αγρότες! Τα εργοστάσια στους εργάτες! Ζήτω η κοινωνική επανάσταση!"

Στις 25 Νοέμβρη το συμβούλιο των κομμισάριων του λαού θέσπιζε ένα διάταγμα για τις εθνότητες, με το οποίο αναγνωριζόταν το δικαίωμα των λαών που αποτελούσαν τη Ρωσία, να παραμείνουν ή ν' αποχωρήσουν απ' την Ένωση. Η ελεύθερη ανάπτυξη των εθνικών μειονοτήτων και ομάδων ήταν εγγυημένη. Συγχρόνως ο Στάλιν διορίστηκε κομμισάριος για τις μειονότητες έχοντας σα καθήκον την εξασφάλισή τους. Αλλά πολύ γρήγορα η μπολσεβίκικη κυβέρνηση, παρά τις δηλώσεις της στα διάφορα επίσημα κείμενα, θα χρησιμοποιήσει τις διάφορες εθνότητες στρέφοντάς τις τη

μία ενάντια στην άλλη.

Όστόσο, με τη συνθήκη του Μπρεστ-Λιτόφσκ που υπογράφηκε στις 3 Μάρτη 1918, η Ρωσία χάνει τη Φινλανδία, την Ουκρανία, την Πολωνία, την Λιθουανία, την Κουρλάνδη, την Λιβονία και την Εσθονία, δηλαδή το 26% του πληθυσμού της. Επίσης η Ουκρανία γνωρίζει απ' το 1918 έναν λαϊκό ξεσηκωμό, κυρίως αγροτικό, τον οποίο υποκίνησαν ελευθεριακοί. Αυτή η εξέγερση, σε μια αγροτική περιοχή πολύ πλούσια, αρχίζει με την εξάλειψη των τελευταίων μεγαλογαιοκτημόνων, ενώ ένα αντάρτικο που αποτελούνταν από εργάτες, αγρότες και αγωνιστές που είχαν απελευθερωθεί από τις τσαρικές φυλακές, ριζώνει σ' όλη τήν έκταση αυτής της τεράστιας επαρχίας.

Σιγά-σιγά αυτές οι διάφορες αντάρτικες ομάδες ενώνονται κάτω από τη σημαία μιας από αυτές, του Νέστορα Μάχνο, και παίρνουν το όνομα της Μαχνοβόινα.

Το επαναστατικό στρατιωτικό συμβούλιο του Μαχνοβίτικου στρατού στη διακήρυξη του τον Οκτώβρη του 1919 δηλώνει το εξής:

"Όταν μιλάμε για την Ουκρανική ανεξαρτησία, δεν εννοούμε την εθνική ανεξαρτησία με την έννοια που της δίνει ο Πετλιούρα (ο Πετλιούρα ήταν ένας εθνικιστής αστός που είχε συγκροτήσει από το 1917 ένα κεντρικό συμβούλιο τη Ράντα, που ανακήρυξε την ανεξαρτησία και την αυτονομία της Ουκρανίας), αλλά την κοινωνική ανεξαρτησία των εργατών και των αγροτών. Διακηρύσσουμε ότι οι Ουκρανοί κι όλοι οι άλλοι εργαζόμενοι έχουν το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης όχι σαν "ανεξάρτητο έθνος", αλλά σαν "ανεξάρτητοι εργάτες".

("Η ιστορία του Μαχνοβίτικου Κινήματος" Π. Αρσίνωφ, ελ. μετάφραση εκδ. "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ").

Έτσι ένα μαζικό κίνημα ελευθεριακής έμπνευσης επιβεβαιώνει συγκεκριμένα το δικαίωμα για ανεξαρτησία οριοθετώντας το με το ν' αντιπαράθετεί ξεκάθαρα αυτό το δικαίωμα μ' εκείνο των εθνικιστών αστών.

Στην ουσία, ο Μαχνοβίτικος στρατός συνδύαζε στενά την πάλη των τάξεων και τον αγώνα για απελευθέρωση. Αλλά η μπολσεβίκικη εξουσία δεν μπορούσε να το δεχτεί τόσο εύκολα.

Πράγματι, παραχώρησε την Ουκρανία

στη Γερμανία, με τη συνθήκη του Μπρεστ-Λιτόφσκ, αφήνοντας στην τύχη τους τα επαναστατικά κινήματα των διαφόρων χωρών που εγκαταλήφθηκαν ξεδιάντροπα, προδίνοντας έτσι τα επαναστατικά ιδεώδη που είχαν διακηρυχθεί στη συνδιάσκεψη του Τσίμμερβαλντ. Συμπεριφερόταν όπως κάθε εξουσία, με το να συνδιαλέγεται με τις μεγάλες δυνάμεις σαν οποιοδήποτε αστικό καθεστώς.

Οι αγροτικές μάζες της Ουκρανίας συμάχησαν προσωρινά με τη μπουρζουαζία του Πετλιούρα για να αντιμετωπίσουν τα Αυστρο-Γερμανικά στρατεύματα που διόρισαν τον στρατηγό Σκοροπάνσκι κυβερνήτη της Ουκρανίας μετά τη συνθήκη. Όταν όμως η αντεπανάσταση τερματίστηκε το Δεκέμβρη του 1918, οι αγροτικές κι εργατικές μάζες εγκατέλειψαν τις γραμμές του Πετλιούρα κι ανατράχθηκαν στην εξουσία του.

Για τους αντάρτες του Μάχνο ένας μόνο αγώνας υπήρχε: μεταξύ του κινήματος του εργαζόμενου λαού — της Μαχνοβόινα — και του κινήματος της μπουρζουαζίας — της Πετλιουροβόινα.

Ο αγώνας των ουκρανών εργαζόμενων στράφηκε πολύ σύντομα τόσο ενάντια στην πετλιουρική μπουρζουαζία όσο και στην αντίδραση των τσαρικών στρατηγών Ντενίκιν, Γιουντένιτς...

Απ' την άλλη μεριά, η παρουσία των Μπολσεβίκων στην Ουκρανία ήταν μηδαμινή. Έτσι ο στρατός της επαναστατημένης Ουκρανίας με τον οποίο είχαν ενωθεί τα αποσπάσματα των Μπολσεβίκων συνέτριψε τις λευκές στρατιές του Ντενίκιν, το Σεπτέμβρη κι Οκτώβρη του 1919.

Από κει και πέρα η μπολσεβίκικη καταπίεση ασκήθηκε ενάντια στους μαχνοβίτες.

Η μπολσεβίκικη εξουσία ζήτησε τότε από τους αντάρτες να φύγουν για το πολωνικό μέτωπο, πράγμα που αυτοί αρνήθηκαν γιατί έτσι θα εγκατέλειπαν το νότιο μέτωπο και θα έφευγαν για μια άγνωστη περιοχή. Αμέσως μετά κηρύχθηκαν εκτός νόμου και για εννέα μήνες, μέχρι τον Σεπτέμβρη του 1920, διεξήχθη μια ανελέητη πάλη. Η Μπολσεβίκικη εξουσία χρησιμοποίησε άλλες εθνικές μειονότητες στη μάχη της ενάντια στους ουκρανούς. Ο Αρσίνωφ παρατηρεί:

"Προκειμένου ν' αποφευχθεί μια αναδέλφωση μεταξύ του κόκκινου στρατού και των μαχνοβιτών, το μπολσεβίκικο αρχηγείο διέταξε αμέσως το χωρισμό των λεττονών ακροβολιστών και των κινεζικών αποσπασμάτων."

Και ο Μέν Πικκερέυ συμπληρώνει στις αναμνήσεις του:

"Περισσότεροι από διακόσιες χιλιάδες εργάτες κι αγρότες τουφεκίστηκαν από τον Τρότσκι κι άλλοι τόσοι φυλακίστηκαν ή εξορίστηκαν στη Σιβηρία."

Έτσι περίπου 26 μήνες μετά το νόμο για τις εθνότητες, το καινούργιο καθεστώς απαρνιόταν τις υποχρεώσεις του που τόσες φορές είχε διακηρύξει. Μ' αυτό τον τρόπο εμφανίστηκε αυτό που αργότερα μερικοί θα αποκαλούσαν διπλή γλώσσα, απ' τη μια μεριά εκείνη των γραπτών που επικύρωναν το δικαίωμα για αυτοδιάθεση των λαών κι απ' την άλλη μεριά η γλώσσα της καταπίεσης που έπιανε στο αίμα αυτό το ίδιο δικαίωμα κι έστρεφε τις διάφορες μειονότητες της Ρωσίας τη μια ενάντια στην άλλη. Κι απ' τη μεριά των εξεγερμένων Μαχνοβιτών τι έγινε;

Κατά τις τελευταίες μάχες εναντίον μεγάλων σωμάτων του μπολσεβίκικου στρατού, τα οποία ο επαναστατικός στρατός της Ουκρανίας είχε νικήσει αλλά με πολλές απώλειες, όταν εμφανίστηκαν στην Κριμαία οι λευκές στρατιές του στρατηγού Βράνγκελ το Νοέμβρη του 1920, οι μαχνοβίτες έδωσαν ακόμη μια απόδειξη για τον αληθινό διενθισμό τους.

Σ' ένα μακροσκελές γράμμα που έγραψε στον φίλο του Αρσίνωφ, ο Μάχνο διηγείται τη μάχη που έδωσε το Μάη του 1921: "τέλειωσε με την ήττα των στρατευμάτων του Μπουρντένυ (μπολσεβίκικος στρατηγός) και στη συνέχεια σχημάτισα ένα απόσπασμα από Σιβηριανούς και τους έστειλα εξοπλισμένους με όλα τα απαραίτητα πίσω στη Σιβηρία."

Αντίθετα με την πρακτική του κόκκινου στρατού και της Τσεκά, οι στρατιώτες δεν εκτελούνταν αλλά στέλνονταν πίσω στα σπίτια τους για να διεξάγουν εκεί τη μάχη σύμφωνα με τις θέσεις που είχαν διακηρυχτεί από το 1919.

Η απέλεια του Μάχνο ήταν ότι πίστευε πως μια τέτοια στάση θα γινόταν κατανοητή από τους μπολσεβίκους κι ότι αυτοί οι στρατιώτες που γυρνούσαν στον τόπο τους, θα μπορούσαν να φέρουν άνετα σε πέρας την αποστολή που τους είχε ανατεθεί.

Το Μάρτη του 1921, η μπολσεβίκικη εξουσία θα αντιδράσει με τον ίδιο τρόπο, με την αματηρή καταπίεση, για να τελειώσει με την τρίτη επανάσταση που ξέσπασε στην Κροστάνδη, προπύργιο της Επανάστασης, "επανάσταση που θα σπάσει τις τελευταίες αλυσίδες που δένουν τα εργατικά χέρια και θ' ανοίξει έναν καινούργιο δρόμο για τη σοσιαλιστική δημιουργία." (Ιζβέστια της Κροστάνδης, 8 Μάρτη 1921, βλ. το βιβλίο "Οι Ιζβέστιας της Κροστάνδης" εκδ. "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ").

Στις 8 Μάρτη του 1921 αρχίζει τις εργασίες του το 10ο συνέδριο του ρώσικου κομμουνιστικού κόμματος. Ο Λένιν θα δηλώσει εκεί ότι "το κίνημα ήταν υπέρ

των σοβιέτ αλλά ενάντια στη δικτατορία των μπολσεβίκων" πράγμα που δεν τον εμποδίζει να κρίνει αυτό το κίνημα αντεπαναστατικό, στηριζόμενος σε μια ολόκληρη σειρά ψεμάτων, που είχαν διαδοθεί πλατιά από το Φλεβάρη, σχετικά με τη φύση αυτού του κινήματος που πήγαζε απ' τις μάζες.

Ο Λένιν καταλάβαινε στην εντέλεια το στόχο των ναυτών κι εργατών της Κροστάνδης, που το κύριο σύνθημά τους ήταν "όλη η εξουσία στα σοβιέτ και όχι στο κόμμα!" Έτσι γι' αυτούς τους επαναστάτες ήταν ξεκάθαρο το ότι η εξουσία των μπολσεβίκων είχε προδώσει τα οράματα των λαϊκών μαζών, από την στιγμή που πήρε τα ηνία του "προλεταριακού" κράτους.

Οι εργάτες δεν ήταν πια ελεύθεροι και η εξουσία τους είχε προοδευτικά εκμηδενιστεί, δεν ήταν πια παρά όργανα μεταφοράς των διαταγών που προέρχονταν από τους λαϊκούς κομμισάριους.

Η θέση του Απριλί 1917, όλη η εξουσία στα σοβιέτ, είχε γίνει νεκρό γράμμα αφού είχε χρησιμεύσει σαν σκαλοπάτι για την άνοδο του μπολσεβίκου κόμματος στην εξουσία.

Η κομμισαριοκρατία είχε διαδεχτεί την εξουσία των σοβιέτ πριν παραχωρήσει τη θέση της στην εξουσία των γραμματέων. Στις 5 Μάρτη ο Τρότσκι απεύθυνε απ' το ραδιόφωνο ένα τηλεσίγγραφο προς τον πληθυσμό της Κροστάνδης στο οποίο έλεγε:

"Διατάζω, συνεπώς, όλους όσους σηκώσαν το χέρι ενάντια στη σοσιαλιστική πατρίδα, να καταθέσουν τα όπλα χωρίς αναβολή."

Την ίδια μέρα σε μια προκήρυξη που μεταδόθηκε από το ραδιόφωνο και πετάχτηκε από αεροπλάνο, ο Τρότσκι προσθέτει "εάν επιμείνετε θα σας πυροβολήσουμε σαν πέρδικες."

Πράγμα που δεν θα τον εμποδίσει αργότερα να ισχυριστεί ότι παρακολουθούσε την υπόθεση της Κροστάνδης από μακριά.

Ο Λένιν, από την πλευρά του, είχε καταλάβει ότι οι Κροστανδιανοί επιθυμούσαν την επιστροφή στα ελεύθερα εκλεγμένα σοβιέτ χωρίς τα κόμματα. Στις 15 Μάρτη θα δηλώσει: "Εκεί κάτω δεν θέλουν ούτε τους λευκοφρουρούς ούτε τη δική μας εξουσία, και δεν υπάρχει άλλη!" (Απαντα, τόμος 32).

Αλλά αυτή η αναγνώριση, της πραγματικής βάσης της επανάστασης της Κροστάνδης, δεν εμπόδισε τον Λένιν, που τον ακολούθησε το σύνολο του κόμματος, μαζί με τις αντιπολιτευόμενες ομάδες, να εκτοξεύσει ένα πλήθος ψεμάτων και συκοφαντιών για τις διεκδικήσεις και τις πράξεις των Κροστανδιανών.

Ο στόλος της Βαλτικής, σιδηρένια αιχμή της Επανάστασης, γίνεται εξαιτίας αυτών των διεκδικήσεων φωλιά αντέπαναστατών, λευκοφρουρών και συνωμοτικό άντρο.

Κατά τις συζητήσεις του 10ου Συνεδρίου, ο Λένιν μιλά εκτενώς για την επανάσταση της Κροστάνδης σαν ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει το νέο καθεστώς κι όχι σαν σύμπτωμα εκφυλισμού της επανάστασης. Φίμωσε όλες τις αντιπολιτευόμενες ομάδες μέσα στο κόμμα, αναγκάζοντάς τις να ψηφίσουν μια σειρά αποφάσεων που καταργούσαν κάθε έννοια εργατικής δημοκρατίας: "Δεν μας χρειάζεται άλλη αντιπολίτευση, σύντροφοι, δεν είναι η κατάλληλη στιγμή." Και μολονότι έφεραν βαρέως την καταπίεση η Εργατική Αντιπολίτευση της Αλεξάνδρας Κολλοντάι κι οι δημοκρατικοί κεντριστές ψηφίζουν την καταδίκη της Κροστάνδης και παίρνουν μέρος, μαζί με πάνω από 300 άλλους αντιπροσώπους, στην τελική έφοδο.

Στις 16 Μάρτη, για να βάλουν ένα τέλος στην αντίσταση των ναυτών, εργατών κι αγροτών της Κροστάνδης, ο Τρότσκι και ο Τουχατσέφσκι θα χρησιμοποιήσουν στρατεύματα από μακρινές επαρχίες — Μπασκίριονους απ' τα Ουράλια, Τσερκέζους από την Κεντρική Ασία, κινέζους, μογγόλους — αυτό γίνεται για να αποφευχθεί η αδελφοποίηση, όπως ακριβώς έγινε στην Ουκρανία, στη μάχη ενάντια στους εξεγερμένους αγρότες του Μάχνο. Μην καταλαβαίνοντας τη ρωσική γλώσσα, αυτοί οι στρατιώτες χειραγωγούνται πιο εύκολα και δεν υπάρχει κίνδυνος μαζικής λιποταξίας κι οι κροστανδιανές εφημερίδες δεν τους επηρεάζουν τόσο πολύ όσο τους στρατιώτες της περιοχής της Πετρούπολης. Επιπλέον, αυτοί οι μί-ρώσοι στρατιώτες αποτρέπουν τους εργάτες της Πετρούπολης απ' το να εκδηλώσουν την ενεργητική τους αλληλεγγύη με τους ναύτες.

Έτσι, στην Κροστάνδη όπως και στην

Ουκρανία, και μάλιστα απ' τα πρώτα χρόνια της επανάστασης, υποκρινόμενη ότι υποστηρίζει το δικαίωμα των εθνότητων για αυτοδιάθεση, η μπολσεβίκικη εξουσία ενεργεί με τέτοιο τρόπο που στρέφει αυτές τις ίδιες εθνότητες τη μία ενάντια στην άλλη, ενισχύοντας την έλλειψη κατανόησης ή α-κόμη και δημιουργώντας την. Οι εθνότητες που κατοικούσαν στην παλιά Ρωσία, βλέπουν να αναγνωρίζονται και ν' αναπτύσσονται τα δικαιώματά τους σε μια πολιτιστική και κοινωνική ζωή όμως τα πολιτικά τους δικαιώματα, παραμένουν νεκρό γράμμα.

Όσο για τις εθνότητες που ήταν μοιρασμένες μισές στη Ρωσία και μισές σε γεωτονικές χώρες, η τύχη τους βελτιώνεται χάρη στην ΕΣΣΔ αλλά πάντοτε σύμφωνα με μια στενή αστική αντίληψη. Σε σχέση με τους Αρμένιους, λαό που γνώρισε μια σχεδόν ολοκληρωτική γενοκτονία ανάμεσα στα 1895 και τα 1918 από μέρους της τουρκικής εξουσίας (τόσο της παλιάς όσο και της καινούργιας των Νεότουρκων), η ΕΣΣΔ αναγνώρισε το Αρμενικό Κράτος που δημιουργήθηκε το Μάη του 1918 στις αρμενικές επαρχίες του Καυκάσου αλλά δεν διακινδύνεψε να συγκρουστεί με την Τουρκία για να υπερασπίσει τον αρμενικό λαό. Φυσικά αυτό το αρμενικό κράτος υποχρεώθηκε να υποστεί σοβαρές εδαφικές απώλειες και τελικά ενσωματώθηκε στην ΕΣΣΔ το Δεκέμβρη του 1920. Πατέ η "επαναστατική" εξουσία δεν υποστήριξε τον αγώνα των ανταρτών στην Αρμενία και δεν αποτέλεσε ποτέ σταθερό στήριγμα των Αρμενίων που αγωνιζόνταν ενάντια στην τουρκική εξουσία.

Η Σοβιετική Αρμενία έχει έκταση 30.000 τ.χ. δηλαδή το 1/7 της έκτασης της Αρμενίας πριν το 1915 και αν στις αρχές του 20ου αιώνα δεν υπήρχαν παρά 160.000 Αρμένιοι που ζούσαν στην περιοχή της σημερινής Αρμενίας, το 1917 είχαν φτάσει τις 780.000 μαζί με τους πρόσφυγες που είχαν καταφύγει εκεί για να ξεφύγουν την εξόντωσή τους απ' την τουρκική εξουσία.

Αλλά ποτέ δεν τέθηκε θέμα αμφισβήτησης του στάτους-κβο, σχετικά μ' αυτό που όλος ο κόσμος ονόμασε "αρμενικό ζήτημα".

Β. Από το 1921 ως το θάνατο του Λένιν.

Από το 1921, μετά τον τερματισμό του εμφύλιου πολέμου και τον έλεγχο όλων των επαναστατικών κινήματων από τους μπολσεβίκους, η καταπίεση στρέφεται ενάντια στους μί-ρώσους κομμουνιστές. Ο Στάλιν, που τότε ήταν ακόμη λαϊκός κομμισάριος για τις εθνότητες, εδραϊώνει όλο και περισσότερο την εξουσία του κι εκδηλώνει όλη την κτηνωδία του στις σχέσεις του με τις εθνικές μειονότητες. Στην περίοδο 1921-22, ο Στάλιν ο γεωργιανός κι ο ακόλουθος του Ορτζονικιτζε εκκαθαρίζουν και εκρυσταλλώνουν το γεωργιανό κομμουνιστικό κόμμα. Στη διάρκεια αυτής της περιόδου τα μέλη του μποροτβίστικου κινήματος, κίνημα που απόβλεπε σ' έναν εθνικό ουκρανικό κομμουνισμό, εξοντώνονται.

Το 1923 ο Στάλιν διέταξε την εξαφάνιση του Τάταρου κομμουνιστή Σουλταν Γκάλιεφ, στελέχους που κατηγορήθηκε για εθνικισμό.

Αυτά τα γεγονότα δείχνουν ποιά εκτίμηση έτρεφαν οι μπολσεβίκοι ιθύνοντες για τις εθνικές μειονότητες και την τύχη που τους επιφύλασσαν.

Όσο γι' αυτόν τον υποτιθέμενο εθνικισμό τον οποίον επικαλούνταν αυτοί οι κομμουνιστές ηγέτες, εθνικισμό που θεωρούσαν πάντα ασπικό, αρκεί να γνωρίζουμε ότι μερικές φορές και μόνη η χρήση μιας εθνικής γλώσσας έφτανε για να θεωρηθεί κάποιος εθνικιστής.

Στην πραγματικότητα, αυτό που εύχονταν οι μειονότητες ήταν να περιοριστεί ο ρόλος του μεγαλορώσου αδερφού αυτού του μεγαλού δεσμοφύλακα. Και ο Λένιν, μολοντί δεν είχε πια καμιά εξουσία μέσα στο κόμμα, όντας σχεδόν παράλυτος από το 1922 θα καταδικάσει σφοδρά αυτό το Μεγαλωρώσικο εθνικισμό που υιοθετούσε ο Στάλιν και μεγάλος αριθμός μελών της ηγεσίας του κόμματος.

Έτσι, πληροφορούμενος για τις αδικίες που διαπράχθηκαν από τον Στάλιν (και η λέξη "αδικίες" είναι ένας ευφημισμός), έγραψε για το εθνικό ζήτημα τρία σημειώματα με ημερομηνία 30 και 31 Δεκεμβρίου 1922. Αυτά τα σημειώματα προεικόνιζαν την εσωτερική μάχη που έμελλε να διεξαχθεί ενάντια στον Στάλιν στο 13ο Συνέδριο του κόμματος τον Απρίλη του 1923. Ο Λένιν επισημαίνει με λύπη ότι "η ελευθερία της αποχώρησης απ' την Ένωση που μας χρησιμεύει σαν δικαιολογία, εμφανίζεται σαν γραφειοκρατική φόρμουλα ανίκανη να προστατέψει τους αλλοεθνείς της Ρωσίας ενάντια στην εισβολή του αυθεντικού Ρώσου, του Μεγαλωρώσου, του σωβινιστή, αυτού του αγύρτη και καταπιεστή που είναι κατά βάθος ο τυπικός γραφειοκράτης."

Και ο Τρότσκι προσθέτει: "το φθινόπωρο του 1922 ετοιμαζόμαστε να μετατρέψουμε το σοβιετικό κράτος σε μια Ομοσπονδιακή Ένωση εθνικών δημοκρατιών. Ο Λένιν έκρινε απαραίτητο να προχωρήσει όσο το δυνατόν πιο μακριά για να ικανοποιήσει τις διεκδικήσεις και απαιτήσεις των εθνότητων, οι οποίες έχοντας ζητήσει για πολύ καιρό κάτω απ' την καταπιέ-

ση, δεν είχαν συνέλθει ακόμη. Στα πρώτα σχόλια του σχετικά με το σχέδιο του Στάλιν, ο Λένιν υπήρξε άκρως διαλλακτικός και συγκρατημένος. Οι απαντήσεις του Στάλιν, απ' τήν άλλη μεριά, μαρτυρούσαν έναν αξιοσημείωτο εκνευρισμό. Κατηγορούσε τον Λένιν για τη βιασύνη του και για εθνικό φιλελευθερισμό." (Για τη διαθήκη του Λένιν, 1932).

Αλλά αυτή την εποχή το εθνικό ζήτημα συζητιόταν μόνο στους ανώτερους κύκλους του κόμματος: όλες οι εσωτερικές αντιπολιτευτικές ομάδες είχαν εξοντωθεί και όσο για τις μάζες, αυτές δεν εκφράζονταν πια καθόλου μετά τον Μάρτη του 1921, και τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο των "αυτόνομων" περιοχών, η Τσεκί και ο κόκκινος στρατός έλυναν τα προβλήματα με τη βία και τις εκτελέσεις. Στο 13ο Συνέδριο του μπολσεβίκικου κόμματος τον Απρίλη του 1923, ένα μέρος των συζητήσεων αφιερώθηκε στο εθνικό ζήτημα, και ιδιαίτερα στην ουκρανική μειονότητα (που αριθμούσε τότε περίπου τριάντα εκατομμύρια). Στα στενογραφημένα πρακτικά ο ουκρανός κομμουνιστής Σκρόπνικ (που "αυτοκτόνησε" το 1933) έκανε την ακόλουθη παρέμβαση: "ο στρατός μέχρι τώρα παραμένει ένα όργανο εκρωσισμού του ουκρανικού κι όλων των αλλοεθνών πληθυσμών". Και ο Μπουχάριν προσθέτει: "Το εθνικό μας ζήτημα έχει γίνει ιδιαίτερα οξύ. Πάνω από 6 χρόνια μετά την επανάσταση του Οκτώβρη η κατάσταση δεν είναι καθόλου λαμπρή."

Μπορεί πάντα να παρατηρήσει κανείς ότι η ΕΣΣΔ ήταν αναγκασμένη να διεξάγει έναν ιδιαίτερα φονικό εμφύλιο πόλεμο ενάντια στις λευκές στρατιές, ενάντια στο συνασπισμό των δυνάμεων της Αντάντ κι ότι απ' αυτούς τους αγώνες έβγαине εξασθενημένα. Αλλά η σοβιετική εξουσία έπρεπε επίσης να συντρίψει κάθε κίνημα των (χωριστικών) λαϊκών μοχών (για να επαναλάβουμε μια έκφραση βγαλμένη απ' την Πορτογαλική εμπειρία), καθώς και κάθε αντιπολιτευτική ομάδα μέσα στο κόμμα. Ένα από τα θεμελιακά προβλήματα, που τέθηκε από το Μάρτη του 1917, έμενε χωρίς άλλη πραγματική λύση, έξω απ' την καταπίεση.

Το εθνικό ζήτημα εξακολουθούσε και θα εξακολουθούσε για πολλά χρόνια να είναι αγκάθι για την ΕΣΣΔ. Δεν είναι το μό-

νο: τα προβλήματα του ρόλου των ελεύθερα εκλεγμένων σοβιέτ, της δικτατορίας του προλεταριάτου, της εργατικής δημοκρατίας, της γραφειοκρατίας - μελλοντικής "κόκκινης μπουρζουαζίας" - του "κόμματος της εργατικής τάξης" υπάρχουν ακόμα στις μέρες μας.

Είναι αλήθεια ότι στη διάρκεια των πρώτων μετεπαναστατικών χρόνων, δημιουργήθηκε ένας μεγάλος αριθμός αυτόνομων δημοκρατιών, που όλες όμως ενσωματώθηκαν στη Σοβιετική Ένωση.

Στις 13 Οκτώβρη 1921 η Κριμαία ανακηρύχθηκε Αυτόνομη Σοβιετική Σοσιαλιστική Δημοκρατία του ταταρικού λαού. Στις 20 Φλεβάρη 1924 ανακηρύχθηκε η αυτόνομη δημοκρατία των Γερμανών του Βόλγα και πολλές άλλες.

Το Σύνταγμα που ψηφίστηκε το Γενάρη του 1924 καθορίζει ότι η ΕΣΣΔ είναι Ομοσπονδιακό Κράτος και το άρθρο 74 διακηρύσσει την ισοτιμία των εθνών και των φυλών. Αλλά όπως ακριβώς και η περίφημη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, δεν είναι τίποτε άλλο από διακήρυξη προθέσεων.

Η ΕΣΣΔ στα τέλη του 1924 θα περιλαμβάνει 6 δημοκρατίες - μέλη της Ένωσης (Ρωσία, Ουκρανία, Λευκορωσία, Ουζμπεκιστάν, Γεωργία και Αζερμπαϊτζάν) κι έναν μεγάλο αριθμό αυτόνομων περιοχών και δημοκρατιών (μεταξύ άλλων την Αρμενία, το Καζακστάν, την Κιργιζιστάν, Τατζικιστάν και Τουρκμενιστάν).

Αυτή η ομοσπονδία κι αυτή η αυτονομία είναι πολύ τυπικές: η πρώτη στροφή του σοβιετικού εθνικού ύμνου το δείχνει ξεκάθαρα: "Αιώνια είναι η ένωση των ελεύθερων δημοκρατιών σφραγισμένη για πάντα απ' τη μεγάλη Ρωσία".

Η έκκληση των Μαχνοβιτών το Μάη του 1919 παραμένει επικαιρή:

"Αγρότες, εργάτες κι αντάρτες! Ξέρете ότι οι εργάτες όλων των εθνικοτήτων, Ρώσοι, Εβραίοι, Πολωνοί, Γερμανοί, Αρμένιοι κλπ. είναι το ίδιο φυλακισμένοι μέσα στην άβυσσο της εξουθένσης... Πολεμάμε ενάντια στους ίδιους εχθρούς: στο κεφάλαιο και στην εξουσία που καταπιέζουν το ίδιο όλους τους εργάτες... Πρέπει να διακηρύξουμε παντού ότι οι εχθροί μας είναι οι εκμεταλλευτές και καταπιεστές διαφόρων εθνικοτήτων... Η μπουρζουαζία όλων των χωρών κι όλων των εθνικοτήτων είναι ενωμένη σ' ένα λυσσαλέο αγώνα ενάντια στην επανάσταση, ενάντια στις εργατικές μάζες όλου του κόσμου κι όλων των εθνικοτήτων." (Π. Αρσίνωφ, "Η ιστορία του Μαχνοβίτικου Κινήματος", εκδ. "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ").

Περίπου 60 χρόνια αργότερα, αυτή η έκκληση διατηρεί όλη της την αλήθεια τόσο για τις εκμεταλλευόμενες τάξεις όσο και για τις εθνικές μειονότητες, αφού αυτές οι δυο όψεις μιας κοινωνικής πραγματικότητας βρίσκονται σε διαλεκτική σχέση.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Υπονοεί τον αναρχισμό και το μαρξισμό. (Σ.τ.Σ.)

(Τέλος του πρώτου μέρους)

ΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

του Τάρας Μαλενκο

Τα τελευταία χρόνια διαφαίνεται μια αυξανόμενη μαχητικότητα της σοβιετικής εργατικής τάξης ενώ, ταυτόχρονα, γίνονται προσπάθειες να δημιουργηθούν συνδικαλιστικές και πολιτικές οργανώσεις ανεξάρτητες από το γραφειοκρατικό κράτος. Η δεκαετία του '70 τελείωσε με μια απεργία των οδηγών λεωφορείων στο Τολιάτι, οι οποίοι μπλοκάρισαν την είσοδο του γκαράζ μ' ένα λεωφορείο για να εμποδίσουν τους απεργοσπάστες. Πρόβαλαν 15 αιτήματα, μεταξύ των οποίων την απόλυση ενός διευθυντή και τη βελτίωση των μισθών και των συνθηκών δουλειάς. Παρά τις προσπάθειες του συνδικάτου, των κομματικών και της διεύθυνσης να τους πείσουν να ξαναγυρίσουν στις δουλειές τους οι εργάτες επέμειναν κι έτσι οι αρχές ενέδωσαν.

Η δεκαετία του '80 βρήκε τους οδηγούς ξανά σε δράση. Τον Μάιο του '80 κατέβηκαν σε απεργία ενάντια στα πρόσθετα δρομολόγια και στη σύλληψη των πρωτεργατών της προηγούμενης απεργίας. Τους ακολούθησαν 70.000 εργάτες παραγωγής στο τοπικό εργοστάσιο αυτοκινήτων που παράγει το Ρώσικο τύπο του **FIAT 124**. Ο λόγος της απεργίας ήταν οι ελλείψεις στα είδη διατροφής, κυρίως στο κρέας και στα γαλακτοκομικά προϊόντα. Μια ανεπίσημη εργατική ηγεσία στο εργοστάσιο είχε αντικαταστήσει το επίσημο Συνδικάτο και είχε οργανώσει μια απεργία σαν επακόλουθο των ημίωρων στάσεων εργασίας. Και πάλι οι αρχές υποχώρησαν, γεμίζοντας τα μαγαζιά με τρόφιμα και καταναλωτικά αγαθά και βελτιώνοντας την ιατρική περίθαλψη και γενικά την κοινωνική πρόνοια στο εργοστάσιο.

Τον Μάιο του '80 έγινε άλλη μια απεργία από τους εργάτες αυτοκινήτου στο Γκόρκι, όταν αρκετές χιλιάδες κατέβηκαν στους δρόμους για να διαμαρτυρηθούν για την έλλειψη τροφίμων. Χειρόγραφοι προκηρύξεις με τα παράπονα των εργατών είχαν εμφανιστεί στο εργοστάσιο τον προηγούμενο μήνα. Ξανά η διεύθυνση αποκατέστησε τον εφοδιασμό τροφίμων. Όπως και νάχει όμως το πράγμα, τέσσερις ηγέτες της απεργίας συνελήφθησαν.

Στις 2 Ιουνίου 1980, οι εργάτες στο εργοστάσιο τρακτέρ Τσελγιόμπινσκ κατέβηκαν σε μονοήμερη απεργία. Και πάλι η αιτία ήταν η έλλειψη τροφίμων. Τον ίδιο μήνα οι εργάτες στο εργοστάσιο τρακτέρ του ποταμού Κάμα, στο οποίο έχουν επενδυθεί δυτικά κεφάλαια, κατέβηκαν σε απεργία όταν ένα μέλος του Πολίτμπυρ, ο Αντρέι Κιριλένκο, τους ζήτησε να δουλέψουν σκληρότερα.

Τον Οκτώβριο του ίδιου χρόνου, χιλιοί εργάτες απήργησαν στο εργοστάσιο τρακτέρ Κασερεμονιτιέχας στο Ταρτού της Εσθονίας. Απαιτούσαν την κατάργηση της αυξημένης νόρμας παραγωγής, πληρωμή των επιδομάτων και τον τερματισμό της έλλειψης τροφίμων. Μια ειδική επιτροπή που στάλθηκε από τη Μόσχα αποδέχτηκε τα δυο πρώτα αιτήματα. Η επιτυχία της απεργίας προκάλεσε διαδηλώσεις στο Ταρτού και το Παρνού, που ζητούσαν την απελευθέρωση των φοιτητών που είχαν εκτοπιστεί επειδή πήραν μέρος σε προηγούμενες φοιτητικές διαδηλώσεις.

Σε άγνωστες ημερομηνίες, οι εργάτες στη Νίκελ και την Βούμποργκ κατέβηκαν σε απεργία. Η απεργία στην Βούμποργκ έγινε σε ένδειξη διαμαρτυρίας κατά της αστυνομικής καταστολής εναντίον εργατών που είχαν αναμειχθεί σε ένα παλιότερο επεισόδιο.

Στις αρχές του 1981, οι ανθρακωρύχοι της Βορκούτα κατέβηκαν σε απεργία ακολουθώντας το παράδειγμα των καταδίκων του εκεί στρατοπέδου εργασίας που είχαν ξεσηκωθεί στη δεκαετία του '50. (βλ. "Η Εξέγερση της Βορκούτα", εκδ. "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ").

Τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 1981, ξέσπασαν δυο απεργίες στο Κέντρο Πειραματικού Σχεδίου στο Κιέβο, που σχεδιάζει γεωργικά μηχανήματα. Η πρώτη απεργία ήταν απάντηση στην αύξηση της νόρμας παραγωγής και στην καθήλωση των μισθών. Οι παλιές νόρμες αποκαταστάθηκαν. Η δεύτερη απεργία προκλήθηκε από την έλλειψη νερού στην περιοχή. Οι πρωτεργάτες αυτής της απεργίας ήταν μέλη του συνδικάτου του εργοστασίου και των κομματικών επιτροπών. Όταν η παροχή νερού αποκαταστάθηκε, το συνδικάτο και οι κομματικές επιτροπές εκκαθαρίστηκαν. Σε μια ταμειοτοβιομηχανία στο Κιέβο, οι εργάτες απέργησαν ξανά ενάντια στις νόρμες παραγωγής. Και πάλι νίκησαν. Στο εργοστάσιο μοτοσυκλετών του Κιέβου, οι εργάτες απέργησαν ενάντια στις περικοπές των επιδομάτων και νίκησαν κι εκεί.

Το 1981 επίσης, ξέσπασαν απεργίες στη Ρίγα και σε πολλά μέρη της Λιθουανίας. Στο Ζντάνωφ οι εργάτες του εργοστασίου λεωφορείων απέργησαν διεκδικώντας βελτίωση των οικονομικών συνθηκών.

Οι παραπάνω απεργίες μπορεί να αποτελούν μόνο την κορυφή του παγόβουνου, μια και το πιο πιθανό είναι ότι οι λεπτομέρειες των περισσότερων απεργιών δεν φτάνουν ποτέ στη Δύση. Ακόμη, το γεγονός ότι οι απεργίες ξεσπούν πολλές φορές στο ίδιο εργοστάσιο ή στην ίδια πόλη, δείχνει ότι οι εργάτες δημιουργούν δίκτυα πληροφόρησης και, τείνουν ίσως προς τη δημιουργία μιας ανεπίσημης οργάνωσης.

Οπωσδήποτε, έχουν ήδη γίνει προσπάθειες να δημιουργηθούν ανεξάρτητα συνδικάτα, από εργάτες που θεωρούν πως τα επίσημα συνδικάτα (**AUCCTU**) δεν εξυπηρετούν με κανένα τρόπο τα συμφέροντα της τάξης τους. Τον Μάιο του 1977, μια ομάδα εργατών, μεταξύ των οποίων και ο Βλαντιμίρ Κλεμπάνωφ που είχε κλειστεί σε ψυχιατρείο γιατί προσπάθησε να δημιουργήσει ένα ανεπίσημο συνδικάτο ανάμεσα στους Ουκρανούς εργάτες ορυχείων, δημοσίευσε ένα γράμμα που αναφερόταν στις συνθήκες δουλειάς στη Σοβιετική Ένωση. Τον Σεπτέμβριο ακολούθησε μια "Ανοιχτή Επιστολή στην Παγκόσμια Κοινή Γνώμη για την Πραγματική Κατάσταση των Εργατών την Παραμονή της 60ης Επετείου της ΕΣΣΔ". Την παραμονή της επετείου της Ρώσικης Επανάστασης εμφανίστηκε ένα τρίτο γράμμα. Υπογραμμένο από 33 εργάτες, προέτρεπε στη σύσταση μιας επιτροπής που θα ερευνούσε πώς η Κεντρική Επιτροπή του Κόμματος απα-

ντούσε στα παράπονα των εργατών.

Μετά από μια συνέντευξη τύπου κατά την οποία επιτέθηκε στη διαφθορά και στις κακές συνθήκες δουλειάς, ο Κλεμπάνωφ κλείστηκε ξανά σε ψυχιατρείο. Η σύλληψη άλλων δύο συνδικαλιστών προκάλεσε τη δημιουργία, στις αρχές του 1978, της Ένωσης των Ελευθέρων Συνδικάτων Εργατών της Σοβιετικής Ένωσης (**ASPTSS**) που είχε γύρω στα 200 μέλη. Μέλος μπορούσε να γίνει οποιοδήποτε άτομο του οποίου τα δικαιώματα είχαν παραβιαστεί.

Η αντίδραση του Κράτους ήταν γρήγορη και σκληρή. Μέσα σε 10 μέρες από τη δημιουργία της **ASPTSS**, οι πρωτεργάτες της δημιουργίας της είχαν φυλακιστεί. Μέχρι τον Μάρτιο του 1978 η Ένωση ουσιαστικά είχε διαλυθεί.

Πάντως, μια άλλη ομάδα, η Εργατική Ομάδα για την Υπεράσπιση των Εργατικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Δικαιωμάτων στη Σοβιετική Ένωση, δημιουργήθηκε από τον Κουβάκιν, μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Συνδικάτου των Εργατών Πετρελαίου και Φυσικού Αερίου ο οποίος είχε καθαιρεθεί για την κριτική που ασκούσε στις αρχές.

Τον Οκτώβριο του 1978 εμφανίστηκε μια άλλη ομάδα, η Ελεύθερη Διεργεματική Ένωση Εργατών (**SMOT**). Όταν ιδρύθηκε είχε γύρω στα 100 μέλη οργανωμένα σε 8 ομάδες. Περιλάμβανε εκείνα τα μέλη της **ASPTSS** που ήταν ακόμη ελεύθερα. Μια διακήρυξη του συμβουλίου της **SMOT** έλεγε: "Σήμερα σ' αυτή τη χώρα, δεν υπάρχει καμιά ανεξάρτητη οργάνωση που θα μπορούσε να αντιπροσωπεύσει άμεσα τους εργάτες... οι κρατικοί υπάλληλοι των συνδικάτων βρίσκονται στο πλευρό της διεύθυνσης, προδίδουν τα συμφέροντα των εργατών και έτσι έχουν κατενύψει παραφυάδες του κρατικού μηχανισμού." Η **SMOT**, έλεγε η διακήρυξη, δεν είναι μια πολιτική οργάνωση και δεν ζητάει βοήθεια από τις κυβερνήσεις. Υπολογίζει στην υποστήριξη των εργατών μέσα κι έξω από τη χώρα.

Και πάλι το Κράτος έσπευσε να καταστείλει τη δράση της **SMOT**. Αλλά παρά όλα αυτά, αυτή συνέχισε να μεγαλώνει. Το 1981, ένα από τα ιδρυτικά μέλη της που είχε εξαναγκαστεί να φύγει, ο Βλαντιμίρ Μπορίσωφ, δήλωσε πως υπήρχαν 200 μέλη χωρισμένα σε 15 ομάδες. Μια εξόριστη, η Αλβίνα Γιακόρεβα, δήλωσε πως υπήρχαν 300 ενεργά μέλη, 1500 συμπροσυνήτες. Υπήρχαν γύρω στις 21 ομάδες, ανάμεσα στις οποίες και νέες ομάδες στην Ουκρανία, τη Λευκορωσία και τις χώρες της Βαλτικής. Η **SMOT** είχε επίσης καταφέρει να εκδώσει ένα δελτίο πληροφόρησης, και τα τελευταία τεύχη περιείχαν ανταποκρίσεις και άρθρα που υποστήριζαν την "Αλληλεγγύη" στην Πολωνία. Οι αρχές πάντως συνεχίζουν το κυνηγητό της **SMOT** με τελευταίο θύμα τον Βάλερυ Σεντάρωφ.

Όλα αυτά τα χρόνια έγιναν πολλές προσπάθειες για μια ανεξάρτητη πολιτική οργάνωση. Μερικές ήταν δεξιάς απόκλισης (ή και φασιστικές), άλλες φιλελεύθερες ή εθνικιστικές. Μερικοί εθνικιστές χρησιμοποίησαν την τρομοκρατία και το Κράτος απάντησε με εκτελέσεις. Μερικές

ομάδες, όπως το Δημοκρατικό Κίνημα, παρότρυναν τους εργάτες να απεργήσουν.

Από μια επαναστατική ελευθεριακή άποψη η περισσότερο ενδιαφέρουσα ομάδα στα τελευταία χρόνια ήταν η Αριστερή Αντιπολίτευση του Λένινγκραντ που υποστηριζόταν από τους φοιτητές και γενικά τους νέους (βλ. "ΑΝΑΡΧΟΣ" No 1: "Ο Αναρχισμός στη Ρωσία"). Χρονολογείται από το 1976 όταν στο Λένινγκραντ είχαν εμφανιστεί προκηρύξεις ενάντια στο 25ο Συνέδριο κατηγορώντας το σαν κίβδηλο. Η ομάδα περιλάμβανε και Μαρξιστές και Αναρχικούς και το δελτίο της, "ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ" δημοσίευσε μια συζήτηση πάνω στα γεγονότα της Κροστάνδης το 1921. Η βιβλιοθήκη της κομμούνας την οποία η ομάδα δημιούργησε, περιλάμβανε έργα τόσο του Κροπότκιν όσο και του Μαρξ και του Τρότσκι. Αυτή η Κομμούνα ήταν ανοιχτή σε οποιονδήποτε ήθελε να μπει μέσα. Μια γραφομηχανή και μια συλλογή φιλολογίας Σαμιζντάντ ήταν διαθέσιμα.

Τα άρθρα της "Προοπτικής" ήταν πολύ ενδιαφέροντα. Ένα, με τίτλο "Θέσεις πάνω στην παρούσα κατάσταση", διακήρυττε: "Το κράτος υπάρχει, όχι για χάρη του λαού αλλά για χάρη του εαυτού του. Το κράτος είναι ένας στρατιωτικός-γραφειοκρατικός μηχανισμός με όλα τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα ενός στρατού, την **KGB**, την αστυνομία, τους καθοδηγητές." Και συνεχίζει: "Στη Σοβιετική Ένωση, μόνο οι άνθρωποι στην κορυφή ζουν καλά ενώ οι άλλοι ζητιανεύουν." Ένα άλλο άρθρο συνηγορούσε υπέρ του ένοπλου αγώνα που συνεχιζόταν απ' την **RAF** στην Ομοσπονδιακή Γερμανία.

Παρά τις πολλές διαφορές που περιέκλεινε, η ομάδα ενώθηκε στη βάση ενός προγράμματος αρχών. Αυτό ζητούσε πλήρη ελευθερία και αυτονομία για κάθε άτομο στην κοινωνία, βασισμένες στην ελευθερία και την αυτονομία των άλλων. Ελευθερία και αυτονομία των Ενώσεων και των οργανώσεων, πλήρη πλουραλισμό σε όλες τις σφαίρες της ζωής, τη διάλυση της **KGB** και άλλων γραφειοκρατικών μηχανισμών, την κατάργηση του στρατού και τον ανασχηματισμό της βιομηχανικής και της αγροτικής οικονομίας.

Το Κράτος αντέδρασε όπως πάντα και αρκετά μέλη της ομάδας φυλακίστηκαν. Στην επέτειο του Συντάγματος του Στάλιν, που υποτίθεται πως ήταν το πιο δημοκρατικό, 200 σπουδαστές διαμαρτυρήθηκαν γι' αυτή την κατάσταση στην πλατεία Καζάν του Λένινγκραντ, μοιράζοντας προκηρύξεις στον κόσμο. Η αστυνομία συνέλαβε 20 άτομα. Χάρη στις καμπάνιες που έγιναν από ελευθεριακούς στη Δύση, οι περισσότεροι έχουν τώρα πια αφεθεί ελεύθεροι.

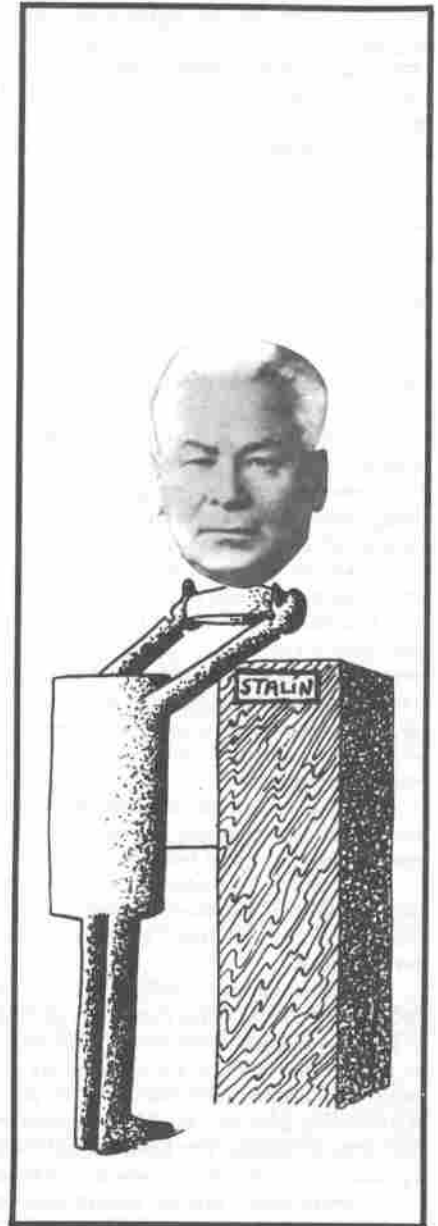
Εκτός από τις δραστηριότητες της ομάδας του Λένινγκραντ, οι ελευθεριακοί της Σοβιετικής Ένωσης έχουν εκδώσει έργα του Μποκούνιν, και του Πετριτσένκο* στον Σαμιζντάντ τύπο. Η τελευταία έκδοση αυτής της υπόγειας φιλολογίας είναι μια προσούρα για τον Μάχνο και τους Εβραίους. Αυτή η προσούρα περιγράφει τον αγώνα του Μάχνο ενάντια στην Κόκκινη και τη Λευκή τυραννία

και ανασκευάζει τον επίσημο σοβιετικό μύθο πως ήταν ένας αντισημίτης κουλάκος ληστής.

Σε μια από τις διακηρύξεις της η ομάδα του Λένινγκραντ διακήρυττε πως "η μετάβαση από τον κρατικό μονοπωλιακό καπιταλισμό στο σοσιαλισμό είναι οπωσδήποτε μια επαναστατική διαδικασία, γιατί περιλαμβάνει το διώξιμο από την εξουσία της τάξης των γραφειοκρατών σαν αποτέλεσμα της ταξικής πάλης της εργατικής τάξης εναντίον της..." Αυτό είναι το μήνυμά που θάβαν καλά να μάθουν ο Αντρόπωφ, η Σοβιετική γραφειοκρατία και όλοι εκείνοι που θέλουν να υποβάλλουν τους εργαζόμενους στην τυραννία και την εκμετάλλευση στ' όνομα του σοσιαλισμού και της ελευθερίας.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Η :

* Ναυτικός που έπαιξε ηγετικό ρόλο στην εξέγερση της Κροστάνδης (βλ. "Οι Ιζβέστιες της Κροστάνδης" εκδ. "ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ" και η "Κομμούνα της Κροστάνδης" εκδ. "ΔΙΕΘΝΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ").

ΕΔΑΦΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΣΤΗ ΤΑΣΜΑΝΙΑ

Εδώ και 180 χρόνια, όταν η Αγγλική κυβέρνηση έστειλε στρατιώτες, κατάδικους κι άποικους στην Τασμανία, οι κάτοικοι αυτού του νησιού ζούσαν στο νησί 20.000 χρόνια. Μέσα σε 40 χρόνια η κοινωνία μας σχεδόν καταστράφηκε. Μας στέρησαν τελείως το δικαίωμα πάνω στη γη μας.

Όσο, όταν οι Ευρωπαϊκές χώρες εισέβαλε η μία στην άλλη, ο λαός της κατακτημένης χώρας διατήρησε την ιδιοκτησία της γης του. Ο στρατός κατοχής ήταν υποχρεωμένος να πληρώσει για την κατοχή της γης και τον καταυλισμό των στρατιωτών σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο. Αυτές οι αντιλήψεις όμως δεν ίσχυαν στην περίπτωση των Αμερικάνων Ινδιάνων, των Νοτιοαφρικάνων Ζουλού, των Μοορί της Ν. Ζηλανδίας ή των Αυστραλών ιθαγενών. Στα 1971 οι ιθαγενείς πήραν μια γεύση της έννοιας του Διεθνούς Δικαίου σ' ένα Αυστραλιανό δικαστήριο. Η αγωγή απορρίφθηκε με το αιτιολογικό ότι ο ιθαγενής πληθυσμός δε διέθετε τις δομές ενός Ευρωπαϊκού κράτους με τη μορφή βασιλέων, υπουργικών συμβουλίων, εθνικού ναυτικού και τα τοιαύτα. Ακόμα δεν μπορούμε να καταλάβουμε τη λογική αυτού του συλλογισμού.

Όταν έφθασαν οι Ευρωπαίοι, ζούσαμε σε αρμονία με το περιβάλλον. Είμαστε μια αυτόρρηκτη κοινωνία που τα μέλη της ζούσαν ειρηνικά μεταξύ τους και με τη γη. Η κοινωνία μας είχε τη δική της κουλτούρα, μύθους, όνειρα, φυλετικές δομές, θρησκευτικές πεποιθήσεις κι εδαφικές εκτάσεις. Οι διάφορες ομάδες εμπορεύονταν μεταξύ τους κι είχαν μια πολύπλοκη κοινωνική δομή. Μέσα σε 40 χρόνια η δομή αυτής της κοινωνίας είχε θρυμματιστεί. Το έγκλημα, ο βιασμός, η σφαγή, η αρρώστια κι η αλλοτρίωση της γης ρήμαξαν την κοινωνία. Παρά την περίφημη διακήρυξη του Κυβερνήτη Άρθουρ, κανένας λευκός δεν κρεμάστηκε ποτέ για τη δολοφονία ενός ιθαγενή. Οι μαζικές δολοφονίες στο Ρίστον και το Κέιπ Γκρίμ, ο εγκλεισμός σε στρατόπεδα κι η εξορία στα νησιά Φλάντερ δεν είναι παρά ελάχιστα παραδείγματα αυτής της διαδικασίας.

Στα 1876, μετά το θάνατο του Τρουγκανίνι, η λευκή κοινότητα διακήρυξε ότι οι ιθαγενείς είχαν εκλείψει και φρόντισε ώστε να γίνει αυτό. Αλλά δεν εξαφανιστήκαμε. Επιζηήσαμε παρά την ανήθικη πολιτική διαδοχικών κυβερνήσεων, μια πολιτική που είχε σα σκοπό να μας καταστρέψει σαν κοινότητα, μια πολιτική όπως η εξορία, η απομόνωση, ο παραγκωνισμός, η αφομοίωση. Μια πολιτική, πάντως, που δε λειτούργησε.

Προσαρμόσαμε ότι απόμεινε απ' τη φυλετική κουλτούρα μας, διατηρήσαμε το σύστημα της αιματοσυγγένειας και συνεχίσαμε τις προσπάθειές μας για να ξαναπάσουμε τη γη μας.

Στα 1886 η Ελιζαμπεθ Έβερετ κι η Λούσυ Μπήτον, μετά από μια μακρόχρονη καμπάνια, πήραν διαβεβαίωση απ' τον Υπουργό Γεωργίας ότι το νησί Τασπλ δεν θα λεηλατούνταν. Η υπόσχεση αυτή δεν τηρήθηκε.

Η κυβέρνηση αναγκάστηκε ν' αναγνωρίσει την ύπαρξή μας στα 1904, αντί όμως να πάρει θετικά μέτρα περιόρισε μερικούς από μας σ' έναν καταυλισμό ιθαγενών στο νησί Κέιπ Μπάρνερ. Αυτή η πολιτική υπήρξε ανεπιτυχής κι εγκαταλείφθηκε μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Ακολούθησε μια πολιτική εξαναγκαστικής αφομοίωσης που τερματίστηκε μόνο στις αρχές της δεκαετίας του 1970. Αυτή η πολιτική υπήρξε ολέθρια. Στη δεκαετία του 1980 αρνήθηκαν να μας προσφέρουν νομική προστασία ενάντια στις διακρίσεις.

Είμαστε ακόμα εδώ και συνεχίζουμε τον αγώνα για τα δικαιώματά μας.

Δε θέλουμε ελεημοσύνη. Θέλουμε τη γη μας πίσω κι αποζημίωση για τη ζημιά που μας προκάλεσε η πολιτική καταστροφής κι εγκατάλειψης. Και τώρα ζητάμε τα δικαιώματά μας. Η γη, όπως κι εμείς, είναι ακόμα εδώ.

Γιατί θέλουμε τη γη μας πίσω

Η επιστροφή της γης μας δε θα λύσει όλα τα προβλήματα της κοινότητάς μας, αλλ' αποτελεί ένα αναγκαίο βήμα που θα μας επιτρέψει να λύσουμε τα προβλήματά μας.

Χρειαζόμαστε τη γη σαν οικονομική βάση έτσι ώστε να μπορούμε να έχουμε τους πόρους για να βοηθήσουμε τους εαυτούς μας, αλλά επιπλέον, κι αυτό είναι το πιο σημαντικό, τρέφουμε μια βαθιά ενσυναίσθηση για τη γη. Αυτή η στάση είναι ίσως δύσκολο να γίνει κατανοητή απ' τους λευκούς ανθρώπους, καθώς δεν εκφράζεται ικανοποιητικά με όρους οικονομικούς, των νόμων περί κληρονομιάς ή ακόμα κι αισθητικής ή επιστημονικής αξιολόγησης αυτής σαν περιβάλλον. Παρά τις επιθέσεις που επί σειρά ετών δέχεται ο παραδοσιακός τρόπος ζωής μας, διατηρούμε την παραδοσιακή μας αντίληψη για τη γη μας σαν κάτι που όχι μόνο μας ανήκει αλλά και που του ανήκουμε.

Έτσι η αποκατάσταση της γης μας θα ενισχύσει την αίσθηση της ταυτότητάς μας και θα προσφέρει στο λαό μας ένα επίκεντρο

Τί θέλουμε

1. Θέλουμε κοινοκτημοσύνη. Δε θέλουμε να πλουτίζουν ορισμένα άτομα σε βάρος των άλλων. Δε θέλουμε να κατασπαταληθεί η γη μας ώστε να μην έχουν τίποτα οι μελλοντικές γενιές. Έτσι ζητάμε τη δημιουργία ενός Συμβουλίου Γης Ιθαγενών, εκλεγμένου απ' την κοινότητα, που θα επικοινωνεί τη γη σε άτομα ή ομάδες.
2. Θέλουμε να ελέγχουμε τη γη μας. Δε θέλουμε να μας λένε τι να την κάνουμε διάφοροι ξένοι, ούτε θέλουμε να είμαστε υποχρεωμένοι να ζητήσουμε άδεια προτού την κάνουμε ότι θέλουμε.
3. Θέλουμε να μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τη γη όπως πρέπει. Θέλουμε να φτιάξουμε πλάνο συλλογικής διεύθυνσης για τη σωστή χρήση της. Και θέλουμε τη δύναμη για να μπορούμε να σταματήσουμε την κακή χρήση της χωρίς την άδειά μας.
4. Θέλουμε ν' απολαμβάνουμε τους καρπούς της γης μας' το ν' απαιτούν από μας να πάρουμε άδεια για να πιάσουμε έναν Αυστραλό (Σ.τ.Μ. είδος μικρού καγκουρώ) και να τον φάμε, είναι παράλογο. Δεν έχουμε καμιά αντίρρηση αναφορικά με τους νόμους περί εμπορικής εκμετάλλευσης ή διατήρησης των ζώων, αλλά αρνιόμαστε ένα νόμο που μας υποχρεώνει να πληρώσουμε για μια άδεια, προκειμένου ν' ασχοληθούμε με τις παραδοσιακές μας δραστηριότητες κυνηγιού και συλλογής τροφής.
5. Θέλουμε να χρησιμοποιούμε τη γη μ' έναν αρμονικό τρόπο. Στο κάτω-κάτω, αυτό κάναμε στο παρελθόν. Έτσι θα μας δέσμευσαν τέτοια πράγματα όπως δικαιώματα πάνω στο νερό και τοπογραφικοί κανόνες.

Τί εδάφη ζητάμε

Η λογική θα έλεγε ότι δικαιούμαστε όλη την Τασμανία. Ωστόσο, δεν μπορούμε να γυρίσουμε πίσω την ιστορία και να περιμένουμε να ξαναγυρίσουν στην πατρίδα τους όλοι οι όποιοι απ' το 1800 και μετά. Αναγνωρίζουμε ότι είμαστε μέρος μιας μεγάλης κοινότητας κι ελπίζουμε ότι κι η κοινότητα θα μας αναγνωρίσει με τη σειρά της.

Δε ζητάμε την τιμωρία διάφορων ατόμων, διαμέσου της κατάσχεσης της γης ατομικών ιδιοκτητών ή ενοικιαστών. Το Στέμμα ήταν που μας πήρε τη γη. Το Στέμμα είναι που πρέπει να μας τη δώσει, επιστρέφοντάς μας αναπαλλοτριώτη γη του Στέμματος. Ιδιαίτερα, θέλουμε εκείνα τα μέρη που έχουν ειδική σημασία για την κοινότητα των Ιθαγενών, όπως τα νησιά Μάτον Μπριντ, το νησί Κέπ Μπάρεν, το Όνστερ Κόουβ και άλλα παρόμοια.

Θέλουμε την επιστροφή οποιουδήποτε κομματιού γης, στη βάση μόνο ότι έχει ειδικό ενδιαφέρον για την κοινότητά μας κι όχι στη βάση ότι έχει μικρή αξία για οποιονδήποτε άλλο.

Μερικές αντιρρήσεις

"ΑΠΑΡΤΧΑΙΝΤ"

Η παραχώρηση εδαφικών δικαιωμάτων είναι μια μορφή απαρτχάιντ.

Αλλά η πραγματικότητα του απαρτχάιντ, όπως στη Ν. Αφρική, είναι ότι μια πλούσια μειοψηφία εκτοπίζει μια άλλη φυλετική ομάδα σε φτωχά μέρη της χώρας, προκειμένου να κρατήσει για τον εαυτό της μια θέση εξουσίας. Εκείνο που επιδιώκουμε είναι να διατηρήσουμε την ταυτότητα και την κουλτούρα μας σε μέρος ενός συνολικού κοινωνικού συστήματος, όπου θα υπάρχει αλληλοσεβασμός μεταξύ όλων των φυλών.

"ΑΔΙΚΙΑ"

Γιατί θα πρέπει να γίνει ειδική μεταχείριση στους Ιθαγενείς; Κανείς δε μου έδωσε γη.

Αλλά όλη η γη που προς το παρόν κατακρατείται στην Τασμανία, βρίσκεται σε ξένα χέρια εξαιτίας μιας εδαφικής δωρεάς του Στέμματος. Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της γης δόθηκε δωρεάν ή πουλήθηκε πολύ φτηνά. Η βάση του πλούτου μας σε μέρος ενός συνολικού κοινωνικού συστήματος, όπου θα υπάρχει αλληλοσεβασμός μεταξύ όλων των φυλών.

"ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ"

Τα δικαιώματα πάνω στη γη θα δημιουργούσαν διακρίσεις υπέρ των Ιθαγενών.

Αλλά αυτό που χρειάζεται είναι μια θετική διάκριση που να κάνει μια μη προνομιούχα ομάδα να ορθοποδήσει. Ένα άτομο που έχει και τα δυο του πόδια γερά δεν ισχυρίζεται ότι αποτελεί διάκριση το να δοθούν πατερίτσες σ' ένα άτομο με σπασμένο πόδι.

"ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΑΡΓΑ"

Η τωρινή γενιά λευκών δε φέρνει καμιά ευθύνη. Γιατί πρέπει να πληρώσουμε για ότι έκαναν οι πρόγονοί μας;

Αλλά η λευκή κοινωνία συνεχίζει σήμερα να επωφελείται απ' την κλοπή της γης μας. Εσύ σαν άτομο έχεις υποχρέωση να μας βοηθήσεις να πάρουμε πίσω ένα μέρος της. Γιατί πρέπει να υποφέρουμε για ότι έκαναν οι πρόγονοί σου;

"ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΙ ΙΘΑΓΕΝΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΑΣΜΑΝΙΑ"

Δεν είστε φυλή. Δεν είστε αρκετά μαύροι. Δεν έχετε δική σας γλώσσα. Έχετε γαλάζια μάτια κλπ. κλπ.

Αλλά η άρνηση της ύπαρξης μιας φυλής είναι η χειρότερη μορφή ρατσισμού. Μετά την καταστροφική επίθεση ενάντια σε μιαν ολόκληρη κοινωνική δομή, η κυρίαρχη ομάδα προσπαθεί ν' αποφύγει τις ευθύνες για τις πράξεις της, παριστάνοντας ότι το αποτέλεσμα της ήταν μια ολοκληρωτική καταστροφή, χωρίς επιζώντες που ν' αποτελούν πρόβλημα. Μας έλεγαν στην τάξη ότι δεν υπήρχαν Ιθαγενείς στην Τασμανία, ωστόσο στην αυλή δεχόμαστε ρατσιστικούς εξευτελισμούς.

ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΙ ΕΠΙΖΩΝΤΕΣ

Όντας Ιθαγενείς έχουμε μια αίσθηση περηφάνιας και ταυτότητας. Υποφέραμε κι εξακολουθούμε να υποφέρουμε.

Μερικά στοιχεία για μας

Ζούμε εδώ τουλάχιστον 24.000 χρόνια. Ξέρουμε τα όνόματα και τις φυλές των προγόνων μας. Έχουμε διατηρήσει τα παραμύθια, τους μύθους και την ιστορία μας. Ζούμε σ' όλη την επικράτεια του κράτους. Έχουμε υψηλό δείκτη θνησιμότητας - μόνο το 3,4% του λαού μας δικαιούται σύνταξη σε σύγκριση με το 11,3% του πληθυσμού γενικά. Έχουμε χαμηλό εισόδημα. Το 89% από μας είχε στα 1976 ετήσιο εισόδημα λιγότερο από 800.000 δολ. σε σύγκριση με το 70% του πληθυσμού γενικά.

Το μορφωτικό μας επίπεδο είναι πολύ χαμηλό, σε σύγκριση με κάθε αποδεκτό δυτικό πρότυπο.

Τα παιδιά μας είναι πιο φοβισμένα και ντροπαλά.

Στο σχολείο, τα παιδιά των Ιθαγενών λένε ότι τα μεγαλύτερα προβλήματά τους είναι:

Διακρίσεις από μαθητές	23%
Διακρίσεις από δασκάλους	10%
Ότι τους λένε πως δεν υπάρχουν Ιθαγενείς	16%
Έλλειψη φίλων	6%

Συνεχίζουμε να υφίσταμεθα διακρίσεις, αυτό συνεχίζεται στα σχολεία, στη δουλειά, στα δικαστήρια, στα ξενοδοχεία, στη στέγαση και στους δρόμους.

Έχουμε μεγάλο πρόβλημα αλκοολισμού.

Έχουμε υψηλό ποσοστό ανεργίας. Στα 1976 το ποσοστό ήταν 24% σε σύγκριση με ένα μέσο εθνικό ποσοστό 5%. Σήμερα είναι μεγαλύτερο από 50%.

Αλλά είμαστε ακόμα εδώ, κάπου 4.000 από μας, μια συμπαγής, πολιτισμική οντότητα με τη δική της ταυτότητα. Αλλά είμαστε Ιθαγενείς. Έχουμε μια αδιάρρηκτη συνέχεια με το παρελθόν κι αγωνιζόμαστε για τα δικαιώματά μας.

(Το κείμενο αυτό στάλθηκε στο περιοδικό από τασμανούς Ιθαγενείς)

Η ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΣΑΝ ΜΕΡΙΚΗ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ

ή

αν το κεφαλι σου είναι μολυσμένο, κοφτό

Τα τελευταία χρόνια έχουμε δει μια άνθηση των εξεγέρσεων και των ανατρεπτικών ενεργειών που, πέρα από ορισμένες εξαιρετικές καταστάσεις όπως η κατάρρευση των φασιστικών ιδεολογιών στην Ισπανία και την Πορτογαλία, εμφανίζεται για πρώτη φορά μετά τη δεκαετία του '60. Απ' το Δ. Βερολίνο ως την Καλιφόρνια, απ' το Τέξεθ ως το Γκντάνσκ, αμφισβητούνται τόσο οι σύγχρονες συνθήκες του καπιταλισμού όσο κι οι πιο κατάφωρες συνέπειές τους: η μισθωτή εργασία, η ιεραρχία, το εμπορευματικό σύστημα, οι κακές συνθήκες στέγασης, η σεξουαλική μιζέρια κι ο κραυγαλέος παραλογισμός μιας δημοκρατικής κουλτούρας όπου όλα μπορούν να αυξητηθούν έξω από κείνο που είναι το πιο σημαντικό. Οι άνθρωποι αναζητούν νόημα σε μια κοινωνία που τους καταδικάζει σε μια μίζερη ανεργία ή στο να παράγουν σαράντα ή και περισσότερες ώρες τη βδομάδα κάτω από μια ιεραρχική δικτατορία της μισθωτής εργασίας όπου δεν ελέγχουν οι ίδιοι το τί παράγεται ή το πώς παράγεται.

Οι ιδεολογίες της ανάπτυξης ανθούν, ενώ η ίδια η ανάπτυξη φθίνει κι η διαχείριση της κρίσης γίνεται ένας απ' τους κύριους κλάδους στα πανεπιστήμια. Έτσι υποβάλλονται σχετικές ερωτήσεις, όπως ποιό είναι το νόημα της ζωής σε μια τέτοια κοινωνία μισθωτής εργασίας που ξοδεύει μέσα σε δυο βδομάδες τόσο χρήματα για τους εξοπλισμούς όσα θα χρειάζονταν για να ταΐσουν και να ποτίσουν ολόκληρο τον πληθυσμό της γης για έναν ολόκληρο χρόνο* ή ποιός χρησιμοποιεί τα κέρδη και τους φόρους που αποσπούνται για να καταμερίσει το καταστροφικό ισοδύναμο 20-30 τόννων TNT στο κεφάλι κάθε ζωντανού προσώπου που υπάρχει πάνω στον πλανήτη; Ρωτάνε πώς μπορεί να είναι ελεύθερη μια κοινωνία όταν μεταμορφώνεται τον έρωτα, το παιχνίδι και τη δημιουργικότητα σε πορνό, ελεύθερο χρόνο και μισθωτή εργασία. Η υποβολή τέτοιων ερωτήσεων προσφέρει την αφετηρία για μια κοινωνική κριτική — με όλες τις ανατρεπτικές της συνέπειες — κι ένα προλεταριάτο που αποκτάει την ιστορική συνείδηση που χρειάζεται για να ξεπεράσει αυτές τις συνθήκες.

Η σύγκρουση υπάρχει: αλλά δε συμφωνούν όλοι πάνω στην προέλευση ή την επίλυσή της. Η ψευδής απελευθέρωση έχει γίνει μια ειδικευση που εμποδίζει την ενοποιημένη πάλη. Η καπιταλιστική ιδεολογία, πάντα σε εγρήγορση, έχει διασπάσει τη σύγκρουση σε μια ολόκληρη σειρά "προβληματικών σφαιρών" και "θεμάτων" τοπικοί και μερικευμένοι αγώνες που συζητούνται ανοιχτά στα μέσα ενημέρωσης με κύριο στόχο να σταματήσουν οποιαδήποτε ενοποίηση αυτών των αγώνων, παρουσιάζονται απ' τους επίσημους δημοσιογράφους σε προσεκτικά μετρημένες δόσεις, ανοίγοντας έτσι μια δημόσια συζήτηση απ' την οποία ξεφεύγει το βασικό σημείο: ο καπιταλιστικός τρόπος παραγωγής.

Έτσι, πολλοί μερικευμένοι αγώνες ξεκινάνε για να μεταρρυθμίσουν το σύστημα της μισθωτής εργασίας και το εμπορευματικό σύστημα, και καταλήγουν να μην είναι τίποτα παραπάνω από ομάδες πίεσης στο Κράτος, διατηρώντας το έτσι άθικτο. Είτε αυτό ή παλιές μορφές, ιστορικά νεκρές ξαναζωντανεύουν θεαματικά και συζητούνται σαν εναλλαγές. Οι πρόσφατες ειρηνιστικές διαδηλώσεις που αρ-

γανώνονται από εκκλησιαστικές οργανώσεις ή συνδικάτα υποστηρίζονται από "επαναστάτες", που φαίνεται ότι έχουν ξεχάσει όχι μόνο την αιματοβαμμένη και σκοταδιαστική ιστορία των εκκλησιών, αλλά και την αντιδραστική φύση των συνδικάτων. Μπορεί να πιστεύουν ότι κριτικάρουν τη βόμβα νετρονίου (τη "βόμβα των κτηματομεσιτών"), αλλά ταυτόχρονα προσφέρουν τη συμπαράστασή τους σε άλλες πτυχές του καπιταλιστικού συστήματος: πολιτικά κόμματα, συνδικάτα κλπ. Σήμερα οι κρατικοί σχεδιαστές συμφωνούν ότι θα πρέπει ν' αφήσουν κάποιο χώρο στους προϋπολογισμούς τους για τα συνδικάτα (απ' την TUC στην Αγγλία ως τη CNT στην Ισπανία), όπως επίσης ξέρουν ότι τα πολιτικά κόμματα (επαναστατικά ή όχι) αποτελούν ένα βασικό μέρος του σύγχρονου θεάματος. Απ' τους κόκκινους Μπενικούς στην Αγγλία ως τους πράσινους Μπαροϊκούς στη Γερμανία για να μην ξεχάσουμε τους Χριστιανούς πατσιφιστές και τους απανταχού "νέους" κίτρινους σοσιαλδημοκράτες (Μιτεράν και Σία) ή αμφισβήτηση στρέφεται μακριά απ' τα πραγματικά προβλήματα. Το Ειρηνιστικό και το Οικολογικό κίνημα είναι οι ομφάλιοι λώροι που, περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο, ενώνουν σήμερα αυτά τα συμφέροντα κι εμφανίζονται να έχουν σαν κοινό στόχο την εξουδετέρωση της ενδεχόμενης καταστροφικότητας και της φρικτής πραγματικότητας της σημερινής μόλυνσης. Στην πραγματικότητα, όμως, αυτοί οι σκοποί είναι ολότελα διαφορετικοί.

Για να καταστραφεί η σύγχρονη μόλυνση είναι απαραίτητο να καταστραφεί ο καπιταλισμός που την παράγει κι εκείνοι που χρειάζονται περισσότερο την καταστροφή του καπιταλισμού για ν' αρχίσουν να ζουν, το ξέρουν πολύ καλά. Άλλοι, όμως, επιθυμούν απλά να παρακάμψουν επιτήδεια τις χειρότερες πλευρές της μόλυνσης και δημιουργούν στην πορεία νηοειδες μικροαστικής ευδαιμονίας, χρησιμοποιώντας την οικολογία σαν ειδικευμένη μέθοδο δημιουργίας μη μολυσμένων παραδείσων για τους ίδιους και για τους συναδέλφους τους, ενώ οι προλεταριακές περιοχές των πόλεων εκφυλίζονται όλο και περισσότερο. Έχει αναπτυχθεί μια νέα γενιά αντιδραστικών οικολόγων, που δουλειά τους είναι να καθαρίζουν και να σχεδιάζουν μη μολυσμένες περιοχές για κείνους που μπορούν να πληρώσουν γι' αυτό, μακριά απ' τους κινδύνους των χημικών ή πυρηνικών απόβλητων, των αποπνικτικών βιομηχανικών περιοχών ή την απομόνωση/αποσύνθεση ορισμένων εσωτερικών ζωνών της πόλης. Είναι η καπιταλιστική οικολογία που ενδιαφέρεται για την πολιτική μεταρρύθμιση και που ισχυρίζεται θρησκευτικά ότι είναι "ανεξάρτητη", υπέρ των συνταξιοδοτημένων και κομμάτων, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι παρά μια συγχώνευση δεξιών κι αριστερών διευθυντικών συμφερόντων που σχηματίζουν ένα ενιαίο μέτωπο γύρω απ' την οικολογία για να διατηρήσουν την ταξική ειρήνη. Η δημόσια συζήτηση την οποία προκαλούν δεν αφορά την κατάργηση του καπιταλισμού, αλλά μάλλον διαφορετικά οράματα ξεπεράσματος της καπιταλιστικής κρίσης* μιλάνε, για ενεργειακή κρίση ενώ στην πραγματικότητα μιλάνε για κρίση των πόρων του κεφαλαίου. Πρόκειται για μια δημόσια συζήτηση ανάμεσα στις νέες διευθυντικές τάξεις, που συντηρείται διαμέσου μικροσκανδάλων στα ιλλουστρασιόν περιοδικά, γύρω

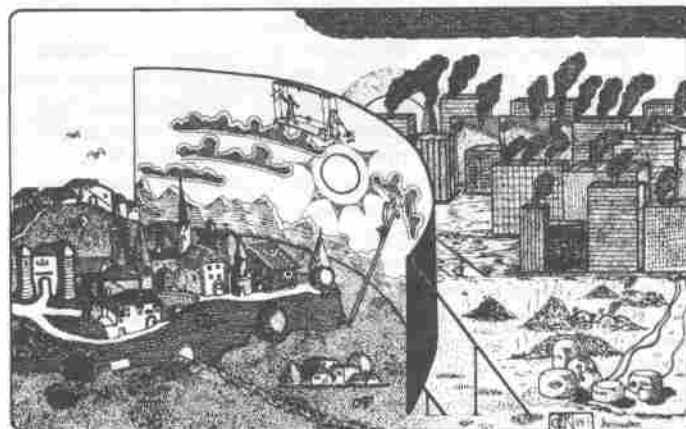
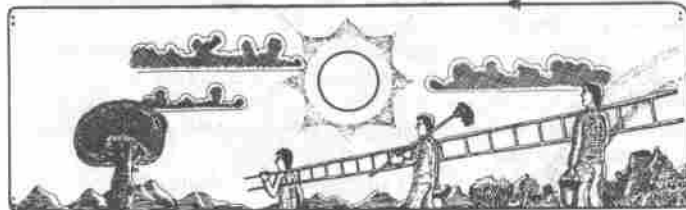
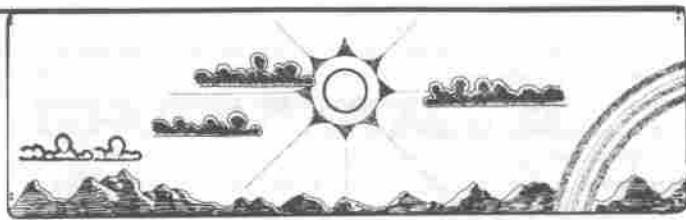

απ' τους κινδύνους των μολυσμένων αστικών περιοχών, ενώ συχνά δεν κάνουν τίποτα άλλο παρά να επανακατευθύνουν τα καυσαέρια των οχημάτων και των εμπορικών αυτοκινητόδρομων μακριά απ' τις πουρζουάδικες περιοχές και μέσα στις προλεταριακές ζώνες. Η συζήτηση αυτή προσελκύει μια πλατιά γκάμα εκκεντρικών, που περιλαμβάνει από ρεβιβαλιστές (Σ.τ.Μ. που επιδιώκουν την αναζωπύρωση της Θρησκείας) επισκόπους μέχρι απογοητευμένους πολιτικούς, από κείνους τους κρετίνοους ψευδο-ποιητές που νοσταλγούν την προκαπιταλιστική τεχνολογία μέχρι τη συνηθισμένη ποικιλία των πολιτικών κομπινισδάρων που έχουν βγει για να φαρέψουν θύματα. Η οικο-εξουσία έχει γίνει μια άλλη μερικευμένη εξουσία που το μόνο που θέλει είναι να μεταρρυθμίσει την Κρατική εξουσία.

Οι ιδεολογικές της παραλλαγές είναι τόσο ποικίλες όσο και τα συμφέροντα που διεκδικούν μέσα στο θέαμα του σύγχρονου καπιταλισμού. Γενικά, βλέπουν την κοινωνία σαν κάτι έξω απ' τη φύση και τη φύση σαν κάτι έξω απ' την κοινωνία, και συνακόλουθα ποτέ δεν βλέπουν την ολότητα της αποσύνθεσης της σύγχρονης κοινωνίας σαν το κοινωνικό και πολιτικό ισοζύγιο των μερών της, με συνεχώς μεταβαλλόμενα αμοιβαία αποτελέσματα πάνω σε καθένα απ' τα μέρη της. Οι σημερινοί οικο-επαγγελματίες παρόλες τους τις προσπάθειες να δημιουργήσουν τους οικο-παραδείσους τους έξω απ' το κεντρικό πρόβλημα της παραγωγής και των παραγωγικών σχέσεων, θα δούνε κάποια μέρα τα αξιανάπητα οικο-σπίτια και τον οικο-χώρο τους να μεταμορφώνονται από ένα επαναστατικό προλεταριάτο (που, οι χαζοηλίθιοι, δεν πιστεύουν ότι μπορεί, τόσο εμπιστοσύνη τρέφουν στον οικο-χώρο τους) που θ' αναδημιουργήσει απ' αυτό έναν χώρο που θα τον ζουν οι άνθρωποι κοινωνικά, που δε θα ονομάζεται οικολογικός αλλά που οπωσδήποτε θα είναι αδιαχώριστος απ' την επαναστατική ολότητα αναδομώντας τον κόσμο των ανθρώπινων σχέσεων.

Από μια κατάφωρα στατική άποψη, παρουσιάζουν μια ιερή τράβδα αντιδραστικών εικότων: τις παλιές προκαπιταλιστικές θρησκευτικές πεποιθήσεις, τη σφαιρική κριτική των καλλιτεχνικών σχεδίων του 20ού αιώνα καθώς επίσης και τις χειρότερες αμφιλογίες των παραδοσιακών σοσιαλιστικών κινημάτων. Η θρησκευτική προκαπιταλιστική Δευτέρως Παρουσίας ιδεολογία τους είναι πασιγνωστή και δεν αποτελεί τίποτα καινούργιο για τους επαναστάτες. Αυτό που είναι καινούργιο είναι πως ήταν σε θέση να ξεθάψουν ορισμένα πρωτοπορικά καλλιτεχνικά σχέδια απ' τη δεκαετία του '20 και να τους δώσουν μια νέα παράταση ζωής μέσα στο σύγχρονο οικο-θέαμα, απαλλάσσοντας έτσι εκείνους που ενδιαφέρονταν για τέτοια πειράματα απ' το ν' αντιμετωπίσουν τη συνολική επανάσταση, το μόνο τους ισοδύναμο στη σύγχρονη καθημερινή ζωή. Τα χρησιμοποιούν απλώς για να υποδείξουν ένα άνετο καλλιτεχνικό μέλλον μ' έναν τρόπο που είναι τόσο στείρος όσο η προπαγάνδα της Φορντ Μότορ για το "αμόξι του Σαββατοκύριακου" και για να γίνουν οι κρυφοί χειραγωγοί κάποιου λειτουργικού ουτοπιασμού κι ωφελιμισμού, που αποτελεί τις κινούμενες με αιολική κι ηλιακή ενέργεια αυτοπίτες του αιριανού καπιταλισμού. Όπως η προειδοποίηση του Κορμπυζιέ στη μισο-αγροτική δημόδη μεγαλοπρέπεια του "Για μια νέα Αρχιτεκτονική: Αρχιτεκτονική ή Επανάσταση," (και διάλεξε την Αρχιτεκτονική) οι σύγχρονοι οικολόγοι μας βάζουν ένα παρόμοιο δίλημμα. Οικολογία ή Επανάσταση;

Και χρησιμοποιούν τις χειρότερες αμφιλογίες των παραδοσιακών σοσιαλιστικών κινημάτων για να προσδώσουν στον εαυτό τους έναν προοδευτικό χαρακτήρα. Ενάντια στην απειλή της μαζικής αυτοματοποίησης και για να διατηρήσουν τον "καλλιτεχνικό ατομισμό", προσβλέπουν σ' ένα αυτοματοποιημένο μέλλον με τον ίδιο εκείνο τρόπο που το έκαναν οι αβάν γκάρντ πολεοδόμοι όπως ο Ρόμπερτ Όουεν στον 19ο αιώνα. Πιστεύουν ότι οικοδομοί τύπου μέρη της μεταεπαναστατικής κοινωνίας, ενώ τέτοια μέρη εναρμονίζονται πολύ με την απεπανάσταση που περνάει για επανάσταση. Οι "Νέες Λονάρκ" του χτες είναι ακλόνητα παραδείγματα εκείνων που ενδιαφέρονται να σταματήσουν την επανάσταση, κάτω απ' το προαίτιο του σοσιαλισμού. Εδώ η "σοσιαλιστική" παράδοση ενός Ράσκι, ενός Ζολά ή ενός σύγχρονου Τολστόι βρίσκει ένα νέο απόγιο: για ν' αποφύγει τον ταξικό πόλεμο είναι καλύτερα να επιστρέψει στα χωριά και στην αγροτική ζωή όπου ο οικο-επαγγελματίας κι ο ακαδημαϊκός θεωρητικός παίρνουν την προνομιά θέση του αγροτικού γιατρού και του παπά. Παλιές αμφιλογίες που το προλεταριάτο δεν τόλμησε να κριτικάρει επαναλαμβάνονται κάτω από καινούργιο προαίτιο. Μόνο το νέο προλεταριάτο έχει μάθει να ξεχωρίζει

τους φίλους απ' τους εχθρούς του και τέτοιες αμφιλογίες όπως οι αριστεροί πανεπιστημιακοί δάσκαλοι κι η αριστερή επιστήμη δε διαθέτουν πια τη μαγεία που είχαν στον 19ο αιώνα.

Στο σύγχρονο θέαμα οι οικολογικοί ηγέτες (όπως οι πρώην χίπιδες ιδρυτές του Εθνικού Κέντρου Εναλλακτικής Τεχνολογίας στη Β. Ουαλλία ή του Νέου Ινστιτούτου Αληθειας στη Βοστώνη) εγκωμιάζονται σαν "επαναστάτες τόσο απ' τις πολυεθνικές όσο κι απ' το Κράτος. Εδώ το καραγκιοζιλίκι της "εναλλακτικής τεχνολογίας" της προκαπιταλιστικής ευδαιμονίας (την αποκαλούν "μεταβιομηχανική") είναι τέτοιο ώστε να αναμινύει το βασικό λεξιλόγιο ενός Ράσκι ή ενός Τάρνερ μ' αυτή τη σοσιαλιστική ρεαλιστική παράδοση, διαμέσου της εξαπλωσμένης επίδρασης της σύγχρονης κρίσης στον καπιταλισμό και της αναστόμφευτης έκφρασής της στην ανεργία, την αύξηση της τιμής της ενέργειας, τη νομισματική πολιτική και τα αυξανόμενα φιλοπόλεμα τμήματα της κυρίαρχης τάξης.

Οι οικολόγοι συνεχίζουν να μιλάνε για τους κινδύνους μιας κοινωνίας βασισμένης στο κάρβουνο, στο πετρέλαιο και την πυρηνική ενέργεια δίχως ποτέ να δουν και την άλλη πλευρά του προβλήματος. Κάποια μέρα θα κληθούν να πληρώσουν το τίμημα για την αφομοίωση του ανατρεπτικού συνθήματος "Η Φαντασία στην Εξουσία", που ήταν γραμμένο στους τοίχους της Ευρώπης στα 1968, σ' ένα μερικευμένο κίνημα ενεργειακής μεταρρύθμισης. Καμιά μνεία δε γίνεται στην οικο-φιλολογία σχετικά με το πώς οι απεργοί ανθρακωρύχοι αναστάτωσαν σοβαρά το κεφάλαιο στις ΕΠΑ στα 1977, όπως ακριβώς δεν αναφέρεται τίποτα για τους απεργούς ανθρακωρύχους στη Βρετανία που, λίγα χρόνια νωρίτερα, προκάλεσαν την πτώση της κυβέρνησης των Συντηρητικών ή πώς οι απεργοί εργάτες πετρελαίου (ανεξάρτητα απ' το πόσο συγχυσμένοι ήταν αναφορικά με τις προθέσεις τους) υπήρξαν ο πιο σημαντικός παράγοντας που ανάγκασε το Σάχη της Περσίας να παραιτηθεί στα 1977. Αν η οικολογία νομίζει ότι κουνάει τη μεγάλη γροθιά της στη βιομηχανία, η τελευταία είναι οίγουρο ότι δεν θα ανταποδώσει τη χειρονομία, γιατί οι οικολογικές ιδέες δεν θεωρούνται πραγματικά απ' αυτές σαν απειλή αλλά μάλλον σαν άμυνα ή παρέκκλιση. Δεν είναι σύμπτωση ότι τα οικολογικά αυτόνομα στεγαστικά προγράμματα στη Βρετανία, που συνίσταντο στην αξιοποίηση εναλλακτικών συσκευών θέρμανσης, ήταν μερικά μιά απάντηση στην απεργία των εργατών στις επιχειρήσεις παραγωγής ενέργειας στις αρχές της δεκαετίας του '70, μαζί με

πολλά απ' τα μοντέλα που αναπτύχθηκαν σ' αυτή την κυψέλη εργατικής αυτενέργειας, το Πανεπιστήμιο του Καίμπριτζ, και προωθήθηκαν απ' την Τηλεόραση Τεμς (Σ.τ.Μ. Ένα απ' τα κανάλια της Βρετανικής τηλεόρασης). Ούτε προκαλεί καμιά κατάπληξη το ότι το Πορτογαλικό Λαϊκό Μοναρχικό Κόμμα (P.P.M.) — μέλος του κυβερνητικού συνασπισμού — εξέτασε την περίπτωση να μετανομαστεί Οικολογικό Κόμμα κι ότι ο αρχηγός του έγινε Υπουργός για την Ποιότητα της Ζωής (sic), με επακόλουθο ένα πάγωμα των μισθών που ξανάφερε την "ποιότητα της ζωής" των εργαζόμενων πίσω στις φασιστικές μέρες του 1972.

Οι οικολόγοι ζητάνε ένα διαφορετικό είδος προϊόντος σαν απάντηση στην πτώση του καταναλωτισμού. Χτίζουν τα οικο-σπίτια τους (ακόμα κι ο Ρήγκαν διαθέτει) ενώ εγκωμιάζουν τη λιτότητα σαν δικαιολογία για να κάνουν τους ανθρώπους να καταναλώνουν λιγότερο — κάτι που είναι σχεδόν εξίσου ηλίθιο με το να ζητάς απ' τους εργαζόμενους να δεχτούν χαμηλότερους μισθούς για να καταργηθεί το σύστημα της μισθωτής εργασίας. Τα οικο-γεύματα, τα οικο-σπίτια, η οικο-τέχνη δεν είναι τίποτ' άλλο παρά η ανταπόκριση του καταναλωτή εστέτ σ' ένα υποτιμημένο εμπόρευμα.

Κρυβόμενοι πίσω από μια μεσοαστική συνεργατική νοοτροπία με αυταπάτες για το σοσιαλισμό του χωριού του Γκάντι, αυτοί οι οικο-επιχειρηματίες δε διαφέρουν καθόλου απ' τους διόσημους ανωτέρους τους: ο Μάου Φέργκιουσον, η ICI, ο Σέλατσαρ έχουν επιδείξει όλοι ένα ενδιαφέρον για την εναλλακτική τροφή κι η Φίλιπς έχει βάλει την εναλλακτική τεχνολογία πρώτη-πρώτη στον κατάλογο των προτεραιοτήτων της. Κι υπήρξε ακόμα και μια απόπειρα απ' την ιδιωτική αγορά για τη δημιουργία ενός ηλιακού δορυφόρου προκειμένου να τθασεύσουν την ηλιακή ενέργεια και να την πουλήσουν στις προλεταριακές χαμοκέλες.

Είναι ολοφάνερο ότι υπάρχει ένας οικονομισμός που βλέπει την ανάπτυξη σαν κάτι πιά σημαντικό απ' τις καθημερινές παραγωγικές σχέσεις και τονίζει την υπερβολικά εντατικής κεφαλαιουχικής χρήσης φύση της πυρηνικής και της μικροτεχνολογικής βιομηχανίας. Ένα γράμμα στους "Τάιμς" του Λονδίνου (30 Μάη 1980) υπολόγιζε ότι το κόστος δημιουργίας μιας θέσης στην μικροηλεκτρονική βιομηχανία ήταν 140.000 δολάρια. Γενικά, οι κριτικές για την εντατική χρήση κεφαλαίου υποστηρίζονται απ' τα εγκώμια για τη χειροτεχνική παραγωγή και τη δημιουργία μικρών συνεταιριστικών εργαστηρίων που οδηγούν συνήθως σε αυξημένο ωράριο που πληρώνεται λιγότερο. Μπορούν να τονίσουν ότι η ιδεολογία "το μικρό είναι όμορφο" είναι αρκετή για να εξαλείψει την ανεργία.

Οι οικο-πατσιφιστές στο βαθμό που παραμένουν στο ατίβο της οικολογίας και του πατσιφισμού, στο βαθμό που δεν επιχειρούν να καταστρέψουν την ιεραρχική δικτατορία της μισθωτής εργασίας και του εμπνευματικού συστήματος, δεν κάνουν τίποτ' άλλο απ' το να διακινδύνευαν την ταξική κυριαρχία και να καταστρέψουν τις δυνατότητες για επανάσταση. Ακόμα κι εκείνοι που είναι ενάντια τόσο στον πυρηνικό εξοπλισμό του Συμφώνου της Βαρσοβίας όσο κι ενάντια στον πυρηνικό εξοπλισμό του ΝΑΤΟ, ξεχνάνε το συμβατικό εξοπλισμό του μόνιμου στρατού και της αστυνομίας. Το αντιπυρηνικό κίνημα είναι μόνο για εσωτερική κατανάλωση σε καιρούς ειρήνης. Όπως έχουν δείξει τα πρόσφατα γεγονότα στην Πολωνία, ο μόνιμος

στρατός κι η αστυνομία άρκεσαν για να συντρίψουν το αυτόνομο εργατικό κίνημα.

Τριτοκοσμικό όπως πρεσβεύει ότι είναι, το οικο-πατσιφιστικό κίνημα εναρμονίζεται τέλεια με μίαν ιμπεριαλιστική στρατηγική. Εγκωμιάζοντας την τεχνολογική αποκέντρωση σ' αυτές τις χώρες και, προσπαθώντας ν' αποφύγουν όλα τα οδυνηρά βήματα που έκανε ο αναπτυσσόμενος καπιταλισμός εδώ και 200 χρόνια, εξασφαλίζουν τις προϋποθέσεις για να παραμείνουν φτωχές αυτές οι χώρες. Μια Ινδία που χρησιμοποιεί φυσικό αέριο ή πυρηνική ενέργεια εξακολουθεί να είναι μια καπιταλιστική Ινδία. Η Παγκόσμια Τράπεζα είναι σήμερα ο μεγαλύτερος χρηματοδότης της λεγόμενης κατάλληλης τεχνολογίας στις αναπτυσσόμενες χώρες, δίνοντας δάνεια για την αγορά απαρχαιωμένης τεχνολογίας απ' τη Δύση κι εξασφαλίζοντας έτσι ότι αυτές οι χώρες θα γίνουν οκουπιδότοπος αυτής της τεχνολογίας. Οι οικολόγοι κάνουν τη δουλειά τους ευκολότερα.

Οι οικο-ιδεολόγοι δεν μπορούν να διαχωρίσουν τη βιομηχανία απ' τον καπιταλισμό, ούτε βλέπουν ότι η τεχνολογία αποτελεί τις υλικές συνθήκες παραγωγής. Οπισθοδρομούν στο ρομαντισμό. Αλλά αυτός ο ρομαντισμός δεν είναι τόσο το κύκνειο άσμα ενός ετοιμοθάνατου φεουδαρχισμού, όπως υποστήριζε ο Μαρξ, αλλά μάλλον ένα ζωτικό στάδιο ανάπτυξης του βιομηχανικού κεφαλαίου. Τα ρομαντικά ιδανικά μπορούν να κρατήσουν ενωμένες τις συμβιωτικές αντιφάσεις σε μια πρώτη φάση, ενώ η προδοσία αυτών των ιδανικών αποτελεί σε μια δεύτερη φάση ένα σημαντικό βήμα μέσα στα πλαίσια των κανόνων του επεκτατικού παιχνιδιού. Το οικο-πατσιφιστικό κίνημα μπαίνει στο παιχνίδι προσφέροντας μια κριτική που βοηθάει στο να κρατηθεί η λογική αιχμάλωτη των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων και τις βοηθάει να επιβιώσουν. Παρόλο το ρομαντισμό του, δεν είναι και τόσο απίθανο να φανταστείς ότι όλη η οικο-πατσιφιστική ύβρις των τελευταίων χρόνων θα προσφέρει απλά το κίνητρο για μια έρευνα ανακάλυψης κάποιας μορφής συσκευών πυρηνικής ασφάλειας και κάποιας ειδους συμφωνίας του τύπου Σαλτ 3 και τίποτ' άλλο. Αν οι οικολόγοι παραμείνουν μέσα στα πλαίσια του πεδίου της οικολογίας, να τι θα συμβεί στα σίγουρα. Ωστόσο, στο μεταξύ, μια προλεταριακή επανάσταση μπορεί να συγκρουστεί με τη μίσηρη αυτοπία τους. Ζήτω αυτή η μέρα.

Συνακόλουθα, η μόνη πραγματική από-ρύπανση του κόσμου είναι η κατάργηση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής και του εγγυητή του, του Κράτους. Η μόνη, "ασφαλής" ενέργεια είναι η επαναστατική ενέργεια. Όλα τα υπόλοιπα δεν είναι τίποτα άλλο από μια ψευδή απόκριση στην κρίση του σύγχρονου καπιταλισμού. Η εξάντληση των πόρων είναι απλά βλακεία — νέες ισορροπίες πρόκειται απωσδήποτε να επιτευχθούν, όπως ακριβώς ένα νέο προλεταριάτο θα εξασφαλίσει το ότι αυτό γίνεται μ' έναν ορισμένο τρόπο μόλις αποκτήσει την ιστορική συνείδηση του ρόλου του. Τότε η ρεφορμιστική κι αντιδραστική ρύπανση του Οικολογικού Οράματος θα εξαλειφθεί μαζί με όλη την υπόλοιπη ρύπανση. Η εξουσία των Εργατικών Συνελεύσεων είναι η μόνη πραγματική εγγύηση για μίαν ανανεώσιμη κοινωνία. Δίχως τις εργατικές συνελεύσεις θα υπάρξει καπιταλιστική κυριαρχία, παγκόσμιος πόλεμος κι αφανισμός. Η έλλειψη καυσίμων δε θα σταματήσει ποτέ την κοινωνική επανάσταση. Θάρρη η μέρα που όλος ο καπιταλισμός θα καίγεται.

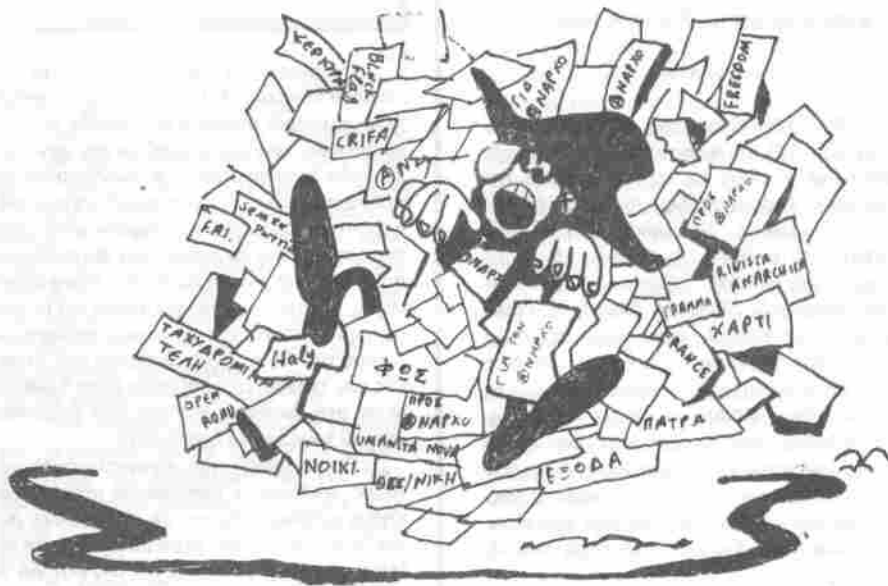
Γράμμα από κάποιον αναρχικό από Νέα Σμύρνη που σιχαίνεται την ομαδοποίηση και λατρεύει την οργάνωση χωρίς εξουσία

Η Αναρχία είναι μια επαναστατική εργατική ιδεολογία. Πιστεύω ότι σ' αυτό θα συμφωνείτε. Μόνο που το περιοδικό "Αναρχος" κάθε άλλο παρά σε εργάτη απευθύνεται. Το αγόρασα πιστεύοντας ότι θα είναι κάτι το διαφορετικό. Όμως συνεχίζεται η ίδια τακτική. Τα άρθρα του κάνουν για διανοούμενους μόνο, και αν τύχη και το πάρει κάποιος εργάτης αν στη χειρότερη περίπτωση δεν αγανακτήσει και το πετάξει, θα χρειαστεί τουλάχιστον λεξικό για εξήγηση. Το μόνο άρθρο που διαβαζόταν ήταν αυτό για το Πολυτεχνείο. Όσο για την τιμή του δεν μπορώ να καταλάβω γιατί 120 δρχ. Δεν χρειάζεται με παιδιά φύλλο πολυτελείας, αλλά και άλλα περιοδικά που είναι τυπωμένα πολυτελώς (π.χ. Βαβέλ) είναι πιο φτηνά. Κρίμα γιατί πιστεύω (ή αρχίζω) ότι ο μόνος σκοπός του είναι η κερδοσκοπία. Γιατί όσο για θεωρητικό δεν το βλέπω το περιοδικό και ούτε πιστεύω ότι πρέπει να είναι ένα τέτοιο περιοδικό. Υπάρχουν γι' αυτό το σκοπό αρκετά αναρχικά βιβλία που λύνουν αυτό το θέμα. Το πρόβλημα παιδιό είναι η πράξη και για κάτι τέτοιο δεν βλέπω να πολυενδιαφέρεται το περιοδικό. Αυτά, και προτείνω να ασχοληθείτε με την πληροφόρηση πάνω σε γεγονότα που έγιναν παλιά ή πρόσφατα, αν βέβαια υπάρχουν πρόσφατα γεγονότα, γιατί το μόνο που βλέπω είναι να αράζουν κάποιες αναρχικοί στα προπύλαια και να ικανοποιούνται κάνοντας καμιά πορεία εδώ κι εκεί στις επετειακές γιορτούλες. Τώρα αν γράφετε τίποτα για το φετεινό μνημόσυνο του Πολυτεχνείου υπογραμμίστε πολύ την ανάγκη οργάνωσης που η έλλειψή της οδήγησε για μια ακόμη φορά στη διάλυση της πορείας των αναρχικών που έγινε από τους μπάτσους - ΜΕΑ και το Ξύλο που ακολούθησε. Αν υπήρχε έστω και κάποια οργάνωση ΧΩΡΙΣ ΕΞΟΥΣΙΑ, και υπήρχαν αλυσίδες, Ξύλα, μολότωφ, κράνη κλπ. δεν θα γινόταν αυτά που έγιναν και που γίνονται πολύ σωστά όπως γράφετε από το '74 και μετά. Αλλά φάνηκε και κάτι άλλο στην πορεία που σ' έκανε να απογοητευτείς. Έλειπε η επαναστατικότητα που πρέπει να έχει μια αναρχική εκδήλωση τέτοιου είδους και νόμιζες σε αρκετές περιπτώσεις ότι πρόκειται για μια πορεία πολιτικού κόμματος. Φαίνεται ότι οι περισσότεροι - αφού μαζεύτηκαν τυχαία χωρίς καμιά ενημέρωση - ήθελαν απλώς να ικανοποιήσουν τη συνείδησή τους πηγαίνοντας βολτίτσα. Όσο για μένα βρέθηκα ενστικτωδώς τυχαία, μια που η οργάνωση χωρίς εξουσία βλάπτει για πολλούς που φαίνεται ότι δεν γνωρίζουν τη θεωρία του αναρχισμού καλά. Αυτά τα λίγα και θα σας ξαναπάρω πιστεύοντας στη βελτίωσή σας. Γιά Χαρά.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

1. Φίλε από τη Ν. Σμύρνη ελπίζουμε να δεχτείς σαν καλοπροαίρετη την απάντηση που σου δίνουμε - όπως κι εμείς δεχτήκα-

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

με σαν τέτοια την κριτική που έκανες στο περιοδικό.

2. Κατ' αρχήν, εκτός του ότι σ' ορισμένα σημεία φάσκες κι αντιφάσκες, φαίνεται ότι έχεις μια συγχυσμένη άποψη για τον Αναρχισμό. Στην πρώτη πρόταση του γράμματός σου ισχυρίζεσαι ότι "η αναρχία είναι μια επαναστατική εργατική ιδεολογία" ενώ θάπρεπε να πεις ότι ο Αναρχισμός είναι τέτοιος - κάτι που δεν συμφωνούμε γιατί ιδεολογία = ψευδή συνείδηση. Επίσης δεν συμφωνούμε ότι ο Αναρχισμός απευθύνεται μόνον στους εργάτες* αντίθετα, πιστεύουμε ότι απευθύνεται και στους εργάτες.

3. Ισχυρίζεσαι ότι χρειάζεται λεξικό για να καταλάβει κάποιος τα άρθρα του περιοδικού - τα οποία κατ' εσένα "κάνουν μόνο για διανοούμενους" - και πιο κάτω λες ότι δεν θάπρεπε τον "Αναρχο" θεωρητικό περιοδικό* ούτε κι εμείς. Θα θέλαμε να μας γράψεις αν εσύ κατανόησες τα άρθρα του 1ου τεύχους κι όχι να διαμαρτύρεσαι γι' αυτά αντιπροσωπεύοντας τους αναγνώστες του περιοδικού. Αν στο περιοδικό υπάρχουν δύσκολα, για σένα, άρθρα δεν έχεις παρά να τα διαβάσεις προσεκτικά αρκετές φορές. Τουλάχιστον νοηματικά θα τα καταλάβεις. Από κει και πέρα είναι θέμα εμπειριών - αν δηλ. ταυτίζεται αυτή η συγκεκριμένη εμπειρία του αρθρογράφου που τον ώθησε να γράψει αυτό το άρθρο με τη δικιά σου. Μην ξεχνάς ότι αυτά τα δύσκολα άρθρα του 1ου τεύχους για άλλους ήταν πολύ ενδιαφέροντα.

4. Θεωρείς το περιοδικό ακριβό και μας αποκαλείς κερδοσκόπους. Με τη σειρά μας σε θεωρούμε άσχετο με θέματα που αφορούν την έκδοση ενός περιοδικού και σε συμβουλευόμαστε πριν προφέρεις τέτοιου εί-

δους χαρακτηρισμούς να φροντίζεις να έχεις γνώση του αντικειμένου που συζητάς. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι από το 1974 έως σήμερα ο "Αναρχος" είναι το πιο φτηνό ποιητικό περιοδικό. Η Βαβέλ είναι ένα στυχές παράδειγμα μια κι έχει μεγάλη κυκλοφορία (8.000 τεύχη), ατέλεια χάρτου και βγάζει ένα μεγάλο μέρος των εξόδων της από διαφημίσεις. Ο "Αναρχος" ούτε μεγάλη κυκλοφορία έχει ούτε διαφημίσεις θέλουμε να καταχωρούνται σ' αυτόν ούτε επίσης θέλουμε να παίρνουμε ατέλεια χάρτου. Αν σ' αυτά προσθέσεις τα δωρεάν τεύχη που δίνουμε σε φίλους, τις αναπόφευκτες απώλειες τευχών (κακέτυπα) καθώς κι έναν μεγάλο αιθρόμο αντιτύπων που στείλαμε δωρεάν σε αμάδες, φίλους, ομοσπονδίες και περιοδικά του εξωτερικού, τότε ο χαρακτηρισμός σου (κερδοσκόποι) είναι το λιγότερο αδικαιολόγητος. Πρόθεσή μας είναι στο μέτρο του δυνατού να διατηρούμε φτηνό το περιοδικό χωρίς αυτό να αποβαίνει σε βάρος της ποιότητας.

5. Το άρθρο για τους νεκροζώντανους λες ότι σε βρίσκει σύμφωνο όμως δεν πιστεύουμε ότι κατάλαβες την ουσία του. Όπως πολλοί άλλοι στον "χώρο" θεωρείς μια διαδήλωση οργανωμένη τότε μόνο όταν οι συμμετέχοντες κρατάνε Ξύλα - ρόπαλα και φοράνε κράνη. Πάνω σ' αυτή την άποψη θα αναφερθούμε συγκεκριμένα σε άλλο τεύχος του "Αναρχου". Προς το παρόν σου λέμε μόνο ότι μια διαδήλωση θεωρείται οργανωμένη όχι από το είδος και το μέγεθος των αντικειμένων που κρατάνε στα χέρια τους τα άτομα που συμμετέχουν σ' αυτήν (λίγο ακόμα και θα υποστηρηχθεί ότι όσο πιο μεγάλα κοντάρια κρατάμε τόσο πιο οργανωμένοι είμαστε!!) αλλά από το τι είδους σχέση έχουν αυτά τα άτομα μεταξύ τους.

Αρέτσο (Ιταλία) 22 Φλεβάρη 1984

Αγαπητοί σύντροφοι

Στις 15 Γενάρη του 1984 η Γραμματεία της C.R.I.F.A. συναντήθηκε στη Σαβόνα της Ιταλίας με αντιπροσώπους της Γαλλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας (FAF), της Αναρχικής Ιβηρικής Ομοσπονδίας (FAI), της Ιταλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας (FAI) και της εξόριστης Βουλγαρικής Αναρχικής Ένωσης (UBA). Η Γραμματεία της CRIFA έχει εξουσιοδοτηθεί να έρχεται σε επαφή με τις ομοσπονδίες που είναι μέλη της Διεθνούς Αναρχικής Ομοσπονδίας (IFA) και με τις ελευθεριακές ομάδες των χωρών όπου δεν υπάρχουν οργανωμένες ομοσπονδίες, με σκοπό να προωθήσει τις διεθνείς επαφές συνεργασίας και αλληλεγγύης μεταξύ των ελευθεριακών κινημάτων σ' ολόκληρο τον κόσμο.

Η Διεθνής Αναρχική Ομοσπονδία (IFA) είναι ένα ομόσπονδο σώμα το οποίο εξασφαλίζει τις ομαλές σχέσεις και το αυτονομισμό των ενεργειών όλων των ομοσπονδιών, με σκοπό να ισχυροποιήσει την επιρροή του διεθνούς αναρχισμού. Ο κανόνας αυτός αποτελεί και την ουσία της συμφωνίας συγκρότησης της ίδιας της IFA. Είναι φανερό ότι κάθε ομοσπονδία διατηρεί την αυτονομία της και τα δικά της χαρακτηριστικά. Μετά το Διεθνές Αναρχικό Συνέδριο του Λονδίνου στα 1958, το 13ο Συνέδριο της Ιταλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας στα 1965, πρότεινε τη σύγκληση ενός διεθνούς αναρχικού συνεδρίου. Στα 1968 η IFA έγινε πραγματικότητα. Στο πρώτο ιδρυτικό συνέδριο, στην Καρράρα της Ιταλίας, πήραν μέρος αντιπρόσωποι από 30 χώρες. (Το δεύτερο συνέδριο έγινε στο Παρίσι το 1971 και το τρίτο στην Καρράρα το 1978). Η IFA φέτος κλείνει τα 16 χρόνια της και ποραμένοι πιστή στη συμφωνία συγκρότησής της είναι μια πραγματικότητα η οποία συνεχίζεται. Το "Δελτίο της CRIFA" είναι το όργανο έκφρασης και σύνδεσης της IFA (Εκδοτικό Γραφείο: 145 rue Amelot, 75011, Paris, France).

Αγαπητοί σύντροφοι, παρακαλούμε να μας στείλετε μια μικρή αναφορά και διάφορα νέα σχετικά με τον τύπο, την οργάνωση και τη δράση του ελευθεριακού σας κινήματος καθώς και στοιχεία για την κοινωνικοπολιτική κατάσταση της χώρας σας. Επαφές: Giorgio Sacchetti, via Andrea Doria 12, 52100 Arezzo, Italia.

Παρακαλούμε να δημοσιευτεί το κείμενο αυτό στο περιοδικό σας.

Μαζί στον αγώνα.
Γραμματεία της CRIFA
(Μαρτζόκι, Σιρακούζα, Σακκέττι)

Για την CRIFA
Giorgio Sacchetti

ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΜΙΑ ΠΡΩΙΝΗ ΕΙΚΟΝΑ

Ομόνοια στον Υπόγειο ώρα επτά και τέταρτο το πρωί. Πολύς κόσμος πηγαionoέρχεται βιαστικά ανάμεσα στις φωνές των λαχειοπολών, των κουλουράδων και των κομματικών μικρεμπόρων, που διαλαλούν τις πραμάτειες τους. Κόσμος πολύς με μια σκέψη στο μυαλό. Να χτυπήσουν στην ώρα τους την κάρτα εργασίας στα νεκροταφεία που λέγονται χώροι δουλειάς. Πανικοβλημένοι, γεμάτοι αγνία και άγχος και με τον συνεχή εφιάλητη του ρολογιού σπρώχνουν ο ένας τον άλλο, στριμώχνονται στις γραμμές του τρένου, στοιβάζονται κατά δεκάδες μέσα στα βαγόνια, πού και πού βρίζονται μεταξύ τους για να ξεσπάσουν.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες κινούμαστε καθημερινά μέσα στους ίδιους κρούους δρόμους με τις χιλιάδες αυτοκίνητα, νιώθοντας μέρα με τη μέρα τη μιζέρια μας να μεγαλώνει, την ανάγκη για επιβίωση νάχει ολότελα σκοτώνει τη θέληση για ζωή, το άγχος και την απελπισία να μας πνίγουν.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες, νεκροί που περιμένουμε να πεθάνουμε κατοικώντας ήδη σε αριθμημένους τάφους που ονομάζονται πολυκατοικίες με αστυνομευμένη ακόμη και αυτή την επιβίωσή μας.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες με μια ψεύτικη και φτιαχτή γνώση που μας επιτρέπει να πουληθούμε σ' αυτόν που θα πλειοδοτήσει.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες, μισθωτοί σκλάβοι έρμια στα χέρια και τις ορέξεις των αφεντικών μας σκύβουμε καθημερινά το κεφάλι, γλύφουμε, σερνάμαστε μέσα στη βρώμα, τρώμε ακατά και κυνηγάμε τον δέκατο τρίτο μισθό για να εξασφαλίσουμε την επιβίωσή μας.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες που επιβιώνουμε στην ιεραρχική κοινωνία του θάματος με μόνες ελευθερίες μας την κατανάλωση και την εκλογή των αφεντικών μας κάθε τέσσερα χρόνια.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες πολιορκούμενες από τους κομματικούς νταβατζήδες — πιστούς υπηρέτες των αφεντικών — που μας προσφέρουν σε φτηνές τιμές ελπίδες και διαπραγματεύσεις για να μας αποσυμπιέσουν και να κρατάνε καλύτερα το χαλινόρι της υποταγής. Για να μας χρυσώνουν τις αλυσιδες και να μας χειραγωγούν προς όποια κατεύθυνση τ' αφεντικά το διατάξουν.

Παραγωγικές και καταναλωτικές μονάδες, ανόργανοι θεωρούμε τη ζωή ένα μακρινό όνειρο που δεν μπορούμε να το φτάσουμε, ενώ στην πραγματικότητα είναι δίπλα μας και μας φωνάζει. Αδυνατούμε να την αντιληφθούμε, να τη νιώσουμε, να την αισθανθούμε γιατί οι παρωπίδες που μας φόρεσαν μας έχουν σκοτώσει τις αισθήσεις και τις έκαναν εμπόρευμα. Γιατί τα βλενορροϊκά υγρά που κυλάνε απ' τ' αυτιά μας κοντεύουν να μας πνίξουν.

Σύντροφοι εργαζόμενοι

Όλοι εμείς οι φυλακισμένοι στις πόλεις - στρατόπεδα συγκέντρωσης, όλοι εμείς που η ζωή μας έχει αντικατασταθεί από την πιο άθλια μορφή επιβίωσης, όλοι εμείς που τα αισθήματα, οι σκέψεις μας, η δημιουργικότητά, ο αυθορμητισμός και ο έρωτάς μας αγοράζονται καθημερινά χωρίς τη θέλησή μας, και μας ξαναπουλιούνται κονσερβαραφένα και εμφιαλωμένα με ημερομηνία λήξης, όλοι εμείς που η απόγνωση, το άγχος και η απελπισία μας μέρα με τη μέρα μεγαλώνουν, όλοι εμείς που οι σχέσεις μεταξύ μας έχουν καταντήσει ψεύτικες και συμβατικές, όλοι εμείς που χύνουμε το αίμα μας στους πολέμους, για τα οικονομικά συμφέροντα των αφεντικών, όλοι εμείς που αναγκάζομαστε να επιβιώσουμε σε μια κοινωνία φυλακή με ευνοχιστικούς νόμους, εκμετάλλευση και αφεντικά, όλοι εμείς που πεθαίνουμε καθημερινά από ανία και ανυπαρξία ήρθε η ώρα να εξεγερθούμε. Ήρθε η ώρα να εξαφανίσουμε τ' αφεντικά και τους εκπροσώπους τους, να καταργήσουμε τους νόμους, ν' ανοίξουμε τα σύνορα και να ΖΗΣΟΥΜΕ όπως εμείς θέλουμε και επιθυμούμε.

Εμπρός για έναν κόσμο απολαύσεων, το μόνο που έχουμε να χάσουμε είναι η επιβίωση και η πλήξη μας.

ΓΙΑ ΤΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΗ ΓΕΝΙΚΕΥΜΕΝΗ ΑΥΤΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ

Η "17 ΝΟΕΜΒΡΗ" ΚΑΙ Η ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΤΖ. ΤΣΑΝΤΕΣ

Στις 23 του Δεκέμβρη του 1975 στις 10 μ.μ. η "17 Νοέμβρη" εκτελεί τον σταθμό της ΣΙΑ στην Αθήνα Β. ΓΟΥΕΛΣ, 46 χρόνων, έξω από τη βίλα του στο Ψυχικό.

Στις 14 του Δεκέμβρη του 1976 στις 10,15 μ.μ. εκτελεί τον αστυνόμο Β. ΜΑΛΛΙΟ στο Π. Φάληρο.

Στις 17 Ιανουαρίου του 1978 στις 8,48 μ.μ. εκτελεί στο Παγκράτι τους αστυνομικούς των ΜΑΤ Π. ΠΕΤΡΟΥ και Σ. ΣΤΑΜΟΥΛΗ.

Μετά την άνοδο του ΠΑΣΟΚ στην κυβέρνηση, η "17 Νοέμβρη" θεωρώντας ότι το πρόγραμμά του — αν και δεν είναι σοσιαλιστικό — είναι, στις βασικές του γραμμές, αντιμονοπωλιακό, αντιιμπεριαλιστικό και δημοκρατικό, αποφασίζει ν' αναστείλει προσωρινά τη δράση της για να μην δημιουργήσει πρόσθετα εμπόδια, σεβόμενη τη λαϊκή ετυμηγορία κι εντολή για την εφαρμογή αυτού του προγράμματος μέσα στα κοινοβουλευτικά νόμιμα πλαίσια — κάτι που δεν πίστευε η ίδια η οργάνωση.

Το περιεχόμενο αυτού του προγράμματος δεν θεωρήθηκε από κανέναν στον ελευθεριακό χώρο σαν αντιμονοπωλιακό, αντιιμπεριαλιστικό και δημοκρατικό, αφού όλοι γνώριζαν πριν από τις εκλογές του 1981, ότι αν το ΠΑΣΟΚ αναλάμβανε την διακυβέρνηση της χώρας, αυτό θα το κατόρθωνε μόνο με την υποστήριξη του Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων. Ο Σ.Ε.Β. αντελήφθη πολύ γρήγορα — πολύ πιο γρήγορα απ' τους νεόκοπους "προοδευτικούς" και αντιδεξιούς που πρόσφεραν την ψήφο τους στο ΠΑΣΟΚ για να φύγει η δεξιά — ότι μόνο με μια "αλλαγή" στην κυβέρνηση θα μπορούσε πλέον να συνεχίσει την οικονομική του — κυρίως — πολιτική μέσω των προγραμμάτων που κατά καιρούς καταρτίζει' αυτά τα προγράμματα που — υποτίθεται ότι — η πατρίδα τους ανήκει στις εκάστοτε κυβερνήσεις(1).

Το πρόγραμμα της "αλλαγής" του Σ.Ε.Β. μόνο το ΠΑΣΟΚ είχε την ικανότητα να συνδυάσει με σαφείς, φυσικά, πολιτικο-οικονομικούς όρους (όπως π.χ. κοινωνικοποίηση, τοπική αυτοδιοίκηση, αποκέντρωση, "εργατικά συμβούλια" κλπ.), με σκοπό η εφαρμογή αυτού του προγράμματος να μην προκαλέσει τη δυναμική αντιπαράθεση των εργαζόμενων.

Η "17 Νοέμβρη" ούτε προεκλογικά ούτε μετεκλογικά δεν μπόρεσε να καταλάβει τον πραγματικό δημιουργό του προγράμματος της "αλλαγής" και τον σκοπό για τον οποίο συντάχθηκε, με αποτέλεσμα να θεωρεί το πρόγραμμα του Σ.Ε.Β. σαν αντιμονοπωλιακό, αντιιμπεριαλιστικό και δημοκρατικό.

Βέβαια, αν και δεν πίστευε στην επιτυχία αυτού του προγράμματος μέσα από το νόμιμο κοινοβουλευτικό πλαίσιο — επαναστατική οργάνωση βλέπετε (και για να μην θεωρηθεί η δράση της μετά την "αλλαγή" σαν προβοκατόρικη) αποφασίζει ν' α-

ναστείλει προσωρινά τη δράση της μέχρι τη στιγμή που το ΠΑΣΟΚ θάδειχνε στο λαό το πραγματικό του πρόσωπο.

Μετά από δυο χρόνια "αλλαγής" το ΠΑΣΟΚ ξεσκεπάστηκε στους ψηφοφόρους του — άποψη της "17 Νοέμβρη" — κι έτσι η οργάνωση αποφασίζει να ξαναπεράσει σε δράση. Στις 15 του Νοέμβρη του 1983, στις 7,30 π.μ. σε διασταύρωση της Κηφισίας, εκτελεί τον αρχηγό (από τις 21-3-83) του ναυτικού κλάδου της Αμερικάνικης Στρατιωτικής Αποστολής στην Ελλάδα, της γνωστής "JUSMAGG", ΤΖ. ΤΣΑΝΤΕΣ και τον οδηγό του Ν. ΒΕΛΟΥΤΣΟ.

Πριν περάσουμε να πούμε λίγα λόγια για τη μέθοδο δράσης της "17 Νοέμβρη" ας δούμε τις δραστηριότητες της "JUSMAGG" στην Ελλάδα, βάση των στοιχείων που δημοσίευσε η "Ελευθεροτυπία" στις 16-11-83.

Η δραστηριότητα της "JUSMAGG" αρχίζει από τον εμφύλιο, συνεχίζεται με τον "ΙΔΕΑ" το 1952, το σχέδιο "Περικλής" το 1961, το σχέδιο "Προμηθέας" το 1967 και το σχέδιο "Αφροδίτη" το 1974. Παράλληλα, το 1973, ο τότε αρχηγός της PAINTNEP υπήρξε ο επικεφαλής της επιχείρησης "πάντισης" πυρηνικών νερών στα ελληνοβουλγαρικά σύνορα. Πρώτο αρχηγείο της υπήρξε το Μετοχικό Ταμείο Στρατού στην Πανεπιστημίου, όταν συνεργαζόταν με την παλιά "Γ.Δ.Ε.Α.", νυν "Υ.Π.Ε.Α.". Σήμερα έχει μεταφερθεί δίπλα στην αμερικάνικη πρεσβεία. Κύριο αντικείμενο της "JUSMAGG" είναι η συλλογή πληροφοριών απ' την Ελλάδα για το αμερικάνικο πεντάγωνο. Κάλυμμά της η δήθεν παροχή τεχνικών συμβουλών για το πολεμικό υλικό που αγοράζει η Ελλάδα από τις ΗΠΑ. Παράλληλα, η "JUSMAGG" γυρνάει άριστα την ετοιμότητα των Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, αφού γνωρίζει πού και πώς βρίσκεται το πολεμικό υλικό. Συγκεκριμένα ελέγχει μηχανήματα αεροδρομίων, ραντάρ, ναυτικές βάσεις, ατομικούς κώνους, μηχανήματα ηλεκτρονικής παρακολούθησης, όπλα, αεροπλάνα, πλοία και άρματα μάχης.

Ερχόμενοι τώρα στη μέθοδο δράσης της "17 Νοέμβρη" πρέπει να πούμε ότι αυτά τα λίγα που θα επωθούν δεν αφορούν μόνο την ίδια, αλλά και όλες τις οργανώσεις που έδρασαν στο παρελθόν ή θα δράσουν στο μέλλον κατ' αυτό τον τρόπο. Σύμφωνα με την "17 Νοέμβρη" "μόνο η δικαίη λαϊκή βία μπορεί ν' αντιμετωπίσει τους μηχανισμούς του κάθε καθεστώτος". Αλλά, επειδή η δικαίη λαϊκή βία αργεί να ξεσπάσει, η οργάνωση αναλαμβάνει από τώρα να φέρει σε πέρας ορισμένες ενέργειες που — κατά την άποψή της — αυξάνουν τις πιθανότητες για εξέγερση. Όπως οι "αντιπρόσωποι" του λαού αποφασίζουν πριν απ' αυτόν και γι' αυτόν, έτσι και η πρωτοπορία "του" αποφασίζει και εκτελεί πριν απ' αυτόν και για αυτόν — στο όνομά του και για την επανάσταση. Η "17 Νοέμ-

βρη" δεν αντιλαμβάνεται ότι οι εκτελέσεις προσώπων που εκπροσωπούν κάποιο μηχανισμό του συστήματος έχουν σαν αποτέλεσμα να μεταθέτουν συνεχώς στο μέλλον το

ξέσπασμα της λαϊκής βίας. Έρχεται σε αντιπαράθεση με το κράτος χρησιμοποιώντας τα ίδια του τα όπλα. Δίνει την ευκαιρία στο κράτος της βίας να προβάλλει στο λαό την εικόνα που αυτό θέλει: ένα δίκαιο κράτος που χρησιμοποιεί τη βία μόνο όταν εξαντληθούν όλα τ' άλλα μέσα. Κι όταν τη χρησιμοποιεί ξέρει να την επεκτείνει και ενάντια στο επαναστατικό κίνημα. Φυσικά, για τον Νετσάγιεφ και τις σύγχρονες ομάδες ένοπλης δράσης αυτό δεν είχε, ούτε έχει, μεγάλη σημασία: αφού οι καταπιεσμένοι πρόκειται να σωθούν μια για πάντα, μπορούν να καταπεσθούν και λίγο παραπάνω. Ό,τι χάσουν αυτοί θα το κερδίσουν οι μελλοντικοί καταπιεσμένοι. Παντού στη Δύση, η πρακτική της ένοπλης βίας της ομάδας στρέφεται ενάντια στα άτομα — στο σωπηλό αυτό λαό στον οποίο όλοι δύνανται απευθύνονται, καταλήγει στην όλο και μεγαλύτερη ανάγκη για ένα ισχυρό κράτος. Στη Γερμανία π.χ. είδαμε έναν λαό να προσκολλάται στο κράτος για να πολεμήσει την τρομοκρατία' είδαμε 60 εκατομμύρια άντρες και γυναίκες να καταδίνουν, να κρυφάκουν και να κατασκοπεύουν.

Το ιδιαίτερο γνώρισμα της βίας είναι ακριβώς ότι δημιουργεί τις συνθήκες όπου προσφέρει η ίδια σαν μοναδικό μέσο.

Η ένοπλη βία και η κρατική τρομοκρατία είναι οι δυο εναλλακτικές όψεις του ίδιου νομίσματος. Από τη μια έχουμε εκείνον (το κράτος της βίας) που υποστηρίζει ότι η καταστολή είναι η μόνη κατανόηση πολιτικής γλώσσα, που υποστηρίζοντάς τη δημιουργεί την κατάσταση που δικαιολογεί το επιχείρημά του' από την άλλη έχουμε εκείνον (την επαναστατική ομάδα) που λέει ότι η ένοπλη βία είναι η μόνη απάντηση στην καταστολή, και που έτσι εκφράζει κάθε άλλη προοπτική. Ανάμεσα στην ένοπλη βία μιας ομάδας και στην καταστολή του κράτους υπάρχει ένας έντονος αγώνας δρόμου: πού θα προλάβει να νομιμοποιησει πρώτος το παράνομο, να νομοθετήσει το "εκτός νόμου". Απέναντι στην απειλή της ατομικής βόμβας εμείς οι τρομοκρατημένοι απαντούμε με όλο και περισσότερο μόρια από βόμβες, δηλαδή κοκτέιλ μολότωφ. Πληθωρισμός της νομιμοποίησης.

Σίγουρα, δεν έχουμε αντιληφθεί πλήρως τη συγγενικότητα της τρομοκρατίας με τον Μαρξισμό - Λενισμό.

Η ομάδα που αποφασίζει να ανταπαρθώσει στο κράτος της βίας την ένοπλη βία της αποχωρεί απ' το κοινωνικό πεδίο μέσα στο οποίο διαδραματίζεται καθημερινά ο αγώνας των εργαζόμενων κι αρχίζει τη δράση της στ' όνομά τους και για την επανάσταση. Οι εργαζόμενοι — υποτίθεται ότι — δεν μπορούν να δράσουν επαναστατικά από ένα σημείο και μετά και η ομάδα "ηγείται" του κινήματος γιατί — υποτίθεται ότι — την ίδια δεν την σταματά τίποτα και κανείς. Όπως βλέπουμε, η άποψη για τον απαραίτητο "επιστημονικό" διαχωρισμό ανάμεσα στην ηγεσία και στα απλά μέλη μ έ σ α σε μια ομάδα ένοπλης βίας και/ή κόμμα καθορίζει και τη σχέση της ομάδας

και/ή του κόμματος με το επαναστατικό κίνημα. Μονάχα εδώ, στην τρομοκρατία, η θεωρία του Κάουτακυ αποδειχεται τόσο ζωντανή.

Η βασική αρχή: ότι πρέπει να εξαναγκαστεί η αστική τάξη και ο κρατικός μηχανισμός να σκληρυνθούν, να αποβάλλουν το προσωπείο δεν οδηγεί παρά στην υπερανάπτυξη του κράτους, και το σπουδαιότερο, έχοντας το λαό με το μέρος του.

Δεν αντιτάσσουμε στην έναπλη βία της "17 Νοέμβρη" κάποιον άκρατο ειρηνισμό. Απλώς πιστεύουμε ότι η χρήση της ένοπλης βίας εκ μέρους μιας επαναστατικής ομάδας εξαρτάται από τις εκάστοτε κοινωνικές συνθήκες που επικρατούν. Και στις συνθήκες που επικρατούν σήμερα οι εκτελέσεις της "17 Νοέμβρη" είναι — κατά την άποψή μας — άσκοπες.

Τελειώνοντας, ας ρίξουμε μια ματιά στην άψογη συνεργασία της Ελληνικής Ασφάλειας και των Αμερικάνικων Στρατιωτικών Υπηρεσιών που βρίσκονται στην Ελλάδα. Αυτές οι υπηρεσίες, χρησιμοποιούν ήδη "ανιχνευτικά" μηχανήματα με ακτίνες λέιζερ με τα οποία επιτυγχάνεται η "ακτινογράφηση" ύποπτων κτιρίων και πλοίων για την ανεύρεση στοιχείων που θα οδηγήσουν στην εξάρθρωση της οργάνωσης "17 Νοέμβρη". Με τις συσκευές αυτές, ακτινογραφείται ένα κτίριο ή ένα πλοίο και παρουσιάζονται σε ειδική οθόνη όλα τα άτομα που κινούνται και όλα τ' αντικείμενα που υπάρχουν μέσα σ' αυτά.

Τα "ανιχνευτικά" μηχανήματα λέιζερ, διαθέτουν σ' ολόκληρο τον κόσμο, μόνο οι ΗΠΑ και το Ισραήλ. Μ' αυτό ακριβώς τα "ανιχνευτικά" μηχανήματα κατόρθωσαν οι Ιταλικές Μυστικές Υπηρεσίες να δώσουν το αποφασιστικό κτύπημα στις "Ερυθρές Ταξιαρχίες", όταν οι τελευταίες απήγαγαν τον στρατηγό ΝΤΟΖΙΕΡ.

Προσοχή, λοιπόν, τώρα που η τεχνολογία "καταργεί", στην ουσία, το ένταλμα για έρευνα κατ' οίκον.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ :

1. Πρόσφατα, ηγετικοί παράγοντες του Σ.Ε.Β. δήλωσαν ότι "πιο ευνοϊκά βλέπουν την εφαρμογή της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής παρά το σύστημα των συλλογικών συμβάσεων". Η δήλωση έγινε με τέτοιο τρόπο ώστε να εκφράζει μεν την επιθυμία του Σ.Ε.Β. για εφαρμογή της Α.Τ.Α. αλλά να μην δηλώνει τον πραγματικό δημιουργό του προγράμματος της "αλλαγής".

Ακόμα, επειδή τώρα "βαδίζουμε προς το σοσιαλισμό", έχουν το θάρρος και δηλώνουν — ο υπουργός εργασίας και ηγετικά στελέχη του Σ.Ε.Β. — πως "θεωρούν ύποπτο το γεγονός ότι τώρα τελευταία ξεσπάνε απεργίες σε διάφορες υγιείς κυρίως επιχειρήσεις" και ότι "αυτό θάχει σαν συνέπεια την πτώση της παραγωγικότητας, τα βάρη της οποίας θα σηκώσουν οι εργαζόμενοι".

ANTI-STATE

ΕΝΑΣ ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ ΠΕΡΙΜΕΝΕΙ ΝΑ ΕΚΤΕΛΕΣΤΕΙ

Ο Μ. Ομόρι συνελήφθη το 1977 σαν ενεχόμενος στη βομβιστική ενέργεια εναντίον ενός κυβερνητικού κτιρίου. Βρίσκεται φυλακισμένος εδώ και περίπου 7 χρόνια και τον Γενάρη αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να εκτελεστεί. Οι σύντροφοί του ελπίζουν πως η διεθνής πίεση θα συντελέσει σε μετατροπή της θανατικής καταδίκης. Επισημούν την υπόθεση του Μάρραιη (τον οποίο και ενίσχυσαν) σαν προηγούμενο. Είναι απελπισμένοι και ελπίζουν ότι οι αναρχικοί θα εκφράσουν παντού την αλληλεγγύη τους. Παρακάτω δίνονται οι λεπτομέρειες της υπόθεσης:

Η εν λόγω βομβιστική ενέργεια έγινε στις 2 Μάρτη 1976. Δύο άτομα σκοτώθηκαν. Τα "στοιχεία" ενάντια στον Ομόρι ήταν ασήμαντα και τυχαία. Αλλά ήταν η επιθετική του στάση απέναντι στο δικαστήριο που έμελλε να σφραγίσει τη μοίρα του: Αρνήθηκε ν' απαντήσει σ' οποιαδήποτε ερώτηση που του τέθηκε από τον εισαγγελέα, δήλωσε ανοιχτά ότι υποστήριζε τη βομβιστική ενέργεια και — επιπλέον — χτύπησε και το δικαστή στο πρόσωπο. Όλα αυτά βέβαια δε βοηθούσαν την κατάσταση.

Το κυβερνητικό γραφείο που ανατινόχθηκε ήταν το Γραφείο του Χοκάιντο, που διαχειρίζεται τις υποθέσεις των Αινού (η χώρα των οποίων είναι γνωστή στους Γαπωνέζους σαν Χοκάιντο), με τον ίδιο τρόπο όπως και το Γραφείο Ινδιάνικων Υποθέσεων των ΗΠΑ τις υποθέσεις των Ινδιάνων. Με άλλα λόγια οι Γαπωνέζικες αρχές αντιμετωπίζουν τους Αινού σαν κατώτερους και αυτοί επομένως υποφέρουν. Το Αινομοσάρι — αυτό το όνομα δόθηκε στο Χοκάιντο (γιαπωνέζικη ονομασία) από τους ντόπιους — αποικήθηκε από τους Γαπωνέζους στα 1868. Για τους Αινού η ταξική εκμετάλλευση και οι φυλετικές διακρίσεις είναι συνδεδεμένες με τα βάσανα. Δεν έχουν όμως εθνικιστικές φιλοδοξίες, ούτε και ζητούν αυτοδιοίκηση. Απλά θέλουν να τους αφήσουν ήσυχους. Η αντίσταση του Ομόρι στην εκμετάλλευση των Αινού ήταν

στενά συνδεδεμένη με μια ευρύτερη κριτική εκείνου που αυτές θεωρούσε αλαζονεία των Γαπωνέζικων αρχών που ήθελαν να "περιθωριοποιήσουν" τις φυλές (όπως απόδειξε η милитарιστική τάξη κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο) και κείνων των ακραίων μέτρων που παίρνουν για να διατηρήσουν την κυριαρχία μιας ελιτίστικης κουλούρας και μιας φυλετικής ιεραρχίας.

Η τελευταία προθεσμία για την αναστολή της θανατικής καταδίκης, είναι ο Γενάρης. Οι σύντροφοι του Ομόρι μας ζήτησαν να δείξουμε την αλληλεγγύη μας κάνοντας διαμαρτυρίες σε πρεσβείες, αεροπορικές εταιρείες, τράπεζες, προξενεία κλπ.

Υ.Γ. Η ποιηή θα εκτελεστεί με απαγχονισμό. Στην Ιαπωνία υπάρχουν σήμερα 54 άτομα με θανατικές καταδίκες. Δεν δόθηκε καμιά προειδοποίηση σχετικά με την ημερομηνία της εκτέλεσης. Μπορεί να γίνει ανά πάσα στιγμή.

Πληροφ.: Akyoshi, Ito Sakae So 203, Iwakura - Agura, Sakyo, Kyoto, Japan.

Στις 17-1-84 γύρω στις 12 το μεσημέρι, οργανώθηκε από επιτροπή συμπαράστασης, συγκέντρωση διαμαρτυρίας στη Γαπωνέζικη πρεσβεία για τον επικείμενο απαγχονισμό του συντρόφου Μ. Ομόρι. Πήραν μέρος γύρω στα 40 άτομα κι επιδόθηκε ψήφισμα διαμαρτυρίας καθώς και λίστα υπογραφών. Οι συγκεντρωθέντες έτυχαν ιδιαίτερης "προστασίας" από μέρους της αστυνομίας, δηλαδή, περιβάλλοντο από 4 "κλούβες" κι αλυσίδες αστυνομικών. Η παρουσία του εκλεκτού σώματος των ΜΕΑ υπήρξε διακριτική.

Νεώτερο τηλεγράφημα από την W.R.I. της Ιαπωνίας μας πληροφορεί ότι έγινε δεκτή η αίτηση του Ομόρι για έφεση. Η ημερομηνία της νέας δίκης δεν έχει γίνει ακόμα γνωστή.

Ασκήθηκε και πάλι ποινική δίωξη στην Πάολα εκδότρια του ομοφυλόφιλου αναρχικού περιοδικού ΚΡΑΞΙΜΟ. Η δίωξη έγινε με αφορμή τη δημοσίευση της φράσης: "... Θέλουμε να φτάσουμε στον Κομμουνισμό και την Αναρχία μέσα από την κοινωνική κριτική, τη συνειδητοποίηση αλλά αν χρειαστεί και τη βία".

Προ καιρού πήραμε ένα δελτίο του "ANTISTATE" που ανέφερε την υπόθεση του συντρόφου Νουρύ. Στη συνέχεια αλληλογραφήσαμε μαζί του και το κείμενο σχετικά με την υπόθεσή του που ακολουθεί είναι βασισμένο στο δεύτερο γράμμα του (Παραθέτουμε το πρώτο αυτούσιο).

Η υπόθεση του αναρχικού ακτιβιστή Μισέλ Νουρύ που στις 5 Γενάρη του 1984 η Γαλλική "δικαιοσύνη" καταδίκασε σε 5 χρόνια φυλάκιση με σωρό κατηγοριών (απόκρυψη όπλων, πυρομαχικών, εκρηκτικών, κλεπταποδοχή πολύτιμων αντικειμένων, παραποίηση επίσημων εγγράφων), μπορεί να αποτελέσει ένα ακόμα παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο η εξουσία προσπαθεί να βουλώσει το στόμα καθενός που στέκεται εμπόδιο στο δρόμο της.

Ο Μισέλ Νουρύ (35 χρονών) εντάχθηκε στο Γαλλικό Αναρχικό Κίνημα απ' την ηλικία των 17 ετών. Για πολλά χρόνια αποτέλεσε μέλος της ομάδας G.L.A.S. (Ελευθεριακή Ομάδα Αυθόρμητης Δράσης) η οποία συμμετείχε στη Γαλλική Αναρχική Ομοσπονδία και στο Κίνημα Ελευθεριακής Νεολαίας. Στη συνέχεια εγκατέλειψε την ομάδα του και την αντιεξουσιαστική δράση για προσωπικούς λόγους. Μετά όμως τη δολοφονία των αγωνιστών της R.A.F. (Μπάντερ - Μάινχοφ) στα λευκά κελιά της δυτικογερμανικής "δικαιοσύνης", καθώς και διαφόρων άλλων γεγονότων, αποφάσισε να επιστρέψει στη δράση με πιο ριζοσπαστικό τρόπο. Σχημάτισε με μερικούς συντρόφους του μια ένοπλη παράνομη ομάδα με σκοπό, όπως γράφει ο ίδιος, "να επιτεθούν και να τρομοκρατήσουν τα κρατικά μέσα επικοινωνίας". Όμως η ομάδα αυτή ποτέ δεν λειτούργησε στην πραγματικότητα και σιγά-σιγά διάλυθηκε. Μετά απ' αυτό ο Νουρύ άρχισε να πλαστογραφεί ταυτότητες κι άλλα έγγραφα με σκοπό να βοηθήσει ξένους κυρίως συντρόφους που είχαν καταφύγει στη Γαλλία. Πριν από 1 χρόνο περίπου ο Νουρύ συνάντησε κάποιον που θέλησε να του πουλήσει χειροβομβίδες. Ο άνθρωπος αυτός ήταν, κατά πάσα πιθανότητα, χαφιές της αστυνομίας κι έτσι ο Νουρύ συνελήφθη.

Στο δικαστήριο δεν δέχτηκε καμιά από τις κατηγορίες που του φόρτωσαν κι ούτε του επιτράπηκε να απολογηθεί. Εξήντα μάρτυρες είχαν έρθει να τον υπερασπίσουν και οι Γάλλοι σύντροφοί του κινήθηκαν για την απελευθέρωσή του, με διάφορους τρόπους (δημοσιεύματα στη Μοντ Λιμπερταίρ, προκηρύξεις, υπογραφές, εκπομπή στο παράνομο Ράδιο Λιμπερταίρ).

Ο Νουρύ αφού έμεινε 1 χρόνο περίπου προφυλακισμένος καταδικάστηκε σε πενταετή φυλάκιση αν και η ποινή αποδεδειγμένης κατοχής εκρηκτικών δεν ξεπερνά στη Γαλλία τα 3 χρόνια.

Ο Νουρύ μας γράφει: "Με καταδίκασαν για άλλο πράγμα απ' αυτό που με κατηγορούσαν. Με καταδίκασαν για τις αναρχικές ιδέες μου και εξαιτίας του κλίματος

που επικρατεί ενάντια στους αναρχικούς στη Γαλλία και σ' όλο τον κόσμο. Η "καταδίκη" μου είχε βγει από καιρό πριν και μου ήταν αδύνατο να απολογηθώ."

Το μόνο που μπόρεσαν να του φορτώσουν κατά τη δίκη του ήταν η κλεπταποδοχή και η πλαστογραφία. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου παραδέχτηκε ότι οι συστάσεις για τον Νουρύ ήταν εξαιρετικές αλλά αυτό δεν εμπόδιζε το "δικαστήριο" να τον καταδικάσει.

Για μια ακόμη φορά η κρατική καταστολή και τα αφεντικά προσπαθούν να καλύψουν μια φωνή που αρνείται να πει αυτά που τόσα χρόνια την δασκάλευσαν. Μια φωνή που αντιστέκεται στη βία της εξουσίας και διατρανώνει τη θέλησή της για ζωή και ελευθερία. Μια φωνή που θα εξακολουθήσει να κραυγάζει, ακόμα και μέσα από τη φυλακή, το νόημα της εξέγερσης και της ελευθεριακής πάλης.

"Μπορεί η "δικαιοσύνη" των αφεντικών να μην τον άφησε να μιλήσει, μπορεί όμως να είναι σίγουρος ότι οι σύντροφοί του θα μεταδώσουν τη φωνή του στην καρδιά κάθε ελεύθερου ανθρώπου."

Όποιος θέλει να έρθει σ' επαφή με τον Νουρύ μπορεί να γράψει:

MICHEL NOURY
213699 C 305
42, RUE DE LA SANTE
75674 PARIS
CEDEX 14
PARIS, FRANCE

49η εβδομάδα φυλάκισης
LA SANTE 5 - 1 - 84

"Πρέπει να ξεπεράσουμε τη λύσσα μας και την αηδία μας, πρέπει να τις διαχωρίσουμε και τελικά να εξυψώσουμε και να πλατύνουμε τη δράση μας, καθώς και την ηθική μας."

Ρενέ Καρ

Αγαπητοί Σύντροφοι

Οι λίγες αυτές γραμμές - σήμερα έγινε η δική μου - είναι για να σας πληροφορήσω ότι οι Βαλέδες της εξουσίας και τα όργανα της καταστολής με καταδίκασαν σε 5 χρόνια χωρίς αναστολή.

Για να γίνω σαφής, θα σας θυμίω αυτή τη φράση μου: "Ότι ποτέ μου δεν είχα αυταπάτες γι' αυτό που ονομάζεται "δικαιοσύνη". Ούτε και θα έχω ποτέ!

Σας ευχαριστώ για την αποτελεσματική σας υποστήριξη, και σας στέλνω τους αδερφικούς αναρχικούς χαιρετισμούς μου.

Μισέλ

Υ.Γ. Θεωρητικά η ημερομηνία αποφυλάκισής μου είναι οι 31-1-87 και αν πάρω χάρη οι 31-12-85.

Εάν συμφωνηθεί η υπό όρους αποφυλάκισή μου θα βγω στα τέλη του '84.

Υ.Γ. Πήρα το γράμμα σας της 29-12-83 για το οποίο σας ευχαριστώ πολύ. Το μετέφρασα και σας απαντώ όσο το δυνατό

γρηγορότερα. Σήμερα, επιστρέφοντας από το δικαστήριο, στέλνω ένα γράμμα στους πολυπληθείς φίλους και φίλες μου για να τους ενημερώσω για τα αποτελέσματα της δίκης μου.

Γιάν Χαρά

ΟΙ ΝΕΚΡΟΖΩΝΤΑΝΟΙ: ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Στο προηγούμενο 1ο τεύχος του "ΑΝΑΡΧΟΣ" δημοσιεύτηκε ένα άρθρο με τίτλο "Η 31η Αυτοκτονία και η επανεμφάνιση των νεκροζώντανων".

Για το άρθρο αυτό μερικοί σύντροφοι της εκδοτικής ομάδας εξέφρασαν την άποψη να μπει μεν στο περιοδικό αλλά ε-υνοπόγραφο, λόγω ύφους κι όχι περιεχομένου. Εξαιτίας όμως των απρόβλεπτων τεχνικών δυσκολιών της εκτύπωσης ενός περιοδικού και επειδή το άρθρο γράφτηκε την τελευταία στιγμή, έμεινε τελικά ε-υνοπόγραφο.

Αρκετοί απ' αυτούς που διάβασαν το προαναφερμένο άρθρο και που είχαν συμμετάσχει στις πρόσφατες συγκεντρώσεις και πορείες που οργάνωσε η επιτροπή για τον στρατό, θεώρησαν το άρθρο προσβλητικό γι' αυτούς. Το άρθρο δεν τόγραψα ούτε για να προσβάλλω κάποιους, ούτε για να δυσφημίσω τον περιβόητο "χώρο". Σίγουρα δεν είναι όλοι όσοι συμμετείχαν σ' αυτές τις πορείες νεκροζώντανοι. Αλλά, για να μην εντάξουν τον εαυτό τους οι νεκροζώντανοι σ' αυτούς που δεν είναι, τους πληροφορώ ότι αναρχικοί υπήρχαν - χωρίς σημαίες και λάβαρα - και στη συγκέντρωση της 14ης του Οκτώβρη στα Προπύλαια μαζί με τους αριστεριστές που ήταν και η πλειοψηφία. Όπως, επίσης, κι ότι σ' αυτές τις πορείες συμμετείχαν κι αρκετοί από την εκδοτική ομάδα του "ΑΝΑΡΧΟΣ" και οι οποίοι, φυσικά, δεν προσβλήθηκαν από το σχετικό άρθρο.

Προσπάθησα να δείξω τη ν ο σ τ ρ ο π ί α όλων αυτών των ατόμων που πιστεύουν ότι η συμμετοχή τους σε μια πορεία είναι αρκετή και πως δικαιολογημένα ονομάζονται αναρχικοί.

Στην πραγματικότητα, με τη συμμετοχή τους αυτή το μόνο που αποδεικνύουν είναι ότι, όπως όλοι οι άνθρωποι, καταφέρνουν και περπατάνε, τρώνε, κουνάνε τα χέρια τους κλπ. και μ' αυτήν την έννοια, σίγουρα, είναι ζωντανοί. Από τη στιγμή όμως που έχουν τις δικές τους απόψεις για μια νέα κοινωνία, που ασκούν κριτική στην υπάρχουσα και που επιθυμούν την καταστροφή της και δεν αναπτύσσουν κ α μ ι ά πρακτική γι' αυτό - πέρα από τη συμμετοχή τους σε πορείες - τότε είναι, σίγουρα, νεκροί.

Αυτό που συμβαίνει τελικά είναι το εξής: σε κάθε συγκέντρωση και πορεία συμμετέχουν τουλάχιστον 500 άτομα κι οι ομάδες που υπάρχουν στην Αθήνα και στον Πειραιά δεν ξεπερνάνε τις δέκα.

Ας αντικρίσουμε, επιτέλους, την πραγματικότητα, χωρίς καμιά ψευδαίσθηση και μυθοποίηση σχετικά με τις δραστηριότητες του "χώρου".

Σπύρος Κ.

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΑΝΗΤΗ ΓΚΟΥΛΑΓΚ

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς πέθανε στο Μόναχο σε ηλικία 91 χρόνων, ο παλαιόμαχος αναρχοσυνδικαλιστής αγωνιστής Αουγκουστίν Σούχου. Η δράση του Σούχου χρονολογείται ήδη απ' την εποχή του Κάιζερ και του (Πρώτου) Γερμανικού Ράιχ. Στη δεκαετία του 1920 διετέλεσε γραμματέας της Διεθνούς Ένωσης Εργατών - της Διεθνούς Αναρχοσυνδικαλιστικής Ομοσπονδίας. Εκτός απ' την πλούσια πολιτική του δράση έγραψε πολλά βιβλία και άρθρα σε εφημερίδες. Σε ελληνική μετάφραση κυκλοφορεί το βιβλίο του "Κολλεκτιβισμός και Αυτοδιαχείριση στην Ισπανία"

Ο γυναικείος τομέας των Επαναστατικών πυρήνων, **Red Zora**, ανατίναξε 3 "γραφεία συνδικαλιστών" στη Δ. Γερμανία στη διάρκεια των τελευταίων 3 μηνών. Τα γραφεία διαφήμιζαν "συζύγους" απ' τη Λ. Αμερική, Αφρική κι Ασία. Διαφημίσεις όπως "Εκατοντάδες χαριτωμένα νεαρά εξωτικά κορίτσια περιμένουν το σωστό σύζυγο - συνδυάστε διακοπές και ταξίδι του μέλιτος", εμφανίζονται στις δυτικογερμανικές εφημερίδες. Η **Red Zora** έκανε επίσης επίθεση εναντίον της προεβείας των Φιλιππίνων γιατί ενεδόταν στην πώληση της ζωής γυναικών.

ΠΟΛΩΝΙΑ

Ενώ ο Βαλέσα φουσκώνει σαν παγώνι με τα κοπιμένα του Ρήγκαν και με το βραβείο Νόμπελ που του δόθηκε, οι αγωνιστές της Αλληλεγγύης εξακολουθούν να βρίσκονται στις φυλακές. Ιδιαίτερα οι: Μίχνια, Κουρόν, Βούγιες και Ρομασζέφσκι - ιδρυτικά μέλη της **KOR** - βρίσκονται στα μπουντρούμια απ' το 1981 κατηγορούμενοι για το ότι προσπάθησαν να ανατρέψουν το καθεστώς με τη βία.

(Ουμανιτά Νόβα 13/11/83)

ΙΣΠΑΝΙΑ

Η **CNT** εντείνει τις προσπάθειές της να ξεναπάει την "ιστορική της κληρονομιά". Το τεύχος 135 της "Σολιδαριδάδ Ομπρέρα" περιέχει ένα λεπτομερειακό κατάλογο των περιουσιακών στοιχείων της **CNT** που οι φρανκιστές κατάσχισαν και λαφυραγωγούσαν και που μετά την πτώση του Φράνκο έπρεπε να της αποδοθούν. Όπως κι οι προηγούμενες, έτσι και η κυβέρνηση του σοσιαλιστή Γκονθάλεθ κωλυσιεργεί, αναβάλλει και με κάθε τρόπο καθυστερεί την απόδοση αυτών των περιουσιακών στοιχείων. Στο μεταξύ, οι σύντροφοι σε μερικές περιοχές όπως στο Σαβαδέλ, στο Λογκρόνιο, στην Ιγκουάδα, στο Ρούμπι, στο Βιγιαβέρδε Άλτο και στο Πουέρτο δε Σαγούντο αποφάσισαν να καταλάβουν μόνοι τα πρώην γραφεία τους.

ΑΓΓΛΙΑ

Το περασμένο καλοκαίρι συνήλθε στο Κάρντιφ η ιδρυτική συνέλευση της Ουαλλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας. Πολλοί απ' τους συντρόφους που παρακολούθησαν τη συνέλευση προσχώρησαν στην Ομοσπονδία που αποφάσισε να υιοθετήσει ένα πρόγραμμα για τη σύσφιξη των δεσμών ανάμεσα στις ομάδες, την ανάληψη πρωτοβουλιών και την ανάπτυξη των διεθνών της σχέσεων.

(Ουμανιτά Νόβα 13/11/83)

Την ημέρα που έφθασαν οι πύραυλοι Κρουζ στην Αγγλία, μια ομάδα με τ' όνομα "**Open Membership**" εκτέλεσε σαμποτάζ στις εγκαταστάσεις της εταιρείας **Tarmak** στο Β. Νότινχαμσαϊρ, προκαλώντας ζημιές χιλιάδων λιρών. (Η **Tarmak** είχε αναλάβει την κατασκευή των σιλό για τους πυραύλους Κρουζ, στο Γκρήναμ Κάμμου).

Οι αναρχικοί του "Μάχνο" έστειλαν γράμμα-βόμβα σ' ένα αστυνομικό τμήμα στο Λάιμχουζ και σ' ένα δικητικό κέντρο της αστυνομίας στη Βικτώρια. Η οργάνωση αυτή έχει χτυπήσει στο παρελθόν το Ινστιτούτο Διευθυντών και την Αεροφλότ. Οι τελευταίες βόμβες δεν έσκασαν.

Η ΔΙΚΗ ΤΩΝ 5 ΤΟΥ ΒΑΝΚΟΥΒΕΡ

Στις 6 Σεπτέμβρη του 1983 άρχισε η προδικαστική διαδικασία της πρώτης δίκης των "5 του Βανκούβερ" ("συνωμοσία" του Μπρινκ, κλοπή, κατοχή όπλων).

Η υπεράσπιση υποστήριξε την αθώωτητά των κατηγορούμενων και πρότεινε να δοθεί η υπόθεση σε επαρχιακό δικαστήριο όπως δικαιούνται οι κατηγορούμενοι. Το δικαστήριο απόρριψε την πρόταση αυτή.

Οι συνήγοροι υποστήριξαν επίσης ότι η εκλογή των ενόρκων ήταν προβληματική εξαιτίας της διαστρεβλωτικής εκστρατείας των μέσων ενημέρωσης, που τροφοδοτώντας τον κόσμο με εκφράσεις όπως "εξτρεμιστές", "τρομοκράτες", δε δημιουργούν παρά προκατάληψη και φόβο απέναντι στους κατηγορούμενους. Έτσι κάλεσαν δυο μάρτυρες ειδικούς στην ψυχολογία των ενόρκων. Ο ένας απ' αυτούς ήταν ο Δρ. Τζέυ Σούλμαν, πολύ γνωστός απ' την υπόθεση των εγγράφων του Πενταγώνου, της εξέγερσης στις φυλακές Άττικα κι άλλες πολιτικές υποθέσεις.

Στα Καναδικά δικαστήρια οι ενόρκοι εκλέγονται σύμφωνα με το παρουσιαστικό και το επάγγελμά τους. Αλλά υπάρχει και μια νομική διαδικασία σύμφωνα με την οποία η υπεράσπιση δικαιούται να εξετάζει τους ενόρκους μήπως τρέφουν κάποια προκατάληψη απέναντι στους κατηγορούμενους.

Το 20% λοιπόν περίπου των υποψηφίων ενόρκων για τη δίκη των 5, παραιτήθηκαν δηλώνοντας την αδυναμία τους να είναι ομειρόληπτοι. Οι υπόλοιποι εξετάστηκαν απ' την υπεράσπιση, ώστε ν' αποκτήσει μια ιδέα για την προσωπική ζωή και την τοποθέτησή τους πάνω σε πολιτικά και νομικά θέματα. Έτσι εξετάστηκαν συνολικά 175 ενόρκοι και μετά από 10 μέρες επιλέχσαν τελικά 12.

Η παρουσία της αστυνομίας κατά την προδικαστική περίοδο δεν ήταν καθόλου διακριτική. Παρέστησαν αντιπρόσωποι της Ασφάλειας, της Εγκληματολογικής υπηρεσίας κι άλλων υπηρεσιών.

ΣΚΑΝΔΙΝΑΒΙΑ

Απ' τις 10-16 Ιουλίου 1983 έγινε στο Όσλο, στο Φόλκετχας, το Β' Συνέδριο της Σκανδιναβικής Αναρχικής Ομοσπονδίας. Οι σύντροφοι που πήραν μέρος συζητήσαν διάφορα θέματα όπως "Αναρχισμός και Φεμινισμός", "Άμεση Δράση", "Διεθνείς Προοπτικές" και "Πρόγραμμα Εργασιών".

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Αναρχικά συνθήματα, ανακαλύφθηκαν πρόσφατα σε μια "μυστική" Αμερικανο-Αυστραλιανή στρατιωτική βάση στο Πάιν Γκαπ του Άλις Σπρινγκς, στην καρδιά της Αυστραλίας. Η βάση, που υποτίθεται ότι έχει ειδική προστασία απέναντι στους παρείσακτους, διαθέτει ένα πολύπλοκο ηλεκτρονικό σύστημα συλλογής κι αποκωδικοποίησης στοιχείων που στέλνουν στη γη Αμερικάνικι δορυφόροι.

ΧΙΛΗ

Το Σάββατο, 29-10-83, πραγματοποιήθηκε στο Ρέτζιο Εμίλια, διάσκεψη αλληλεγγύης στη Χιλιανή Αντίσταση, οργανωμένη από τις τοπικές ομάδες της Ιταλικής Αναρχικής Ομοσπονδίας. Συμμετείχαν εκπρόσωποι της Επιτροπής Χιλιανών Εργατών. Ειπώθηκε ότι οι επίσημες εργατικές οργανώσεις των Χιλιανών στο εξωτερικό αποτελούν όργανα των κομμάτων, δεν προσφέρουν τίποτα στην Αντίσταση κι ότι τα χρήματα που συγκεντρώνουν δεν διοχετεύονται σ' αυτή. Από την άλλη μεριά, οι εργάτες που δεν αποδέχονται τις επίσημες οργανώσεις, θεωρούνται περιθωριακοί. Αυτό συνέβη και με τους Χιλιανούς εργάτες της Μάσσα Καρράρα που δεν προσκλήθηκαν και δεν τους επιτράπηκε να μιλήσουν στις εκδηλώσεις για τη Χιλιανή Αντίσταση που οργανώθηκαν σ' αυτήν την επαρχία. Ο εκ-

πρόσωπος των ελευθεριακών εργατών αναφέρθηκε στη δράση τους καθώς και στις πάμπολλες οργανώσεις βάσης στη Χιλή και στο εξωτερικό που αν και αποδέχονται κάποιες ιδεολογικές ετικέτες οργανώνουν την πραγματική αντίσταση στη Χιλή επειδή η δράση τους πηγάζει από τα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

Τα κόμματα στη Χιλή, ακόμα και τα αριστερά, είναι ανίσχυρα κι ο κόσμος δεν τους έχει εμπιστοσύνη επειδή τα θεωρεί υπεύθυνα για την έλλειψη κάποιας ουσιαστικότερης αντιπαράθεσης στο φασιστικό προξικόπημα του 1973.

Στη συνέλευση ανακοινώθηκαν τα ονόματα όσων καταζητούνται στη Χιλή για την ανάμειξη τους στην εκτέλεση του δήμου του Σαντιάγο, στρατηγού Κάρλος Ουρθούα. Ανακοινώθηκε ότι για την ίδια υπόθεση έχουν συλληφθεί οι: Χόρχε Πάλμα Δονόσο, Κάρλος Αλμπέρτο Σααβέδρα

Μιράντα, Ούγκο Μαρτσάν Μόρα, Σουσίανα Καπρίλε Ρόχας, Σιλβία Αέδο Σεπουρβέδα, Σιλβία Σόττο Γκονθάλες, Ρόσα Μαρία Ογκάθ, Πέδρο Σαλγκάδο Σαλγκάδο και Έντι Σαλγκάδο Αλμούνα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι πολλοί πάστηκαν γυρνώντας στη Χιλή μετά τη χορήγηση αμνηστίας από τον Πινοσέτ.

Η δίκη τους επρόκειτο ν' αρχίσει στο Στρατοδικείο στις 8/11/83.

Θυμίζουμε ότι μετά την εκτέλεση του Ουρθούα, ο στρατός γκρέμισε με κανονικές δύο κτίρια που τα θεωρούσε "γιάφκες" σκοτώνοντας 5 άτομα.

Εύκολα μπορεί κανείς να καταλάβει ότι η μεταχείριση των κρατούμενων που ανήκουν στις οργανώσεις της βάσης είναι πολύ διαφορετική από τη μεταχείριση των κρατούμενων που ανήκουν στο κόμμα της Χριστιανικής Δημοκρατίας.

ΓΑΛΛΙΑ

Στις 29 με 30 Οκτώβρη 1983 έγινε στη Μαλβίλ μια εκδήλωση στην οποία συμμετείχαν 300-400 αναρχικοί κι οπαδοί του αντιπυρηνικού κινήματος. Ο σκοπός της ήταν να γνωστοποιήσει στην κοινή γνώμη την πολιτική του σοσιαλιστικού κόμματος, που όταν βρισκόταν στην αντιπολίτευση έβαζε στο πρόγραμμά του την αναθεώρηση του σχεδίου πυρηνικής ενέργειας, που είχε γίνει από μία κυβέρνηση της δεξιάς, ενώ τώρα που είναι στην εξουσία θέλει να το ολοκληρώσει. Μια άλλη ομάδα έκανε μια παρόμοια εκδήλωση σε μια κοντινή

κονιότητα - Μπουργκ αν Μπρες - όπου γινόταν το συνέδριο του Σοσιαλιστικού Κόμματος. Κι οι δύο εκδηλώσεις απόσπληθηκαν από τον Τύπο.

Στις 3-12-83 έφτασε στο Παρίσι μια πορεία που ξεκίνησε, 1 μήνα ωρίτερα, από τη Λυών, και πέρασε από πολλές πόλεις και χωριά. Σκοπός της ήταν η ευαισθητοποίηση του πληθυσμού απέναντι στο πρόβλημα της μετανάστευσης. Σήμερα γίνεται όλο και πιο δύσκολη η ζωή των μη Ευρωπαίων στο γαλλικό έδαφος: η αστυνομία χρησιμοποιεί ανοιχτά εναντίον τους κάθε μέθοδο καταστολής, το να βρουν εργασία είναι δύσκο-

λο, το ν' αποκτήσουν άδεια παραμονής αδύνατο, συχνές δε είναι οι περιπτώσεις αφρικανών που βρίσκονται νεκροί στις συνοικίες και το μετρό. Επικεφαλής της πορείας ήταν αναρχικοί και ελευθεριακοί.

Μασκοφόροι αντάρτες έκλεψαν ένα φορτηγό με αυτόματα όπλα και πυρομαχικά από ένα στρατώνιο στο Φουά, στις 22 Νοέμβρη, αφήνοντας πίσω τους δεμένους και φιμωμένους τους φρουρούς. Η δεκαμελής ομάδα που εκτέλεσε την επιχείρηση δεν άφησε κανένα ίχνος. Η αστυνομία πάντως πιστεύει ότι είναι έργο της ETA.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Στις 18 Οκτώβρη, πέθανε στη Βαρκελώνη σε ηλικία 86 χρονών ο Ντιέγκο Αμπάντ ντε Σαντιγιάν, που το πραγματικό του όνομα ήταν Σινέσιο Γκαρθία Φερνάντεθ. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος της Αργεντινικής αναρχοσυνδικαλιστικής ένωσης FORA, την οποία διάλυσε αργότερα η στρατιωτική δικτατορία. Στη διάρκεια του Ισπανικού εμφύλιου ο Σαντιγιάν γύρισε στην Ισπανία όπου εντάχθηκε στις αντιφασιστικές πολιτοφυλακές στη συνέχεια έγινε Υπουργός Ενεργείας και μετά Οικονομικών, στη Χεναράλιδα της Καταλωνίας. Μετά τον πόλεμο έγραψε μια σειρά βιβλίων, ανάμεσα στα οποία και το "Μετά την Επανάσταση

τι," που μεταφράστηκε και στ' Αγγλικά.

Ο αναρχικός Ασίντο Αβάλος Κάρντοβα κατηγορούμενος για συμμετοχή στις Αναρχικές Επαναστατικές Ομάδες (GAR), βρέθηκε κρεμασμένος στο κελί του στη δικαστική φυλακή του Καραμπαντσέλ της Μαδρίτης. Ήταν 30 χρονών και καταγόταν από την Ταράσσο, κοντά στη Βαρκελώνη. Βρισκόταν φυλακισμένος από το Γενάρη του 1981 κατηγορούμενος για συμμετοχή σε ένοπλη ομάδα. Το Νοέμβρη του 1982 μεταφέρθηκε από τις φυλακές Μοντέλο της Βαρκελώνης, στην Καραμπαντσέλ όπου τον τελευταίο χρόνο έχουν βρεθεί νεκροί άλλοι 4 φυλακισμένοι. Σύμφωνα με τις αρχές, ο Ασίντο Αβάλος αυτοκτόνησε το

βράδυ της 29 Οκτώβρη του 1983. Τελευταία φορά που τον είχαν δει ήταν να δειπνεί με τρεις άλλους αναρχικούς φυλακισμένους.

Η οικογένεια του Κάρντοβα δεν δέχτηκε την εκδοχή της αυτοκτονίας και δήλωσε ότι ο Ασίντο Αβάλος ήταν πολύ καλά, όπως μαρτυρούν οι επισκέψεις σ' αυτόν και τα γράμματα που έστελνε. Εξάλλου συζητούνταν η προσωρινή αποφυλάκισή του μέχρι να γίνει η δίκη. Οι αρχές των φυλακών πρόκειται να ερευνήσουν για τα αίτια του θανάτου αφού η αδελφή του είπε στον εκπρόσωπο της διεύθυνσης της Καραμπαντσέλ ότι έφερε τραύμα από κτύπημα στο πίσω μέρος του αυχένα του.

ΟΛΛΑΝΔΙΑ

Οι σύντροφοι του Άμστερνταμ που από τον Οκτώβρη του '81 έχουν καταλάβει το κτίριο "Βέγιερς" - μια παλιά υφαντουργία - καλούν τους συντρόφους σ' όλο τον κόσμο να μαπούκωτάρουν τα "Χόλντντίντ

λν", μια αλυσίδα ξενοδοχείων "MADE IN USA".

ΧΟΝΓΚ-ΚΟΝΓΚ

Στις 12 Ιανουαρίου '84 χιλιάδες νεαροί λεηλάτησαν το Χονγκ-Κονγκ και στη σύγκρουση με την αστυνομία που κράτησε πολλές ώρες στήθηκαν δεκάδες οδοφράγματα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ 1984

I. D. A.

Security Systems Corp.

Α.Ε.Β.Ε. ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 3 - ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
103 57 ΑΘΗΝΑΙ
3 FILELLINON ST. CONSTITUTION SQUARE - ATHENS
ΚΕΝΤΡΟΝ 3235331-4 ΤΗΛ. ΝΥΚΤΟΣ 7237234 ΤΕΛΕΣ 216034

Κύριε,
Στην σύγχρονη εποχή της βίας, της επιθετικότητας, των σαμποτάζ, των εμπρησμών, και των δολοφονιών.

Στην σύγχρονη εποχή της απειλής ή της προσβολής προσώπων και πραγμάτων.
Στην σύγχρονη εποχή των πολυπλοκών σχέσεων, της ταχύτητας και των μεγάλων κινδύνων, η ΕΤΑΙΡΕΙΑ μας προτατεύει και καλύπτει όλο το φάσμα της επιχειρηματικής δράσης και της ανθρώπινης ζωής.
Βασισμένοι στην 14χρονη εμπειρία μας έχουμε την δυνατότητα να εισχωρήσουμε σε οποιοδήποτε πρόβλημα τόσο στην Ελλάδα όσο και στο ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ, κάνοντας έρευνες, παρακολουθήσεις ή εξακριβώσεις και να φθάσουμε στην λύση των με τον βρανικότερο τρόπο, συνδίδοντας την ανθρώπινη δευδερκεια και μεθοδικότητα, με την τελευταία λέξη της ηλεκτρονικής τεχνολογίας.
Στην εταιρεία μας λειτουργούν οι καλύτερα όπλοτα εξειδικευμένοι κλάδοι :

Α) ΚΛΑΔΟΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

- 1) Εξασφαλίζει απόλυτα την ΦΥΛΑΞΗ όλων των εγκαταστάσεων σας διαθέτοντας τελευταίον τύπου ηλεκτρονικά συστήματα ασφαλείας ή εκπαιδευόμενους φύλακες.
- 2) Εξασφαλίζει με ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ την πρόληψη και καταστολή κάθε παράνομης και αντισυμβατικής πράξης του προσωπικού σας που αφορά οικονομικές απειλές, ύποπτες συναλλαγές μεταξύ τους, ή επαφές με στελέχη άλλων εταιρειών.
- 3) Εξασφαλίζει και έγγυεται την διακίνηση σοβαρών χρηματικών ποσών ή εγγράφων.
- 4) Έρευνα ενδεχόμενες παγιδεύσεις των τηλεφωνικών σας εγκαταστάσεων ή των χώρων μέσα στους οποίους λαμβάνετε σοβαρές αποφάσεις.
- 5) Παρέχει γνωμοδοτήσεις και εκθέσεις ειδικών πραγματογνωμόνων για οποιοδήποτε θέμα.

Β) ΚΛΑΔΟΣ ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

- 1) Έρευνα περιπτώσεις ΠΑΡΑΠΟΙΗΜΕΝΩΝ προϊόντων και προτατεύει από τον άθεμιτο ανταγωνισμό.
- 2) Ελέγχει με ειδικό σύστημα την διακίνηση και την διάθεση των προϊόντων σας, και μελετά τις δυνατότητες διεξαγωγής σας σε νέες αγορές εσωτερικού ή εξωτερικού.
- 3) Κάνει εξακριβώσεις για το παρελθόν, την ήθικη και την οικονομική επιφάνεια ατόμων ή εταιρειών.
- 4) Έχει την δυνατότητα να ενεργεί με πολύ διακριτικό τρόπο σε κάθε πρόβλημα που αφορά την ιδιωτική, οικογενειακή ή κοινωνική σας ζωή.

Γ) ΝΟΜΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ

Καλύπτει νομικά τις ενέργειες της εταιρείας μας και κατ'επέκτασιν των πελάτη, συγκεντρώνει ΑΠΟΔΕΙΞΕΙΣ για δικαστικούς αγώνες και αναλαμβάνει την νομική υπστήριξη σε δύσκολες και λεπτές περιπτώσεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Σ. ΔΡΑΓΟΝΑΣ

I. D. A.

Security Systems Corp.

Α.Ε.Β.Ε. ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ & ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 3 - ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
103 57 ΑΘΗΝΑΙ
3 FILELLINON ST. CONSTITUTION SQUARE - ATHENS
ΚΕΝΤΡΟΝ 3235331-4 ΤΗΛ. ΝΥΚΤΟΣ 7237234 ΤΕΛΕΣ 216034

Αθήνα, Φεβρουάριος 1984

ΠΡΟΣ

ΤΟΥΣ ΑΞΙΟΤΙΜΟΥΣ κ. κ. ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΕΦΑΛΑΡΙΟΥ - ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ

Κύριοι,

Στις σημερινές «δύσκολες εποχές» μας που οι πάσης φύσεως κακοποιοί «εργάζονται» επαντι-τρόπως και εποικιστρόπως, ο κάθε άνθρωπος αντιμετωπίζει το πρόβλημα πώς θα προστατεύσει το σπίτι του, την οικογένειά του, την περιουσία του και όχι λίγες φορές και την ίδια τη ζωή του. Η Έταιρεία μας εδώ και 15 χρόνια παρέχει προστασία και ασφάλεια σε κάθε φυσικό και νομικό πρόσωπο που χρειάστηκε τις υπηρεσίες μας.

Επειδή η περιοχή σας είναι «απομονωμένη» και «δύσκολη» σας προτείνουμε ν' αναλάβουμε τη φύλαξη της.

Θα δημιουργήσουμε ένα καταθμό βάσεως επανδρωμένο με «κρυφ» όπλων ικανότητες προσωπικό και εξοπλισμένο με όλα τα σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα. Από εκεί θα κατευθύνονται περιπολίες ειδικών περιπολικών αυτοκινήτων με πλήρωμα δύο ατόμων, εξειδικευμένων στις πολεμικές τέχνες και την «απορροχή βοήθειας» και με ένα ειδικά εκπαιδευμένο αστυνομικό σκόλο.

Τα περιπολικά αυτά θα περιπολούν επί 24ώρου βάσεως ελέγχοντας την περιοχή από κάθε ύψιστο στοιχείο και παρέχοντας στους συνδημότες σας - συνδρομητές μας κάθε δυνατή βοήθεια όπου χρειασθούν, όχι μόνον σε θέματα «δημοσίας τάξεως», αλλά και σε οικιακά ατυχήματα, βοήθεια σε ηλικιωμένα άτομα κλπ.

Δεν υποκαθιστάμε την Αστυνομία, την βοηθάμε στο δύσκολο έργο της είσοποιώντας την άμεσως σε κάθε περίπτωση ανάγκης, δεν είναι δυνατόν η Αστυνομία να είναι παρούσα έξω από την πόρτα του καθενός, εμείς θα είμαστε, διότι εμείς μόνον ασύτη δουλειά κάνουμε.

Παρακαλούμε εφ' όσον συμφωνείτε με τις προτάσεις μας και βρισκατε ενδιαφέρον στα γραφόμενα τηλεφωνήσατέ μας στα τηλέφωνα 3235351-54 και 3225091 κάθε μέρα από τις 09.00 έως 16.00 και τα Σάββατα από τις 09.30 έως 14.00. Το τηλεφώνημά σας μας είναι απαραίτητο για να μπορέσουμε να βγάλουμε κοστολόγιο, διότι αυτόνομή είναι, δηλ. όσο περισσότεροι συμμετέχουν τόσο μικρότερο θα είναι το κόστος.

Μετὰ Τιμῆς

ΣΠΥΡΟΣ ΔΡΑΓΟΝΑΣ
Πρόεδρος - Δ. Σύμβουλος

ΝΙΚΟΣ ΤΣΑΠΑΡΑΣ
Έντετ. Σύμβουλος
καί Δ/της SECURITY DEPT.

ΑΝΑΡΧΟΣ

Μια γέυση απ' τα επόμενα

- Η μξέρια των φεμινιστικών κύκλων
- Ο Μεγάλος Ρώσος Δεσμοφύλακας Μέρος Β'
- Μπακούνιν πάνω στη βία
(Επιστολή στο Σεργκέι Νετσάιγεφ)
- Σκέψεις πάνω στην οικονομία της πολιτικής βίας
- Τομές πάνω στις σύγχρονες μεθόδους εξουσίας
Μέρος Α' : Μάρκετινγκ

Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΔΗΜΙΟΣ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

σε όλες τις εποχές
και σε όλες τις χώρες

- 1983 ΓΡΕΝΑΔΑ-ΤΣΑΝΤ
- ΠΟΛΩΝΙΑ
- ΤΟΥΡΚΙΑ
- ΜΑΡΟΚΟ
- 1980 ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ
- 1976 ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ
- 1973 ΧΙΛΗ
- 1968 ΠΡΑΓΑ
- 1956 ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ
- 1936 ΙΣΠΑΝΙΑ
- 1921 ΟΥΚΡΑΝΙΑ
- 1921 ΚΡΟΝΣΤΑΝΔΗ
- 1871 ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΚΟΜΜΟΥΝΑ

Για την επιβίωση και τη
χειραφέτησή μας, ας αγωνιστούμε
ενάντια στο μιλιταρισμό

**FÉDÉRATION
ANARCHISTE**

145 rue Amelot
75011 Paris